

Glossari

Bàsic

per a
persones afectades
per l'hiv/sida

Xavier Moral
juliol de 2001

ai 2001, Xavier Moral, Barcelona

Per a la reproducció total o parcial d'aquesta obra, en qualsevol suport o format, inclosa la tipografia, cal l'autorització expressa de l'autor d'acord amb la Llei.

TAULA

- Presentació	5
- Corpus terminològic A-Z.....	7
- Taula d'equivalències anglès-català	100
- Taula d'equivalències francès-català	111
- Taula d'equivalències castellà-català	122
- Abreviatures més comunes	133
- Afixacions més comunes en HIV/sida.....	135
- Associacions de lluita contra la sida o amb programes d'intervenció en hiv/sida a Catalunya	137
- Bibliografia	140

Presentació

De la meua pròpia experiència com a persona afectada per l'hiv, i a partir de l'atenció i relació amb altres persones en situació similar a la meua, sovint he vist com sorgien preguntes sobre què volia dir tal o altre terme que el metge ens deia en el curs d'una visita o que podia llegir en un prospecte o revista. Va ser així que vaig començar a confeir una relació de termes que em semblaven els més usuals i vaig pensar que podia ser oportú de donar-los una forma més completa i estructurada perquè també pogués ser útil a altres persones. Sobretot a gent que comença amb la comprensió d'aquest munt de paraules especialitzades que, en un primer moment, poden provocar fins i tot desorientació i dificultar l'adopció de decisions, fet tan important com freqüent a l'hora d'assumir la pròpia malaltia i el tipus de tractament a seguir.

Delimitar l'abast del camp terminològic específic de l'hiv i la sida no és fàcil. Moltes de les paraules que hi són habituals ho són també, alhora, d'altres especialitats o àmbits sanitaris, tret, és clar, dels aspectes relatius directament a la ciència de l'hiv o els tractaments antiretrovirals fins ara disponibles. D'aquí que aquest treball no pretengui ser exhaustiu i que moltes paraules bàsiques no hi figurin si no hi tenen una relació molt especial o un ús molt habitual en els medis o la literatura clínica sobre hiv/sida. Tot i així, he mirat de donar un mínim de complitud d'alguns camps semàntics per tal d'evitar consultes paral·leles en altres obres que podrien fer perdre el que per a mi és molt important: la utilitat d'aquest treball en aquell precís moment en què es necessita. I és que, d'altra banda, moltes paraules es poden trobar amb tota normalitat en un diccionari general, una enciclopèdia o un diccionari especialitzat de medicina, encara que amb una redacció de les definicions no específicament orientada ni relació amb la casuística de l'hiv i la sida com aquí he intentat.

Per això, un glossari com aquest pot ser útil en la mesura que es basa en la idea de recollir el vocabulari bàsic i usual, amb què moltes persones HIV+ es veuen familiaritzats, bé sigui mèdic, farmacològic, com també so-

cial, associatiu o legal que també he procurat de recollir mínimament. Per tant, aquest opuscle no és un diccionari, ni una obra de caràcter terminològic, com tampoc pretén normalitzar o prioritzar uns termes enfront d'uns altres, per bé que com és natural hi trobareu les formes correctes quan aquestes existeixen. L'únic objectiu és el de facilitar la comprensió de termes, d'expressions i sigles que, tant en català com en anglès (i les seves equivalències) s'han convertit en una mena d'estàndard al si de la mateixa comunitat de persones afectades i dels medis sanitaris, com de la mateixa literatura ingent que sobre hiv/sida diàriament apareix en portals d'internet, congressos, publicacions, etc. i que, com la mateixa sida, sovint no coneixen fronteres i són d'ús comú arreu del món.

Val la pena de recodar un cop més que qualsevol informació aquí recollida no pretén mai de substituir la relació que puguem tenir amb el nostre metge o metgessa, infermer o infermera, sinó que vol contribuir a millorar-la i fer-la més àgil i conscient. Si amb això es pot assumir i entendre millor la pròpia malaltia, i se'n deriva una millor gestió i presa de decisions, aleshores la utilitat d'aquest treball haurà estat aconseguida.

Per acabar, em cal fer un breu capítol d'agraïments per les aportacions i suport de molta gent. Entre tants, de l'Albert Jiménez o en Joan Colom (del departament de Sanitat) o del Rubèn Tosoni i l'associació Gais Positius, que m'han animat tothora a anar completant aquest treball i a publicar-lo. Però d'una manera especial a en Santi Pau pel que fa al seu format i estructura, i a en Jérôme Derulle-Dosda pel que fa a les equivalències i fonts documentals en francès. A ells dos, i a la Míriam, la Núria i la Laura, companyes de feina que m'han aguantat i disculpat la meua dedicació a aquest treball, m'agradaria dedicar-los aquesta publicació com a amic que se'ls estima, perquè m'hi han donat més que un suport simplement material. I també, evidentment, a tothom qui, afectat com jo o no, treballa cada dia per ajudar a superar l'hiv i la sida.

Xavier Moral

**Abreviatures utilitzades
en aquest glossari**

adj. adjectiu

ang. anglès

cast. castellà

cat. català

ex. exemple

f. femení

fr. francès

loc. locució

llat. llatí

m. masculí

m. i f. masculí i femení

n. propi m. nom propi masculí

n. propi f. nom propi femení

pl. plural

v. verb

v. tr. verb transitiu

A a

abacavir

m. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. També és conegut pel seu nom comercial Ziagen. L'abreviatura comuna és ABV.

ang. *abacavir*, **cast.** *abacavir*, **fr.** *abacavir*.

abrasió

f. Ferida superficial produïda per fricció, com la que es pot produir en un coït, i permetre la transmissió de l'HIV cas que un dels participants sigui HIV+.

ang. *abrasion*, **cast.** *abrasión*, **fr.** *abrasion*.

absorció

(del llatí absortio) f. Acció d'absorbir. Habilitat gastrointestinal per absorbir els components d'un medicament per ser metabolitzats i transmesos a la sang on han d'acomplir la seva funció. Les interaccions medicamentoses o amb l'alimentació poden alterar una bona absorció dels medicaments i veure's disminuïda l'eficàcia dels tractaments antiretrovirals.

ang. *absortion*, **cast.** *absorción*, **fr.** *absortion*.

ABT-378/r

m. Nom provisional amb què és conegut el medicament inhibidor de la proteasa compost de lopinavir, més una petita dosi de ritonavir. És produït per Abbott i comercialitzat amb el nom de Kaletra.

ang. *ABT-378/r*, **cast.** *ABT-378/r*, **fr.** *ABT-378/r*.

ABV

m. Abreviatura comuna de l'abacavir. Vegeu abacavir.

ang. *ABV*, **cast.** *ABV*, **fr.** *ABV*.

Ac

Sigla corresponent al terme anticòs. Vegeu anticòs.

ang. *AB*, **cast.** *Ac*, **fr.** *Ac*.

ACASC

n. propi f. Acrònim d'Associació Ciutadana

Anti Sida de Catalunya, organització sense ànim de lucre amb seu a Barcelona de suport a persones seropositives i que alhora tenen o han tingut problemes de drogodependències.

accés avançat

loc. En la presa d'un nou medicament ART, moment en què aquest és adoptat com a tractament per aconseguir-ne el màxim benefici per a la persona d'acord amb la seva història clínica, com més aviat millor.

ang. *early acces*, **cast.** *acceso temprano*.

accés expandit

loc. Es diu del procediment d'accés a un nou medicament quan aquest és facilitat per la mateixa indústria farmacèutica i encara no és comercialitzat.

ang. *expanded acces*, **cast.** *acceso expandido*.

aciclovir

m. Medicament indicat per al tractament de l'herpes simple i l'herpes zòster, que sovint afecten les persones HIV+. S'administra per via oral, tòpica (cutània) o per injecció. És comercialitzat amb el nom de Zovirax. La seva abreviatura comuna és ACV.

ang. *acyclovir*, **cast.** *aciclovir*.

àcid fòlic

loc. Vitamina del grup B. Es troba àmpliament en fulles verdes de les plantes, al fetge i al llevat de cervesa. En l'organisme és transformat en àcid folínic i en medicina és emprat en el tractament d'anèmies. En el tractament de la toxoplasmosi es poden produir mancances d'aquest àcid, la qual cosa cal compensar amb l'administració de medicaments.

ang. *folic acid*, **cast.** *ácido fólico*, **fr.** *acide folique*.

àcid úric

loc. Compost cristal·lí altament insoluble, producte final del metabolisme de les purines, que es troba a la sang i a l'orina. L'augment d'àcid úric a la sang provoca gota. Vegeu també urea.

ang. *uric acid*, **cast.** *ácido úrico*, **fr.** *acide urique*.

acidòfil

(d'àcid i de fília, 'que fixa') *m.* Bacteri que

hom troba en el iogurt i que ajuda a la restauració de la flora intestinal (bacteris normals que viuen en els budells), els quals havien sofert una alteració per culpa d'una malaltia o l'ús d'antibiòtics. Prendre acidòfils ajuda a prevenir candidiàsis.

ang. *acidophilus*, **cast.** *acidófilo*, **fr.** *acidophile*.

acidosi làctica

loc. Possible efecte col·lateral d'alguns antiretrovirals (IP, DDI, ...). Autointoxicació orgànica per alteració de l'equilibri de l'àcid làctic en l'organisme. Tipus d'acidosi metabòlica força freqüent d'etiologies molt diverses, cartacteritzada per l'increment d'àcid làctic present en músculs esquelètics i altres teixits o òrgans per una oxigenació insuficient. Provoca debilitat, malestar general, mal de cap, angúnies, vòmits... Vegeu també mitocondri i toxicitat mitocondrial.

ang. *lactic acidosis*, **cast.** *acidosis làctica*, **fr.** *acidose lactique*.

acoblament

m. En el procés de replicació de l'HIV, moment en què les noves partícules d'ARN viral, després de l'acció de l'enzim proteasa, s'acoblen per formar nous virions que surten de la cèl·lula CD4 per infectar-ne d'altres.

ang. *assembly*, **cast.** *acoblamiento*, **fr.** *bourgeonnement*.

acompanyament

(d'acompanyar, 'ajuntar-se a algú') *m.* Acció d'acompanyar una persona HIV+ per ajudar-la a fer visites mèdiques o altres tràmits per a la millor gestió de la seva malaltia.

acompanyant

m. i f. Persona que fa voluntariat en una organització de lluita contra la sida l'acció de la qual consisteix a acompanyar persones seropositives, quan aquestes ho sol·liciten. *Es visitava a l'hospital de dia amb un acompanyant.*

ang. *buddy*, **cast.** *acompañante*, **fr.** *accompagnant*, *bénévole*.

acompanyar

m. Fer costat a una persona afectada per l'HIV, infectada o bé del seu entorn afectiu, per tal d'ajudar-la a superar moments difícils o dolorosos, o en la gestió de la seva malaltia. *Li va caldre acompanyament per rebre el diagnòstic de seropositiviu.*

ang. *(to) buddy*, **cast.** *acompañar*.

ACTG

Sigles corresponent a l'anglès *Aids Clinical Trials Group*. Xarxa de centres implicats en la participació, seguiment, seguretat i eficàcia d'assajos clínics de tractaments ART en experimentació.

ang. *ACTG*, **cast.** *ACTG*, **fr.** *ACTG*.

actiu -va

(del llatí activus 'que té el poder d'obrar')
adj. Es diu del medicament o substància que en les seves proves de laboratori (per ex. *in vitro*) és capaç d'actuar contra un microorganisme (bacteri, fong, virus, etc.) o d'inhibir-lo.

ang. *active*, **cast.** *activo*, **fr.** *actif*.

activisme

(de actiu) m. Acció de lluita contra la sida que es duu a terme des d'associacions no professionals, i sense ànim de lucre, per tal de millorar les condicions de les persones HIV+, el seu accés a noves teràpies, i la sensibilització social envers els problemes que es generen a l'entorn de la sida en general per tal de trobar-hi una solució.

ang. *activism*, **cast.** *activismo*, **fr.** *activisme*.

activista

(de actiu) m. i f. Persona que mena la seva acció de la lluita contra la sida en algun dels seus diferents fronts bé sigui social, legal, mèdic, sanitari de recerca, etc. per tal d'aconseguir millors condicions per a les persones HIV+, i que habitualment circumscriu la seva tasca en una associació de lluita contra la sida.

ang. *activist*, **cast.** *activista*, **fr.** *activiste*.

activista

adj. Es diu de la persona que d'una manera notòria emprèn accions en la lluita contra la sida.

ang. *activist*, **cast.** *activista*, **fr.** *activiste*.

activitat

(del llatí medieval activitas -atis) f. Capacitat d'un medicament de controlar o inhibir l'acció patògena. L'activitat ve determinada per estudis de laboratori mentre que l'eficàcia del medicament es valora a partir de la seva aplicació clínica en pacients. El

nou fàrmac demostra *in vitro* activitat enfront l'HIV.

ang. *activity*, **cast.** *actividad*, **fr.** *activité*.

Actua

n. propi f. Associació de lluita contra la sida amb seu a Barcelona, orientada a la prestació de serveis i donar suport a persones seropositives i del seu entorn familiar o afectiu.

Actuavallès

n. propi f. Associació de lluita contra la sida amb seus a Sabadell i a Terrassa, orientada a donar suport a persones seropositives i del seu entorn familiar o afectiu, i a campanyes de sensibilització ciutadana.

acupuntura

(*del llatí acupunctura, acus 'agulla' i punctura 'punxada'*) *f.* Pràctica de la medicina tradicional xinesa consistent en la introducció, a diferents profunditats, d'agulles llargues i fines en determinats punts del cos on romanen un temps per provocar una reacció que alleugereixi el dolor o aconseguir finalitats terapèutiques. De vegades, a aquesta pràctica s'hi aparella la de la moxibustió.

ang. *acupuncture*, **cast.** *acupuntura*, **fr.** *acupuncture*.

adefovir

m. Medicament antiviral d'ampli espectre, actiu contra l'hepatitis B, soques de virus herpes, CMV i virus d'Epstein-Barr. S'utilitza com a profilaxi del CMV. També s'experimenta com a ART nucleòtid inhibidor de la transcriptasa inversa.

ang. *adefovir*, **cast.** *adefovir*, **fr.** *adéfoviri*.

aden- adeno-

(*del grec aden 'glan'*) Formes prefixades que volen dir gangli o glàndula.

adenopatia

(*del grec aden 'glan' i -patia*) *f.* Nom genèric amb què hom designa diverses afeccions que afecten els ganglis limfàctics, els quals augmenten el seu volum.

ang. *adenopathy*, **cast.** *adenopatía*, **fr.** *adénoopathie*.

adenovirus

(*del grec aden 'glan' i virus*) *m.* Grup de virus format d'ADN de cadena doble i virió nu, que es multiplica al nucli de les cèl·lules

infectades i que infecta l'aparell digestiu, les vies respiratòries i el fetge de persones i animals.

ang. *adenovirus*, **cast.** *adenovirus*, **fr.** *adénovirus*.

adherència

f. Vegeu adhesió al tractament.

adhesió al tractament

loc. Grau d'observació i compliment regular de les pautes terapèutiques prescrites en el tractament antiretroviral relatives a la presa horària de medicaments, interaccions medicamentoses, tipus d'ingestes i altres factors, que poden incidir en el manteniment en plasma d'una correcta pressió per a la supressió viral o el manteniment de la càrrega viral en nivells controlats. També se'n pot dir simplement adherència.

ang. *compliance, adherence*, **cast.** *adesión al tratamiento*, **fr.** *adhésion au traitement*.

adip- adipo-

(*del llatí adeps, adipis 'greix'*) Formes prefixades que volen dir greix.

adjuvant

(*del llatí adiuvans 'que ajuda'*) *adj.* Es diu d'un medicament o substància que s'afegeix perquè augmenti o es vegi modificada l'acció d'un altre medicament, substància o teràpia, i, en el cas de vacunes, fer augmentar la resposta immunològica de l'organisme.

ang. *adjuvant*, **cast.** *adyuvante*, **fr.** *adjuvant*.

ADN

m. Sigla d'àcid desoxiribonucleic. Molècula portadora de la informació genètica en els éssers vius. En molècules simples i lliures pot constituir un virus. L'ADN i el seu procés de duplicació en el nucli de les cèl·lules CD4 és coadjuvant en el procés de replicació de l'HIV.

ang. *DNA*, **cast.** *ADN*, **fr.** *ADN*.

ADN viral

loc. Seqüència d'ADN corresponent a l'HIV i diferent de l'ADN propi de la cèl·lula CD4, després de la retrotranscripció de l'ARN viral i que es replica al nucli cel·lular conjuntament amb l'ADN del CD4.

AE

sigla corresponent a l'expressió anglesa

adverse event. Vegeu efecte advers o efecte col·lateral.

aerosol

(*d' aeri i de sol*) *m.* Preparat terapèutic consistent a mantenir en una suspensió gassosa el principi actiu en partícules col·loïdals líquides o sòlides, que se solen administrar en forma d'espriai.

ang. *aerosol*, **cast.** *aerosol*, **fr.** *aérosol*

afàsia

(*del prefix a- i del grec -phasia, 'paraula'*) *f.* Trastorn o pèrdua de la capacitat d'expressar-se o de comprensió oral, fet que provoca comunicació de paraula, per escrit o mímica.

ang. *aphasia*, **cast.** *afasia*, **fr.** *aphasie*.

afecció

(*del llatí affectio*) *f.* Manera genèrica de referir-se a qualsevol manifestació de l'alteració d'algun element o funció de l'organisme humà, sense considerar-ne les causes. Malaltia.

ang. *affection*, **cast.** *afección*, **fr.** *affection*.

afectat -ada

adj. Es diu de la persona a qui la infecció per l'HIV/sida concerneix d'una manera especial, directament o indirecta, bé sigui com a persona HIV+, bé sigui com a parella, conivent, familiar o persona de l'entorn afectiu o amical d'una persona HIV+, malgrat no ser ella HIV+.

ang. *concerned*, **cast.** *afectado*, **fr.** *concerné*.

afta

(*del llat. < grec áphthai*) *f.* Petita lesió de tipus ulcerós que es produeix a la boca (llavis, llengua, ...) i que dificulta la ingesta d'aliments. La gran profusió i agrupació d'aftes pot ser de pronòstic greu. En persones HIV+ es sol observar en el decurs de la primoinfecció, però també en alguns casos de manera recidivant i sense que hi hagi causa coneguda. Col·loquialment, manera de referir-se a l'aftosi.

ang. *aphtha*, **cast.** *afta*, **fr.** *aphthe*.

aftosi

(*d'afta*) *f.* Afectació crònica caracteritzada per la presència d'aftes amb caràcter recidivant, és a dir que es produeixen a

intervalls més o menys recurrents. També s'anomena estomatitis aftosa. Vegeu també estomatitis.

ang. *aphtha*, **cast.** *aftosis*, **fr.** *aphthose*.

Ag

Sigla corresponent al terme antigen. Vegeu antigen.

ang. *AG*, **cast.** *Ag*, **fr.** *Ag*.

Agenerase

m. Nom comercial amb què és distribuït l'inhibidor de la proteasa amprenavir, produït per Glaxo Wellcom. La seva abreviatura comuna és APV.

ang. *Agenerase*, **cast.** *Agenerase*, **fr.** *Agénérase*.

agèusia

(*de a- i del grec gueusis 'gust'*) *f.* Absència o pèrdua total en la percepció o sentit del gust. Aquesta alteració pot ser produïda per la presa de medicaments, si bé és habitualment reversible en aturar-ne la presa. Vegeu també disgèusia

ang. *ageusia*, **cast.** *ageusia*, **fr.** *agueusie*.

agut -uda

(*del llatí acutus 'acabat en punta'*) *adj.* Es diu d'un procés o fase relativament curt i breu que es caracteritza, però, per una expressió sobressortint i altament manifesta. Per exemple, en el primer període de la infecció per l'HIV es produeix una fase aguda amb un gran augment de la càrrega viral, que minva al cap de poc temps. Vegeu també infecció aguda.

ang. *acute*, **cast.** *agudo*, **fr.** *aigu*.

AIDS

Sigles corresponents a l'anglès *Acquired Immuno-Deficiency Syndrome*. Vegeu sida.

ang. *AIDS*, **cast.** *SIDA*, **fr.** *Sida*.

ALAS

Acronim d'Associació de Lluita Anti Sida, organització no governamental de lluita i prevenció de la sida amb seu a Girona i que actua en l'àmbit de les comarques gironines en la informació, atenció i suport a persones HIV+.

albúmina

(*del baix llat. albumen 'clara d'ou'*) *f.* Grup de proteïnes àcides, hidrosolubles. Està relacionada en l'equilibri hídric i en el transport de substàncies com la bilirubina, fàrmacs,

etc. en el corrent sanguini. L'albumina també es troba a la llet o els ous, i en nombrosos fluids biològics.

ang. *albumin*, **cast.** *albúmina*, **fr.** *albumine*.

alcohol

(de l'àrab *al-khol*) *m.* Substància líquida incolora, volàtil, inflamable que s'obté per destil·lació o bé per la fermentació de sucres. També se'n diu de la beguda que conté alcohol. El consum de begudes alcohòliques pot interaccionar nocivament si alhora es segueix un tractament farmacològic (per ex. antibiòtics). Així mateix, el consum abusiu d'alcohol perjudica a la llarga òrgans vitals com el fetge, important en l'èxit d'una teràpia ART.

ang. *alcohol*, **cast.** *alcohol*, **fr.** *alcool*.

algorisme

(del llatí *algorithmus* i aquest del nom d'un matemàtic iranià del s. XIII *Al-Hwarizmi*) *m.* Procediment que consisteix a establir una seqüència ordenada de situacions segons el resultat de la qual caldrà procedir en un sentit o un altre, a fi d'arribar a determinar un diagnòstic o un procediment terapèutic, i que serveix de referència per a l'acció clínica.

ang. *algorithm*, **cast.** *algoritmo*, **fr.** *algorithme*.

alimentació parenteral

loc. Acció de donar nutrients necessaris al cos, que per diverses causes no es pot produir per via oral amb deglució dels aliments, sinó per una via diferent de la digestiva que pot ser intramuscular, subcutània o, el més habitualment, intravenosa, gràcies a preparats nutricionals específicament dissenyats per a aquesta finalitat.

ang. *parenteral nutrition*, **cast.** *alimentación parenteral*, **fr.** *alimentation parentérale*.

al·lèrgia

(del grec *allos* 'altre, diferent' i *-ergei* 'reacció') *f.* Alteració de les reaccions de l'organisme deguda a la presència d'un element patògen, però també a un medicament atesa la seva gran sensibilitat a aquest. Les manifestacions al·lèrgiques són diverses, des de coïssors, granissades, vermells, inflamacions, etc.

ang. *allergy*, **cast.** *alergia*, **fr.** *allergie*.

al·lèrgic -ca

adj. Causat per, o relatiu a una al·lèrgia. Es diu de la persona que té una hipersensibilitat o al·lèrgia a alguna substància, que pateix al·lèrgia. *Ser al·lèrgic a un antibiòtic.*

ang. *allergic*, **cast.** *alérgico*, **fr.** *allergique*.

al·lopatia

(de *allo-* i *pathia*, 'altra patia') *f.* Pràctica terapèutica basada en l'administració al malalt de remeis que produeixen efectes contraris als produïts per la malaltia. És un terme oposat a homeopatia. És també una manera de referir-se a les pràctiques de la medicina tradicional occidental, o clàssica.

ang. *allopathy*, **cast.** *alopatía*, **fr.** *allopathie*.

al·lucinació

(del llatí *allucinatio*) *f.* Percepció irreal que hom té d'un objecte o d'una situació. Les al·lucinacions són un possible efecte col·lateral d'algun ART, per exemple en l'inici del tractament amb la sustiva.

ang. *allucination*, **cast.** *alucinación*, **fr.** *allucination*.

ALT

Sigla de l'anglès *Alanine-amino Transaminase*. Tipus de transaminasa. Vegeu GPT.

ang. *ALT*, **cast.** *ALT*, **fr.** *ALAT*.

AMD-3100

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, que bloqueja el coreceptor CXCR-4 dels CD4. S'administra per injecció. És produït per AnorMED.

ang. *AMD-3100*, **cast.** *AMD-3100*, **fr.** *AMD-3100*.

amebiosi (o amebiasi)

(del grec *ameibein* 'canviar, alterar' i *-osi*) *f.* Malaltia parasitària provocada per l'ameba *Entamoeba histolytica*, que afecta principalment els budells i el còlon, i provoca diarrees cròniques en persones immuno-compromeses, ja que en d'altres (portadors sans) ni tan sols es produeixen manifestacions clíniques.

ang. *amoebiasis*, **cast.** *amebiasis*, **fr.** *amibiase*.

amfotericina B

f. Medicament antifúngic.

ang. *amphotericin B*, **cast.** *anfotericina B*.

amilasa

f. Enzim secretat per les glàndules salivals o pel pàncrees per ajudar la digestió dels aliments. L'augment d'amilases en plasma pot ser indicatiu d'una pancreatitis. El ddi pot produir com a efecte col·lateral una pancreatitis o augment notori d'amilases.

ang. *amylase*, **cast.** *amilasa*, **fr.** *amylase*.

aminoàcid

(*de amina < ang. amine 'amoniac', i d'àcid*) *m.* Substància orgànica, unitat estructural fonamental de pèptids i proteïnes, precursora de determinaes hormones. El cos humà fa servir 20 dels 80 aminoàcids que hi ha en el medi natural.

ang. *amino acid*, **cast.** *aminoácido*, **fr.** *acide aminé*, *amino-acide*,

aminotransaminasa

f. Vegeu transaminasa.

amprenavir

m. Inhibidor de la proteasa produït per Glaxo Wellcom, comercialitzat amb el nom d'Age-nerasa. La seva abreviatura comuna és APV.

ang. *amprenavir*, **cast.** *amprenavir*, **fr.** *amprenávir*.

anabolisme

(*del grec anabolê 'augment'*) *f.* Dins del metabolisme, conjunt de processos assimilatius o reaccions de síntesi per produir i mante-nir matèria corporal per al manteniment dels òrgans i teixits.

ang. *anabolism*, **cast.** *anabolismo*, **fr.** *anabolisme*.

anafilaxi

(*del prefix ana- i del grec phylaxis 'protecció'*) *f.* Tipus de racció al·lèrgica immediata, de base humoral que es caracteritza per una contracció muscular i augment de la permeabilitat dels capil·lars.

ang. *anaphylaxis*, **cast.** *anafilaxis*, **fr.** *anaphylaxie*.

anal

adj. Relatiu o pertanyent a l'anús o de la zona propera a l'anús. Es diu de la pràctica sexual en què l'anús és un dels elements de la relació. *Penetració anal*, *dolor anal*.

ang. *anal*, **cast.** *anal*, **fr.** *anal*.

anàleg

m. Compost químic d'estructura semblant a la d'un altre. Els inhibidors de la transcriptasa inversa poden ser anàlegs de nucleòsids o de nucleòtids.

ang. *analog*, **cast.** *análogo*, **fr.** *analogue*.

anàleg nucleòsid

loc. Vegeu nucleòsid.

anàleg nucleòtid

loc. Vegeu nucleòtid.

analgèsic

(*del prefix an- i del grec álgesis 'dolor'*) *m.* Medicament que suprimeix o alleugerir la sensació de dolor. Hi ha els dits analgèsics menors que actuen sobre el sistema nerviós central per calmar el dolor, abaixar la febre a més de tenir efectes antiinflamatoris (per exemple aspirines o el paracetamol). També els analgèsics majors, la majoria derivats de la morfina, que actuen sobre el centre del dolor, si bé produeixen habituació.

ang. *analgesic*, **cast.** *analgésico*, **fr.** *analgésique*.

anàlisi de sang

loc. Examen de les parts i/o constituents de la sang, que s'expressen numèricament com a prova diagnòstica de l'estat de salut de la persona, a partir d'una mostra extreta. L'amplitud de l'anàlisi varia segons els interessos de les possibles afeccions o constants que es vulguin observar. També se'n diu col·loquialment analítica.

ang. *blood test*, **cast.** *análisis de sangre*, **fr.** *bilan sanguin*.

anàlisi d'esput

loc. Examen de les secrecions patològiques de l'aparell respiratori que hom expulsa amb tos, que es realitza com a prova diagnòstica de la tuberculosi.

ang. *sputum test*, **cast.** *análisis de esputo*, **fr.** *analyse de sécrétion bucale*.

analítica

f. Terme col·loquial per referir-se a una anàlisi de sang.

androgen

(*del grec andrós 'home' i gen*) *m.* Hormona masculina secretada als testicles, que masculinitza, per exemple la testosterona.

ang. *androgen*, **cast.** *andrógeno*, **fr.** *androgène*.

androgen

adj. Es diu de la substància, òrgans, etc, que comporta l'aparició de caràcters sexuals masculins o que produeix òrgans masculins. Relatiu o pertanyent als caràcters masculins.

ang. *androgenous*, **cast.** *andrógeno*, **fr.** *androgénique*.

anèmia

(*del llatí anaemia 'manca de sang' i -emia*) *f.* Condició que es dona quan la sang no transporta prou oxigen per alimentar els teixit per manca de glòbuls vermells o hemoglobina. Síntomes comuns de l'anèmia són el cansament, mal de cap o dificultats respiratòries. Un dels efectes col·laterals de l'AZT és l'anèmia.

ang. *anemia*, **cast.** *anemia*, **fr.** *anémie*.

anestèsia

(*del prefix an- 'sense' i del grec aestesis 'sensació'*) *f.* Supressió de la sensibilitat al dolor i de la sensibilitat tàctil, que pot ser induïda artificialment (amb fàrmacs anestèsics, o també per acupuntura) de manera local en el teixit o òrgans a tractar, o bé general a tot el cos, amb finalitats quirúrgiques o terapèutiques.

ang. *anesthesia*, **cast.** *anestesia*, **fr.** *anesthésie*.

angiogènesi

(*del grec angeion 'vas, càpsula' i gènesi*) *f.* Desenvolupament del sistema vascular. Els tumors i les lesions per sarcoma de Kaposi provoquen angiogènesi.

ang. *angiogenesis*, **cast.** *angiogénesis*, **fr.** *angiogénèse*.

angoixa

(*del llatí angustia 'estretor, angoixa'*) *f.* Estat anímic, malestar profund, que pot ser tant físic com psíquic, determinat per la impressió d'un perill imminent i la sensació d'impotència de fer-hi front.

ang. *anguish*, *anxiety*, **cast.** *angustia*, **fr.** *angoisse*.

anilingus

(*del llatí anus i lingus*) *m.* Pràctica sexual consistent en l'estimulació de l'anus o de la zona perianal amb la llengua i els llavis. Pot ser causa de la transmissió d'hepatitis, berrugues i, en cas de lesions sagnants, també de l'HIV.

ang. *anilingus*, **cast.** *anilingus*, **fr.** *anilingus*.

anònim -ma

(*del prefix a- i del llatí nomen, 'nom'*) *adj.* Que no té nom o que aquest no s'hi fa constar per preservar absolutament la persona de la seva privacitat, per raons d'ordre social o moral. Tot i que en tota atenció clínica és present el principi de confidencialitat, algunes persones es senten més segures si l'atenció es fa amb caràcter anònim. *La prova de detecció d'anticossos pot ser anònima.*

ang. *anonymous*, **cast.** *anónimo*, **fr.** *anonyme*.

anonimat

m. Situació en què el nom de la persona és inconegut o no és requerit per tal d'evitar-ne la identificació personal. L'anonimat és una de les mesures que es prenen per tal d'avaforir la realització de proves de detecció de l'HIV en persones susceptibles de ser seropositives, i que tenen dificultats de demanar-les en els seus medis habituals de relació sanitària per qüestions d'ordre social o moral.

ang. *anonymity*, **cast.** *anonimato*, **fr.** *anonymat*.

anorèxia

(*del grec anorexia*) *f.* Debilitat o pèrdua de les ganes de menjar, cosa que comporta també pèrdua de pes. Acompanya sovint diverses malalties digestives com ara l'hepatitis o altres trastorns que es poden produir com a efectes col·laterals de la medicació antiretroviral. També pot ser conseqüència de trastorns psíquics d'ansietat o depressió.

ang. *anorexia*, **cast.** *anorexia*, **fr.** *anorexie*.

anorèxia mental

loc. Refús a alimentar-se relacionat amb un estat psíquic particular, sovint depressió o ansietat.

ang. *anorexia nervosa*, **cast.** *anorexia mental*, **fr.** *anorexie mentale*.

anorgàsmia

(*de a- i orgasme*) *f.* Absència o incapacitat d'experimentar prou l'orgasme en les relacions sexuals malgrat respondre a

l'estimulació sexual. Pot ser efecte col·lateral de la medicació ART.

ang. *anorgasmia*, **cast.** *anorgasmia*, **fr.** *anorgasmie*.

ansietat

m. Estat anímic d'excitació o d'intranquil·litat relacionat amb accions de futur que han d'afectar la persona, tant positivament o negativament. Vegeu també *angoixa*.

ang. *anxiety*, **cast.** *ansiedad*, **fr.** *anxiété*.

ansiolític

m. Fàrmac que actua sobre el sistema nerviós central per tal de calmar o suprimir l'excitació o tranquil·litat pròpia d'un estat d'angoixa o d'ansietat.

ang. *anxiolytic*, **cast.** *ansiolítico*, **fr.** *anxiolytique*.

antiàcid

(*de anti- i àcid*) *m.* Fàrmac o substància que s'administra per neutralitzar el grau d'acidesa en l'estómac.

ang. *antacid*, **cast.** *antiácido*, **fr.** *antiacide*.

antibiòtic

(*del prefix anti- i del grec biotikos 'relatiu a la vida' amb influència de l'anglès antibiotic*)

m. Substància química produïda per microorganismes com a resultat d'una biosíntesi específica, capaç, a baixes concentracions, d'inhibir el creixement d'altres microorganismes o d'eliminar-los, especialment bacteris. Els antibiòtics es fan servir per curar malalties i infeccions.

ang. *antibiotic*, **cast.** *antibiótico*, **fr.** *antibiotique*.

antibiòtic -ca

adj. Relatiu o pertanyent als antibiòtics.

ang. *antibiotic*, **cast.** *antibiótico*, **fr.** *antibiotique*.

anticodó

m. Compost format per una seqüència de nucleòtids d'ARN o d'ADN, complementària a una altra seqüència d'ARN o d'ADN (viral), per tal de bloquejar-ne l'inici de la síntesi proteica, i evitar la formació de nous HIV i la infecció d'altres CD4, alhora que queda marcada per a la seva destrucció per enzims cel·lulars.

ang. *antisense drug*, **cast.** *antisentido*, **fr.** *antisens*.

anticòs

(*del prefix anti- i cos*) *m.* Proteïna sintetitzada per les cèl·lules plasmàtiques com a resposta a la presència de determinats antigens o elements estranys a la sang. La infecció per l'HIV provoca la creació d'anticossos a la sang per part de l'organisme, que són detectables gràcies als tests ELISA i Western Blot (els més usuals), i que serveixen per determinar el serostat, i saber si hom és seropositiu. També es sol representar amb la sigla Ac.

ang. *antibody*, **cast.** *anticuerpo*, **fr.** *anticorps*.

antidepressiu

m. Fàrmac que s'administra per alleugerir un estat de depressió en la persona.

ang. *antidepressant*, **cast.** *antidepressivo*, **fr.** *antidépresseur*.

antifúngic

(*del prefix anti- i fong 'bolet'*) *m.* Medicament per combatre una infecció fúngica, per exemple el fluconazol.

ang. *antifungal*, **cast.** *antifúngico*, **fr.** *antifongique*.

antifúngic -ca

adj. Es diu del medicament o acció capaç d'inhibir o combatre una infecció causada per fongs, com per exemple la candidiasi.

ang. *antifungal*, **cast.** *antifúngico*, **fr.** *antifongique*.

antigen

(*del prefix anti- i gen*) *m.* Substància que l'organisme reconeix com a estranya (per ex. l'HIV) que pot induir una reacció com és ara la creació d'anticossos per combatre'n la presència. Es representa amb la sigla Ag.

ang. *antigen*, **cast.** *antígeno*, **fr.** *antigène*.

antigen HLA

loc. Antigen d'histocompatibilitat. Estructura específica existent a la superfície de les cèl·lules amb caràcter antigènica, és a dir, que permet la captació d'antígens. També es coneix com a HLA (*de human lymphocyte antigen*) o sistema HLA.

ang. *HLA*, **cast.** *HLA*, **fr.** *molécule HLA*.

antigenèmia

f. Presència d'antígens a la sang.

ang. *antigenemia*, **cast.** *antigenemia*, **fr.** *antigénémie*.

antihistamínic

m. Fàrmac o substància que actua contràriament a la histamina, que es sol emprar principalment en processos al·lèrgics.

ang. *antihistamine*, **cast.** *antihistamínico*, **fr.** *antihistaminique*.

antilipèmic

m. Es diu del medicament o substància que té la propietat de fer minvar el nombre de greixos o lípids (colesterol, triglicèrids) a la sang.

ang. *antilipemic*, *lipid lowering agent*, **cast.** *hipolipemiente*.

antimicrobià -ana

(del prefix anti- i microbi) *adj.* Es diu de la substància o organisme que actua contra els microbis.

ang. *antimicrobial*, **cast.** *antimicrobiano*, **fr.** *antimicrobien*.

antioxidant

(del prefix anti- i oxidant) *m.* Substància que impedeix o retarda l'oxidació.

ang. *antioxidant*, **cast.** *antioxidante*, **fr.** *antioxydant*.

antipirètic -ca

(de anti- i del grec puretikós 'febre') *adj.* Medicament o pràctica que combat la febre o la rebaixa, per vasodilatació, alentiment del metabolisme, narcosi del SNC, o bé actuant sobre el centre de termoregulació del cos.

ang. *antipyretic*, **cast.** *antipirético*, **fr.** *antipyrétique*.

antiprotozoari

m. Medicament que actua contra els protozoous, que en combat les infeccions.

ang. *antiprotozoal*, **cast.** *antiprotozoario*, **fr.** *antiprotozoaire*.

antiretroviral

(del prefix anti- i retroviral) *adj.* Es diu del fàrmac, la teràpia o de la substància amb capacitat inhibidora de la reproducció d'un retrovirus com l'HIV o de combatre'n l'acció. També s'expressa amb les sigles ART.

ang. *antiretroviral*, **cast.** *antirretroviral*, **fr.** *anti-rétroviral*.

antisentít

adj. Tipus de medicament en estudi per

bloquejar el procés de replicació de l'HIV. Vegeu anticodó.

ang. *antisense*, **cast.** *antisentido*, **fr.** *antisens*.

antisida

(del prefix anti- i sida) *adj.* Es diu de la persona, col·lectiu, acció, fàrmac, etc. destinat a combatre la sida i l'HIV, i altres efectes que es relacionen amb l'epidèmia.

ang. *antiaids*, **cast.** *antisida*, **fr.** *anti-sida*.

antiviral

(del prefix anti- i virus) *adj.* Es diu del fàrmac, la teràpia o de la substància amb capacitat inhibidora de la reproducció d'un virus o de combatre'n l'acció nociva.

ang. *antiviral*, **cast.** *antiviral*, **fr.** *antiviral*.

anus

(del llatí anus) *m.* Orifici final del tracte gastrointestinal per on són expulsades les matèries fecals de l'organisme.

ang. *anus*, **cast.** *ano*, **fr.** *anus*.

AR-177

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la integrasa, actualment en fase 2 d'experimentació. També és anomenat zintevir. És produït per Aronex Pharmaceuticals.

ang. *L-756,423*, **cast.** *L-756,423*, **fr.** *L-756,423*.

ARC

Sigla de l'anglès *Aids-Related Complex*, equivalent a complex relacionat amb la sida. Vegeu complex relacionat amb la sida.

ang. *ARC*, **cast.** *ARC*, **fr.** *ARC*.

ARN

m. Sigla d'àcid ribonucleic (en anglès RNA). Nom genèric d'un grup d'àcids formats per nombrosos nucleòsids units entre ells mitjançant l'àcid fosfòric. N'hi ha de tres menes principals: l'ARN missatger (ARNm), l'ARN ribosòmic (ARNr) i l'ARN transferidor (ARNt). L'HIV està compost per ARN el qual es retrotranscriu en ADN un cop dipositat a l'interior de la cèl·lula CD4 infectada per procedir al seu procés de replicació.

ang. *RNA*, **cast.** *ARN*, **fr.** *ARN*.

ARN viral

loc. Seqüència d'ARN corresponent a l'HIV i diferent de l'ARN propi de la cèl·lula CD4,

abans de la seva retrotranscripció en ADN viral o després de la seva traducció a partir de l'ADN viral dins del CD4.

ang. *RNA-HIV*, **cast.** *ARN o RNA viral*,
fr. *ARN viral*.

arsenal terapèutic

loc. Conjunt de medicaments disponibles per al tractament d'una afecció.

ang. *armamentarium*, **cast.** *arsenal*, **fr.** *arsenal thérapeutique*.

ART

Sigla corresponent a l'anglès *Antiretroviral Therapy*. Teràpia antiretroviral. Vegeu antiretroviral.

ang. *ART*, **cast.** *ARV*, **fr.** *anti-rétroviral*.

-asa

Forma sufixada per designar els enzims, per ex. integrasa, transcriptasa, proteasa, etc.

asimptomàtic -ca

(del prefix *a-* i *síntoma*) *adj.* Persona infectada per l'HIV i que no presenta simptomatologia física externament i aparentment visible, o cap malaltia o infecció oportunista relacionada amb la davallada de defenses i el desenvolupament de la sida.

ang. *asymptomatic*, **cast.** *asintomático*, **fr.** *asymptomatique*.

aspergil

(del llatí *aspergillum* 'allargat com un espàrrec') *m.* Tipus de fong que pot afectar els pulmons, que provoca l'anomenada aspergil·losi. Els aspergils es troben àmpliament difosos en el medi ambient, inclòs l'hospitalari. Afecta especialment persones immunodeprimides amb neutropènia prolongada. La infecció per aspergils es pot estendre per mitjà de la sang i provocar lesions en altres òrgans o teixits com la pell, les sinès nasals, el cor, els ronyons, el sistema nerviós central, el tub digestiu i, ocasionalment, l'ull, etc.

ang. *aspergillus*, **cast.** *aspergilo*, **fr.** *aspergille*.

aspirina

(de l'alemany *aspirin*) *f.* Medicament de base d'àcid acetilsalicílic que es prescriu normalment per alleugerir estats de dolor, maldecap o reduir la febre.

ang. *aspirin*, **cast.** *aspirina*, **fr.** *aspirine*.

assaig cec

loc. Assaig clínic randomitzat en què els pacients que hi prenen part es distribueixen en dos grups, un dels quals pren la medicació a experimentar i l'altre un medicament placebo, sense saber, però, de quin grup són. Situació, però, que sí que es coneixuda pel metge investigador.

ang. *blinded trial*, **cast.** *ensayo ciego*, **fr.** *essai aveugle*.

assaig clínic

loc. Estudi practicat en pacients per avaluar l'eficàcia d'un medicament, que compta amb un protocol on s'especifiquen metodologia, durada, nombre de pacients i tipologia i objectius. Ha de comptar amb l'aprovació del comitè ètic de cada hospital i de l'agència del medicament. La participació en un assaig clínic depèn de criteris d'inclusió/exclusió i els resultats han de fer-se públics. Els participants estan coberts amb una assegurança front possibles efectes adversos i hi han d'oferir el seu consentiment informat. Un assaig clínic es pot correspondre amb una o diverses de les 4 fases tipificades d'experimentació d'un nou fàrmac.

ang. *clinical trial*, **cast.** *ensayo clínico*,
fr. *essai clinique*.

assaig doblement cec

loc. Assaig clínic randomitzat en què els pacients que hi prenen part es distribueixen en dos grups, a un dels quals pren la medicació a experimentar i l'altre un placebo sense saber de quin grup són. Circumstància, d'altra banda, també desconeguda per al metge investigador.

ang. *double-blinded trial*, **cast.** *ensayo a doble ciego*, **fr.** *essai double-aveugle*.

assaig obert

loc. Estudi en què els pacients que hi prenen part tenen com també els investigadors tenen coneixement del tractament prescrit.

ang. *open trial*, **cast.** *ensayo abierto*, **fr.** *étude ouvert*.

assaig randomitzat

loc. Estudi en què els pacients que hi prenen part tenen unes característiques de partida comunes o força similars, per a l'assaig clínic

d'un nou medicament i proposta terapèutica i en el qual la distribució dels participants es fa de manera aleatòria per evitar la creació d'aprehensions davant el medicament que es vol experimentar.

ang. *randomized trial*, **cast.** *ensayo randomizado*, **fr.** *étude randomisé*.

Associació antisida Lleida

n. propi f. Associació sense ànim de lucre de lluita contra la sida, que treballa en l'àmbit de la prevenció amb accions informatives i de sensibilització ciutadana. També ofereix el servei de la prova de detecció d'anticossos de la sida amb caràcter anònim, com a centre alternatiu de detecció. Té la seu a Lleida.

AST

Sigla de l'anglès *Aspartate AminoTransaminase*. Tipus de transaminasa. Vegeu GOT.

astènia

(del prefix a- i del grec sthénos 'força') *f.* Sensació de debilitat o cansament generalitzat a tot el cos. Pot ser conseqüència de trastorns físics o psíquics. En el segon cas sol produir-se cap al tard mentre que en el primer cap al matí.

ang. *asthenia*, **cast.** *astenia*, **fr.** *asthénie*.

atàxia

(del prefix a- i del grec taxis 'ordre') *f.* Manca de coordinació motora deguda a una falla de la sensibilitat profunda conscient o del sistema cerebel·lós. També pot ser deguda a lesions polineurítiques, la sensibilitat o la motilitat -o totes dues facultats alhora- (atàxia perifèrica).

ang. *ataxia*, **cast.** *ataxia*, **fr.** *ataxie*.

ATOS

Acrònim de Asociación para el Trasplante de Órganos a Seropositivos. Associació sense ànim de lucre per a l'impuls de la realització de trasplantament d'òrgans en persones HIV+, especialment els hepàtics.

atovaquona

f. Medicament antiprotozoari que s'administra per via oral en el tractament de la pneumònia per *pneumocystis carinii*, i també en el tractament del *toxoplasma gondii*. Sol ser de molt bona tolerància.

ang. *atovaquone*, **cast.** *atovaquona*.

ATP

Sigla corresponent a l'anglès *Adenosine*

TriPhosphate. Vegeu trifosfat d'adenosina.

ang. *ATP*, **cast.** *ATP*, **fr.** *ATP*.

atròfia

(del llatí atrophia) *f.* Involució d'una cèl·lula, òrgan o teixit per causes fisiològiques o per causes patològiques.

ang. *atrophy*, **cast.** *atrofia*, **fr.** *atrophie*.

AUC

f. Sigla de l'anglès *Area Under the Curve* (àrea sota la corba). Mesurament de l'exposició total del virus a un fàrmac o de l'efecte total d'un medicament sobre l'HIV. S'expressa mitjançant un gràfic, que indica l'evolució dels nivells del medicament en plasma fins arribar a la Cmàx. (càrrega màxima, en l'eix vertical) relacionats amb la càrrega viral durant un període de temps màxim (Tmàx., en l'eix horitzontal), corresponent a una dosi. L'àrea compresa entre aquest gràfic i l'eix horitzontal és l'AUC.

ang. *AUC*, *area under the curve*, **cast.** *AUC*, *ABC*, *área bajo la curva*.

autovacunació

f. Procés terapèutic en experimentació pel qual hom pretén que el mateix sistema immunitari sigui capaç de controlar l'HIV, sense davallades de defenses, a partir de retirades de la medicació i l'exposició temporal a l'HIV de l'organisme.

AZT

m. Abreviatura comuna de la zidovudina. Vegeu zidovudina.

ang. *AZT*, **cast.** *AZT*, **fr.** *AZT*.

B b

bacil

(del llatí bacillus 'bastonet') *m.* Bacteri recte i cilíndric en forma de bastó. Bacil de Koch.

ang. *bacillus*, **cast.** *bacilo*, **fr.** *bacille*.

bacterèmia

f. Presència de bacteris a la sang.

ang. *bacteremia*, **cast.** *bacteremia*, **fr.** *bactériémie*.

bacteri

(del grec baktérion 'bastó') *m.* Mena de microorganismes unicel·lulars, ni animal ni vegetal, de formes molt variades que pot

viure en medis com el terra, l'aigua o organismes vius, o com a paràsit de l'ésser humà, que són causa de múltiples malalties.

ang. *bacteria*, **cast.** *bacteria*, **fr.** *bactérie*.

bàlsam

(del grec *bálsamon*) *m.* Planta o substància a base d'olis o resines vegetals, que contenen àcids aromàtics amb propietats terapèutiques com a calmant.

ang. *balsam*, **cast.** *bálsamo*, **fr.** *baume*.

barrera hematoencefàlica

loc. f. Mecanisme protectiu que impedeix el pas de la majoria de compostos de molècules grans de la sang al líquid encefaloraquídic i al teixit cerebral. De la mateixa manera impedeix l'entrada de determinats medicaments ART.

ang. *blood brain barrier*, **cast.** *barrera hematoencefàlica*, **fr.** *barrière hématoencéphalique*.

basal

adj. Es diu de l'anàlisi practicada, resultats o condicions fisiològiques existents en el moment d'iniciar un procés terapèutic, per tal de poder-los comparar amb d'altres de posteriors.

ang. *baseline*, **cast.** *basal*, **fr.** *initial*.

basòfil

(de *bàsic* i *-filia* 'relatiu a la base') *m.* Leucòcit de nucli únic i lobulat, i granulacions al citoplasma. Representa entre un 0 i un 1% dels leucòcits, i són de poca rellevància.

ang. *basophil*, **cast.** *basófilo*, **fr.** *basophile*.

bDNA

f. Acrònim de l'anglès *branched-DNA* (ADN ramificat). Mètode de mesurament de la càrrega viral, diferent de la PCR, basat en l'amplificació genètica de l'ADN viral. És més fiable i menys susceptible a contaminacions de les mostres. És fabricat per l'empresa Chiron. Els resultats expressen el nombre de partícules virals per m3 de plasma.

ang. *bDNA*, **cast.** *bDNA*, **fr.** *bDNA*.

berruga

(del llatí *verruca*) *f.* Tumoració epidèrmica, petita, causada pel virus del papil·loma

humà. Les berrugues són transmissibles. Vegeu també condiloma.

ang. *wart*, **cast.** *verruca*, **fr.** *verrue*.

berruga acuminada

loc. cadascun dels petits elements populosos que s'ajunten com els grans d'una móra. La seva localització preferent a les mucoses i parts genital i perianal en facilita la transmissió per via sexual. Vegeu també condiloma.

ang. *verruca acuminata*, *genital wart*, **cast.** *verruca acuminada*, **fr.** *verrue acuminée*.

BIA

Sigla corresponent a l'anglès *Bio Impedance Analysis*. Mètode de mesura de la composició de la massa corpòria, especialment pel que fa a la massa muscular i les masses greixoses, mitjançant l'administració de descàrregues elèctriques indolores (de 800 microampers a 50 kilohertzis), amb electrodes aplicats a peus i mans.

ang. *BIA*, **cast.** *BIA*, **fr.** *analyse de bio-impédance*.

BID

Sigla corresponent a la locució llatina *bis in die*. Vegeu Bis in die.

ang. *BID*, **cast.** *BID*, **fr.** *BID*.

bili-

(del llatí *bilis*) Forma prefixada que vol dir bilis o relacionat amb la bilis.

bilirubina

(de *bili-* i del llatí *ruber* 'vermell') *f.* Pigment del fel, de color vermell, que es troba al fetge, la sang o l'orina. Resulta de la degradació de l'hemoglobina. Prové de la sang i és conjugada al fetge d'on es secreta per mitjà de la bilis al tracte intestinal. Una taxa elevada de bilirubina és indicativa d'afecció hepàtica.

ang. *bilirubin*, **cast.** *bilirrubina*, **fr.** *bilirubine*.

bilirubinèmia

f. Presència de bilirubina a la sang circulant.

ang. *bilirubinemia*, **cast.** *bilirrubinemia*, **fr.** *bilirubinémie*.

bilis

(del llatí *bilis*) *f.* Líquid clar, groguenc i amargant produït pel fetge i que es concen-

tra a la vesícula biliar. Conté colesterol, bilirubina, moc, lecitina, sals biliars i electròlits. Té un paper important en l'absorció dels greixos. La seva alteració és indicativa d'afecció del fetge i pot provocar icterícia (fel sobreixit).

ang. *bile*, **cast.** *bilis*, **fr.** *bile*.

bio-

(*del grec bíos*) Forma prefixada que significa vida.

biodisponibilitat

f. Proporció del principi actiu d'un compost farmacèutic que s'absorbeix i arriba al corrent sanguini per tal de poder actuar.

ang. *bioavailability*, **cast.** *biodisponibilitat*, **fr.** *biodisponibilité*.

biòpsia

(*del prefix bio-* 'vida' i *del grec opsis* 'visió') *f.* Extracció d'una mostra de teixit orgànic viu per sotmetre'l a examen microscòpic i determinar si hi ha cap patologia o malaltia. Les biòpsies són una pràctica corrent en dermatologia i en el diagnòstic d'hepatopatologies, per bé que es tracta d'una pràctica invasiva.

ang. *biopsy*, **cast.** *biopsia*, **fr.** *biopsie*.

bioquímica

f. Anàlisi que s'efectua per expressar els valors dels elements bioquímics presents a la sang com ara enzims, àcids, greixos, potassi, calci, sodi, etc., que completa l'hematòcrit i l'hemograma.

ang. *biochemistry panel*, **cast.** *bioquímica*, **fr.** *bilan biochimique*.

bis in die

locució llatina per significar dues vegades al dia. En el cas de prescripció de medicaments equival a una presa cada 12 hores.

ang. *BID*, *bis in die*, **cast.** *bis in die*, **fr.** *deux fois par jour*.

bisexual

(*de bi-* 'dos' i *sexe*) *m. i f.* Persona que sent poder satisfer els seus desigs sexuals (o libidinositat) amb persones de tots dos i menar-hi una relació afectiva. La persona bisexual tant pot ser masculina com femenina.

ang. *bisexual*, **cast.** *bisexual*, **fr.** *bisexuel*.

biteràpia

f. Tractament antiretroviral basat en l'administració conjunta de dos medicaments ART per combatre l'HIV. Actualment les biteràpies són com més va més en desús tret de casos particulars per qüestions de tolerància o altres. Vegeu també teràpia combinada.

ang. *bitherapy*, **cast.** *biterapia*, **fr.** *bithérapie*.

blíster

m. Peça de plàstic que conté separatament i individualment diverses pastilles o comprimits d'un medicament. Diversos blísters (2 o més) poden ser envasats en capsers per a la seva comercialització.

ang. *blister*, **cast.** *blíster*, **fr.** *blister*.

BMS-232632

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació, que en les proves en laboratori ha demostrat una gran activitat *in vitro* contra l'HIV. És produït per Bristol-Myers Squibb.

ang. *BMS-232632*, **cast.** *BMS-232632*, **fr.** *BMS-232632*.

boquera

(*de boca*) *f.* Trastorn o infecció produïda als angles de la boca amb la formació de crostes, fissures i talls que en dificulten l'obertura. Pot ser un efecte col·lateral d'alguns antiretrovirals (especialment el DDC). També se'n diu quilitis angular.

ang. *perleche*, **cast.** *boqueras*, **fr.** *perlèche*.

broncoscòpia

f. Examen que es fa de l'interior dels pulmons per mitjà d'una endoscòpia o introducció d'un tub al seu interior, i poder així diagnosticar amb una visualització directa una patologia o el seu estat.

ang. *bronchoscopy*, **cast.** *broncoscopia*, **fr.** *bronchoscopie*.

bronquitis

(*del grec bróghkia* 'bronqui' i *-itis*) *f.* Inflamació de la mucosa dels bronquis, que provoca tos, expectoracions, sense febre i sovint amb símptomes d'afecció del tracte respiratori superior.

ang. *bronchitis*, **cast.** *bronquitis*, **fr.** *bronchite*.

C c

CAC

Acrònim de centre d'atenció continuada. A Catalunya, centre d'atenció primària o ambulatori mèdic, amb horari d'atenció continuat durant les 24 hores del dia tots els dies de la setmana.

calci

(*del llatí científic calcius*) *m.* Element químic, de color blanc. És present en tots els organismes i sovint en forma part de les estructures òssies, dentàries, etc. Intervé en els processos de creixement i de capacitat del sistema nerviós i muscular. La manca o pèrdua de calci pot produir trastorns com l'osteoporosi. Les principals fonts de calci en l'alimentació són els lactis i les verdures. Un tractament antiretroviral perllongat pot comportar una progressiva pèrdua de calci i derivar en osteoporosi. El seu símbol químic és Ca.

ang. *calcium*, **cast.** *calcio*, **fr.** *calcium*.

càlcul

(*del llatí calculus 'pedreta'*) *m.* Cos compacte i dur, de composició, volum i aspecte variable, col·loquialment anomenat pedra, que es forma al ronyó o al sistema urinari resultat de la solidificació i precipitació de sals minerals contingudes en els líquids de l'organisme (principalment saliva, bilis i orina). Un dels efectes col·laterals de l'indinavir és la formació de pedres al ronyó si no hi ha una bona i ben continuada diuresi. També se'n diu col·loquialment pedra. Vegeu també còlic i litiasi.

ang. *calculus*, **cast.** *cálculo*, **fr.** *calcul*.

Can Ruti

(*del topònim Can Ruti, antiga hisenda de Badalona*) *n. propi m.* Designació col·loquial de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol, a Badalona, on hi ha emplaçats el CEESCAT, l'IRSI-Caixa i una de les principals unitats de tractament de l'HIV/sida a Catalunya.

càncer

(*del llatí cancer 'cranc'*) *m.* Creixement tumoral i anormal d'un teixit que envaeix altres teixits i òrgans veïns, que destrueix, i

dóna lloc a metàstasis (aparició d'altres tumors del mateix tipus pel cos a distància de l'originari).

ang. *cancer*, **cast.** *cáncer*, **fr.** *cancer*.

càndida

(*del llatí candidus -a -um 'blanc'*) *f.* Tipus de fong que pot produir infeccions en la pell i les mucoses, principalment a la boca, la farinx, els intestins i l'aparell genital. També trobareu el terme científic candida albicans, ja que és el tipus més freqüent de càndida i que més sovint afecta les persones VIH+. *Tenir càndides.*

ang. *candida*, **cast.** *cándida*, **fr.** *candida*.

candida albicans

(*del llatí científic candida albicans*) *f.* Càndida. Element que provoca la micosi anomenada candidiasi. Vegeu càndida i candidiasi.

ang. *candida albicans*, **cast.** *cándida albicans*, **fr.** *candida albicans*.

candidiasi

f. Infecció produïda per la proliferació de càndides, especialment per la candida albicans, gènere de fong que forma part de la flora normal de la pell i de les mucoses, principalment a la boca, la farinx, els intestins i l'aparell genital. Es sol manifestar quan l'organisme pateix un desequilibri degut a un antibiòtic o a condicions de debilitat com la produïda per un estat d'immunodepressió com el que indueix l'HIV.

ang. *candidiasis*, **cast.** *candidiasis*, **fr.** *candidose*.

CAP

Acrònim de centre d'atenció primària. Ambulatori mèdic on es rep l'atenció per part del metge generalista o de capçalera, facultat per fer receptes, i altes i baixes laborals.

ang. *health centre, ambulatory*, **cast.** *ambulatorio*, **fr.** *dispensaire*.

càpsida

(*del llatí capsula*) *f.* Membrana o cobertura protèica del nucli d'un virió, que protegeix l'ARN o l'ADN que conté al seu interior, formada per l'assemblatge de diverses unitats morfològiques, en nombre constant per a cada tipologia de virus, anomenades capsòmers. Pot tenir forma simètrica, helicoidal o cúbica.

ang. *capsid, envelope*, **cast.** *cápside*, **fr.** *capside*.

càpsula

(*del llatí capsula 'capseta'*) *f.* Petit embolcall cilíndric o esfèric, soluble i de gelatina dura format per dues parts acoblades, dins del qual es posa la medicació per prendre-la per via oral, atès el seu mal gust o olor.

ang. *capsule*, **cast.** *cápsula*, **fr.** *gélule*.

caquèxia

(*del llatí cachexia i aquest del grec kakhéxia < kakos 'mala' i hexia 'constitució'*) *f.* Malestar general i de malnutrició. Pèrdua de pes general i de desgast corporal com a resultat d'una mala alimentació o de la fase terminal d'una malaltia greu com la sida. N'és una de les malalties definitòries. Vegeu també wasting syndrome.

ang. *cachexia*, **cast.** *caquexia*, **fr.** *cachexie*.

carcinogen -ògena

adj. Es diu de la substància o agent que pot causar càncer.

ang. *carcinogen*, **cast.** *carcinógeno*, **fr.** *carcinogène*.

carcinoma

m. Tumor maligne, de tipus epitelial o glandular.

ang. *carcinoma*, **cast.** *carcinoma*, **fr.** *carcinome*.

carcinoma de cèrvix

loc. Càncer de cèrvix que afecta les dones. Una de les malalties definitòries de sida.

ang. *cervix carcinoma*, **cast.** *carcinoma de cèrvix*, **fr.** *cancer cervical de l'uterus*.

cardar

v. Terme col·loquial per referir-se a fer l'acte sexual amb penetració. Vegeu coit.

ang. (*to*) *fuck*, **cast.** *follar*, **fr.** *baiser, niquer*.

carnitina

(*de carn*) *f.* Aminoàcid que participa en l'oxidació de greixos de cadena llarga, on fa de transportador de grups acil a través de la membrana dels mitocondris. També es pot sintetitzar artificialment (coneguda com a L-acetilcarnitina), que s'administra per a situacions de lipodistròfia i de polineuropatia perifèrica.

ang. *carnitina*, **cast.** *carnitina*, **fr.** *carnitine*.

càrrega viral

loc. Quantitat de virus que hi ha per mil·límetre cúbic de líquid orgànic com ara la sang, el semen o les secrecions vaginals. Habitualment la càrrega viral es realitza per quantificar el nombre d'HIV a la sang mitjançant proves com la PCR o la bDNA. També s'expressa com a nombre de còpies de RNA-VIH per mm³.

ang. *viral load*, **cast.** *carga viral*, **fr.** *charge virale*.

catabolisme

(*del grec katabolé 'capgirament', i per analogia de metabolisme*) *m.* Dins del metabolisme, conjunt de processos per a la generació i la transmissió de l'energia que el cos necessita.

ang. *catabolism*, **cast.** *catabolismo*, **fr.** *catabolisme*.

catèter

(*del llatí mèdic catheter 'sonda quirúrgica' i aquest del grec kathiemí 'deixar caure', 'perpendicular'*) *m.* Aparell que permet l'administració continuada d'un medicament i que es situa al pit. Els catèters són utilitzats per a l'administració de medicació intravenosa com els tractaments del CMV.

ang. *catheter*, **cast.** *catéter*, **fr.** *ca-théter*.

CBC

m. Sigla de l'anglès *Complete Blood Count*, equivalent a hemograma. Vegeu hemograma.

CCR5

m. Estructura proteïca que habitualment és a la membrana cel·lular dels limfòcits i que actua com a quimiocina receptora. El CCR5 és un dels coreceptors que utilitza l'HIV, al qual s'acobla la gp120, per fusionar-se i infectar els monòcits (leucòcits mononuclears grans). L'altre receptor necessari per a aquesta funció és el CD4, també anomenat receptor. La funció natural del CCR5 és unir-se a les beta quimiocines (CC) i als RANTES.

ang. *CCR5*, **cast.** *CCR5*, **fr.** *CCR5*.

CD4

m. Tipus de limfòcit o cèl·lula T, dita també col·laboradora o inductora, que l'HIV utilitza per a la seva replicació i que queda

destruïda com a conseqüència de la seva acció (lisi). També s'anomena T4.

ang. CD4, **cast.** T4, **fr.** T4.

CD4

m. Estructura proteínica de la membrana cel·lular dels limfòcits T CD4 que permet l'acoblement de l'HIV i la infecció de la cèl·lula. També s'anomena receptor CD4.

ang. CD4, **cast.** CD4, **fr.** CD4.

CD8

m. Tipus de limfòcit o cèl·lula T, dita també citotòxica o supressora, i que augmenta en el seu nombre a la sang quan l'HIV ataca els CD4. També s'anomena T8.

ang. CD8, **cast.** T8, **fr.** T8.

CDC

m. pl. Sigla de *Centers for Disease Control*. Centre de control epidemiològic als EUA que fa el seguiment de l'evolució de la sida en aquell país i estableix els principals criteris d'actuació mèdica que són seguits internacionalment. Vegeu també guidelines i pautes de tractament.

ang. CDC, **cast.** CDC, **fr.** CDC.

CEESCAT

m. Acrònim de Centre d'Estudi de la Sida a Catalunya. Centre per al seguiment i vigilància epidemiològica de la sida a Catalunya, dependent del departament de Sanitat, i que es troba a l'hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti), a Badalona.

cefalea

(*del grec kephalé 'cap'*) *f.* Vegeu mal de cap. Percepció desagradable que hom experimenta a la part cranial. També se'n diu cefalàlgia.

ang. cephalalgia, **cast.** cefalea, **fr.** céphalée.

-cel cel- celio-

(*del grec koilos koilía 'buit, ventre'*) Formes prefixades que volen dir cavitat.

cèl·lula

(*del llatí cellula < cella 'cambra'*) *f.* Unitat més petita i independent de l'organisme composta de citoplasma i un nucli.

ang. cell, **cast.** célula, **fr.** cellule.

cèl·lula dendrítica

loc. Cèl·lula que hom troba en els teixits

limfàtics i originada en el moll de l'os. Es caracteritza per una forma en dendrites o branques i que és un dels més potents estimuladors de la resposta immunològica dels limfòcits T.

ang. dendritic cell, **cast.** célula dendrítica, **fr.** cellule dendritique.

cèl·lula hoste

loc. Cèl·lula (CD4) que acull o a costa de la qual l'HIV pot acomplir el seu cicle vital de reproducció.

ang. host cell, **cast.** célula huésped, **fr.** cellule hôte.

cèl·lula NK

loc. Tipus de limfòcit sense receptor T que s'anomena cèl·lula assassina natural o *natural killer* (NK).

ang. NK cell, **cast.** célula NK o asesina, **fr.** cellule NK, tueuse.

cèl·lula T

f. Tipus de limfòcit en la formació del qual intervé el tim (per això s'anomena limfòcit T) i és responsable de la immunitat cel·lular. Es caracteritza per tenir un receptor, a diferència de les cèl·lules NK. N'hi ha diversos tipus entre els quals, per la seva relació amb l'HIV, cal esmentar els limfòcits T CD4 i els limfòcits T CD8.

ang. T-cell, **cast.** célula T, **fr.** cellule T.

cèl·lula T de memòria

loc. Tipus de limfòcit T que després d'una vacunació o una infecció ha participat en la resposta immunològica de l'organisme, de manera que conserva la capacitat de tornar-se a activar i reproduir-se per combatre els mateixos antígens si es tornaven a presentar ja que els pot reconèixer. També s'anomena limfòcit T de memòria.

ang. memory T-cell, **cast.** célula de memoria, **fr.** cellule T de mémoire.

cèl·lula T naive

loc. Tipus de limfòcit T produïda a la medul·la espinal activada per combatre elements patògens els antígens dels quals encara no havia tractat abans el sistema immunitari. Normalment, després de superada la malaltia aquestes cèl·lules són eliminades, si bé una part es conserva i manté la capacitat de tornar-se a activar per combatre els mateixos antígens. Aleshores

són les anomenades cèl·lules T de memòria.

ang. *naive T-cell*, **cast.** *célula naive*, **fr.** *cellule T naive*.

centre alternatiu de detecció

loc. Centre no pertanyent a la xarxa sanitària, habitualment una associació de lluita contra la sida, on s'ofereix una atenció de tipus paritari i on es pot acudir per a la realització de la prova de detecció d'anticossos a l'HIV amb caràcter anònim. La seva acció ha de ser autoritzada i és supervisada per l'administració sanitària.

cast. *centro alternativo de detección*, **fr.** *centre de dépistage anonyme et gratuit*.

cèrvix

(del llatí cervix) m. Coll de l'úter femení.

ang. *cervix*, **cast.** *cérvix*, **fr.** *col de l'uterus*.

cicle biològic de l'HIV

loc. Vegeu cicle de replicació de l'HIV.

cicle de replicació de l'HIV

loc. Procés consistent en la multiplicació de l'HIV mitjançant la infecció de cèl·lules limfòcits CD4, en el qual l'ARN i l'ADN virals es serveixen del metabolisme cel·lular per a la formació de nous virions. A part de la fusió del virus a la membrana cel·lular, se'n poden identificar diversos passos segons els enzims que hi intervenen: transcripció inversa, integració, transcripció o traducció, maduració i acoblament. També s'anomena cicle vital de l'HIV, o replicació viral.

ang. *life cycle of HIV*, **cast.** *ciclo vital del VIH*, **fr.** *cycle de reproduction du VIH*.

cicle vital de l'HIV

loc. Vegeu cicle de replicació de l'HIV. També se'n diu cicle biològic de l'HIV.

CIP

Sigla corresponent al codi d'identificació personal (de tipus alfanumèric) que consta en la targeta sanitària personal. Aquest codi s'utilitza en la declaració obligatòria de casos de sida i d'infecció per l'HIV a Catalunya al centre epidemiològic CEESCAT per tal de preservar la confidencialitat de les dades personals.

ciprofloxacina

f. Medicament antibiòtic que s'administra per via oral, en el tractament del MAC i altres

infeccions per bacteris.

ang. *ciprofloxacin*, **cast.** *ciprofloxacina*,

cirrosi

(del grec kirrhós 'groc' i -osi) f. Alteració del teixit fibrós i atròfia de les cèl·lules del fetge, resultat d'un procés inflamatori, que es tradueix en una pertorbació de les funcions hepàtiques i d'impedir-hi el pas de la sang. La cirrosi pot resultar d'una hepatitis C, o altra hepatitis amb caràcter crònic, i és una de les conseqüències amb què es poden trobar persones HIV+ coïnfectades.

ang. *cirrhosis*, **cast.** *cirrosis*, **fr.** *cirrhose*.

cit- cito-

(del grec kutos) Formes prefixades que volen dir cèl·lula.

cito

m. Forma col·loquial de referir-se al citomegalovirus o a l'afecció provocada per aquest com és la retinitis per CMV. Vegeu citomegalovirus.

citocina

(de kutos i del grec kinein 'que es mou') *f.* Tipus de proteïna produïda pels glòbuls blancs que actua com a missatger químic entre les cèl·lules i n'estimula o inhibeix, així, el creixement, l'especialització o l'activació com a cèl·lules immunitàries per fer front a una determinada infecció o malaltia.

ang. *cytokine*, **cast.** *citoquina*, **fr.** *cytokines*.

citologia

(de cito- i logia) f. Coneixement i estudi de l'estructura i del funcionament de les cèl·lules.

ang. *cytology*, **cast.** *citología*, **fr.** *examen cytologique*.

citologia

f. Diagnosi que s'efectua a partir de l'estudi d'una mostra de cèl·lules.

ang. *cytological test*, **cast.** *citología*, **fr.** *examen cytologique*.

citomegalovirus

(de cito-, megal- i virus) m. Virus de la família dels herpes que, generalment són poc o gens patògens per a les persones si bé poden comportar infeccions importants en cas d'estar en situació immunodeprimida, cas de pacients immunosuprimits per a un trasplan-

tament d'òrgans, o bé cas dels malalts de sida amb un baix recompte limfocitari de CD4 que es poden veure afectats de retinitis (visió borrosa i pèrdua d'agudes visual que pot evolucionar cap a la ceguesa).

ang. *cytomegalovirus*, **cast.** *citomegalovirus*, **fr.** *cytomégalo*virus.

citoplasma

(de *cito-* i *plasma*) *m.* Part compresa entre la membrana i el nucli cel·lular, en què es troben els altres elements de la cèl·lula com els mitocondris, el citosol, els ribosomes, els aparells de Golgi, etc.

ang. *cytoplasm*, **cast.** *citoplasma*, **fr.** *cytoplasme*.

citòsol

m. Part líquida del citoplasma on es troben en suspensió els altres orgànuls cel·lulars.

ang. *cytosol*, **cast.** *citòsol*, **fr.** *cytosol*

citotòxic -òxica

(de *cito-* i *tòxic*.) *adj.* Capaç de matar una cèl·lula o virus. Es diu també dels limfòcits T CD8 atesa la seva capacitat d'actuar contra elements patògens.

ang. *cytotoxic*, **cast.** *citotòxico*, **fr.** *cytotoxique*.

claritromicina

f. Medicament antibiòtic d'ampli espectre, que s'administra per via oral, i s'utilitza en el tractament del MAC.

ang. *clarithromycin*, **cast.** *claritromicina*, **fr.** *clarithromycine*.

clindamicina

f. Medicament antibiòtic, que s'administra per via oral, i s'utilitza en el tractament de la toxoplasmosi i de la pneumònia PCP.

ang. *clindamycin*, **cast.** *clindamicina*, **fr.** *clindamycine*.

clínic -ca

(del grec *klinikos* < *klinein* 'estar ajagut al llit') *m. i f.* Metge o metgessa que es dedica a la pràctica mèdica (diagnòstic i tractament) a partir del tracte directe amb persones i l'observació directa de les malalties.

ang. *clinician*, *physician*, **cast.** *clínic*, **fr.** *clínicien*.

Cmàx.

f. Abreviatura de càrrega màxima, utilitzada per indicar la concentració màxima en plas-

ma d'un medicament en un període de temps determinat corresponent a una dosificació. La Tmàx. i la Cmàx. serveixen per determinar l'AUC d'un medicament. Vegeu AUC.

ang. *Cmax*, *peak level*, **cast.** *Cmàx.*, **fr.** *Cmax*.

Cmín.

f. Abreviatura de càrrega mínima, utilitzada per indicar la concentració mínima en plasma d'un medicament en un període de temps concret corresponent a una dosificació, normalment abans de prendre'n una altra dosi. Vegeu també Tmàx., Cmàx. i AUC.

ang. *Cmin.*, *trough level*, **cast.** *Cmín.*, **fr.** *Cmin*.

CMV

m. Acrònim de citomegalovirus. Vegeu citomegalovirus.

ang. *CMV*, **cast.** *CMV*, **fr.** *CMV*.

còctel

(de l'*ang. americà cocktail* 'barreja no genuïna') *m.* Combinació de dos o més fàrmacs antiretrovirals com a teràpia per combatre el virus de la sida i auturar-ne el procés de replicació.

ang. *cocktail*, **cast.** *cóctel*, **fr.** *cocktail*.

codó

(de *codi*) *m.* Triplet de nucleòtids que determina quin aminoàcid es col·loca i en quin punt de la cadena proteínica. Les mutacions específiques de l'HIV en determinats codons de la seva seqüenciació proteínica, li permeten esmunyir-se als efectes dels fàrmacs, o el sistema immunitari. Vegeu resistència.

ang. *codon*, **cast.** *codon*, **fr.** *codon*.

cohort

(del llatí *cohors*, *-ortis*, 'agrupament d'infanteria de les legions romanes') *f.* Grup de persones que són avaluades durant un període de temps determinat, que tenen característiques comunes, per a un estudi epidemiològic o assaig clínic.

ang. *cohort*, **cast.** *cohorte*, **fr.** *cohorte*.

coïnfecció

(del prefix *co-* i *infecció*) *f.* Estat en què l'organisme a més d'estar infectat per l'HIV ho està també pel virus de l'hepatitis A, B o C, encara que sigui en estadi latent.

ang. *coinfection*, **cast.** *coínfección*, **fr.** *coïnfection*.

coït

(*del llatí coitus 'acoblament'*) *m.* Acte sexual consistent en l'acoblament de dues persones (una de les quals masculina) amb la introducció del penis en alguna cavitat de l'altra persona. Segons la cavitat, el coït pot ser vaginal, anal o oral. Segons la persona (actuant o no amb el penis), el coït pot ser *receptiu* o *insertiu*.

ang. *coitus*, **cast.** *coïto*, **fr.** *coït*.

colesterol

(*del grec kóllos 'enganxat', estero- i -ol 'terminació indicativa de grup alcohol·lic o fenòlic'*) *m.* Substància greixosa que hom troba en la majoria de teixits i líquids de l'organisme com ara el cervell, la sang, etc. que prové dels aliments (colesterol exogen) i que es sintetitza al fetge. Quan el colesterol exogen minva, el fetge en sintetitza de propi (colesterol endogen) si cal. Les altes taxes de colesterol a la sang poden ser un efecte col·lateral de la medicació antiretroviral. Cal diferenciar, però, entre el dit colesterol bo (HDL o d'alta densitat) i el dolent (LDL o de baixa densitat).

ang. *cholesterol*, **cast.** *colesterol*, **fr.** *cholestérol*.

còlic

(*del llatí colicus < colon, 'còlon'*) *m.* Dolor agut que es produeix de manera intermitent i violenta, per contraccions musculars. Es produeix a l'abdomen atesa la formació de pedres en algun òrgan, que n'obstrueix la fluïdesa dels seus canals. Segons l'òrgan el còlic pot ser nefrític (ronyó), intestinal o miserere (obstrucció intestinal), hepàtic o biliar, ovàric, vesicular, etc. Vegeu també càlcul i litiasi.

ang. *colic*, **cast.** *cólico*, **fr.** *colique*.

còlic nefrític

loc. Dolor agut, produït per contraccions musculars en el ronyó, com a conseqüència de la formació d'un càlcul o pedra en aquest òrgan.

ang. *nephritic colic*, **cast.** *cólico nefrítico*, **fr.** *colique néphrétique*.

colitis

(*de còlon i -itis*) *f.* Inflamació del còlon, fet

que provoca dolor abdominal i diarrea.

ang. *colitis*, **cast.** *colitis*, **fr.** *colite*.

col·liri

(*del llatí colliryum*) *m.* Preparació farmacèutica, generalment líquida i de caràcter neutre, destinada a ser aplicada a la conjuntiva ocular

ang. *collyrium*, **cast.** *colirio*, **fr.** *collyre*.

col·lutori

(*del llatí colluere 'rentar'*) *m.* Líquid desinfectant que es fa servir per rentar i actuar sobre les mucoses de la boca i la gorja.

ang. *collitory*, **cast.** *colutori*, **fr.** *collutoire*.

colonoscòpia

(*de colon 'recte' i scope 'objectiu'*) *f.* pràctica diagnòstica consistent en la introducció d'un tub per l'anus per tal de visualitzar directament el seu interior.

ang. *colonscopy*, **cast.** *colonoscopia*, **fr.** *coloscopie*.

colposcòpia

(*del grec kolpos 'vagina' i scope 'objectiu'*) *f.* pràctica diagnòstica consistent en l'exploració visual del coll uterí per mitjà de la introducció d'un colposcopi.

ang. *colposcopy*, **cast.** *colposcopia*, **fr.** *colposcopie*.

Combivir

m. Nom comercial del compost farmacèutic que presenta en una mateixa pastilla 300 mg de zidovudina (AZT) i 150 mg. de lamivudina (3TC), tots dos de la família dels anàlegs nucleòsids. És produït per Glaxo Wellcom.

ang. *Combivir*, **cast.** *Combivir*, **fr.** *Combivir*.

comitè ètic

loc. Grup constituït bàsicament per sanitaris (metges, farmacèutics, personal d'infermeria) i professionals no sanitaris (advocats, usuaris, estadístics, per ex.) que s'ocupa de l'avaluació i aprovació, dels estudis o assajos clínics que es vulguin emprendre en un hospital, tot atenent qüestions sanitàries, econòmiques, metodològiques, etc., que han de figurar en un protocol, i tenir en compte les implicacions ètiques per als pacients que hi prenguin part, i la relació amb les finalitats de la recerca i

els beneficis mèdics i socials que se'n puguin derivar.

ang. *ethic comity*, **cast.** *comité ético*, **fr.** *comité éthique*.

compassiu

adj. Es diu de la via d'administració de medicaments ART abans de la seva aprovació i comercialització en el marc de protocols definits. Vegeu ús compassiu.

ang. *compassionate*, **cast.** *compasivo*, **fr.** *compassionnel*.

complement nutricional

loc. m. Preparat que s'administra com a complement de les dietes habituals de les persones quan s'hi observen determinades mancances proteíniques o vitamíniques, per exemple, o se'n vol potenciar el nombre en la seva alimentació ateses altres patologies que en dificulten una correcta absorció i/o metabolització pel cos.

ang. *nutritional supplement*, **cast.** *complemento nutricional*, **fr.** *complément alimentaire*.

complex relacionat amb la sida

loc. Estadi precedent al de sida declarada, en el qual es presenten els primers símptomes, també anomenat fase simptomàtica de la infecció per HIV. Aquest terme està progressivament en desús atesa la dificultat de destriar-lo netament del de sida declarada.

ang. *AIDS-Related Complex*, **cast.** *complejo relacionado con el sida*, **fr.** *ARC*.

compliance

f. Terme anglès per referir-se al seguiment de les prescripcions terapèutiques. Vegeu adhesió al tractament.

ang. *compliance*, **cast.** *adesión al tratamiento*, **fr.** *compliance*.

comportament de risc

loc. Manera d'actuar habitual en què es produeixen situacions de pràctiques de risc de transmissió de l'HIV. Vegeu també pràctica de risc.

ang. *risk behavior*, **cast.** *conducta de riesgo*, **fr.** *comportement à risque*.

comprimint

(de comprimir) m. Fórmula farmacèutica que s'obté per compressió de grànuls o pols, que

poden tenir formes variades. Habitualment tenen una marca per facilitar-ne la participació.

ang. *tablet*, **cast.** *comprimido*, **fr.** *cachet*, *comprimé*.

comunitari -ària

adj. Es diu de l'acció, projecte, iniciativa, etc. empresa per la comunitat d'associacions i col·lectius de seropositius i/o afectats per l'HIV/sida.

ang. *communitarian*, **cast.** *comunitario*.

comunitat

*(del llatí *comunitas -atis*) f.* Conjunt de persones, entitats o col·lectius de persones seropositives i/o afectades directament o indirecta per l'HIV/sida.

ang. *community*, **cast.** *comunidad*, **fr.** *communauté*.

concentració hemàtica

loc. Vegeu nivell hemàtic.

ang. *plasma concentration*, **cast.** *nivel plasmático*, **fr.** *concentration plasmatique*.

concentració inhibidòria

loc. Mètode quantitatiu d'estudi de la sensibilitat d'un bacteri o d'un virus, que permet determinar la concentració hemàtica menor necessària d'un fàrmac per inhibir-ne la replicació. Per sota dels nivells establerts, la replicació viral és possible. Se sol expressar amb les sigles IC seguida d'un número que indica el nivell de concentració mínima necessària (per ex. IC50)

ang. *inhibition concentration*, **IC**, **cast.** *concentració inhibidora*.

concentració plasmàtica

loc. Vegeu nivell hemàtic.

ang. *plasma concentration*, **cast.** *nivel plasmático*, **fr.** *concentration plasmatique*.

condiloma

*(del llatí *condyloma*) m.* Excrescència de la pell (o berruga) que es produeix al voltant de l'anus o dels òrgans genitals externs, causada per infecció del papil·lomavirus. No té caràcter cancerós, i la seva transmissió es pot produir malgrat l'ús de preservatiu. Vegeu també berruga acuminada.

ang. *condyloma*, **cast.** *condiloma*, **fr.** *condylole*.

condó

(del nom propi *Condom*, higienista anglès) *m.* Expressió col·loquial per referir-se al preservatiu, provinent de l'anglès *condom*. Vegeu preservatiu.

ang. *condom*, **cast.** *condón*, **fr.** *capote*.

confidencialitat

(del llatí *confidens* < *confidere* 'confiar') *f.* Manteniment en secret de les informacions i dades personals que identifiquen l'individu. La confidencialitat és un principi a observar en tota pràctica mèdica, si bé en algunes proves com les de detecció d'anticossos aquestes poden ser anònimes com a garantia absoluta de la confidencialitat.

ang. *confidentiality*, **cast.** *confidencialidad*, **fr.** *confidentialité*.

conjuntivitis

(del llatí *conjunctivus* 'que uneix' i *-itis*) *f.* inflamació de la conjuntiva, membrana mucosa que recobreix i protegeix la cara interior de les parpelles de l'ull i les uneix al globus ocular.

ang. *conjunctivitis*, **cast.** *conjuntivitis*, **fr.** *conjonctivite*.

consell assistit paritari

loc. Vegeu còunselling.

consentiment informat

loc. Consentiment que dóna per escrit un pacient per a la seva participació en la realització de proves clíniques experimentals o participació en un assaig clínic, prèvia informació sobre els objectius i possibles riscos o efectes adversos, i altres drets legals.

ang. *informed consent*, **cast.** *consentimiento informado*, **fr.** *consentement informé*.

contagi

(del llatí *cum* + *tangere* 'tocar amb') *m.* Transmissió d'una malaltia infecciosa d'un animal o una persona a una altra, que es produeix bàsicament per mitjà del medi, d'un objecte infectat, l'aire, etc., prèviament exposat al contacte amb la persona infectada o el germen. Quan el contacte entre persones és de caràcter íntim es parla de contagi directe o més pròpiament de transmissió. En la resta de casos es parla de contagi indirecte. La sida és bàsicament transmissible si bé es poden produir contagis de l'HIV a partir

d'estrís sanitaris exposats prèviament al virus i no desinfectats.

ang. *contagion*, **cast.** *contagio*, **fr.** *contagion*.

contagios -osa

(de *contagi*) *adj.* Es diu d'una malaltia infecciosa que es contagia o s'encomana d'una persona a una altra, sense necessitat que hi hagi un contacte directe entre totes dues. En aquest cas es parla de contagi directe (íntim) o més pròpiament de malaltia transmissible.

ang. *contagious*, **cast.** *contagioso*, **fr.** *contagieux*.

contraindicació

(de *contra-* i *indicació*) *f.* Condició o circumstància que impedeix l'adscripció d'un determinat tractament a un pacient.

ang. *counter-indication*, **cast.** *contraindicación*, **fr.** *contre-indication*.

control de fons d'ull

loc. Pràctica mèdica consistent en una exploració i reconeixement del fons d'ull per determinar-ne si està afectat o no pel citomegalovirus i hi ha, doncs, possible retinitis (en cas de persones seropositives que sovint se'n veuen afectades) o bé alguna altra patologia.

ang. *funduscopy*, **cast.** *control del fondo de ojo*, **fr.** *examen du fond d'oeil*.

convalescència

(del llatí *convalescentia*) *f.* Període de recuperació de salut després d'una malaltia. Estat de la persona durant aquest període.

ang. *convalescence*, **cast.** *convalecencia*, **fr.** *convalescence*.

cony

(del llatí *cunus*) *m.* Col·loquialment vulva.

ang. *cunt*, *vulva*, **cast.** *coño*, **fr.** *chatte*.

core

(del llatí *cor* -*oris* 'cor') *m.* Terme anglès utilitzat especialment en virologia per referir-se al nucli d'un virus. *Proteïna del core*.

ang. *core*, **cast.** *core*.

coreceptor

(de *co-* i *receptor*) *m.* Estructura proteica que actua com a quimiocina i receptor alhora que utilitza l'HIV, a més del receptor propi cel·lular, que en permet l'acoblament i facilita la infecció pel virus. Els principals

coreceptors són el CCR5 i el CXCR-4.

ang. *receptor site, coreceptor*; **cast.** *coreceptor*; **fr.** *co-récepteur*.

cori- corio-

(*del grec khorion*) Formes prefixades que volen dir pupil·la.

corioretinitis

f. Inflamació de la coroides i de la retina. La corioretinitis pot ser produïda per infecció per CMV. Vegeu també citomegalovirus i retinitis.

ang. *chorioretinitis*; **cast.** *corioretinitis*; **fr.** *chorio-rétinite*.

còrtex

(*del llatí cortex 'escorça'*) *m.* Part externa o perifèrica de determinats òrgans. *Còrtex cerebral, còrtex renal.*

ang. *cortex*; **cast.** *córtex*; **fr.** *cortex*.

corticosteroide

f. Cadascuna de les hormones esteroides secretades per l'escorça o còrtex de les glàndules suprarenals, per ex. la cortisona. Producte similar produït per síntesi.

ang. *corticosteroid*; **cast.** *corticosteroide*; **fr.** *corticoïde*.

cortisona

(*de l'ang. cortico- i s(ter)one*) *f.* Hormona de tipus suprarenal que es fa servir amb finalitats terapèutiques.

ang. *cortisone*; **cast.** *cortisona*; **fr.** *cortisone*.

cònselling

(*de l'ang. americà counselling*) *m.* Conjunt de pràctiques o accions ben diverses amb la finalitat d'orientar, ajudar, donar suport, informar, assistir, tractar un estat depressiu, etc. i que es dona entre dues persones amb una situació de base similar (paritària), per ex. ser seropositius, per tal que la qui rep el cònselling pugui arribar a entendre millor, resoldre, decidir i fer front als problemes que l'afecten (personals, socials o psicològics) com a conseqüència de la seva seropositivitat. També se'n diu consell assistit paritari.

ang. *counselling*; **cast.** *counselling*; **fr.** *counseling*.

creatinina

f. Anhidrid de la creatina, la quantitat del

qual en l'orina i a la sang, mesurada en les analítiques, serveix per avaluar el funcionament dels ronyons.

ang. *creatinine*; **cast.** *creatinina*; **fr.** *créatinine*.

cribratge

(*del llatí cribrum 'garbell, sedàs'*) *m.* Recerca sistemàtica indiscriminada aplicada a un conjunt de persones o casos per tal de descobrir-hi els elements afectats per alguna particularitat. En el cas de l'HIV/sida el cribratge s'efectua mitjançant proves de detecció d'anticossos i els qüestionaris de malaltia de declaració obligatòria per permetre establir els grups potencialment més exposats a la transmissió de l'HIV i en quins casos (comportament de risc).

ang. *screening*; **cast.** *cribado*; **fr.** *criblage*.

cripto-

(*del grec kryptós*) Forma prefixada que significa amagat.

criptococcosi

f. Malaltia que afecta la pell, el fetge, la melsa, els pulmons i les articulacions, però sobretot el cervell i les meninges. D'origen tropical, provocada pel fong *cryptococcus neoformans*, és causa freqüent de meningitis en persones amb sida. La simptomatologia és de febre, angúnies, vòmits i alteracions de l'estat mental. És una de les malalties definitòries de sida.

ang. *cryptococcal meningitis*; **cast.** *criptococcosis*; **fr.** *méningite*.

criptosporidiosi

f. Infecció oportunista causada pel paràsit intestinal *cryptosporidium parvum*, transmès per aliments o aigua contaminada per femta animal. Provoca diarrees cròniques importants, sobretot en persones HIV+. És una de les malalties indicatives de sida.

ang. *cryptosporidiosis*; **cast.** *criptosporidiasis*; **fr.** *cryptosporidiose*.

críteris d'inclusió / d'exclusió

loc. pl. Conjunt de críteris que permeten la participació (o no) d'un pacient en un assaig clínic o protocol com ara el nombre de CD4, la càrrega viral, línies de tractaments anteriors seguides, situació de fracàs virològic, etc.

ang. *entry criteria*, **cast.** *criterios de inclusión*, **fr.** *critères d'inclusion*.

Crixivan

m. Nom comercial amb què es presenta el medicament indinavir, inhibidor de la proteasa, produït per Merck Sharp & Dohme (MSD). La seva abreviatura comuna és IDV.

ang. *Crixivan*, **cast.** *Crixiván*, **fr.** *Crixivan*.

crònic -ca

(*del llatí cronicus i aquest del grec kronos 'relatiu al temps'*) *adj.* Es diu de la malaltia o de la persona que manté una estabilitat sense que es produeixin canvis o cap progressió notòria en la seva malaltia que n'alteri l'estat general de salut.

ang. *chronic*, **cast.** *crónico*, **fr.** *chronique*.

cronificació de la malaltia

loc. Procés pel qual, mitjançant la teràpia adient, hom aconsegueix que la malaltia esdevingui de caràcter crònic, que estigui en situació controlada i estable durant un període llarg de temps sense que s'hi produeixin alteracions remarcables que afectin l'estat general de salut de la persona.

CRS

Acrònim de complex relacionat amb la sida. Vegeu-ne la definició a l'entrada corresponent.

ang. *ARC*, **cast.** *CRS*, **fr.** *ARC*.

CTL

m. Acrònim de l'anglès *Cytotoxic T-Lymphocyte*, limfòcit citotòxic o limfòcit T CD8. Vegeu CD8.

ang. *CTL*, **cast.** *CTL*, **fr.** *CTL*.

cul

(*del llatí culus*) *m.* Part inferior i posterior del tronc sobre la qual descansa el cos quan hom seu. Per extensió, també anus.

ang. *ass*, **cast.** *culo*, **fr.** *cul*.

cultiu

(*del llatí cultura 'acció de conrear'*) *m.* Tècnica de laboratori que té com a finalitat d'obtenir i manipular quantitats elevades de microorganismes per poder-los estudiar i veure quina reacció fenotípica (sensibilitat) tenen davant de determinats medicaments i així saber quina teràpia proposar.

ang. *culture*, **cast.** *cultivo*, **fr.** *culture*.

cultiu

m. Població microbiana que ha crescut en un medi propiciatori, generalment de glúcids simples, proteïnes o sals minerals inorgàniques.

ang. *culture*, **cast.** *cultivo*, **fr.** *culture*.

cunnilíncio

(*del llatí cunnus 'cony' i linctio 'acció de llepar'*) *f.* Estimulació dels genitals femenins per contacte amb la llengua o els llavis.

ang. *cunnilingus*, **cast.** *cunilingus*, **fr.** *cunnilingus*.

cunnilingus

m. Vegeu cunnilíncio.

curar

v. tr. Assistir un malalt o tractar una malaltia. Guarir. Vegeu guarir.

ang. (*to*) *heal*, **cast.** *curar*, **fr.** *guérir*.

cut- cuti- cuto-

(*del llatí cutis*) Formes prefixades que signifiquen pell.

cutani -ània

(*del llatí cutis 'pell'*) *adj.* Relatiu o pertanyent a la pell.

ang. *cutaneous*, **cast.** *cutáneo*, **fr.** *cutané*.

CV

f. Acrònim de càrrega viral. Vegeu càrrega viral.

ang. *VL*, **cast.** *CV*, **fr.** *CV*.

CXCR-4

m. Estructura proteica a la superfície d'algunes cèl·lules del sistema immunitari que actua com a quimiocina i receptor. És un dels coreceptors que necessita l'HIV per entrar i infectar els limfòcits T CD4, al qual s'hi acobla la gp120.

ang. *CXCR-4*, **cast.** *CXCR-4*, **fr.** *CXCR-4*.

D d

D4T

m. Abreviatura comuna de l'estavudina. Vegeu estavudina.

ang. *d4T*, **cast.** *d4T*, **fr.** *d4T*.

dapsona

f. Antibiòtic utilitzat en el tractament de la

pneumònia PCP.

ang. *dapsone*, **cast.** *dapsona*.

Daraprim

m. Nom comercial del medicament antiprotozoari pirimetamina, que produeix Wellcom, per al tractament de la toxoplasmosi.

ang. *Daraprim*, **cast.** *Daraprim*.

debutant

(del fr. *debuter*) *m. i f.* Persona seropositiva que, recentment conscient del seu seroestat, inicia el seu nou estil de vida com a HIV+, sovint arran d'algun primer símptoma o infecció oportunista relacionada amb l'HIV, i que comença a seguir un tractament antiretroviral.

cast. *debutante*, **fr.** *debutant*.

debutar

(del fr. *debuter* 'representar per primer cop') *v.* Iniciar-se conscientment com a persona seropositiva, independentment de l'estadi o evolució del curs de la infecció en què es trobi.

cast. *debutar*, **fr.** *debuter*.

DDC

m. Abreviatura comuna de la zalcitabina. Vegeu zalcitabina.

ang. *ddC*, **cast.** *DDC*, **fr.** *DDC*.

DDI

m. Abreviatura comuna de la didanosina. Vegeu didanosina.

ang. *ddl*, **cast.** *DDI*, **fr.** *DDI*.

defenses

(del llatí tardà *defensare* < *defendere*) *f. pl.* Conjunt de mitjans, entre els quals els leucòcits i els limfòcits, amb els quals el cos reacciona i es protegeix de l'acció nociva d'elements estranys o del dany d'infeccions bacteriològiques o virològiques.

ang. *defenses*, **cast.** *defensas*, **fr.** *défenses*.

delavirdina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa de tipus anàleg no nucleòsid (NNRTI). També és conegut pel nom comercial Rescriptor, i és produït pels laboratoris Parke Davis. La seva abreviatura comuna és DLV.

ang. *delavirdina*, **cast.** *delavirdina*, **fr.** *delavirdine*.

demència

(del llatí *dementia*, i aquest del prefix *de-* i *mens -entis*, 'ment') *f.* Trastorn mental que afecta persones amb sida consistent en el deteriorament i la pèrdua de la capacitat cognitiva, que comporta la desadaptació social de la persona. Es caracteritza per la pèrdua de memòria, de la capacitat de judici, trastorns en el llenguatge i de la personalitat.

ang. *dementia*, **cast.** *demencia*, **fr.** *démence*.

depre

f. Terme col·loquial emprat per referir-se a depressió. *Estar depre*.

depressió

(del llatí *depressio*, -onis 'baixada') *f.* Estat mental patològic caracteritzat per l'enfonsament emocional, el desencoratjament, la feblesa o l'ansietat. S'hi aparellen altres sentiments com ara el de culpabilitat, el desinterès general, pèrdua de sociabilitat, trastorns alimentaris (pèrdua de gana) o de son, etc.

ang. *depression*, **cast.** *depresión*, **fr.** *dépression*.

dermatitis

(del grec *derma-* 'pell' i *-itis*) *f.* Inflamació de la pell. Dermatosi de caràcter inflamatori, no infecciosa i, per tant, no contagiosa.

ang. *dermatitis*, **cast.** *dermatitis*, **fr.** *dermatite*.

dermatòleg -òloga

m. i f. Metge especialista en l'estudi i tractament de les afeccions de la pell.

ang. *dermatologist*, **cast.** *dermatólogo*, **fr.** *dermatologue*.

dermatosi

(del grec *derma-* 'pell') *f.* Infecció de la pell que pot ser de caràcter inflamatori (dermatitis) o no.

ang. *dermatosis*, **cast.** *dermatosis*, **fr.** *dermatose*.

desinfecció

(de *de-* i *infecció*) *f.* Procés químic o físic pel qual es lleva qualsevol possibilitat de transmissió de gèrmens (bacteris o virus) en aparells, estris o espais susceptibles d'haver estat en contacte amb l'HIV. Segons el tipus de contacte hagut amb parts o líquids orgànics, la desinfecció pot ser de diversos

graus: de nivell alt (material en contacte amb mucoses), de nivell mitjà (material en contacte amb la pell), de nivell baix (sense contacte amb restes de sang o líquids corporals), o ambiental (per a la neteja general d'estris i mobiliari).

ang. *desinfection*, **cast.** *desinfección*, **fr.** *désinfection*.

Dia Mundial de la Sida

loc. Dia primer de desembre, que l'OMS va instituir oficialment el 1988 com a data per a la sensibilització social sobre totes les qüestions relacionades amb la problemàtica de la sida, i que es commemora arreu del món.

ang. *World AIDS Day*, **cast.** *Día Mundial del Sida*, **fr.** *Journée Mondiale du Sida*.

diagnosi

(*del grec diagnosis 'discerniment'*) *f.* Acció d'efectuar el diagnòstic d'una malaltia.

ang. *diagnosis*, **cast.** *diagnosis*, **fr.** *diagnostique*.

diagnòstic

(*del grec diagnostikós 'que fa discernir'*) *m.* Determinació o identificació d'una malaltia, o d'un estat patològic, a partir de l'observació dels seus símptomes i dels resultats de les anàlisis i proves que s'efectuen. També se'n diu, més pròpiament, diagnosi.

ang. *diagnostics*, **cast.** *diagnóstico*, **fr.** *diagnostíc*.

diarrea

(*del grec diarrhoia 'flux del ventre'*) *f.* Trastorn intestinal que es caracteritza per una major freqüència, fluïdesa i volum de les deposicions.

ang. *diarrhoea*, **cast.** *diarrea*, **fr.** *diarrhée*.

didanosina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a DDI, o bé pel seu nom comercial Videx. La seva abreviatura comuna és DDI.

ang. *didanosine*, **cast.** *didanosina*, **fr.** *didanosine*.

dieta

(*del llatí diaeta < del grec diaita 'tipus de*

vida') *f.* Règim alimentari amb finalitats terapèutiques o profilàctiques.

ang. *diet*, **cast.** *dieta*, **fr.** *diète*.

dietista

m. i f. Persona versada en l'ús científic d'una dieta o nutrició.

ang. *dietitian*, **cat.** *dietista*, **fr.** *diététicien*.

Diflucan

m. Nom comercial amb què es produït i distribuït el medicament antifúngic fluconazol.

ang. *Diflucan*, **cast.** *Diflucán*, **fr.** *Diflucan*.

discriminació

(*del llatí discriminatio -onis*) *f.* En una societat, acte de considerar una persona o un col·lectiu com a inferior o en termes pejoratiu, per raons diverses com pot ser l'afectació per una malaltia, amb la finalitat de separar-la de la societat o negar-li els mateixos drets que a la resta de la gent.

ang. *discrimination*, **cast.** *discriminación*, **fr.** *discrimination*.

disfàgia

(*de dis- i del grec phageîn 'menjar'*) *f.* Dificultat en la deglució d'aliments deguda a trastorns entre la boca i l'estómac.

ang. *dysphagia*, **cast.** *disfagia*, **fr.** *dysphagie*.

disfunció erèctil

loc. Vegeu impotència.

ang. *erectile dysfunction*, *impotence*, **cast.** *disfunción eréctil*.

disgèusia

f. Alteració en la percepció o sentit del gust. Aquesta alteració pot ser produïda per la presa de medicaments, si bé és habitualment reversible en aturar-ne la presa. Vegeu també agèusia

ang. *dysgeusia*, **cast.** *disgeusia*, **fr.** *dysgueusie*.

dispèpsia

(*de dis- i del grec pépsis 'digestió'*) *f.* Trastorn de tipus digestiu que es dona principalment a l'estómac que comporta gasos, pèrdua de la gana, mal alè, angúnies, vòmits, dolor abdominal... sense que s'hi produeixi una lesió orgànica.

ang. *dyspepsia*, **cast.** *dispepsia*, **fr.** *dyspepsie*.

displàgia

(de *dis-* i del grec *plásso* 'formar') *f.* Desenvolupament anormal dels teixits, òrgans, cèl·lules... pel que fa a la seva forma, grandària i distribució, cosa que es tardueix en malformacions.

ang. *dysplasia*, **cast.** *displasia*, **fr.** *dysplasie*.

dispnea

(de *dis-* i del grec *pnoé* 'respiració') *f.* Dificultat o trastorn en la respiració.

ang. *dyspnea*, **cast.** *disnea*, **fr.** *dyspnée*.

distal

(de *distar* < llatí *distans* 'allunyat') *adj.* Es diu d'allò que és separat o és lluny de la base. Relatiu o referent a les extremitats del cos. Per ex. *Parestèsia distal*.

ang. *distal*, **cast.** *distal*, **fr.** *distal*.

dits de zinc

loc. pl. Estructura o filament de zinc present a l'interior del core de l'HIV important per a la síntesi proteïca de l'HIV i en la seva replicació.

ang. *zinc finger*.

diüresi

(del llatí mèdic *diuresis*) *f.* Secreció d'orina. Quantitat d'orina secretada.

ang. *diuresis*, **cast.** *diuresi*, **fr.** *diurèse*.

diürètic

m. Element o substància amb capacitat de promoure la diuresi, la formació d'orina. Prendre un diürètic.

ang. *diuretic*, **cast.** *diurético*, **fr.** *diurétique*.

DLV

f. Abreviatura comuna de la delavirdina. Vegeu delavirdina.

ang. *DLV*, **cast.** *DLV*, **fr.** *DLV*.

DMP-450

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació, molt potent i que augmenta considerablement l'activitat d'altres antiretrovirals. És produït per Triangle Pharmaceuticals.

ang. *DMP-450*, **cast.** *DMP-450*, **fr.** *DMP-450*.

DNA

m. Sigles de l'anglès *DesoxyriboNucleic*

Acid. Vegeu ADN.

dol

(del llatí *dolus* 'dolor') *m.* Aflicció causada per la pèrdua o mort d'una persona estimada. Procés de superació de la mort d'una persona estimada.

ang. *mourn*, **cast.** *duelo*, **fr.** *deuil*.

dolor

(del llatí *dolor*) *m.* Sensació desagradable i molesta en un punt o part del cos.

ang. *pain*, **cast.** *dolor*, **fr.** *douleur*.

dosi

(del grec *dósis* 'acció de donar, porció') *f.* Quantitat d'un medicament que s'administra a una persona un temps determinat (dosi diària, setmanal, etc.), o en el decurs d'un tractament. La dosi d'un antiretroviral pot variar segons les persones atès el nivell de control de la malaltia i els efectes col·laterals que s'hi presentin. La dosi també varia segons la presentació del medicament i la via d'administració, o l'edat del pacient, ja que en la sida pediàtrica les dosis han de ser sensiblement inferiors.

ang. *dose*, **cast.** *dosis*, **fr.** *dose*.

DOTC

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la transcriptasa inversa, anàleg nucleòsid, actualment en experimentació.

ang. *DOTC*, **cast.** *DOTC*.

droga

(incert, de l'iraniana *darók* 'medicina') *f.* Substància que pot ser un medicament o no, que s'utilitza com a estimulador del sistema nerviós per tal d'aconseguir un millor rendiment físic o intel·lectual, o bé l'experimentació de noves sensacions agradoses que modifiquen l'estat psíquic de la persona. El seu consum continuat pot suposar la creació d'una dependència i efectes nocius. Bàsicament, les drogues es classifiquen en estimulants (cocaïna, cafeïna, amfetamina, derivats de tabac), depressores (hipnòtics, sedants, alcohol, opiacis...) i psicodislàptiques (fongs al·lucinògens, cànem, mescalina, LSD, etc.). També es diferencia entre drogues dures i toves segons creïn dependència física o no.

ang. *drug*, **cast.** *droga*, **fr.** *drogue*.

droga vegetal

loc. Part o substància d'una planta medicinal que hom pot utilitzar amb activitat terapèutica. Vegeu també planta medicinal.

ang. *herbal drug*, **cast.** *droga vegetal*, **fr.** *drogue végétal*.

drogodependent

(de droga i dependència) m. i f. Persona que té establerta una addicció o dependència envers l'ús d'alguna droga, que fa que no en pugui prescindir sense la realització d'un gran esforç personal que, sovint, requereix l'ajut d'altres persones i els eguiment de teràpies específiques. També se'n diu drogadicta i, més impròpiament, toxicoman.

ang. *drug addict*, **cast.** *drogodependiente*.

E e

EATG

n. propi f. Acrònim de l'*European Aids Traitement Group*, associació no governamental d'abast europeu, d'activisme en la lluita contra la sida, en la qual participen activistes i entitats dels diversos països europeus (no exclusivament comunitaris) i que d'entre d'altres accions publica el butlletí EATN.

ang. *EATG*, **cast.** *EATG*, **fr.** *EATG*.

EATN

n. propi f. Acrònim d'*European Aids Traitement News*, butlletí que publica periòdicament l'entitat d'abast europeu EATG, i que és editat en diversos idiomes.

ang. *EATN*, **cast.** *EATN*, **fr.** *EATN*.

ecografia

(de eco- 'ressò' i -grafia) f. Tècnica de diagnòstic per la imatge que es basa en la visualització d'estructures del cos per mitjà de l'enregistrament d'ones rebudes per rebot d'ones ultrasòniques adreçades a l'interior de l'organisme. És un tipus de prova àmpliament usat en afeccions del fetge, del pàncrees, del ronyó, de la bufeta, etc.

ang. *echography*, **cast.** *ecografía*, **fr.** *échographie*.

efavirenz

m. Inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid. És produït per DuPont Pharma amb el nom comercial de Sustiva. La seva abreviatura comuna és EFV.

ang. *efavirenz*, **cast.** *efavirenz*, **fr.** *éfavirenz*.

efecte advers

loc. Reacció tòxica a una teràpia mèdica o a un medicament. També se'n diu efecte col·lateral, o més col·loquialment efecte secundari.

ang. *undesirable effect*, *adverse event*, **cast.** *efecto adverso*, **fr.** *effet indésirable*.

efecte col·lateral

loc. Efecte que sol acompanyar l'acció principal d'un medicament, i que segons la gravetat o nocivitat requereix també un control mèdic que pot comportar, fins i tot, la interrupció del tractament o retirada d'aquell medicament en qüestió. Els medicaments antiretrovirals presenten sovint diversos efectes col·laterals, col·loquialment anomenats efectes secundaris. Poden atènyer diversos graus, des dels més comuns com diarrees, marejos, vertigen, a d'altres que poden afectar seriosament la fisiologia del pacient com la lipodistròfia, colesterol, osteoporosi, polineuropaties, encefalopaties, etc.

ang. *side effect*, **cast.** *efecto secundario*, **fr.** *effet collatéral*.

efecte placebo

loc. Efecte psicològic o psicofisiològic inespecífic produït per una substància placebo, pel sol fet de prendre-la, que pot ser favorable o desfavorable, i sense que aquesta hagués de produir cap resultat esperable.

ang. *placebo effect*, **cast.** *efecto placebo*, **fr.** *effet placebo*.

efecte secundari

loc. Acció no desitjable, fins i tot nociva, produïda per un medicament o una teràpia. Vegeu efecte col·lateral.

ang. *side effect*, **cast.** *efecto secundario*, **fr.** *effet secondaire*.

eficàcia terapèutica

loc. Capacitat d'un tractament de controlar o inhibir l'acció d'una malaltia, en la seva

aplicació clínica en un pacient. L'eficàcia es diferencia de l'activitat d'un medicament en el fet que aquesta es mesura en medis no clínics i de laboratori (per ex. *in vitro*).

ang. *effectiveness* **cast.** *eficacia*, **fr.** *efficacité thérapeutique*.

EFV

m. Abreviatura comuna d'efavirenz. Vegeu efavirenz.

ang. *EFV*, **cast.** *EFV*, **fr.** *EFV*.

EIA

Sigla d'enzimoinmunoassaig. Procés de detecció d'anticossos de l'HIV. Vegeu ELISA.

ang. *EIA*, **cast.** *EIA*.

ejaculació

(del llatí *ejaculatio* 'acció de llançar') *f.* Emissió amb força un fluid corporal, especialment esperma o semen, per estimulació de l'òrgan genital masculí.

ang. *ejaculation*, **cast.** *eyaculación*, **fr.** *éjaculation*.

ELISA

m. Acrònim de l'anglès *Enzyme-Linked Immunosorbent Assay* equivalent a enzimoinmunoassaig (EIA), el qual s'utilitza per a la detecció d'anticossos a l'HIV a la sang. El test ELISA és el més habitualment emprat (si bé no l'únic) en primer terme en les proves de detecció. En cas de donar resultat seropositiu requereix una confirmació ulterior amb un altre test. Vegeu també Western Blot.

ang. *ELISA*, **cast.** *ELISA*, **fr.** *ELISA*.

EMEA

n. propi f. Sigla amb què es coneix l'*European Agency for the Evaluation of Medicinal Products*, és a dir l'autoritat de nivell comunitari europeu responsable de l'aprovació de nous medicaments, equivalent a la FDA dels EUA.

ang. *EMA*, **cast.** *EMA*, **fr.** *EMA*.

-èmia

(del grec *hemia* 'sang') forma sufixada que vol dir que és present a la sang.

emoció

f. Sentiment que es manifesta momentàniament davant d'un fet, un pensament o un record que pot ser alegre o penós, i que

sol anar acompanyat d'altres manifestacions externes com ara excitació, acceleració del pols, plors, rubor, pal·lidesa, rialles, etc. i induir la persona a variar el seu estat d'ànim.

ang. *emotion*, **cast.** *emoción*, **fr.** *émotion*.

emocional

adj. Que fa referència o té relació amb les emocions que experimenta una persona. *Suport emocional*.

ang. *emotional*, **cast.** *emocional*, **fr.** *émotionnel*.

encefalitis

(del grec *kephalé* 'cap' i *-itis*) *f.* Inflamació del cervell, o d'una part, provocada per un virus, bacteri, fong o un altre microorganisme. Comporta mal de cap, dolor, febre, angúnies, vòmits i trastorns en el sistema nerviós.

ang. *encephalitis*, **cast.** *encefalitis*, **fr.** *encéphalite*.

encefalopatia

(del grec *kephalé* 'cap' i *-patia*) *f.* Malaltia de l'encèfal, part del sistema nerviós central continguda en el crani i que comprèn el cervell, el cerebel, la protuberància i el bulb raquidi. La causa de la malaltia pot ser diversa, si bé l'HIV en pot ser una. És una de les malalties definitòries de sida.

ang. *encephalopathy*, **cast.** *encefalopatía*, **fr.** *encéphalopathie*.

endèmic -èmica

(del grec *endemeos* 'natiu') *adj.* Relatiu o pertanyent a l'endèmia, que viu a l'interior d'una zona o un organisme determinat, que n'és part consubstancial. Incidència crònica d'una malaltia específica que afecta una població o regió determinada. La malària és endèmica de les zones pantanoses. *Un mal endèmic*.

ang. *endemic*, **cast.** *endémico*, **fr.** *endémique*.

endogen -ògena

(de *endo-* 'dins' i *gene* 'organisme') *adj.* Que prové de dins de l'organisme en qüestió. S'oposa a *exogen*.

ang. *endogenous*, **cast.** *endógeno*, **fr.** *endogène*.

endoscòpia

(del llatí *endo-* 'dins' i *scope* 'objectiu') *f.*

Pràctica diagnòstica consistent en la introducció d'un tub a l'interior de l'aparell intestinal (per via oral o anal), i tenir un coneixement per visualització directa d'una patologia o de l'estat d'aquest aparell gastro-intestinal.

ang. *endoscopy*, **cast.** *endoscopia*, **fr.** *endoscopie*.

endovenós -osa

adj. Intravenós. Vegeu intravenós.

enteral

adj. Vegeu entèric.

ang. *enteral*, **cast.** *enteral*, **fr.** *enterique*.

entèric

(*del grec enteron 'intestí'*) *m.* Revestiment de què disposen determinades fórmules farmacèutiques, que s'administren per via oral, per tal de resistir els sucus gàstric de l'estómac i el medicament arribi al budell per a la seva absorció.

ang. *enteric coating*, **cast.** *enteral*.

entèric -èrica

adj. Relatiu o pertanyent al budell, als intestins. L'alimentació entèrica és l'administrada directament als intestins.

ang. *enteric*, **cast.** *enteral*, **fr.** *entérique*.

enteritis

f. Inflamació de l'intestí, especialment el prim. Vegeu també gastroenteritis.

ang. *enteritis*, **cast.** *enteritis*, **fr.** *entérite*.

enzim

(*del grec en 'en' i zyme 'ferment, llevat'*) *m.* Cadascun dels biocatalitzadors que intervenen en el metabolisme dels éssers vius accelerant la velocitat de les reaccions químiques cel·lulars, i que l'HIV també utilitza en el seu procés de replicació, com són la transcriptasa inversa, la integrasa o la proteasa.

ang. *enzyme*, **cast.** *encima*, **fr.** *enzyme*.

eosinòfil

(*del grec eos 'alba rogenca' i phile 'que fixa'*) *m.* Leucòcit de més d'un nucli i granulacions al citoplasma, que sol actuar en processos de reacció al·lèrgica o parasitària, en què es produeix contracció de la musculatura i un augment de la permeabilitat capil·lar.

ang. *eosinophil*, **cast.** *eosinófilo*, **fr.** *éosinophile*.

epidèmia

(*del prefix epi- i del grec demos 'gent'*) *f.* Gran nombre de persones afectades per una malaltia infecciosa transmissible, que es dona en el marc d'un territori o àrea geogràfica determinada com ara un país, regió, localitat, vall, maresmes, muntanyes, rius, etc.

ang. *epidemic*, **cast.** *epidemia*, **fr.** *épidémie*.

epidèmic -ca

adj. Relatiu o pertanyent a una epidèmia, a les seves causes o efectes.

ang. *epidemic*, **cast.** *epidémico*, **fr.** *épidémique*.

epidemiòleg -loga

m. i f. Professional en l'estudi, tractament i interpretació de dades epidemiològiques.

ang. *epidemiologist*, **cast.** *epidemiólogo*, **fr.** *épidémiologue*.

epidemiologia

f. Branca de la ciència mèdica que estudia l'abast, distribució i control d'una malaltia en la població.

ang. *epidemiology*, **cast.** *epidemiologia*, **fr.** *épidémiologie*.

Epivir

m. Nom comercial de la lamivudina, i que és produït per Glaxo Wellcom. Vegeu lamivudina. La seva abreviatura comuna és 3TC.

ang. *Epivir*, **cast.** *Epivir*, **fr.** *Épivir*.

EPO

f. Sigla corresponent a eritropoetina. Vegeu eritropoetina.

eritròcit

(*del grec eruthro 'vermell' i kutos 'cavitat'*) *m.* Cèl·lula sanguínia, característica dels animals de sang vermella, que no té nucli ni es reproduïx. Es forma al moll de l'os i la seva funció és transportar l'oxigen, i al seu interior contenen hemoglobina. Són importants, doncs, per a l'oxigenació dels teixits. També s'anomenen col·loquialment glòbuls vermells.

ang. *erythrocyte*, **cast.** *eritrocito*, **fr.** *érythrocyte*.

eritropoetina

(*del grec eruthro 'vermell' i del grec poièsis 'creació'*) *f.* Glicoproteïna secretada

principalment pel ronyó, que estimula la producció de glòbuls vermells, sovint com a conseqüència d'una manca d'oxigen. També es coneix amb la sigla ÈPO.

ang. *erythropoietin*, **cast.** *eritropoetina*, **fr.** *erythropoïétine*.

escàner

(de l'*ang.* *scanner* < *to scan* 'escrutar') *m.* Aparell que explora una part del cos, punt per punt, de manera continuada i sistemàtica, utilitzat per obtenir una imatge que serveixi per fer-ne un diagnòstic. També se'n diu TAC.

ang. *scanner*, *CT scan*, **cast.** *escáner*, **fr.** *scanner*.

esperança de vida

loc. Consideració que hom fa sobre la durada de la vida de les persones tot atenent indicadors biològics, mèdics i sanitaris.

ang. *life expectancy*, **cast.** *esperanza de vida*, **fr.** *expectance de vie*.

esperma

(del llatí *sperma* < grec *sperma* 'llavor, gra') *m.* Fluid corporal produït per l'home, blanquinós, que és expel·lit en l'ejaculació, compost d'espermatozoides i líquid seminal. També s'anomena semen. És un dels fluids corporals transmissors de l'HIV.

ang. *sperm*, **cast.** *esperma*, **fr.** *sperme*.

espermaticida

m. Substància administrada en cremes, pomades, càpsules, etc., que destrueix els espermatozoides i es fa servir com a anticonceptiu. Els espermaticides no eviten la transmissió de l'HIV.

ang. *spermicide*, **cast.** *espermicida*, **fr.** *spermicide*.

espermicida

m. Vegeu espermaticida.

espiramicina

f. Medicament antibiòtic d'ampli espectre, que s'administra per via oral, i s'utilitza en el tractament de criptosporidiosis.

ang. *spiramycin*, **cast.** *espiramicina*, **fr.** *spiramicine*.

esput

(del llatí *sputum* < *spuo* 'escopir') *m.* Producte de secreció patològica de l'aparell respiratori que hom expulsa amb tos. Vegeu també anàlisi d'esput.

ang. *sputum*, **cast.** *esputo*, **fr.** *crachat*.

estadi (clínic) de sida

loc. Estadi evolutiu de la infecció per l'HIV en una persona, determinat en base a paràmetres clínics i immunològics segons unes taules establertes pels CDC, generalment acceptades arreu. Aquests estadis són:

A) *asimptomàtic o amb limfadenopatia persistent i generalitzada*

A1 (>500 CD4)

A2 (200-500 CD4)

A3 (<200 CD4)

B) *simptomàtic, no A i no C (febres, diarrees persistents, displàsia cervical, candidiasis, herpes, zòster, neuropatia perifèrica, ...)*

B1 (>500 CD4)

B2 (200-500 CD4)

B3 (<200 CD4)

C) *amb situacions definitòries de sida (pneumònia, sepsis per salmonel·la, Tuberculosi, toxoplasmosi, histoplasmosi, retinitis, CMV, leucoencefalopatia multifocal progressiva, sarcoma de Kaposi, herpes persistent, ...)*

C1 (>500 CD4)

C2 (200-500 CD4)

C3 (<200 CD4)

estatina

f. Nom genèric d'un dels tipus de medicaments emprats per reduir els nivells de colesterol i triglicèrids a la sang.

ang. *statin*, **cast.** *estatina*.

estavudina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a D4T, o bé pel seu nom comercial Zérit. La seva abreviatura comuna és d4T.

ang. *stavudine*, **cast.** *estavudina*, **fr.** *stavudine*.

esteato-

(del grec *stéar*) forma prefixada que vol dir greix.

esteatosi hepàtica

loc. Fetge amb acumulació de greixos, amb

esteatosi (degeneració grassa).

ang. *hepatic steatosis, fat liver*, **cast.** *hígado graso*.

esterilització

(*de estèril < llatí sterilis 'infecund'*) *f.* Procés de desinfecció d'estrís sanitaris per tal d'evitar la transmissió de qualsevol tipus de germen amb el seu ús en un pacient.

ang. *sterilisation*, **cast.** *esterilización*, **fr.** *stérilisation*.

estigmatització

(*del llatí < grec stigma 'punt marcat'*) *f.* Acte d'estigmatitzar, és a dir, infamar, condemnar definitivament i ignominiosament una persona o grup de persones, com és el cas de moltes persones HIV+, recriminades per la suposició d'unes seves conductes anteriors com a drogodependents, orientació sexual o pràctiques socials considerades amorals sense, però, que se'n tingui cap altra coneixement que el de la seva seropositivitat.

ang. *stigmatization*, **cast.** *estigmatización*, **fr.** *stigmatisation*.

estomatitis

(*del grec stóma 'boca' i -itis*) *f.* Inflamació de la mucosa bucal. Manera de referir-se a l'aftosi, quan a la inflamació hi va aparellada la presència de llagues o aftes. Vegeu també afta i aftosi.

ang. *stomatitis*, **cast.** *estomatitis*, **fr.** *stomatite*.

estrès

(*de l'ang. stress 'aflicció, tensió' < fr. distress < llat. stringere 'estrènyer'*) *m.* Conjunt d'alteracions que es produeixen a l'organisme com a resposta anatòmica i fisiològica inespecífica davant de diferents estímuls repetits com pot ser el fred, la calor, l'alegria, la por, el soroll. Estat de tensió de l'organisme davant d'una situació traumàtica, tòxica, infecciosa, psicològica, etc.

ang. *stress*, **cast.** *estrés*, **fr.** *stress*.

estudi multicèntric

loc. Es diu de l'estudi o assaig clínic que es duu a terme, simultàniament, en diversos centres hospitalaris per aconseguir resultats més amplis, representatius i objectivables. Els estudis multicèntrics, per això, tant poden ser d'abast nacional com internacional.

ang. *multicentered study*, **cast.** *estudio multicéntrico*, **fr.** *étude sur plusieurs hôpitaux*.

etambutol

m. Medicament antibiòtic d'acció micobacteriana que s'administra per via oral per al tractament tant del MAC com de la tuberculosi. També és conegut pel seu nom comercial Myambutol

ang. *ethambutol*, **cast.** *etambutol*.

ètica

(*del grec ethiké < ethos 'costum, moral'*) *f.* Conjunt de coneixements que informen el sentit i adequació del comportament i actituds de les persones, d'acord amb uns valors la perversió o transgressió dels quals hom considera contrari al bé humà, col·lectiu o individual.

ang. *ethics*, **cast.** *ética*, **fr.** *éthique*.

etílic

adj. Que conté alcohol. Relatiu a l'alcohol.

ang. *ethylic*, **cast.** *etílico*, **fr.** *éthylique*.

etiologia

(*del grec aitia 'causa' i -logos 'tractat'*) *f.* Estudi de les causes o elements causals d'una malaltia. Es diu de la causa o element causal d'una malaltia.

ang. *aetiology*, **cast.** *etiología*, **fr.** *étiologie*.

excipient

(*del llatí excipere 'rebre'*) *m.* Substància sòlida, químicament i farmacològicament inactiva, que serveix de suport al fàrmac o principi actiu que constitueix un medicament per garantir-ne l'estabilitat i facilitar-ne l'absorció.

ang. *excipient*, **cast.** *excipiente*, **fr.** *excipient*.

exogen -ògena

(*de exo- 'fora' i gen 'organisme'*) *adj.* Que prové de fora de l'organisme en qüestió. S'oposa a endogen.

ang. *exogenous*, **cast.** *exógeno*, **fr.** *exogène*.

exposició a l'HIV

loc. Situació o pràctica en què hi ha hagut la possibilitat d'infecció per l'HIV sense, però, que això impliqui que hi hagi hagut infecció o transmissió del virus.

ang. *exposure to HIV*, **cast.** *exposició al VIH*, **fr.** *exposition au VIH*.

extracció

(del llatí *ex-* 'des de' i *trahere* 'treure, obtenir') *f.* Habitualment, extracció d'una mostra de sang per ser analitzada (anàlisi de sang) o sotmesa a altres proves (càrrega viral, etc.). Majoritàriament les extraccions es fan preferentment a les primeres hores del matí i en dejú.

ang. *extraction*, **cast.** *extracción*, **fr.** *prise de sang*.

ex vivo

Locució llatina que significa a partir de la realitat, prenent la realitat o un ésser viu com a referent.

F f

factor de creixement

loc. Substància o molècula que afavoreix una funció fisiològica de proliferació i de maduració cel·lular, com per ex. la interleucina-2, estimuladora de la creació de limfòcits T. A aquesta funció s'hi pot aparellar un procés patològic (febre, etc.).

ang. *growth factor*, **cast.** *factor de crecimiento*, **fr.** *facteur de croissance*.

factor de necrosi tumoral

loc. Citocina produïda per macròfags que ajuden a activar les cèl·lules T, però que també pot estimular l'activitat de l'HIV. Els nivells d'aquest factor poden ser elevats en persones HIV+ i pot estar relacionat amb el *wasting syndrome*, neuropaties i la demència.

ang. *tumoral necrosis factor (TNF)*, **cast.** *factor de necrosis tumoral*, **fr.** *facteur de nécrose tumorale*.

factor de risc

loc. Element o circumstància que pot comportar el risc de patir una afecció o de degenerar en una patologia. Els factors de risc poden ser deguts a la conducta personal, l'estil de vida, l'entorn ambiental... com també resultar de l'acció d'un tractament (efecte col·lateral) o bé ser congènit a la persona. Així el colesterol és un factor de risc de patologia cardiovascular. Un factor de risc no vol dir que hagi de ser necessàriament causant d'una afecció, sinó que pot contri-

buir-hi atès que hi té certa relació.

ang. *risk factor*, **cast.** *factor de riesgo*, **fr.** *facteur de risque*.

fagocitosi

(del grec *phagein* 'menjar' i *kutos* 'cèl·lula') *f.* Procés pel qual els glòbuls blancs envolten i destrueixen partícules forànies del cos, elements patògens, micro-organismes... però també aliments que són aleshores digerits.

ang. *phagocytosis*, **cast.** *fagocitosis*, **fr.** *phagocytose*.

fal·li- fal·li- fal·lo-

(del grec *phallós*) Formes prefixades que volen dir penis o relacionat amb el penis.

fal·lus

(del grec *phallós*) *m.* Membre viril masculí en erecció. Símbol mitològic de la fecunditat. Penis. Vegeu penis.

ang. *phallus*, **cast.** *falo*, **fr.** *phallus*

fals negatiu

loc. Resultat erroni produït en la proves de detecció dels anticossos de la sida i que estableix la seronegativitat de l'individu.

ang. *false negative result*, **cast.** *falso negativo*, **fr.** *faux négatif*.

fals negatiu -iva

loc. m. i f. Persona que obté un resultat com a seronegatiu a partir de la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV malgrat tenir un seroestat positiu.

ang. *false negative*, **cast.** *falso negativo*, **fr.** *faux négatif*.

fals positiu

loc. Resultat de seropositivitat erroni produït en la proves de detecció dels anticossos de la sida.

ang. *false positive result*, **cast.** *falso positivo*, **fr.** *faux positif*.

fals positiu -iva

loc. m. i f. Persona que obté un resultat com a seropositiu a partir de la realització de la prova de detecció d'anticossos de l'HIV malgrat tenir un seroestat negatiu.

ang. *false positive*, **cast.** *falso positivo*, **fr.** *faux positif*.

famciclovir

m. Profàrmac que s'administra per via oral, i que en l'organisme es transforma en penciclovir, antiviral actiu contra l'herpes

simple i l'herpes zòster.

ang. *famciclovir*, **cast.** *famciclovir*, **fr.** *famciclovir*.

fàrmac

m. Substància natural o preparada amb capacitat de modificar l'estat de l'organisme. Vegeu també medicament.

ang. *drug*, **cast.** *fàrmaco*, **fr.** *médicament*.

farmacèutic -ca

m. i f. Persona formada i titulada en farmàcia, que pot dirigir un establiment o oficina de farmàcia, preparar fórmules magistrals i fàrmacs, i dispensar-los. També se'n diu apotecari.

ang. *chemist, pharmacist*, **cast.** *farmacéutico*, **fr.** *pharmacien*.

farmàcia hospitalària

loc. Establiment on es dipensen de manera gratuïta determinats medicaments (com per exemple els anti-retrovirals) al si d'un hospital, per a ús dins del mateix hospital o per a pacients tractats en aquell hospital.

ang. (*hospital*) *pharmacy*, **cast.** *farmacia hospitalaria*, **fr.** *pharmacie hospitalière*.

farmaco-

(*del grec pharmakón*) Forma prefixada que vol dir droga o medicament.

farmacocinètica

(*de farmac i del grec. kinetikós 'moviment'*)
f. Comportament de la trajectòria dels fàrmacs dins l'organisme des de la seva absorció, passant pel seu repartiment (per mitjà de la sang, la limfa, etc.), la seva distribució en els diferents òrgans, modificacions que experimenten (metabolització per ex.), i seguiment i tipus de secreció (urinària, sòlida,...).

ang. *pharmacokinetics*, **cast.** *farmacocinètica*, **fr.** *pharmacocinétique*.

farmacodinàmica

(*de farmac i del grec dinamikós 'força, potència'*) *f.* branca de la farmacologia que estudia el mecanisme d'acció dels medicaments i els seus efectes en l'organisme, bé sigui sa o malalt.

ang. *pharmacodynamics*, **cast.** *farmacodinàmica*, **fr.** *pharmaco-dynamie*.

farmacognòsia

(*de farmac i del grec gnosi 'coneixement'*)
f. Estudi de l'origen, constitució i de les

propietats físiques i químiques d'un fàrmac.

ang. *pharmacognosy*, **cast.** *farmacognosia*, **fr.** *pharmacognosie*.

farmacovigilància

(*de farmaco- i vigilància*) *f.* Identificació, seguiment i estudi dels efectes adversos que eventualment pot produir un medicament per un ús abusiu, inadecuado o crònic en el conjunt de la població.

ang. *pharmaco-vigilance*, **cast.** *farmacovigilancia*, **fr.** *pharmacovigilance*.

fase 1

loc. En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, primer estadi en què s'avalua la tolerabilitat o toxicitat en persones humanes i unes primeres dades farmacocinètiques. S'efectua amb persones voluntàries, i en un nombre reduït de persones. D'un mateix fàrmac hi poden haver diversos assajos clínics de fase 1 corresponent a diferents tipus de dosi.

ang. *phase I*, **cast.** *fase 1*, **fr.** *phase 1*.

fase 2

loc. En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, estadi que segueix la fase 1, en què s'estudia la seva farmacocinètica i farmacodinàmica enfront de l'element patògen sobre el qual ha d'actuar (HIV per ex.), i precisar millor les dosis possibles d'administració. Es duu a terme en un nombre major de persones voluntàries, que són randomitzades en un grup experimental i un grup paral·lel o de control.

ang. *phase II*, **cast.** *fase 2*, **fr.** *phase 2*.

fase 3

loc. En l'experimentació o assaig clínic d'un nou fàrmac, tercer estadi (posterior a la fase 2) abans de la seva comercialització. Generalment es fa amb caràcter multicèntric, amb l'objectiu d'establir la relació benefici-risc del fàrmac per al pacient, i la seva eficàcia en comparació amb altres opcions terapèutiques o tractaments. Aquesta fase 3 permet establir els principals efectes col·laterals que se'n deriven i pel seu caràcter, sol ser molt més llarga que les fases 1 i 2, relativament curtes.

ang. *phase III*, **cast.** *fase 3*, **fr.** *phase 3*.

fase 4

loc. En l'experimentació o assaig clínic d'un

nou fàrmac, darrer estadi en què se n'avalua l'eficàcia i seguretat a llarg termini, a partir de mostres àmpliament representatives i sol ser de caràcter multicèntric i en diversos països. En aquesta fase el fàrmac pot haver estat aprovat per la FDA o l'EMEA.

ang. *phase IV*, **cast.** *fase 4*, **fr.** *phase 4*.

fase aguda

loc. Vegeu infecció aguda.

fase intermèdia

loc. També és anomenada fase o període de latència. Vegeu període de latència en la infecció per l'HIV.

ang. *latency*, **cast.** *periodo de latencia*, **fr.** *periode de latence*.

FDA

Sigla de la *Food and Drug Administration*. Agència oficial dels EUA responsable de regular i autoritzar la dispensació d'aliments o medicaments destinats a les persones, i de regular i autoritzar els assajos clínics de nous medicaments en base a la seva seguretat (no toxicitat) i eficàcia.

ang. *FDA*, **cast.** *FDA*, **fr.** *FDA*.

febre

(del llatí *febris*) *f.* Augment anormal de la temperatura corporal per damunt del nivell de referència cutània (37°) indicatiu de la reacció del cos davant d'una malaltia o patologia. Quan l'augment és superior a 38° es tracta d'hipertèrmia.

ang. *fever*, **cast.** *fiebre*, **fr.** *fièvre*.

fel

(del llatí *fel*) *m.* Bilis. Vegeu bilis.

ang. *gall*, **cast.** *hiel*, **fr.** *fiel*.

fel sobreixit

loc. Manera popular de referir-se a la icterícia. Vegeu icterícia.

ang. *jaundice*

fel·lació

(del llatí *fellatio* < *fellare* 'succionar') *f.* Pràctica de sexe oral consistent en l'estimulació del membre viril masculí per acció de la llengua o els llavis, i la seva succió. No és considerada una pràctica de risc de transmissió de l'HIV sempre i quan no es produeixen ferides bucals sagnants (genives, per ex.) ni contacte amb esperma.

ang. *fellatio*, **cast.** *felación*, **fr.** *fellation*.

fenotip

(del grec *phainos* 'manifestar' i *typos* 'model') *m.* Conjunt de característiques apreciables o comportament que presenta un organisme (per ex. l'HIV) com a conseqüència de la interacció entre el seu genotip i el medi al qual es sotmet (l'acció d'un medicament). Hi poden haver diferències fenotípiques entre virus similars (de la mateixa soca) i amb el mateix genotip, i similituds fenotípiques entre virus de genotip diferent.

ang. *phenotype*, **cast.** *fenotipo*, **fr.** *phénotype*.

fenotipat

m. Test que es fa per avaluar el comportament (fenotípic) del virus enfront de determinats medicaments, veure'n la sensibilitat *in vitro* i si se'n poden establir la creació de resistències per part de l'HIV, que poden ser classificades com d'alt nivell, mitjanes o de baix nivell. Vegeu també test de resistències.

ang. *phenotypic assay*, *phenotyping*, **cast.** *test fenotípico*, **fr.** *test phénotypique*.

ferro

(del llatí *ferrum*) *m.* Element químic, metàl·lic, amb el símbol Fe. És un constituent essencial per a la sang (hemoglobina principalment), ja que s'encarrega del transport d'oxigen als teixits i de l'oxidació. La seva mancança és constitutiva d'anèmia.

ang. *ferrum*, *iron*, **cast.** *hierro*, **fr.** *fer*.

fer-se la prova

loc. Es diu de quan hom es sotmet a la realització de la prova de detecció d'anticossos a l'HIV per saber el serostat i, doncs, si hi ha infecció per l'HIV.

cast. *hacerse la prueba*, **fr.** *faire le test du sida*.

fetge

(del llatí *ficatus*) *m.* Òrgan, annex a l'intestí, de múltiples funcions vitals per al cos, les principals de les quals són l'excreció de bilis, emmagatzemar sang, proteïnes, vitamines, etc. i la funció metabòlica i antitòxica. És un dels òrgans principalment afectats per la infecció de l'HIV, i que de vegades ha de suportar situacions de coinfecció amb els virus de l'hepatitis (vegeu coinfecció), a més de ser l'òrgan on es

metabolitzen bona part dels medicaments antiretrovirals que hi poden provocar hepatotoxicitats. Per això, el control periòdic del seu estat és important en persones HIV+.

ang. *liver*, **cast.** *hígado*, **fr.** *foie*.

fibrosi

f. Formació de teixit fibrós quan hom pateix un procés patològic, allà on les cèl·lules han estat destruïdes. Per exemple, al fetge la fibrosi es produeix per destrucció de cèl·lules hepàtiques. Quan la fibrosi s'estén, pot desencadenar l'inici d'una cirrosi.

ang. *fibrosis*, **cast.** *fibrosis*, **fr.** *fibrose*.

fit- fito-

(*del grec phytón*) Formes prefixades que volen dir planta.

fitoteràpia

(*de fito- i teràpia*) *f.* Tractament terapèutic de les malalties mitjançant substàncies d'origen vegetal.

ang. *phytotherapy*, **cast.** *fitoterapia*, **fr.** *phytothérapie*.

flebitis

(*del grec phleps 'vena' i -itis*) *f.* Inflamació d'una part del sistema venós com a conseqüència d'una infecció, intervenció, o per una via per a infusió de sèrums.

ang. *phlebitis*, **cast.** *flebitis*, **fr.** *phlébite*.

fluconazol

m. Medicament antifúngic, per al tractament de diferents tipus de fongs, com les cànides en l'esòfag, llavis, vagina i altres parts del cos. Es comercialitzat amb el nom de Diflucan.

ang. *fluconazole*, **cast.** *fluconazol*, **fr.** *fluconazole*.

fluid corporal

loc. Líquids que el cos produeix naturalment, tan variats com poden ser l'orina, la saliva, el semen, la sang o les secrecions vaginals, dels quals només els tres darrers són capaços de transmetre l'HIV.

ang. *bodily fluids*, **cast.** *fluido corporal*, **fr.** *fluide corporel*.

fluid vaginal

loc. Vegeu secreció vaginal.

follar

v. tr. Terme col·loquial equivalent a cardar. Pràctica sexual consistent en la realització

d'un coit. Vegeu cardar i coit.

ang. (*to*) *fuck*, **cast.** *follar*, **fr.** *baiser*.

fol·licle

(*del llatí folliculus 'sac petit'*) *m.* Petita cavitat arrodonida, de forma glandular, en un teixit o òrgan, amb funcions secretores o excretores. *Fol·licle dental*.

ang. *follicle*, **cast.** *foliculo*, **fr.** *follicule*.

fol·liculitis

(*de fol·licle*) *m.* Erupció cutània amb segregació de pus, que afecta la cara, el coll el tronc i les extremitats.

ang. *folliculitis*, **cast.** *foliculitis*, **fr.** *folliculite*.

fong

(*del llatí fungus 'bolet'*) *m.* Organisme eucariòtic heteròtrof tradicionalment considerat com a vegetal, que es reproduïx per espores, i que viu com a paràsit de plantes o animals i de l'home. Alguns fongs són unicel·lulars si bé es diferencien dels bacteris pel nucli i l'estructura cel·lular. Molts fongs són patògens per a l'home.

ang. *fungus*, **cast.** *hongo*, **fr.** *champignon*.

fórmula leucocítica

loc. Expressió numèrica on es recullen de manera precisa els percentatges i/o nombres absoluts dels diferents tipus de leucòcits en relació al nombre total de defenses (leucòcits) present en el plasma sanguini.

ang. *cell count*, **cast.** *fórmula leucocitaria*, **fr.** *formule leucocitaire*.

fórmula magistral

loc. Preparació farmacèutica, de components i proporcions segons les indicacions estipulades per un metge.

cast. *fórmula magistral*, **fr.** *formule magistrale*.

Fortovase

m. Nom comercial donat la producció de saquinavir en la seva formulació de càpsules toves, a diferència i amb major absorció que les càpsules de la primera formulació de saquinavir, presentades sota el nom comercial d'Invirase, ambdues formulacions produïdes per Roche. La seva abreviatura comuna és SQV.

ang. *Fortovase*, **cast.** *Fortovase*, **fr.** *Fortovase*.

foscarnet

m. Medicament per al tractament del citomegalovirus (CMV) i altres infeccions produïdes per herpes simples resistents a l'aciclovir. Normalment és administrat per via intravenosa per mitjà d'un catèter permanent (portacat).

ang. *foscarnet*, **cast.** *foscarnet*, **fr.** *foscarnet*.

fosfatasa alcalina

f. Enzim produït al fetge i en altres teixits i ossos, especialment present en aquests darrers, que intervé en la digestió i el metabolisme. Les taxes elevades de fosfatasa alcalina són indicatives d'una disfunció del fetge.

ang. *alkaline phosphatase*, **cast.** *fosfatasa alcalina*, **fr.** *phosphatase alcaline*.

fòsfor

(del grec *phôsphoros* < *phos* 'llum') *m.* Element químic, amb el símbol **P**. Element essencial de la dieta, component de certes proteïnes del sistema nerviós i de la sang. En forma de fosfats constitueix la part mineral dels ossos.

ang. *phosphorus*, **cast.** *fósforo*, **fr.** *phosphore*.

fosforilació

(de *fòsfor*) *f.* Addició d'un grup fosfat a una molècula orgànica.

ang. *phosphorylation*, **cast.** *fosforilación*, **fr.** *phosphorylation*.

fotosensibilització

(de *foto*- < grec *phôs* 'llum' i *sensibilitat*) *f.* Augment anormal de la sensibilitat de la pell (reacció al·lèrgica) a les radiacions solars a causa de la presència d'alguna substància que actua per fotocatalisi (un medicament antiretroviral per exemple).

ang. *photosensitivity*, **cast.** *fotosensibilidad*, **fr.** *photosensibilisation*.

FP-1399

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase I d'experimentació, que s'administra per infusió intravenosa. És produït per Fuji Pharmaceuticals.

ang. *FP-1399*, **cast.** *FP-1399*, **fr.** *FP-1399*.

fracàs terapèutic

loc. Vegeu fracàs virològic.

fracàs virològic

loc. Situació en què la teràpia prescrita per al tractament antiretroviral perd efectivitat i l'HIV crea resistències a un o més dels fàrmacs administrats fins aleshores, i que comporta un augment de la càrrega viral i possiblement una davallada del nombre de defenses CD4.

ang. *virologic failure*, **cast.** *fracaso virológico*, **fr.** *échec thérapeutique*.

Fundació de Lluita Contra la Sida

n. propi f. Entitat sense ànim de lucre amb seu a l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol de Badalona (Can Ruti) abocada en l'obtenció de fons per combatre la sida mitjançant l'acció d'un equip mèdico-sanitari professional que desenvolupa la seva tasca assistencial en el mateix hospital.

fúngic -ca

adj. Relatiu o pertanyent als fongs. Es diu de la infecció causada per fongs.

ang. *fungal*, **cast.** *fúngico*, **fr.** *fongique*.

fusió

(del llatí *fusio* -*onis*) *f.* En el procés de replicació de l'HIV, primer estadi en què el virus s'acobra a la membrana de la cèl·lula CD4, per mitjà del receptor i coreceptors cel·lulars als quals s'adhereix la gp120, per tal de penetrar i abocar-hi el seu contingut d'ARN, i infectar axí la cèl·lula.

ang. *fusion*, *attachment*, *entry*, **cast.** *fusión*, **fr.** *pénétration*, *fusion*.

G g

gai

(del l'occità i català medieval, significant 'alegre', en llenguatge trobadoresc) *m.* Persona homosexual masculina. Paraula d'origen occitano-català d'on va passar al francès, i d'aquesta llengua a l'anglès. Originàriament significament alegre, vistós, manera amb què foren identificades les conductes homosexuals masculines estereotipades als EUA, des d'on se n'ha escampat universalment l'ús. Vegeu també homosexual.

ang. *gay*, **cast.** *gay*, **fr.** *gay*.

Gais Positius

n. propi m. Associació sense ànim de lucre de lluita contra la sida, que aglutina persones homosexuals i seropositives a les quals dóna suport. Té la seu a Barcelona i forma part de la Coordinadora Gai-Lesbiana.

GAM

m. Acrònim de grup d'ajuda mútua. Vegeu grup d'ajuda mútua.

gamma glutamil transferasa

loc. Tipus d'enzim del fetge. La seva alteració pot ser indicativa d'hepatitis, cirrosi, pancreatitis, etc. És més conegut habitualment per les sigles GGT.

ang. GGT, **cast.** *gamma-glutamil transferasa*, **fr.** *gamma glutamyl transpeptidase*.

gamma GOT

Expressió utilitzada en els fulls de resultats d'anàlisis de sang. Tipus de transaminases. Vegeu GOT i transaminasa.

gamma GPT

Expressió utilitzada en els fulls de resultats d'anàlisis de sang. Tipus de transaminases. Vegeu GPT i transaminasa.

gammaglobulina

f. Tipus de globulina, amb funcions d'anticòs. Vegeu immunoglobulina.

ang. *gammaglobulina*, **cast.** *gama-globulina*, **fr.** *gammaglobuline*.

ganciclovir

m. Fàrmac anàleg acíclic de la guanosina que s'utilitza sobretot en el tractament de la retinitis per citomegalovirus en malalts immunodeprimits, com és el cas dels afectats per l'HIV. S'administra per via intravenosa per mitjà d'un catèter permanent o bé amb píndoles de via oral. La presa de ganciclovir pot provocar neutropènia.

ang. *ganciclovir*, **cast.** *ganciclovir*, **fr.** *ganciclovir*.

gangli limfàtic

(*del grec gánglion 'bony, nus' i limfa*) *m.* Engruiximent de forma i grandària variables, situat en el trajecte d'un vas limfàtic o d'un nervi. Dins del gangli hi ha un teixit amb limfòcits i limfoblasts agrupats en nòduls. Tenen una funció important en el procés de formació, maduració i pas a la sang de cèl·lules sanguínies com ara els limfòcits T.

Se'n troben en gran nombre al coll, l'aixella o a l'engonal a més d'altres parts del cos.

ang. *ganglion*, **cast.** *ganglio*, **fr.** *ganglion*.

gastroenteritis

f. Inflamació alhora de les mucoses gàstriques (a l'estómac) i intestinals (dels budells), que pot provocar dolor abdominal i diarrea.

ang. *gastroenteritis*, **cast.** *gastroenteritis*, **fr.** *gastroentérite*.

gen

(*del grec génos 'raça, que genera'*) *m.* Unitat d'ADN en els cromosomes que determina l'estructura d'un enzim o proteïna específica. Els gens regulen el metabolisme de les cèl·lules individuals com també el desenvolupament i especialització de les cèl·lules del cos i dels teixits. Per això, se'ls consideren responsables de la producció dels caràcters o unitats hereditàries.

ang. *gene*, **cast.** *gen*, **fr.** *gène*.

genèric

m. Fàrmac produït amb els mateixos principis actius, eficàcia i biodisponibilitat que un altre de comercialitzat anteriorment, un cop les patents de la seva formulació han passat a ser de domini públic. Habitualment sol comercialitzar-se a preus més econòmics.

cast. *genérico*, **fr.** *générique*.

genotip

m. Constitució genètica d'un organisme determinada per la seqüència de nucleòtids en els seus gens. També dit genotipus.

ang. *genotype*, **cast.** *genotipo*, **fr.** *génotype*.

genotipat

m. Test realitzat a partir de mostres de sang per determinar la seqüenciació genètica d'un organisme. El genotipat de l'HIV serveix per saber quines mutacions ha tingut que li confereixen resistència als medicaments antiretrovirals. Vegeu també test de resistències.

ang. *genotypic assay*, *genotyping*, **cast.** *test genotípico*, **fr.** *essaie genotipique*.

gep de búfal

loc. Lipomatosi o acumulació de greix que es produeix al clatell i l'espalla com a conseqüència d'un procés de lipodistrofia.

ang. *buffalo humps*, **fr.** *bosse de bison*.

gestió de la malaltia

loc. Conjunt d'actuacions i de presa de decisions encaminades a aconseguir els millors resultats possibles i millor qualitat de vida de la persona HIV+, que el més sovint tenen a veure amb el tipus de teràpia, l'adhesió al tractament, pal·liar els possibles efectes col·laterals i també factors externs o socials condicionants del tipus de vida.

ang. *condition management*, **cast.** *manejo de la enfermedad*, **fr.** *gestion de la maladie*.

GGT

Sigla corresponent a gamma-glutamil transferasa. Tipus d'enzim del fetge. La seva alteració pot ser indicativa d'hepatitis, cirrosi o pancreatitis, si bé també pot ser conseqüència de la medicació antiretroviral com a efecte col·lateral, per exemple, de la sustiva.

ang. *GGT*, **cast.** *GGT*, **fr.** *GGT*.

gineco-

(*del grec gyné 'dona'*) Forma prefixada que vol dir dona o relatiu a la dona.

ginecòleg -òloga

m. i f. Metge especialista en ginecologia, en el tractament de l'aparell genital propi de la dona, la seva fisiologia i les seves patologies.

ang. *gynecologist*, **cast.** *ginecólogo*, **fr.** *gynecologue*.

glico-

(*del grec gleukos < glykys 'dolç'*) Forma prefixada que fa referència al sucre o sucres, i a la glucosa.

glicèmia

f. Glucèmia. vegeu glucèmia.

glicoproteïna

(*del gleukos i proteïna*) *f.* Proteïna lligada lateralment a diverses cadenes d'oligosacàrids. La seva abreviatura és *gp*, que va seguida d'un nombre que n'especifica el pes molecular, 41, 120, 160, etc. La gp41 i gp120 són glicoproteïnes de l'HIV.

ang. *glycoprotein*, **cast.** *glicoproteïna*, **fr.** *glicoprotéine*.

glòbul blanc

loc. Vegeu leucòcit.

ang. *white blood cell*, **cast.** *glóbulo blanco*, **fr.** *globule blanc*.

glòbul vermell

loc. Vegeu eritròcit.

ang. *red blood cell*, **cast.** *glóbulo rojo*, **fr.** *globule rouge*.

gluc- gluco-

(*del grec gleukos < glykys 'dolç'*) Formes prefixades que signifiquen dolç, que fan referència al sucre o sucres, i a la glucosa.

glucèmia

(*de glic- i -emia*) *f.* Presència de sucre (glucosa) a la sang. També s'utilitza la variant glicèmia. Segons que aquesta presència sigui pel damunt dels valors de referència hom parla d'hiperglucèmia (la qual activa la secreció d'insulina), i si és per sota hipoglucèmia la qual cosa pot produir un estat de cansament.

ang. *glycemia*, **cast.** *glucemia*, **fr.** *glycémie*.

glúcid

m. Nom genèric amb què hom denomina les substàncies que són polihidroxialdehids. Els glúcids ón un dels principals elements aportadors d'energia a la cèl·lula (vegeu catabolisme), habitualment en forma de glucosa o sucres. Els glúcids també són coneguts més habitualment com a hidrats de carboni perquè en la seva estructura tenen la mateixa proporció d'oxigen i hidrogen que l'aigua.

ang. *glucide*, **cast.** *glúcido*, **fr.** *glucide*.

GOT

f. Sigla equivalent de glutámico-oxalacètica transaminasa. Tipus de transaminasa, en grans concentracions en el múscul cardíac. També se sol indicar com a gamma GOT, o AST. Vegeu Transaminasa.

ang. *SGOT*, *AST*, **cast.** *GOT*, **fr.** *SGOT*, *ASAT*.

gp

f. Sigla de glicoproteïna. El coneixement i la funció de les glicoproteïnes és important, pel que fa a l'HIV, ja que tenen una funció important en la capacitat d'acoblament i d'infecció de les cèl·lules CD4. Entre les gp de l'HIV-1 destacables hi ha la gp41, gp160 i la gp120.

ang. *gp*, **cast.** *gp*, **fr.** *gp*.

gp120

f. Glicoproteïna, ja fora o a la superfície de

la cobertura protèica estricta de l'HIV-1, que li permet l'acoblament i fusió amb la membrana dels limfòcits T, mitjançant la unió amb el receptor CD4 d'aquestes cèl·lules.

ang. *gp120*, **cast.** *gp120*, **fr.** *gp120*.

gp160

f. Glicoproteïna precursora de les altres dues glicoproteïnes de la cobertura protèica de l'HIV-1 (la gp41 i la gp120), indispensables per a la fusió del virus amb els limfòcits CD4.

ang. *gp160*, **cast.** *gp160*, **fr.** *gp160*.

gp41

f. Glicoproteïna que, en la membrana protèica de l'HIV-1, conforma una estructura que sustenta la gp120, indispensable per a la fusió del virus amb les cèl·lules CD4.

ang. *gp41*, **cast.** *gp41*, **fr.** *gp41*.

GPT

f. Sigla equivalent de glutamico-pirúvica transaminasa. Tipus de transaminasa, en grans concentracions al fetge. També es sol indicar com a gamma GPT, o ALT. Vegeu Transaminasa.

ang. *SGPT*, *ALT*, **cast.** *GPT*, **fr.** *SGPT*, *ALAT*.

granissada

m. Erupció cutània, també dita borradura, de vegades aparellada de picors. Pot produir-se com a efecte col·lateral d'alguns medicaments antiretrovirals (per. ex. l'abacavir).

ang. *rash*, **cast.** *salpullido*, **fr.** *rougeur*.

granulocite

m. Medicament per a l'estimulació del moll de l'ós en la creació de leucòcits, indicats en casos de neutropènia.

ang. *granulocyte*, **cast.** *granulocite*, **fr.** *granulocyte*.

grup d'ajuda mútua

loc. Grup de persones HIV+ que es troba periòdicament per compartir experiències, sentiments, etc. relacionats amb la seva afecció per l'HIV, i a la seva vida personal, de manera que els permeti una superació de situacions problemàtiques i un estímul en la gestió de la seva malaltia. Pot ser monitoritzat per un especialista en sida o un psicòleg, habitualment és limitat i actua sota la premissa de la confidencialitat.

També se'n sol dir per les sigles GAM.

ang. *self-help group*, **cast.** *grupo de ayuda mutua*, **fr.** *groupe d'entraide*.

grup de control

loc. En un assaig clínic, conjunt de pacients que hi participen sense rebre el tractament en experimentació, o que en reben un placebo, i que en l'inici de l'estudi tenen uns trets similars a la resta de pacients, amb els resultats obtinguts dels quals es compara la seva evolució clínica.

ang. *control arm*, **cast.** *grupo de control*, **fr.** *groupe de référence*.

grup de risc

loc. Epidemiològicament s'havien estudiat les potencialitats de transmissió de la sida a partir dels col·lectius tradicionalment més afectats com els homosexuals, els bisexuals i els toxicòmans UDVI, el que comportava de vegades conseqüències d'estigmatització o rebuig social. A partir del canvi de tendències en l'expandiment de la infecció per l'HIV, i minoració en els col·lectius esmentats, es fa necessari parlar de pràctiques de risc, per referir-se amb propietat a les vies de transmissió de l'HIV, per la qual cosa la terminologia de grup de risc queda molt més restringida i matisada dins dels estudis epidemiològics.

ang. *risk group*, **cast.** *grupo de riesgo*, **fr.** *groupe à risque*.

GTT

Sigla corresponent a l'anglès *Glucose Tolerance Test*, equivalent a test de tolerància de la glucosa.

GTT

n. propi m. Sigla de Grupo de Trabajo sobre Tratamientos, entitat de lluita contra la sida amb seu a Barcelona, editora de la revista *Lo + Positivo*.

guarir

v. tr. Fer cessar una malaltia, restituir la salut a un malalt aplicant-li els remeis i les teràpies convenients, que són retirades un cop assolit l'objectiu. Ara per ara la sida és una malaltia controlable però no guarible.

ang. *to heal*, **cast.** *curar*, **fr.** *guérir*.

guidelines

f. pl. Línies o pautes de referència per a

l'actuació clínica en l'atenció de persones HIV+ o de la sida. Criteris que es consensuen i s'actualitzen periòdicament pels CDC dels EUA (vegeu CDC) i que sovint són seguits en molts altres països. Les guidelines contemplen pautes de medicació, tipus de medicació i les seves combinacions (vegeu teràpia combinada), tipus de teràpia (inici, suspensió, rescat, intensificació, interrupció, etc.), interaccions medicamentoses, etc. Vegeu també pautes de tractament.

ang. *guidelines*, **cast.** *guidelines*.

GW-433908

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació. Produït per Glaxo Wellcom i Vertex.

ang. *GW-433908*, **cast.** *GW-433908*, **fr.** *GW-433908*.

H h

HAART

Sigla de l'anglès *Highly Active Anti-Retroviral Therapy*, equivalent a teràpia combinada antiretroviral altament activa. Les teràpies HAART combinen inhibidors de la transcriptasa inversa i de la proteasa (més de 3 medicaments) per tal d'aconseguir de reduir la càrrega viral per sota dels nivells de detecció.

ang. *HAART*, **cast.** *TARSA*, **fr.** *HAART*.

HDL

Sigla de l'expressió anglesa *High Density Lipoprotein*, lipoproteïna d'alta densitat. Tipus de colesterol també anomenat col·loquialment com a bo. Vegeu també colesterol.

ang. *HDL*, **cast.** *HDL*, **fr.** *HDL*.

hema- hemato- hemo-

(*del prefix gr. hemato- < haima 'sang'*) Formes prefixades significat sang o relatiu a la sang.

hemàtic -ca

adj. Relatiu o pertanyent a la sang. D'origen sanguini. Nivell hemàtic.

ang. *hematic*, **cast.** *hemático*, **fr.** *hématique*.

hematòcrit

(*del prefix hemato- i del grec krites 'jutge, àrbitre'*) *m.* Fracció de volum de glòbuls vermells en sang. El nombre de glòbuls vermells o eritròcits s'obté per centrifugació de la sang.

ang. *hematocrit*, **cast.** *hematocrito*, **fr.** *hématocrite*.

hematologia

f. Branca de la medicina dedicada a l'estudi de les malalties de la sang i dels seus òrgans generadors.

ang. *hematology*, **cast.** *hematología*, **fr.** *hématologie*.

hemocultiu

(*de hemo- i cultiu*) *m.* Procediment diagnòstic que consisteix a sembrar una petita quantitat de sang del malalt en un medi de cultiu per tal d'observar-hi l'aparició de colònies bacterianes i identificar-ne el tipus de bacteri.

ang. *hemoculture*, **cast.** *hemocultivo*, **fr.** *hémoculture*.

hemofília

(*de hemo- i filia*) *f.* Malaltia hereditària, transmesa per les dones i que afecta els homes, que es caracteritza per una propensió a les hemorràgies, internes o externes, difícils de contenir per manca de la capacitat coagulatòria de la sang. Als inicis de la infecció de la sida força hemofílics es van infectar amb sang contaminada per l'HIV a partir de transfusions, abans que es generalitzés el test de detecció d'anticossos a totes les mostres de sang.

ang. *hemophilia*, **cast.** *hemofilia*, **fr.** *hémophilie*.

hemofílic -ílica

m. i f. Persona afectada d'hemofília.

ang. *hemophilic*, **cast.** *hemofílico*, **fr.** *hémophile*.

hemograma

(*de hemo- i del grec gramma 'representació gràfica'*) *m.* Conjunt de magnituds hematològiques pròpies d'un estudi elemental de la sang, que inclou el recompte d'eritròcits, leucòcits i plaquetes per litre de sang, la concentració d'hemoglobina i l'hematòcrit.

ang. *complete blood count (CBC)*, **cast.** *hemograma*, **fr.** *bilan hématologique*.

hemorràgia

(de *hemo-* i del grec *-rragia*) *f.* Sortida més o menys copiosa de la sang fora dels vasos sanguinis, com a conseqüència d'una ruptura traumàtica o patològica o de trastorns de coagulació.

ang. *hemorrhage*, **cast.** *hemorragia*, **fr.** *hémorragie*.

hepa- hepat- hepato-

(del grec *hepar*, *hépatos* 'fetge') Formes prefixades que volen dir fetge o relatiu al fetge.

heparina

f. Producte químic que s'administra com a anticoagulant de la sang, i per evitar l'aparició de trombosis, com a pràctica terapèutica després de l'administració de tractaments intravenosos.

ang. *heparin*, **cast.** *heparina*, **fr.** *héparine*.

hepàtic -àtica

adj. Relatiu o pertanyent al fetge.

ang. *hepatic*, **cast.** *hepático*, **fr.** *hépatique*.

hepatitis

(del llatí mèdic *hepatitis* < *hepa-* i *-itis*) *f.* Inflamació del fetge, gairebé sempre produïda per virus específics (per exemple VHA, VHB i VHC), bé que altres virus també la poden produir com és el cas de la mononucleosi o el CMV.

ang. *hepatitis*, **cast.** *hepatitis*, **fr.** *hépatite*.

hepatitis A

f. Inflamació del fetge, produïda pel virus A transmissible per via oral a partir de la ingesta d'aigua o menjar contaminat que ha estat en contacte amb excrecions fecals portadores del virus. També es pot transmetre per pràctiques sexuals en què hi hagi contacte anal o per compartiment de xeringues contaminades amb persones UDVI. Pot tenir caràcter epidèmic.

ang. *hepatitis A*, **cast.** *hepatitis A*, **fr.** *hépatite A*.

hepatitis B

f. Inflamació del fetge, produïda pel virus B, que es troba en la saliva, la sang i el semen. D'aquí que sigui transmissible per via sexual (contacte sexual) o parenteral

(transfusions sanguínies, o per compartiment de xeringues contaminades en persones UDVI). Pot no guarir-se i adquirir caràcter crònic.

ang. *hepatitis B*, **cast.** *hepatitis B*, **fr.** *hépatite B*.

hepatitis C

f. Inflamació del fetge, produïda pel virus C. De simptomatologia i transmissió similar al virus de l'hepatitis B. Sovint adquireix caràcter crònic que al llarg dels anys pot degenerar en alguns casos en cirrosi. També se la considera dins les hepatitis no A, no B.

ang. *hepatitis C*, **cast.** *hepatitis C*, **fr.** *hépatite C*.

hepatòleg -òloga

(de *hepato-* i *logos*) *m. i f.* Metge especialista en les malalties del fetge.

ang. *hepatologist*, **cast.** *hepatólogo*, **fr.** *hépatologue*.

hepatopatologia

f. Malaltia o disfunció que afecta el fetge, com ara una hepatitis, una cirrosi, etc.

cast. *hepatopatología*, **fr.** *pathologie hépatique*.

hepatomegalia

f. Augment de volum del fetge.

ang. *hepatomegalia*, **cast.** *hepatomegalia*, **fr.** *hépatomégalie*.

hepatotoxicitat

f. Toxicitat relativa o que afecta el fetge.

ang. *hepatotoxicity*, **cast.** *hepatotoxicidad*, **fr.** *hépatotoxicité*.

herpes

(del llatí < grec *herpes* 'escamació, que s'escampa') *m.* Infecció cutània que es caracteritza per una erupció de petites vesícules o butllofes transparents, arraïmades i que quan es sequen formen una crosta, provocada per un virus ADN del grup herpesvirus. L'aparició d'herpes és un dels primers símptomes relacionats amb l'HIV.

ang. *herpes*, **cast.** *herpes*, **fr.** *herpès*.

herpes zòster

m. Inflamació aguda d'un o diversos ganglis nerviosos sensitius causada pel mateix virus que la varicel·la, que es caracteritza per l'aparició de vesícules o butllofes arraïmades per la pell seguint el trajecte d'un tronç

nerviós relacionat amb el gangli afectat, i per aquest motiu és especialment dolorós. Sol ser tractat amb famciclovir o acyclovir.

ang. *shingles, varicella herpes zoster*,
cast. *herpes zoster*, **fr.** *herpès zoster*.

hidrat de carboni

loc. Glúcid. Vegeu glúcid.

ang. *glucide*, **cast.** *glúcido*, **fr.** *glucide*.

hidroxiurea

f. Medicament anticancerigen que s'empra també com a potenciador d'altres medicaments antiretrovirals. Es comercialitza amb el nom d'Hydrea. La seva abreviatura comuna és HU.

ang. *hydroxyurea*, **cast.** *hidroxiurea*, **fr.** *hydroxyurée*.

higiene sexual

(del grec higienon 'salut' i sexual) loc. Part específica de la higiene que tracta sobre l'educació sexual bé com de la conducta i de les relacions sexuals.

ang. *sex hygiene*, **cast.** *higiene sexual*,
fr. *hygiène sexuelle*.

hip-

(del grec hypó) Formes prefixades que volen dir per sota, en menys quantitat, mancança.

hiper-

(del grec hypér) Forma prefixada d'origen grec que indica per damunt de, o que n'hi ha un excés. Sobremesura.

hiperglucèmia

f. Augment dels glúcids a la sang.

ang. *hyperglycemia*, **cast.** *hiperglucemia*,
fr. *hyperglucémie*.

hiperlipicèmia

f. Augment dels greixos a la sang.

ang. *hyperlipidemia*, **cast.** *hiperlipidemia*, **fr.** *hyperlipidémie*.

hiperimmune

adj. Es diu de qui té una gran quantitat d'anticossos, més elevada del que és habitual en circumstàncies similars.

ang. *hyperimmune*, **cast.** *hiperimmune*.

hiperplàsia

f. Desenvolupament anormal d'un teixit per augment en excés de cèl·lules sense, però, que tinguin caràcter maligne. També se'n diu hipertròfia.

ang. *hyperplasia*, **cast.** *hiperplasia*, **fr.** *hyperplasie*.

hipertensió

f. Augment de la pressió sanguínia a l'interior de les artèries.

ang. *hypertension*, **cast.** *hipertensió*, **fr.** *hypertension*.

hipertèrmia

f. Augment anormal de la temperatura corporal per damnunt de 38°. La hipertèrmia també ha estat un procediment experimental atès que amb una temperatura excessiva es propicia la mort d'HIV lliures i de cèl·lules infectades per l'HIV.

ang. *hyperthermia*, **cast.** *hipertèrmia*, **fr.** *hyperthermie*.

hipertrofia

f. Hiperplàsia. Vegeu hiperplàsia.

ang. *hypertrophy*, **cast.** *hipertrofia*, **fr.** *hypertrophie*.

hiperuricèmia

f. Augment del nivell d'àcid úric a la sang, que habitualment comporta l'aparició de gota.

ang. *hyperuricemia*, **cast.** *hiperuricemia*,
fr. *hyperuricémie*.

hipo-

(del grec hypó) Formes prefixades que volen dir per sota, en menys quantitat, mancança.

hipolipemiant

m. Antilipèmic. Vegeu antilipèmic.

ang. *antilipemic*, **cast.** *hipolipemiant*.

hipotensió

f. Disminució de la pressió sanguínia a l'interior de les artèries.

ang. *hypotension*, **cast.** *hipotensió*, **fr.** *hypotension*.

hist- histo-

(del grec histós) Formes prefixades que volen dir teixit, relatiu als teixits.

histoplasmosi

f. Infecció oportunista causada per una infecció fúngica, més pròpia de l'Amèrica tropical, que es transmet per inhalació d'espores del fong *histoplasma capsulatum*, que després es reproduïxen a l'interior de les cèl·lules, especialment les del teixit conjuntiu. Pot presentar un quadre de febre,

anèmia, leucopènia, desnutrició greu, lesions a la pell i trastorns respiratoris.

ang. *histoplasmosis*, **cast.** *histoplasmosis*, **fr.** *histoplasmosse*.

història clínica

loc. Document en què hi figura una relació ordenada de dades i fets de salut relacionades amb una persona, obtingudes per entrevistes personals, exploracions físiques del pacient i altres proves diagnòstiques per tal d'aconseguir el millor tractament d'una malaltia que aquest pateixi amb coneixement d'altres antecedents (fins i tot familiars) que poden il·lustrar o ajudar a proposar una teràpia

ang. *medical history, case history*, **cast.** *historia clínica*, **fr.** *dossier médical, historique clinique*.

història natural

loc. Desenvolupament o curs d'una malaltia sense intervenció de cap tractament o teràpia. Bàsicament la història natural de la infecció per l'HIV consta de 3 episodis:

- primoinfecció
- fase asimptomàtica
(de durada variable, 8-12 anys)
- fase simptomàtica
(ARC i sida delcarada)

ang. *natural history of disease*, **cast.** *historia natural*, **fr.** *histoire naturelle*.

HIV

m. Acrònim de l'anglès *Human Immunodeficiency Virus*, equivalent a la sigla també usada de VIH (sigla corresponent a virus d'immunodeficiència humana), denominació internacionalment acceptada després després de la unificació terminològica de virus LAV i de virus HTLV. Retrovirus causant de la sida descobert i descrit el 1983, independentment i simultàniament, per R. Gallo i Luc Montagnier. De gran variabilitat genètica, se n'han descrit dos tipus: l'HIV-1 i l'HIV-2-. La seva transmissió es produeix per contacte de sang, semen o secrecions vaginals infectades amb sang del receptor.

ang. *HIV*, **cast.** *VIH*, **fr.** *VIH*.

HIV-1

m. Tipus d'HIV, principal causant de la sida als països occidentals (llevat de Portugal). Més virulent que l'HIV-2, té una història natural menys llarga que aquest en què el

període de latència és d'uns 10 anys. Va ser aïllat el 1983.

ang. *HIV-1*, **cast.** *VIH-1*, **fr.** *VIH-1*.

HIV-2

m. Tipus d'HIV, menys virulent que l'HIV-1 i que afecta principalment països africans (i també Portugal), amb una història natural més llarga en en què el període de latència és de més anys que l'HIV-1. Va ser aïllat el 1986.

ang. *HIV-2*, **cast.** *VIH-2*, **fr.** *VIH-2*.

HIV+

m. i f. Persona seropositiva. Vegeu seropositiv.

ang. *HIV+*, **cast.** *VIH+*, **fr.** *VIH+*, *séropositif*.

HIV-

m. i f. Persona seronegativa. Vegeu seronegatiu.

ang. *HIV-*, **cast.** *VIH-*, **fr.** *VIH-*, *séronégatif*.

Hivid

m. Nom comercial del DDC o zalcitabina, produït per l'empresa Roche. La seva abreviatura comuna és ddC.

ang. *Hivid*, **cast.** *Hivid*, **fr.** *Hivid*.

HLA

m. Sigla corresponent a l'anglès *Human Lymphocyte Antigen*. Vegeu antigen d'histocompatibilitat o sistema HLA.

ang. *HLA*, **cast.** *HLA*, **fr.** *molécule HLA*.

holístic -ística

adj. Relatiu o pertanyent a l'holisme o a la medicina holística.

ang. *holistic*, **cast.** *holístico*, **fr.** *holiste*.

homeopatia

(del grec *homeo-* 'semblant' i de *-pathos* 'patiment') *f.* Sistema terapèutic ideat per Christian Samuel Hahnemann a la fi del segle XVIII, consistent a tractar les malalties bo i emprant, a dosis infinitesimals, substàncies que hom suposa que, a dosis més elevades, produirien en l'home sà els símptomes que es volen combatre. Es basa en el principi *simila similibus curantur*.

ang. *homeopathy*, **cast.** *homeopatía*, **fr.** *homéopathie*.

homoeròtic

adj. Relatiu a l'homoerotisme, a l'expressió

d'afectivitat o desig sexual envers persones del mateix sexe.

ang. *homoerotic*, **cast.** *homoerótico*, **fr.** *homo-érotique*.

homoerotisme

(del grec *homo-* 'semblant' i *erostime*) *m.* Expressió del desig d'afectivitat o de l'impuls sexual centrat en persones del mateix sexe, sense implicacions de canvi d'identitat social, ni d'estètica, de la persona.

ang. *homoerotism*, **cast.** *homoerotismo*, **fr.** *homo-érotisme*.

homofòbia

(del llat. *homo-* 'home', i del grec *homo-* 'semblant' i *phóbos* 'aversió') *f.* Aversió o animadversió irracional envers les persones homosexuals, i també per aquells coses o elements que les caracteritzen o connoten homosexualitat.

ang. *homophobia*, **cast.** *homofobia*, **fr.** *homophobie*.

homosexual

(del llat. *homo-* 'home', i del grec *homo-* 'semblant', i *sexual*) *m.* i *f.* Persona que expressa la seva preferència per persones del mateix sexe, per les quals se sent atreta per la seva bellesa corporal i/o espiritual, i amb qui sent poder satisfer els seus desigs sexuals (o libidinositat) i menar una relació afectiva. La persona homosexual tant pot ser masculina com femenina. En el primer cas també se'n sol dir gai, en el segon, lesbiana.

ang. *homosexual*, **cast.** *homosexual*, **fr.** *homosexuel*.

homosexual

adj. Relatiu o pertanyent a les persones homosexuals, al seu ambient i idiosincràcia.

ang. *homosexual*, **cast.** *homosexual*, **fr.** *homosexuel*.

hormona

(del participi grec *hormon* 'excitar, moure') *f.* Substància química produïda per un òrgan o una part d'aquest, que té un efecte específic (d'estimulació o de supressió) regulador del metabolisme o de l'activitat d'uns teixits determinats, que es transporta per la sang. Actualment també hom disposa d'hormones no produïdes per glàndules orgàniques i amb efectes similars. Es classifiquen segons l'òrgan secretor. Així hi

ha les suprarenals (adrenalina, cortisona), les pancreatíques (insulina), masculines o andrògenes (androsterona, testosterona), les femenines (fol·liculina, progesterona), o llur funció (per ex. hormona del creixement).

ang. *hormone*, **cast.** *hormona*, **fr.** *hormone*.

hospital de dia

loc. Unitat dins d'un hospital a la qual es pot acudir i estar-s'hi només durant al dia, per tal de seguir-hi un tractament i ser atès, sense poder-s'hi quedar a dormir. En l'hospital de dia també es poden tractar algunes urgències, si bé cal tenir en compte que no és obert els caps de setmana. Els grans centres hospitalaris solen tenir un hospital de dia d'HIV.

ang. *day hospital*, **cast.** *hospital de día*, **fr.** *hôpital de jour*.

hospital de referència

loc. Centre hospitalari on la persona HIV+ és atesa i segueix el seu tractament, on li són dispensades les medecines antiretrovirals, i on es manté la seva història clínica com a seropositiu.

hospitalització a domicili

loc. Forma d'atenció sanitària en la qual l'equip hospitalari es desplaça al domicili del malalt durant un temps determinat, sovint després de la seva sortida de l'hospital.

cast. *hospitalización a domicilio*, **fr.** *hospitalisation à domicile*.

hoste

(del llatí *hospes*, 'que acull') *m.* Organisme sobre el qual o a costa del qual viu un paràsit. Els CD4 són hostes de l'HIV.

ang. *host*, **cast.** *huésped*, **fr.** *hôte*.

HTLV

Sigla corresponent al terme anglès *Human T-cell Lymphotropic Virus*, una de les maneres de referir-se a l'HIV abans que es produís la unificació terminològica amb el terme LAV i passar a ser anomenat HIV (o VIH), nomenclatura actualment vigent. Vegeu també LAV, VIH i HIV.

ang. *HTLV*, **cast.** *HTLV*, **fr.** *HTLV*.

HU

Abreviatura comuna de la hidroxiiurea. Vegeu hidroxiiurea.

ang. *HU*, **cast.** *HU*, **fr.** *HU*.

I i

IAC

n. propi f. Acrònim de l'anglès *International AIDS Conference*. Conferència Internacional de la Sida, que té lloc cada dos anys.

ang. *IAC*, **cast.** *IAC*, **fr.** *IAC*.

IAS

n. propi f. Acrònim de l'anglès *International AIDS Society*. Associació Internacional de la Sida, encarregada la Conferència Internacional de la Sida (IAC), que té lloc cada dos anys.

ang. *IAS*, **cast.** *IAS*, **fr.** *IAS*.

IC

Sigla corresponent a l'anglès *inhibition concentration*. Vegeu concentració inhibidora.

ang. *IC*, **cast.** *IC*.

ICS

n. propi m. Acrònim d'Institut Català de la Salut. Organisme autònom del departament de Sanitat de la Generalitat responsable del finançament dels serveis sanitaris que s'ofereixen tant en la xarxa sanitària pública com de determinats serveis ofertats en centres privats concertats.

icterícia

(*del grec ikerikós*) *f.* Coloració groguenca de la pell, les mucoses i els ulls produïda per un augment de la bilirrubina a la sang, el que sol anar relacionat amb les funcions hepàtiques, hepatitis, etc. Popularment també se'n diu fel sobreixit.

ang. *jaundice*, *icterus*, **cast.** *ictericia*, **fr.** *ictère*, *jaunisse*.

IDV

m. Abreviatura comuna d'indinavir. Vegeu indinavir.

ang. *IDV*, **cast.** *IDV*, **fr.** *IDV*.

IFN

m. Abreviatura comuna d'interferó. Vegeu interferó.

ang. *IFN*, **cast.** *IFN*, **fr.** *IFN*.

Ig

f. Abreviatura comuna d'immunoglobulina. Vegeu immunoglobulina.

IL-2

f. Acrònim d'Interleucina-2, fàrmac que estimula el control i creixement cel·lular en general, i que, en els estudis experimentals actualment en curs en persones HIV+, s'administra com a immunomodulador amb injeccions de tipus subcutani en intervals de 2 mesos per a l'estimulació de creació de defenses CD4.

ang. *IL-2*, **cast.** *IL-2*, **fr.** *IL-2*.

IM

Sigla habitual en anglès per designar *intramuscular*. Vegeu intramuscular.

immune

adj. Es diu de la persona resistent a una infecció o intoxicació concreta.

ang. *immune*, **cast.** *immune*, **fr.** *immun*.

immunitat

(*del llatí immunitas*) *f.* Capacitat de reacció que té l'organisme de fer front als elements patògens que l'afecten i evitar-ne una propagació o desenvolupament d'una infecció o malaltia gràcies al sistema immunitari. La immunitat adquirida gràcies a una vacuna.

ang. *immunity*, **cast.** *inmunidad*, **fr.** *immunité*.

immunitat cel·lular

loc. Tipus de capacitat de reacció immunitària que té l'organisme amb els limfòcits T i l'activació de cèl·lules de defensa. Vegeu també TH1 i resposta immunitària.

ang. *cellular immunity*, **cast.** *inmunidad celular*, **fr.** *immunité cellulaire*.

immunitat humoral

loc. Tipus de capacitat de reacció immunitària que té l'organisme amb els limfòcits B i la creació d'anticossos. Vegeu també TH2 i resposta immunitària.

ang. *humoral immunity*, **cast.** *inmunidad celular*, **fr.** *immunité humorale*.

immunització

f. Procés d'immunitzar. La immunització pot ser activa (vacunació) per mitjà de la injecció d'agents en l'organisme que n'estimulen la resposta del sistema immunitari, la creació d'anticossos i l'activació de les cèl·lules T

contra l'element patogen. També pot ser passiva (seroteràpia), aquella que s'aconsegueix mitjançant l'administració de sèrum o cèl·lules procedents d'individus sensibilitzats enfront d'un determinat antigen.

ang. *immunization*, **cast.** *immunización*, **fr.** *immunisation*.

immunitzar

v. tr. Esdevenir protegit contra una infecció patògena, a una malaltia infecciosa.

ang. *(to) immunize*, **cast.** *immunizar*, **fr.** *immuniser*.

immuno-

(del llatí *in-* i *munus* 'lliurar de càrrega, de funció') Forma prefixada que vol dir relatiu a la immunitat, al sistema immunitari.

immunoassaig

m. Tipus de prova que es practica per a la detecció d'anticossos a l'HIV en l'organisme. Vegeu ELISA.

ang. *immunoassay*, **cast.** *inmunoensayo*.

immunocompetent

adj. Es diu de l'individu capaç de produir cèl·lules defensives o bé de les mateixes cèl·lules que tenen capacitat de reacció i d'intervenció en un procés immunitari, davant l'estimulació produïda per un antigen i la creació d'anticossos. *Limfòcits immunocompetents*.

ang. *immunocompetent*, **cast.** *inmuno-competente*, **fr.** *immunocompetent*.

immunocompromès -esa

adj. Es diu de la persona que té un baix nivell general de defenses que pot ser degut a un procés patològic com la infecció per l'HIV o per un procés d'immunosupressió per mitjà d'administració de medicaments específics, o bé per una malnutrició. També se'n diu immunodeprimit.

ang. *immunocompromised*, **cast.** *inmuno-comprometido*, **fr.** *immunocom-petent*.

immunodeficiència

f. Incapacitat congènita o adquirida (cas de la sida) per fer front a una infecció o malaltia atès el mal funcionament (total o parcial) del sistema immunitari.

ang. *immunodeficiency*, **cast.** *inmunodeficiencia*, **fr.** *immuno-déficience*.

immunodeficient

adj. Es diu de la persona que pateix immunodeficiència.

immunodeprimit -ida

adj. Vegeu immunocompromès.

immunoglobulina

f. Conjunt de proteïnes que es troben en el sèrum i altres líquids orgànics i teixits (orina, ganglis limfàtics, melsa, etc.). Són sintetitzades pels limfòcits B i les cèl·lules plasmàtiques, amb capacitat d'unir-se als antígens (anticossos), i que són responsables de la immunitat humoral. Se n'han destriat 5 categories: les A (IgA), les G (IgG), les M (IgM), les D (IgD) i les E (IgE). Estructuralment són glicoproteïnes. L'abreviatura comuna és Ig.

ang. *immunoglobulin*, **cast.** *inmuno-globulina*, **fr.** *immunoglobuline*.

immunòleg -òloga

m. i f. Persona especialitzada en el coneixement i tractament de les patologies relacionades amb el sistema immunològic.

ang. *immunologist*, **cast.** *inmunólogo*, **fr.** *immunologiste*.

immunologia

(del llatí *immunitas* i *logos* 'coneixement') *f.* Estudi i coneixement de la capacitat d'immunitat, i del sistema immunitari.

ang. *immunology*, **cast.** *inmunología*, **fr.** *immunologie*.

immunomodulador

m. Tipus de medicament estimulador del creixement i producció de cèl·lules de defenses de l'organisme (leucòcits, limfòcits,...). Així es poden considerar com a immunomoduladors el granulòcit, també la IL-2 que s'administra amb la finalitat d'estimular la creació de CD4 (si bé en assaig clínic).

ang. *immunomodulator*, *immune stimu-lator*, **cast.** *inmunomodulador*.

immunosupressió

f. Procediment terapèutic per inhibir la resposta del sistema immunitari de l'organisme davant d'elements antígens. La immunosupressió es fa necessària en el cas de trasplantaments d'òrgans per evitar la reacció adversa de l'organisme en no reconèixer l'òrgan nou i considerar-lo com

un element patogen.

ang. *immunosuppression*, **cast.** *inmuno-supresión*, **fr.** *immunosuppression*.

impotència

(*del llatí impotentia*) *f.* Incapacitat de l'home de produir una erecció del seu membre viril (penis), que en el cas de persones HIV+ pot ser induïda pels efectes col·laterals de la medicació antiretroviral, o bé per causes d'ordre psicològic derivades de l'afecció per l'HIV o relacionades amb la pèrdua o minva de la libido. També se'n diu disfunció erèctil.

ang. *impotency*, **cast.** *impotencia*, **fr.** *impuissance*.

in vitro

Locució llatina que vol dir en un medi artificial, al laboratori, i amb la qual hom sol referir-se a les recerques i cultius que es fan relacionades amb l'HIV. Sovint, s'empra per referir-se a l'activitat d'un nou medicament enfront l'HIV en les experimentacions prèvies als estudis o assajos clínics en animals i persones.

ang. *in vitro*, **cast.** *in vitro*, **fr.** *in vitro*.

in vivo

Locució llatina que vol dir en un organisme viu, que pot ser en animals, o bé en persones.

ang. *in vivo*, **cast.** *in vivo*, **fr.** *in vivo*.

incubació

f. Període de temps que transcorre entre el moment de la infecció o contacte amb l'element patogen i el de l'aparició de la simptomatologia o primeres manifestacions patològiques. El període d'incubació és variable segons les malalties de què es tracti, si bé en ell la persona afectada pot ser transmissora de la infecció a d'altres persones.

ang. *incubation*, **cast.** *incubación*, **fr.** *incubation*.

indetectable

(*del prefix in- i detectable*) *adj.* Es diu de la persona infectada per l'HIV amb una càrrega viral per sota del nivell de detecció.

ang. *undetectable*, **cast.** *indetectable*, **fr.** *indétectable*.

indinavir

m. Inhibidor de la proteasa, un dels enzims necessaris per al procés de replicació de

l'HIV, que s'utilitza com a fàrmac antiretroviral. És produït pels laboratoris Merck Sharp & Dohm (MSD) amb el nom comercial de Crixivan. La seva abreviatura comuna és IDV.

ang. *indinavir*, **cast.** *indinavir*, **fr.** *indinavir*.

infecció

(*del llatí infectio 'tenyir, tacar, embrutar'*) *f.* Introducció d'un element patogen en l'organisme (bacteri, virus, fong,...) que pot causar una malaltia.

ang. *infection*, **cast.** *infección*, **fr.** *infection*.

infecció aguda

loc. En el primer període de la infecció per l'HIV, fase en què es produeix un gran augment de la càrrega viral, que minva al cap de poc temps després d'una primera reacció del sistema immunitari. També s'anomena fase aguda.

ang. *acute HIV infection*, **cast.** *infección aguda*, **fr.** *infection aigue*.

infecció crònica

loc. Després de la primoinfecció o infecció aguda, període de la infecció per l'HIV en què es produeix una estabilitat de la càrrega viral, i del nombre de defenses, que es pot perllongar molt de temps en tractament antiretroviral.

ang. *chronic HIV infection*, **cast.** *infección crónica*, **fr.** *infection chronique*.

infecció fúngica

loc. Tipus d'infecció provocada per la presència de fongs. La candidiasi o la histoplasmosi són exemples d'infeccions fúngiques relacionades amb la sida.

ang. *fungal infection*, **cast.** *infección fúngica*, **fr.** *infection fongique*.

infecció oportunista

loc. Malaltia relacionada amb la progressió i desenvolupament de la sida atesa la davallada de defenses CD4 que en propicien l'aparició.

ang. *opportunistic infection*, **cast.** *infección oportunista*, **fr.** *infection opportuniste*.

infectar

(*del llatí infectare 'tenyir, tacar, embrutar' < facere 'fer'>*) *v. tr.* Produir una infecció,

transmetre l'HIV a una persona. En ús pronominal (infectar-se), quan la infecció es produeix en un mateix i hom esdevé seropositiu per contacte directe amb l'HIV.

ang. *(to) infect*, **cast.** *infectar*, **fr.** *infecter*.

infermer -ra

m. i f. Persona formada en infermeria, que té cura dels malalts i els administra la medicació, bo i seguint les indicacions d'un metge o les seves prescripcions.

ang. *nurse, orderly*, **cast.** *infermero, fr. infirmier*.

inflamació

(del llatí inflammatio 'excitació, calor') *f.* Reacció defensiva de l'organisme. Reacció de tipus local del teixit davant una infecció o lesió, que serveix per eliminar o encerclar l'element agressiu o el teixit lesionat. Una inflamació comporta calor, vermellor, inflor i dolor, a més d'una vasodilatació que hi aporta una major presència de glòbuls blancs. No sempre es donen tots aquests símptomes. També s'hi poden produir supuracions. Una inflamació deguda a una gran sensibilitat és una al·lèrgia.

ang. *inflammation*, **cast.** *inflamación, fr. inflammation*.

infusió

(del llatí infusio -onis) *f.* Introducció de líquid en un vas sanguini. També se'n diu perfusió.

ang. *infusion*, **cast.** *infusión, fr. perfusion*.

inhibidor

(del llatí inhibitor 'retenir, aturar') *m.* Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició d'algun dels enzims necessaris perquè l'HIV pugui acomplir algun dels passos del seu procés de replicació dins de la cèl·lula CD4 (inhibidor de la transcriptasa, de la integrasa o de la proteasa), o en la inhibició de l'acció dels coreceptors que permeten la fusió del virus amb la membrana cel·lular (inhibidor de la fusió).

ang. *inhibitor*, **cast.** *inhibidor, fr. inhibiteur*.

inhibidor de la fusió

loc. Tipus de fàrmac antiretroviral que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular del limfòcit CD4. S'administren per injecció o per infusió. Actualment hi ha en

estudi diversos fàrmacs d'aquest tipus, en diverses fases, encara no aprovats com ara el T-20, el T-1249, l'AMD-3100, l'FP21399 i el PRO 452.

ang. *fusion inhibitor*, **cast.** *inhibidor de la fusión, fr. inhibiteur d'entrée, inhibiteur de fusion*.

inhibidor de la integrasa

loc. Tipus de fàrmac antiretroviral, en experimentació, que actua en la inhibició de l'enzim de la integrasa en el nucli cel·lular i evitar l'acoblament de l'ADN viral amb l'ADN cel·lular i la seva duplicació, dins del procés de replicació de l'HIV.

ang. *integrase inhibitor*, **cast.** *inhibidor de la integrasa, fr. anti-intégrase*.

inhibidor de la proteasa

loc. Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició de l'enzim de la proteasa, evita la segmentació de les cadenes llargues de proteïnes de l'ADN viral i la formació de nous virions, dins del procés de replicació de l'HIV.

ang. *protease inhibitor*, **cast.** *inhibidor de la proteasa, fr. antiprotéase*.

inhibidor de la transcriptasa inversa

loc. Tipus de fàrmac antiretroviral que actua en la inhibició de l'enzim de la transcriptasa inversa per tal d'evitar la retrotranscripció de l'ARN viral en ADN viral, dins del procés de replicació de l'HIV. Segons el punt en què actuen, els inhibidors de la transcriptasa inversa són classificats en nucleòsids (NRTI), no nucleòsids (NNRTI) i nucleòtids.

ang. *reverse transcriptase inhibitor*, **cast.** *inhibidor de la transcriptasa inversa, fr. inhibiteur de la transcriptase*.

inhibidor dels dits de zinc

loc. Tipus de medicament actualment en estudi, amb la finalitat d'incidir en la ruptura de les estructures de zinc o dits de zinc del core de l'HIV, per impossibilitar-ne la replicació, atès que hom considera que les capacitats de mutació del core són força reduïdes. Vegeu també zinc.

ang. *zinc finger inhibitor*.

innocu

(del llatí innocuus) *adj.* Es diu del que no és nociu niperjudicial per a l'organisme, especialment en referir-se a un medicament

o una teràpia.

ang. *innocuous*, **cast.** *inocuo*, **fr.** *inoffensif*.

insomni

(*del llatí insomnia*) *m.* Dificultat per endormir-se. Trastorn que pot resultar com a efecte col·lateral d'alguna medicació ART, o bé per la inquietud o nerviosisme generat pel decurs de la pròpia infecció per l'HIV.

ang. *insomnia*, **cast.** *insomnio*, **fr.** *insomnie*

injecció

(*del llatí injectio*) *f.* Introducció dins del cos d'un líquid, una solució o substància en suspensió líquida, sota pressió i per mitjà d'una xeringa. Segons com s'apliqui la injecció, aquesta pot ser subcutània, intravenosa, intradèrmica, intramuscular, etc.

ang. *injection*, **shot**, **cast.** *inyección*, **fr.** *injection*, *picqûre*.

isoniazida

m. Medicament antibiòtic per al tractament de la tuberculosi o la seva profilaxi.

ang. *isoniazid*, **cast.** *isoniazida*, **fr.** *isoniazide*.

insulina

(*del llatí insula 'illa', en al·lusió a les cèl·lules ovals escampades al pàncrees secretores de la substància*) *f.* Hormona secretada pel pàncrees davant la presència elevada de sucre a la sang després de la ingesta d'aliments, però no exclusivament atès que pot secretar-se davant la presència d'àcids grassos. La seva acció és disminuir els nivells de sucre a la sang (glucèmia) i afavorir el metabolisme de la glucosa.

ang. *insulin*, **cast.** *insulina*, **fr.** *insuline*.

insulina

f. Producte sintetitzat que, injectat, s'administra per al tractament de la diabetis quan l'organisme no en produeix prou.

ang. *insulin*, **cast.** *insulina*, **fr.** *insuline*.

integració

f. En el cicle de replicació de l'HIV, estadi en què l'ADN viral es combina amb l'ADN del nucli del limfòcit T CD4, gràcies a l'enzim integrasa.

ang. *integration*, **cast.** *integración*, **fr.** *intégration*.

integrasa

f. Enzim present en el nucli del limfòcit T CD4 que permet la integració de l'ADN viral amb l'ADN cel·lular, per a la seva multiplicació.

ang. *integrase*, **cast.** *integrasa*, **fr.** *intégrase*.

intensificació de la teràpia

loc. Acció d'afegir o sumar un o altres fàrmacs a la teràpia combinada antiretroviral que hom pren, quan aquesta comença a deixar de ser prou efectiva (però no del tot) i s'observa l'inici de l'augment de la càrrega viral. La intensificació de la teràpia té com a objectiu tornar a situar la càrrega viral en nivells indetectables.

interacció medicamentosa

loc. Efecte d'un fàrmac sobre l'eficàcia o la toxicitat d'un altre o d'uns altres fàrmacs, que comporten alteració en la seva absorció, la seva AUC, metabolisme, o repercussió en efectes col·laterals.

ang. *drug-drug interaction*, **cast.** *interacción medicamentosa*, **fr.** *interaction médicamenteuse*.

interferó

m. Glicoproteïna produïda com a conseqüència d'una infecció vírica, que inhibeix la reproducció de virus de tipus diferents. L'interferó no sols actua contra el mateix virus (talment com els anticossos) sinó que també ho fa indirectament tot modificant algunes de les propietats de les cèl·lules. La sintetització industrial d'interferó alfa s'administra pel que fa al tractament de les hepatitis B i C, i del sarcoma de Kaposi. Actua també com a citocina, activa els macròfags i ajuda a regular l'acció del sistema immunitari. Se'n destrien 3 tipus, alfa i beta (induïts per un virus), i gamma (alliberat per limfòcits T i cèl·lules NK). L'abreviatura comuna és IFN.

ang. *interferon*, **cast.** *interferón*, **fr.** *interferon*.

interleucina

f. Glicoproteïna secretada pels limfòcits que activa la reacció immunitària. Nom genèric que es dona a certes citocines, entre les quals la majoria de limfocines, llevat dels interferons i d'alguns factors de creixement.

ang. *interleukina*, **cast.** *interleucina*, **fr.** *interleukine*.

interleucina-2

f. Limfocina secretada pels limfòcits T activats. Determina la proliferació dels mateixos limfòcits. També se la coneix com a factor de creixement dels limfòcits T. Sintetitzada, s'emptra també com a immunomodulador. La seva abreviatura comuna és IL-2. Vegeu també IL-2.

ang. *interleukin-2*, **cast.** *interleucina-2*, **fr.** *interleukine-2*.

interrupció terapèutica

loc. Quan es deixa de prendre el tractament antiretroviral per complet, sota condicions totalment controlades i per un període de temps delimitat, abans i després del qual es realitzen test de càrrega viral, recomptes de subpoblacions limfocitàries, i s'estudien altres paràmetres. Es diferencia de les vacances terapèutiques.

ang. *structured treatment interruption (STI)*, **cast.** *interrupción terapéutica*, **fr.** *arrêt thérapeutique*.

intra- intro-

*(del llatí *intra* i *intro*)* Formes prefixades que signifiquen dins, a l'interior de.

intramuscular

adj. Situat a l'interior d'un múscul. Es diu especialment de les injeccions que són administrades per aquesta via, directament a l'interior d'un múscul.

ang. *intramuscular (IM)*, **cast.** *intramuscular*, **fr.** *intramusculaire*.

intravenós -osa

adj. Situat a l'interior d'una vena. Es diu especialment de les injeccions que són administrades per aquesta via, directament a la vena.

ang. *intravenous (IV)*, **cast.** *indovenoso*, **fr.** *intravaineux*.

Invirase

m. Nom comercial amb què és produït l'inhibidor de la proteasa saquinavir, produït per Roche, en la seva primera formulació de càpsules dures. La seva abreviatura comuna és SQV.

ang. *Invirase*, **cast.** *Invirase*, **fr.** *Invirase*.

ioga

*(del sànscrit *yoga* 'unió')* *m.* Pràctica d'origen hindú, psíquica i corporal, basada en exercicis de respiració i posturals per al propi control de la ment, i la meditació. En persones HIV+ aquesta tècnica edevé especialment útil com a manera de relaxament, combatre el neguit i assumir la pròpia seropositivitat.

ang. *yoga*, **cast.** *yoga*, **fr.** *yoga*.

IP

m. Acrònim d'inhibidor de la proteasa. Vegeu inhibidor de la proteasa.

ang. *PI*, **cast.** *IP*, **fr.** *antiprotéase*.

IQ

Sigla corresponent a l'anglès *inhibition quotient*. Vegeu quocient d'inhibició.

ang. *IQ*, **cast.** *IQ*.

IRSI/Caixa

Institut de recerca en retrovirologia, patrocinat per «La Caixa», situat al si de l'Hospital Universitari Germans Trias i Pujol (Can Ruti), a Badalona.

-itis

*(del grec *-itis*)* Sufix que vol indicar inflamació. S'afegeix a la paraula que designa l'òrgan o teixit que està inflamat.

itraconazol

m. Medicament antifúngic, per al tractament de diferents tipus de fongs, com les cànides, i també l'aspergil·losi, la criptococcosi, la histoplasmosi i altres micosis sistèmiques.

ang. *itraconazole*, **cast.** *itraconazol*, **fr.** *itraconazole*.

ITT

Sigla corresponent a la locució anglesa *Intent-To-Treat*, referida a la persona que participa en un assaig clínic sense aconseguir mantenir-se en tractament, a diferència dels pacients OT o en tractament. Vegeu tractament (en tractament)

ang. *ITT*, **cast.** *ITT*.

IV

Sigla habitual en anglès per significar intravenós. Vegeu intravenós.

ang. *IV*, **cast.** *IV*, **fr.** *IV*.

K k

kaposi

m. Col·loquialment sarcoma de Kaposi.
Vegeu Sarcoma de Kaposi.

Kaletra

m. Nom comercial de l'inhibidor de la proteasa lopinavir, produït per Abbott.

ang. *Kaletra*, **cast.** *Kaletra*, **fr.** *Kalétra*.

ketoconazol

m. Medicament antifúngic, per al tractament de diferents tipus de fongs, com les cànides i la histoplasmosi, la pneumònia i la septicèmia fúngiques.

ang. *ketoconazole*, **cast.** *ketoconazol*, **fr.** *kétoconazole*

KS

m. Sigla de l'anglès *Kaposi's Sarcoma*.
Vegeu sarcoma de Kaposi.

ang. *KS*, **cast.** *SK*, **fr.** *SK*.

L l

L-756,423

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en fase d'experimentació. Químicament similar a l'indinavir però amb una $T^{1/2}$ superior a aquest. És desenvolupat per Merck.

ang. *L-756,423*, **cast.** *L-756,423*, **fr.** *L-756,423*.

L-acetilcarnitina

f. Medicament consistent en carnitina sintetitzada, que s'administra per suplir-ne mancances al cos o reforçar-ne la presència en el tractament de la lipodistròfia i les polineuropaties perifèriques. Vegeu també carnitina.

ang. *L-acetilcarnitine*, **cast.** *L-acetilcarnitina*, **fr.** *L-acétylcarnitine*.

lamivudina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a 3TC, o bé pel seu nom comercial Epivir. La seva

abreviatura comuna és 3TC. També s'utilitza en el tractament de l'hepatitis B.

ang. *lamivudina*, **cast.** *lamivudina*, **fr.** *lamivudine*

latència

(*del llatí latens, participi de latere 'estar amagat'*) *f.* Estat en què es poden trobar algunes cèl·lules, i doncs també limfòcits CD4 infectats per l'HIV, i amb el seu àcid nucleic dipositat, sense que es produeixi un procés de replicació.

ang. *latency*, **cast.** *latencia*, **fr.** *latence*.

làtex

(*del llat. latex 'licor'*) *m.* Producte sintètic elàstic com una goma emprat en la producció de preservatius principalment, com també de guants i altre material profilàctic, que barra el pas de l'HIV i la propagació de la infecció per l'HIV.

ang. *latex*, **cast.** *látex*, **fr.** *latex*.

LAV

Sigla corresponent al terme anglès *Lymphadenopathy Associated Virus*, una de les maneres de referir-se a l'HIV abans que es produís la unificació terminològica amb el terme HTLV i passar a ser anomenat HIV o VIH, nomenclatura actualment vigent. Vegeu també, HTLV i HIV.

ang. *LAV*, **cast.** *LAV*, **fr.** *LAV*.

LDL

Sigla de l'expressió anglesa *Low Density Lipoprotein*, lipoproteïna de baixa densitat. Tipus de colesterol també anomenat col·loquialment com a dolent. Vegeu també colesterol.

ang. *LDL*, **cast.** *LDL*, **fr.** *LDL*.

lentivirus

(*de lent i virus*) *m.* Tipus de retrovirus (entre els quals l'HIV), que es caracteritzen per mantenir un llarg període de latència clínica després de la primoinfecció. Els virions tenen un nucli o core en forma de con o barra.

ang. *lentivirus*, **cast.** *lentivirus*, **fr.** *lentivirus*.

lesbiana

(*del grec lesbos, topònim de la pàtria de la poetessa Sapho*) *f.* Persona homosexual femenina. Vegeu homosexual.

ang. *lesbian*, **cast.** *lesbiana*, **fr.** *lesbienne*.

lesió

(del llatí *laesio* < *laedere* 'ferir') *f.* Alteració dels caràcters anatòmics o histiològics d'un òrgan o teixit, resultat o símptoma d'una malaltia o acció patògena (mai no n'és la causa). Ferida, nafra, tumor, nòdul a la pell o en una altra part del cos.

ang. *lesion*, **cast.** *lesión*, **fr.** *lésion*.

leuc- leuco-

(del grec *leukós*) Formes prefixades que signifiquen blanc, incolor.

leucèmia

(del grec *leukós* i *-èmia*) *f.* Malaltia que es caracteritza per la proliferació massiva de cèl·lules i leucòcits immadurs o anormals a la sang. Comporta la supressió de la producció de cèl·lules hematopoètiques normals, anèmia i altres símptomes. Hom sol referir-s'hi com a càncer de la sang.

ang. *leukemia*, **cast.** *leucemia*, **fr.** *leucémie*.

leucòcit

(del grec *leukós* 'blanc' i *kutos* 'cavitat') *m.* Tipus de cèl·lula de l'organisme amb funcions de defensar-lo d'elements patògens o infeccions. També s'anomenen glòbuls blancs. Es produeixen al moll de l'os o al teixit limfàtic i n'hi ha de diversos tipus, entre els quals els limfòcits.

ang. *leucocyte*, **cast.** *leucocito*, **fr.** *leucocyte*.

leucocitosi

f. Augment anormal (per damunt dels valors de referència) del nombre de leucòcits a la sang o el sèrum.

ang. *leukocytosis*, **cast.** *leucocitosis*, **fr.** *leucocytose*.

leucoencefalopatia multifocal progressiva

loc. Infecció oportunista provocada pel virus JC que infecta els teixits cerebrals i malmet el sistema nerviós central. Els símptomes són molt diversos en cada pacient, si bé inclouen pèrdua del control muscular, paràlisi, problemes en la parla i alteració de l'estat mental. La infecció pot derivar en coma i provocar la mort.

ang. *progressive multifocal leukoencephalopathy (PML)*, **cast.** *leucoencefalopatia multifocal progresiva*, **fr.**

leukopathie encéphalique multifocale progressive, *LEUMP*.

leucopènia

f. Nivell més baix del normal del nombre de leucòcits a la sang. La leucopènia pot ser un efecte col·lateral d'alguns dels medicaments antiretrovirals.

ang. *leukopenia*, **cast.** *leucopenia*, **fr.** *leucopénie*.

leucoplàsia peluda

loc. Afecció de la mucosa bucal amb clapes blanques als costats de la llengua, conseqüència de l'afectació de les cèl·lules epitelials pel virus d'Epstein-Barr en persones HIV+.

ang. *oral hairy leukoplakia (OHL)*, **cast.** *leucoplaquia vellosa*.

lex artis

Locució llatina per significar l'habilitat i capacitat pròpia del professional de la medicina d'acord amb els seus propis criteris, coneixements i principis ètics, amb què tracta un pacient o una patologia.

libido

(del llatí *libido* 'desig') *f.* Desig de plaer, recerca instintiva del plaer, sobretot sexual. La libido es pot veure alterada per algunes de les medicacions antiretrovirals (com a efecte col·lateral), si bé també ho pot ser per qüestions d'ordre psicològic com el sentiment de culpabilitat, por d'infectar o de reinfectar-se, etc. La pèrdua de la libido pot comportar impotència o disfunció erèctil en l'home.

ang. *libido*, **cast.** *libido*, **fr.** *libido*.

limf- limfo-

Formes prefixades que indiquen limfa, relacionat amb la limfa o el sistema limfàtic.

limfa

(del llatí *lympha* 'aigua') *f.* Líquid transparent, procedent de la sang, que circula pels vasos limfàtics i és abocat a les venes. A vegades és lleugerament groc i opalescent. Transporta els limfòcits.

ang. *lymph*, **cast.** *linfa*, **fr.** *lymphe*.

limfadenopatia

f. Malaltia dels ganglis limfàtics deguda a una infecció o un càncer. La inflamació dels ganglis és perceptible visualment o pel tacte.

ang. *lymphadenopathy*, **cast.** *linfadenopatía*, **fr.** *lymphadénopathie*.

limfocina

f. Substància produïda pels limfòcits per tal de precipitar la resposta immunològica. Entre les limfocines hi ha les interleucines i els interferons. Les limfocines constitueixen els principals mediadors que determinen que una resposta immunitària sigui de tipus humoral o cel·lular.

ang. *lymphokine*, **cast.** *linfocina*, **fr.** *lymphokine*.

limfòcit

(*del llatí lymphā i kutos 'cavitat'*) *m.* Tipus de leucòcit de nucli únic envoltat de citoplasma basòfil. Els limfòcits representen entre un 24% i un 40% dels leucòcits. Bàsicament se'n distingeixen de dues menes: els B, originats en el moll de l'os i sense passar pel tim, i els T, que s'originen en el tim i dels quals es coneixen algunes subpoblacions com els CD3, els CD4, els CD8, especialment relacionades amb la infecció per l'HIV.

ang. *lymphocyte*, **cast.** *linfocito*, **fr.** *lymphocyte*.

limfòcit activat

loc. Limfòcit que ha reaccionat immunològicament després d'haver estat exposat a un antigen o a un mitogen.

ang. *activated T-cell*, **cast.** *linfocito activado*, **fr.** *lymphocyte activé*.

limfòcit T assassí

loc. Cèl·lula assassina. Quan no té el receptor T s'anomena assassina natural o *natural killer* (NK).

limfòcit T citotòxic

loc. Es diu dels limfòcits T CD8. Vegeu CD8.
ang. *cytotoxic T-lymphocyte (CTL)*, **cast.** *linfocito citotòxic*, **fr.** *lymphocyte citotoxique*.

limfòcit T col·laborador

loc. Es diu dels limfòcits T CD4. Vegeu CD4.
ang. *helper T-cell*, **cast.** *linfocito cooperador*, **fr.** *lymphocyte collaborateur*.

limfòcit T de memòria

loc. Vegeu Cèl·lula T de memòria.

limfòcit T NK

loc. Vegeu limfòcit T assassí. NK sigla de

l'anglès *natural killer*.

limfocitosi

(*de limfa + cito- i -osi*) *f.* Augment del nombre absolut o relatiu dels limfòcits presents en l'organisme, especialment a la sang.

ang. *lymphocytosis*, **cast.** *linfocitosis*, **fr.** *lymphocytose*.

limfoma

m. En general, tumor del teixit limfàtic, i especialment als ganglis limfàtics, en la majoria de casos maligne si bé la diagnòsi només es pot establir a partir d'una biòpsia. En alguns casos pot ser benigne. La malaltia es pot difondre i afectar altres teixits i presenta símptomes com ara febre, astènia, suors nocturnes, pèrdua de pes, augment del volum del fetge i de la melsa, etc.

ang. *lymphoma*, **cast.** *linfoma*, **fr.** *lymphome*.

limfoma de Burkitt

loc. Tumor cancerigen, que predomina sobretot a l'Àfrica, que afecta les mandíbules, els ovaris i l'abdomen. Hom creu que està relacionat amb el virus d'Epstein-Barr. És una de les malalties indicatives de sida.

ang. *Burkitt's lymphoma*, **cast.** *linfoma de Burkitt*, **fr.** *lymphome de Burkitt*.

limfoma no hodgkinià

loc. Limfoma maligne, diferent del de la malaltia de Hodgkins, que en persones HIV+ es caracteritza per l'aparició de tumors a l'estómac, el fetge, el cervell o la medul·la espinal. Després del sarcoma de Kaposi és el principal càncer que afecta les persones HIV+. És una de les malalties indicatives de sida.

ang. *non-Hodgkin's lymphoma (NHL)*, **cast.** *linfoma no de Hodgkin*.

lip-

(*del grec lípos*) Forma prefixada que significa greix, o referent als greixos o àcids grassos.

lipèmia

f. Quantitat de greixos presents a la sang.
ang. *lipemia*, **cast.** *lipèmia*, **fr.** *lipémie*.

lípid

m. Greix, cos greixós insoluble en aigua, present en cèl·lules i altres organismes (vi-

rus per ex.), que actua en el reconeixement cel·lular, en la producció d'energia (catabolisme). Sovint es troben en la cobertura protectora d'un virus o altre organsime, com també com a component de la membrana cel·lular. L'excés de lípids a la sang esdevé un factor de risc de patologies cardiovasculars.

ang. *lipid*, **cast.** *lipido*, **fr.** *lipide*.

lipo-

(del grec *lípos*) Forma prefixada que significa greix, o referent als greixos o àcids grassos.

lipo-

(del grec *léipo*) Forma prefixada que significa mancat de, per ex. lipotúmia.

lipo

f. Terme col·loquial per referir-se a la lipodistròfia. Vegeu lipodistròfia.

lipoatròfia

f. Pèrdua o minva de l'acumulació de greix subcutani, especialment a les galtes i als braços. Atròfia del teixit adipós.

ang. *lipoatrophia*, **cast.** *lipoatrofia*, **fr.** *lypoatrophie*.

lipodistròfia

f. Redistribució irregular dels greixos (subcutanis i/o viscerals) pel cos de manera que se'n produeix una minva en parts com la cara o les cames i en canvi se'n produeix una acumulació excessiva en altres parts com ara el ventre o les espatlles. La lipodistròfia apareix com a efecte col·lateral de la medicació antiretroviral després d'un llarg període de tractament (habitualment), si bé se'n desconeix amb propietat encara quin o quins medicaments, o quins altres factors, hi intervenen.

ang. *lipodistropia*, **cast.** *lipodistrofia*, **fr.** *lipodistrophie*.

lipomatosi

f. Acumulació anormal de greixos, també anomenada malaltia de Madelung o lipomatosi de Madelung.

ang. *lipomatosis*, **cast.** *lipomatosis*, **fr.** *lipomatose*.

lipoproteïna

f. Molècula que resulta de l'associació de determinades proteïnes amb lípids o greixos, presents al plasma sanguini. Principalment

se'n destriem les d'alta densitat (HDL), amb un component d'un 50% de proteïnes; i les de baixa densitat (LDL) en què el principal component són èsters de colesterol.

ang. *lipoprotein*, **cast.** *lipoproteïna*, **fr.** *lipoprotéine*.

líquid cefaloraquídi

loc. Líquid corporal aquós contingut en els ventricles cerebrals, els espais subaracnoidals i el conducte medul·lar.

ang. *cerebrospinal fluid*, **cast.** *líquido cefaloraquídeo*, **fr.** *liquide céphalo-raquidien*.

líquid preseminal

loc. Fluid corporal secretat per l'home instants abans de produir una ejaculació. Hom no té la certesa que aquest fluid, a diferència del seminal, contingui o no còpies de l'HIV.

cast. *líquido preseminal*, **fr.** *liquide pré-séminal*.

líquid seminal

loc. Fluid corporal en què els espermatozoides són en suspensió i, amb aquests, constitueix l'esperma. El líquid seminal pot transmetre l'HIV.

ang. *seminal fluid*, **cast.** *líquido seminal*, **fr.** *liquide séminal*.

lisi- o -lisi

(del grec *lysis*) Forma prefixada o sufixada que vol dir dissolució.

lisi

f. Fenomen consistent en la destrucció total o parcial del contron (membranes i parets) de la cèl·lula i en la dispersió del seu citoplasma.

ang. *lysis*, **cast.** *lisis*, **fr.** *lyse*.

litiasi

(del grec *lithiasis* < *lithos* 'pedra') f. Formació de concrecions sòlides o càlculs en les vies excretors de determinats òrgans o glàndules, que poden quedar obstruïdes.

ang. *lithiasis*, **cast.** *litiasis*, **fr.** *lithiase*.

litiasi renal

loc. Presència de càlculs (pedres) al ronyó o a les vies urinàries que es deu a l'acumulació de substàncies cristal·lines dissoltes en l'orina. També s'anomena nefrolitiasi.

cast. *litis renal*, **fr.** *lithiase rénale*.

llaç vermell o llaçada vermella

loc. Peça habitualment de tela, o metàl·lica (en pins), que s'utilitza com a símbol i expressió pública de la voluntat de lluita contra la sida, de la solidaritat amb les persones afectades, o de la conscienciació cívica que hom té sobre la problemàtica de la sida.

ang. (red) ribbon, **cast.** lazo rojo, **fr.** ruban rouge.

llençar la tovallola

loc. Expressió col·loquial per designar l'abandó que fa una persona en la seva lluita contra la sida, per esgotament físic o psíquic, o altres raons de tipus personal. En aquest estat hom deixa de prendre medicació, d'alimentar-se, i es produeix un estat de deixadesa perquè la malaltia faci el seu curs natural fins a la mort.

cast. tirar la toalla, **fr.** jeter l'éponge.

llepar el cul

loc. Col·loquialment anilingus. Vegeu anilingus.

ang. (to) lick ass, black kiss, **cast.** beso negro, **fr.** bouffer le cul.

llet

f. Terme col·loquial per referir-se a l'esperma. Vegeu esperma.

lleterada

f. Terme col·loquial per referir-se a l'ejaculació. Vegeu ejaculació.

Lo + Positivo

n. propi m. Revista divulgativa sobre temes de sida i HIV en general, de distribució gratuïta per a tot Espanya, adreçada principalment a les persones seropositives. És editada en castellà per l'associació GTT, amb seu a Barcelona.

log.

m. Abreujament de logaritme. Vegeu logaritme.

ang. log., **cast.** log., **fr.** log.

logaritme

(del grec *logos* 'relació' i *arithmos* 'nombre')

m. Impròpiament, però a la pràctica, unitat de mesura de la càrrega viral. Formalment, nombre de vegades en què el número 10 es multiplica per ell mateix (exponent). Així, una càrrega viral de 100.000 còpies s'expressa també com a \log^5 ($10 \times 10 \times 10 \times 10 \times 10 = 100.000$). Així, el logaritme esdevé

una manera simplificada d'expressar la reducció, augment o manteniment de la càrrega viral. *Li va augmentar la càrrega viral de 2 logaritmes (de 10 a 1000 còpies).*

ang. logarithm, **cast.** logaritmo, **fr.** logarithme.

lodenosina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa nucleòsid, actualment en experimentació.

ang. lodenosina, **cast.** lodenosina, **fr.** lodenosine.

lopinavir

m. Inhibidor de la proteasa que constitueix la base del nou medicament experimental anomenat ABT-378/r al qual s'hi suma una petita dosi de ritonavir per augmentar-ne l'efectivitat. És produït per Abbott amb el nom comercial de Kaletra.

ang. lopinavir, **cast.** lopinavir, **fr.** lopinavir.

LTR

m. Sigla de l'anglès *Long Terminal Repeat*. Material genètic del final del genoma de l'HIV. Quan els gens de l'HIV s'integren amb el genoma cel·lular, l'LTR interactua per iniciar la transcripció de l'ADN viral en ARN viral, en el cicle vital de l'HIV. L'activació dels LTR és el pas més important perquè es desenvolupi el procés de replicació viral.

ang. LTR, **cast.** LTR, **fr.** LTR.

lubricant

(de *lubricar*) *f.* Substància greixosa que serveix per facilitar el contacte entre superfícies sense que es produeixi abrasió o fricció. Especialment s'empra en els coïts de tipus anal per facilitar la penetració. Per tal de no malmetre els preservatius convé que els lubricants siguin hidrosolubles.

ang. lubricating, **cast.** lubricante, **fr.** lubrifiant.

M m

MAC

m. Sigla de *Mycobacterium Avium Complex*, important infecció oportunista provocada per aquest mateix bacteri, que se sol trobar al terra o en la pols. En persones seropositives el MAC pot afectar de manera severa el fetge,

els ganglis limfàtics, el tracte intestinal, etc. provoca febre, cansament, diarrees, pèrdua de pes... i sol afectar quan la davallada de defenses és per sota dels 100 CD4.

ang. MAC, **MAI**, **cast.** MAC, **fr.** MAC.

macròfag

m. Cèl·lula especialment gran que es caracteritza per la seva capacitat fagocitària (ingestió i destrucció d'antígens), que es pot desplaçar pel teixit conjuntiu i que col·labora amb els limfòcits T i B en la producció d'anticossos. Els macròfags també poden ser infectats per l'HIV.

ang. macrophage, **cast.** macrófago, **fr.** macrophage.

maduració

m. En el procés de replicació de l'HIV, moment en què les noves cadenes d'ARN viral són segmentades en fragments més curts per l'acció de l'enzim proteasa, perquè puguin posteriorment formar nous virions.

ang. translation, **fr.** maturation.

MAI

m. Sigla corresponent a *Micobacterium Avium Intracellulare*. Vegeu MAC.

ang. MAI, **cast.** MAI, **fr.** MAC.

mal de cap

loc. Cefalàlgia, cefalea. Percepció desagradable que hom experimenta a la part cranial que pot induir a una alteració de l'estat d'ànim, fins i tot de la personalitat. El mal de cap pot estar associat amb l'ús de determinats fàrmacs antiretrovirals com a efecte secundari. També pot ser conseqüència d'afeccions o mal funcionament del fetge.

ang. headache, **cast.** dolor de cabeza, **fr.** mal de tête.

malalt -a

(del llatí medieval *male habitus*) *m. i f.* Persona amb un estat de salut precari, que pateix una malaltia.

ang. ill, **cast.** enfermo, **fr.** malade.

malalt crònic

loc. Persona que pateix una afecció o malaltia que està en situació controlada o que no avança significativament durant un període llarg de temps, i que ha de seguir periòdicament controls mèdics com ara anàlisis sanguínies o altres proves diagnòstiques per

determinar-ne el grau d'estabilitat. Sovint, però, l'estabilitat de l'afecció es deu gràcies a una acció terapèutica o el seguiment d'un tractament. Actualment moltes persones HIV+ es poden considerar de fet com a malalts crònics, si bé requereixen d'un seguiment sovintejat i el tractament d'efectes col·laterals produïts per la medicació antiretroviral.

ang. chronic patient, **cast.** enfermo crónico, **fr.** malade chronique.

malaltia

(del llatí vulgar *male habitus* 'qui se sent malament') *f.* Alteració orgànica o funcional de l'organisme considerada des d'un punt de vista evolutiu i identificable. Procés morbós que afecte el cos.

ang. disease, **cast.** enfermedad, **fr.** maladie.

malaltia de declaració obligatòria

loc. Malaltia infecciosa i transmissible que, per les seves característiques epidemiològiques que poden afectar la salut pública, s'ha de declarar prescriptivament amb la finalitat de poder-ne efectuar un seguiment evolutiu, estudi de l'abast, incidència en la societat, vies de transmissió i graus de mortalitat. Es coneix per la sigla MDO.

cast. enfermedad de declaración obligatoria, **fr.** maladie à déclaration obligatoire.

malaltia de Madelung

loc. Lipomatosi. Vegeu lipomatosi, i també lipodistròfia.

malaltia de transmissió sexual

loc. Malaltia susceptible de ser transmesa també per contacte o pràctiques sexuals com a via de contagi. També s'expressa amb les sigles MTS.

ang. sexually transmitted disease, **cast.** enfermedad de transmisión sexual, **fr.** maladie sexuellement transmissible.

malaltia definitòria de sida

loc. Malaltia relacionada amb la infecció per HIV i que afecta les persones seropositives de manera greu a partir de la davallada de defenses, i que segons el CDC és un dels símptomes definitoris de sida. Entre aquestes malalties hi ha la pneumònia (PCP), el MAC (o MAI), la demència, les tuberculosi, el sarcoma de Kaposi, la retinitis per CMV, la

caquèxia, els herpes, els limfomes, la histoplasmosi, les candidiasis, etc.

ang. *Aids-Defining Illness*, **cast.** *enfermedad definitiva de sida*.

maligne -a

(*del llatí malignus*) *adj.* Es diu del mal o malaltia, del creixement descontrolat de tumors o cèl·lules, que afecten nocivament altres òrgans o teixits de la vora, o distals via sanguínia (metàstasis). Per definició, els càncers són sempre malignes. *Tumor maligne*.

ang. *malignant*, **cast.** *maligno*.

malignitat

f. Qualitat de maligne.

ang. *malignancy*, **fr.** *malignité*.

mamada

f. Terme col·loquial per referir-se a la fel·lació. Vegeu fel·lació.

ang. *blow job*, **cast.** *mamada*, **fr.** *pipe, sucette*.

marcador

(*de marcar < del llatí marcar 'fer notar'*) *m.* Element o dada bàsica indicativa de quin és l'estat o evolució de la malaltia, o si n'hi ha cap. La càrrega viral i els tests de resistències (marcadors virològics), el nombre de defenses (marcador biològic) són els principals marcadors de la progressió o cronicitat de la sida en una persona.

ang. *marker*, **cast.** *marcador*, **fr.** *marqueur*.

mareig

(*de mar*) *m.* Malestar general sovint aparellat d'angúnia, mal de cap, vòmits, vertigen, etc. provocat per alteració de la tonicitat dels vestíbuls de l'orella i del nervi vague, que provoca inestabilitat.

ang. *sick feeling, dizziness*, **cast.** *mareo*, **fr.** *mal au coeur*.

marge d'oblit

loc. Franja de temps de què hom disposa per prendre un medicament ART, posterior a l'horari prescrit, en el qual encara es manté una càrrega mínima acceptable d'aquest en plasma sense córrer el risc de permetre la replicació de l'HIV.

ang. *forgiveness*, **cast.** *margen de perdón*.

massa muscular

loc. Conjunt de la massa corpòria que constitueixen els músculs, al marge dels teixits adiposos (greixos) o de la massa òssia. Conjunt de fibres o teixits musculars.

ang. *muscle mass*, **cast.** *masa muscular*, **fr.** *masse musculaire*.

masturbació

(*del llatí manus 'mà' i stupratio 'acció d'embrutir'*) *f.* Pràctica sexual consistent en l'estimulació manual dels òrgans sexuals d'un mateix o d'una parella per a la consecució de l'orgasme, sense coït. No és una pràctica de risc de contagi per HIV si no hi ha lesions sagnants en contacte amb fluids corporals transmissors d'aquest virus.

ang. *masturbation*, **cast.** *masturbación*, **fr.** *masturbation*.

MDO

f. Acrònim de malaltia de declaració obligatòria. Vegeu malaltia de declaració obligatòria.

cast. *EDO*, **fr.** *MDO*.

medecina

f. Expressió popular sinònima de medicament. Vegeu medicament. També se'n diu remei. Cal no confondre amb Medicina (ciència).

ang. *drug*, **cast.** *medicina*, **fr.** *remède*.

medicació antiretroviral

loc. Medicació que s'administra per combatre la replicació i l'acció d'un retrovirus com l'HIV en l'organisme, com són els inhibidors de la transcriptasa inversa, de la proteasa o de la fusió.

ang. *ART treatment*, **cast.** *medicación antirretroviral*, **fr.** *médicament anti-retroviral*.

medicació antiviral

loc. Medicació que s'administra per combatre la replicació i l'acció del virus en l'organisme. Dit també de la medicació antiretroviral com són els inhibidors de la transcriptasa inversa, de la proteasa o de la fusió.

ang. *antiviral drug*, **cast.** *medicación antiviral*, **fr.** *médicament antiviral*.

medicació estrangera

loc. Tipus de medicació no registrada ni comercialitzada al propi país i tampoc no dis-

ponible, per a l'obtenció de la qual cal seguir un procediment de petició i autorització per a la seva importació, que realitza el ministeri de sanitat.

cast. *medicación extranjera*.

medicació parenteral

loc. Medicació que s'administra per via parenteral.

cast. *medicación parenteral*.

medicació profilàctica

loc. Medicació administrada en HIV+ per tal de prevenir l'aparició de malalties o infeccions oportunistes relacionades amb la sida, o altres no necessàriament relacionades però que podrien causar un deteriorament en l'estat de la persona agreujant la patologia de sida o facilitar-ne la progressió.

cast. *medicación profiláctica*, **fr.** *traitement prophylactique*.

medicament

(*del llatí medicamentum*) *m.* Substància, simple o composta, que s'utilitza amb finalitats terapèutiques contra una malaltia, per tal de guarir-la o alleugerir-la. Els medicaments poden ser preparats naturals (galènics, elaborats pel farmacèutic), preparacions o fórmules magistrals (elaborats pel farmacèutic segons les prescripcions i fórmula d'un metge), o especials, és a dir, elaborats, registrats i supervisats en la seva composició, eficàcia i innocuïtat per l'administració pública. També se'n diu medicina, o col·loquialment remei.

ang. *medicament, drug*, **cast.** *medicamento*, **fr.** *médicament*.

medicina alternativa

loc. Conjunt de pràctiques i de tractaments que van des de la medicina tradicional xinesa (que inclou l'acupuntura, la moxibustió... per ex.), l'homeopatia fins a tractaments a base d'herbes, amb finalitats terapèutiques que eviten la toxicitat i els efectes adversos, i que generalment no són reconeguts per la pràctica mèdica occidental estandarditzada (o medicina al·lopàtica). Se'n diu alternativa quan el seu ús es produeix en lloc de la medicina tradicional occidental (que s'exclou). També se'n pot dir medicina complementària.

ang. *alternative medicine*, **cast.** *medicina alternativa*, **fr.** *medecine alternative*.

medicina complementària

loc. Manera de referir-se també a la medicina alternativa (vegeu medicina alternativa) si bé amb el matis que la seva pràctica no nega els beneficis de la medicina tradicional occidental ni l'exclou. Ans al contrari procura de complementar-se amb les teràpies pròpies de la medicina estandarditzada occidental, per tal de millorar-ne els efectes o pal·liar els efectes adversos o la toxicitat.

ang. *complementary medicine*, **cast.** *medicina complementaria*, **fr.** *medecine complementaire*.

medicina holística

loc. Pràctica mèdica basada en el poders naturals del cos, de la manera com un òrgan n'afecta d'altres i com tot es relaciona amb l'entorn. Es basa en l'holisme, doctrina de Jan Christian Smuts (1870-1950), segons la qual l'home és un tot indivisible que no es pot interpretar a partir dels seus components (físics, psíquics o fisiològics) de manera separada. Sistema d'explicació global.

ang. *holistic medicine*, **cast.** *medicina holística*, **fr.** *medecine holistique*.

medul·la

(*del llatí medulla*) *f.* Part central o més interna de determinats òrgans, per oposició a les escorces (còrtex) o superfícies. Col·loquialment se'n sol dir moll.

ang. *medulla*, **cast.** *médula*, **fr.** *moelle*.

medul·la espinal

loc. Part del sistema nerviós central que es troba a l'interior del conducte vertebral (columna), des de l'occipital fins a la primera vèrtebra lumbar. Està formada per una substància grisa. Representa el lligam entre els centres nerviosos superiors i els perifèrics.

ang. *bone marrow*, **cast.** *médula espinal*, **fr.** *moelle épinière*.

medul·la òssia

loc. Moll de l'os. Vegeu moll de l'os.

ang. *bone marrow*, **cast.** *médula ósea*, **fr.** *moelle des os*.

medul·lar

adj. Relatiu o pertanyent a la medul·la espinal o al moll de l'os. Es diu també de quelcom que hom considera essencial.

ang. *medullary*, **cast.** *medular*, **fr.** *médullaire*.

meg- mega- megal- megalia- megal-

(del grec *mégas, megalé*) Formes prefixades que volen dir gran.

megahaart

(de *mega-* i *HAART*) *m.* Tractament ART altament eficaç (HAART) compost del màxim possible de fàrmacs, o de més fàrmacs que els habituals en una teràpia combinada o HAART (normalment 3 o 4 fàrmacs ART).

ang. *megahaart*, **cast.** *negahaart*, **fr.** *mégahaart*.

melsa

f. Gran òrgan limfàtic situat a la cavitat abdominal amb diverses funcions com ara la renovació hemàtica (destrucció dels glòbuls vermells degradats, plaquetes,...), atraure elements estranys a la sang, la formació (en adults) de limfòcits i anticossos, i l'emmagatzematge de glòbuls vermells.

ang. *spleen*, **cast.** *bazo*, **fr.** *rate*.

Memorial Internacional de la Sida

loc. Esdeveniment que té lloc el mes de maig a diverses ciutats i països del món, en què s'exhibeix el Tapís Memorial de la Sida, com a record de les persones mortes per la sida, palesar l'impacte social de l'epidèmia, i com a manifestació pública per a la sensibilització social, la prevenció de l'HIV i la solidaritat amb les persones afectades.

ang. *AIDS Memorial Day*, **cast.** *Memorial Internacional del Sida*, **fr.** *Mémorial International du Sida*.

meningitis

(del grec *meninx* 'membrana' i *-itis*) *f.* Inflamació de les meninges, membranes que envolten el cervell i la medulla espinal. Pot ser causada per un bacteri, un fong o un virus.

ang. *meningitis*, **cast.** *meningitis*, **fr.** *méningite*.

metabolisme

(del grec *metabolé* < *méta* 'canvi, transformació') *m.* Conjunt de processos químics i físics per a l'assimilació d'una substància dins l'organisme i així produir o mantenir matèria corporal (anabolisme), o bé produir l'energia que l'organisme necessita (catabolisme). El metabolisme agrupa les funcions de la nutrició, la respiració (oxigenació dels nutrients) i la

síntesi de les molècules estructurals.

ang. *metabolism*, **cast.** *metabolismo*, **fr.** *métabolisme*.

metabolitzar

v. tr. Transformar una substància a través de processos metabòlics (metabolisme) a l'interior de l'organisme, de manera que és assimilada. Els medicaments antiretrovirals s'han de metabolitzar per ser eficaços en la seva acció contra l'HIV.

ang. (to) *metabolize*, **cast.** *metabolizar*, **fr.** *métaboliser*.

metge -gessa

(del llatí *médicus* < *méderi* 'tenir cura') *m. i f.* Persona que té la formació adient i que practica legalment la medicina. També se'n diu col·loquialment i de manera impròpia doctor o doctora.

ang. *physician*, **cast.** *médico*, **fr.** *médecin*.

metge, -essa resident

loc. Metge titulat que resideix en un hospital durant un període determinat de formació, habitualment conduent a una especialització. Col·loquialment també se'n diu resident.

cast. *médico residente*, **fr.** *interne*.

miàlgia

(del grec *mus* 'múscul') *f.* Dolor muscular.

ang. *myalgia*, **cast.** *miàlgia*, **fr.** *myalgie*.

micobacteri

(de *mico-* 'fúngic' i *bacteri*) *m.* Classe de bacteri de tipus filamentós (com els bacils), de caràcter aeròbic (que es transmet per l'aire), causant entre d'altres de malalties com la tuberculosi (bacil de Cock), la lepra o el MAC.

ang. *mycobacterium*, **cast.** *micobacteria*, **fr.** *mycobactérie*.

micosi

(del grec *mukés* 'fong' i *-osi*) *f.* Tota afecció o malaltia causada per la presència de fongs.

ang. *mycosis*, **cast.** *micosis*, **fr.** *mycose*.

microbi

(del grec *mikros* 'petit' i *bioun* 'viure', 'de vida curta') *m.* Organisme microscòpic, no perceptible per la simple visió de l'ull, de caràcter patògen per al cos com ara els bacteris, els fongs, els protozous o els virus. Microorganisme.

ang. *microbe*, **cast.** *microbio*, **fr.** *microbe*.

microlesió

f. Lesió de dimensions molt reduïdes, de vegades imperceptibles a simple vista, que poden permetre la transmissió de l'HIV. Vegeu també abراسیó.

cast. *microlesión*.

mielitis

(del grec myelós 'medul·la' i -itis) f. Inflamació de la medul·la espinal o vertebral.

ang. *myelitis*, **cast.** *mielitis*, **fr.** *myelite*.

mielopatia

f. Malaltia que afecta la medul·la espinal, especialment les de caràcter no inflamatori.

ang. *myelopathy*, **cast.** *mielopatia*, **fr.** *myélopathie*.

mielosupressió

f. Efecte col·lateral de diversos medicaments anticancerígens o antiretrovirals (per ex. l'AZT), que inhibeix la capacitat productiva de la medul·la espinal de crear glòbuls vermells (anèmia), glòbuls blancs (leucopènia o trombocitopènia), cosa que pot repercutir en un estat de cansament i l'aparició o l'aparició d'infeccions.

ang. *myelosuppression*, *bone marrow suppression*, **cast.** *mielosupresión*, **fr.** *myélosuppression*.

miopatia

f. Malaltia que afecta els músculs, normalment com a conseqüència d'una altra afecció (alteracions metabòliques o intoxicacions). La miopatia pot resultar dels efectes tòxics de l'AZT o bé ser conseqüència de la mateixa infecció per l'HIV.

ang. *myopathy*, **cast.** *miopatia*, **fr.** *myopathie*.

MIP-1

f. Sigla de l'anglès *Macrophage Inflammatory Protein-1*. Quimiocina que s'uneix als coreceptor CCR5 i que interfereix la fusió de l'HIV amb cèl·lules CD4 no infectades. N'hi ha de dos tipus, alfa i beta. Vegeu també quimiocina.

ang. *MIP-1*, **cast.** *MIP-1*, **fr.** *MIP-1*.

mitochondri

(del grec mitos 'filament' i khondrion 'gra')

m. Òrgan del citoplasma cel·lular, de forma rodona o allargada, important per a la producció d'energia (catabolisme). La seva activitat metabòlica, però, és molt variada: cicle de Krebs, oxidació dels àcids grassos, fosforilació oxidativa, cadena respiratòria. Actualment se n'estudia el paper pel que fa a l'acidosi làctica (toxicitat mitocondrial) i, en conseqüència, la lipodistròfia en pesones HIV+.

ang. *mitochondrion*, **cast.** *mitocondria*, **fr.** *mitochondrie*.

mitosi

(del grec mitos 'fil') *f.* Procés de divisió cel·lular, en el qual el cromosoma es desdobra de manera que els cèl·lules resultants tenen, en el mateix nombre, els mateixos cromosomes que la cèl·lula d'origen.

ang. *mitosis*, **cast.** *mitosis*, **fr.** *mitose*.

moll de l'os

loc. Substància tova que omple la part interior dels ossos que, a més d'altres funcions, presideix la formació de les cèl·lules de la sang, entre les quals, evidentment, els leucòcits i els limfòcits.

ang. *medulla*, *marrow*, **cast.** *tuétano*, **fr.** *moelle des os*.

mol·lusc contagiós

loc. Afecció de la pell caracteritzada per la formació de petits tumors cutanis tous i rodons. De caràcter infecciós, és causada per un virus de grans dimensions. Afecta principalment la cara i el tronc.

ang. *molluscum contagiosum*, **cast.** *mol·lusco*, **fr.** *molluscum*.

monòcit

(de mono- i del grec kutos 'cavitat') *m.* Leucòcit mononuclear, que també s'anomena leucòcit gran, amb un protoplasma abundant i un nucli amb forma de ronyó. Té una gran activitat fagocítica i també es troba als ganglis limfàctics, al moll de l'os, etc.

ang. *monocyte*, **cast.** *monocito*, **fr.** *monocyte*.

monoteràpia

(de mono- i teràpia) f. Teràpia antiretroviral basada en l'administració d'un sol fàrmac. Als inicis del tractament de l'epidèmia la monoteràpia amb AZT era usual, si bé actualment s'ha estès de manera gene-

ralitzada l'ús de teràpies combinades. Una situació de mono-teràpia actualment es dona en situacions especials per tal de mantenir una mínima pressió contra l'HIV, si bé això comporta el risc de creació de resistència al fàrmac en qüestió.

ang. *monotherapy*, **cast.** *monoterapia*, **fr.** *monothérapie*.

mort

(*del llatí mors, -ortis*) *f.* Cessament definitiu de la vida.

ang. *death*, **cast.** *muerte*, **fr.** *mort*.

mort cerebral

loc. Estat d'aturada irreversible de les funcions cerebrals, amb absència de respiració espontània, conservació de la funció cardiocirculatoria i traçat pla d'encefalogrames. El malalt pot ser mantingut en estat de vida artificials mitjançant l'aplicació de la respiració automàtica i l'administració de líquids intravenosos. En aquest estat és que hom pot procedir a l'extracció d'òrgans per a un eventual trasplantament. També se'n diu coma irreversible.

ang. *brain death*, **cast.** *muerte cerebral*, **fr.** *mort cérébrale, coma dépassé*.

mosques volants

loc. pl. Taques o punts negres que es mouen i apareixen en el camp visual, conseqüència de la retinitis per CMV. Aquestes taques són causades per elements del cos vitri que projecten llur ombra sobre la retina.

ang. *floaters*, **cast.** *moscas volantes*, **fr.** *mouches volantes*.

moxa

(*del japonès mogusa*) *f.* Massa de fulles d'artemisia o altre material combustible per ser cremat en la pràctica de la moxibustió. Vegeu moxibustió.

ang. *moxa*, **cast.** *moxa*, **fr.** *moxa*.

moxibustió

f. Pràctica de la medicina tradicional xinesa consistent en la crema de moxa sobre determinats punts concrets de la pell i així aconseguir-ne una estimulació, similar o major que els de l'acupuntura quan es practica juntament amb aquesta, per guarir el dolor o amb finalitats terapèutiques. També se'n diu moxa.

ang. *moxibustion*, **cast.** *moxibustión*, **fr.** *moxibustion*.

MTS

f. Sigla de malaltia de transmissió sexual.

ang. *STD*, **cast.** *ETS*, **fr.** *MST*.

mucosa

(*del llatí mucosus, -a, -um*) *f.* Membrana de cobreix l'interior dels òrgans buits que comuniquen amb l'exterior, com ara els teixits del tracte digestiu, aparell urinari, reproductiu, etc. tret de les orelles.

ang. *mucous membrane, mucosa*, **cast.** *mucosa*, **fr.** *muqueuse*.

multicèntric

adj. Es diu de l'estudi o assaig clínic en el prenen part diversos centres hospitalaris. Vegeu també estudi multicèntric.

ang. *multicentered*, **cast.** *multicéntrico*, **fr.** *multicentrique*.

mutació

(*del llatí mutatio -onis*) *f.* Alteració, canvi, pèrdua o guany en en l'estructura del material genètic d'una cèl·lula o d'un virus com l'HIV. Les mutacions es produeixen bé espontàniament, per errors comesos en el procés de reproducció, bé per factors de l'entorn com pot ser la pressió de determinats fàrmacs. Cada mutació o suma de mutacions genètiques de l'HIV alteren la seva sensibilitat a l'acció dels fàrmacs ART, i equivalen a la creació de resistències als medicaments (vegeu resistència). Aquestes alteracions en l'estructura genètica de l'HIV poden ser reversibles, algunes, i també heretables, per la qual cosa el comportament fenotípic de l'HIV també es veu alterat.

ang. *mutation*, **cast.** *mutación*, **fr.** *mutation*.

mutació primària

loc. Mutació de l'HIV que afecta el tipus d'unió del fàrmac ART al seu objectiu viral, el que fa que calgui un augment de la quantitat de fàrmac per a la inhibició de l'enzim en qüestió.

ang. *primary mutation*, **cast.** *mutación primaria*, **fr.** *mutation primaire*.

mutació secundària

loc. Mutació que modula la resistència i la capacitat replicativa del virus que ja ha desenvolupat alguna resistència primària. Es

pot tractar sovint de virus no sotmesos a pressió farmacològica.

ang. *secondary mutation*, **cast.** *mutación secundaria*, **fr.** *mutation secondaire*.

Myambutol

m. Nom comercial amb què és produït el medicament antibiòtic d'acció micobacteriana etambutol, per al tractament tant del MAC o de la tuberculosi.

ang. *Myambutol*, **cast.** *Myambutol*.

N n

naïf -iva

(del francès naïf) *m. i f.* Persona infectada per l'HIV que encara no ha iniciat cap tractament antiviral.

ang. *naive*, **cast.** *naif*, **fr.** *naïf*.

nef

m. Proteïna reguladora de l'HIV si bé se'n deconeix exactament la funció. L'HIV sense nef té menys capacitat infecciosa.

ang. *nef*, **cast.** *nef*, **fr.** *nef*.

nefrític -ítica

adj. Relatiu o pertanyent al ronyó, o a una patologia que afecti el ronyó. També se'n pot dir renal.

ang. *nephritic*, **cast.** *nefrítico*, **fr.** *néphrétique*.

nefritis

(del grec nephros 'ronyó' i -itis) *f.* Malaltia dels ronyons caracteritzada per la seva inflamació i dolor.

ang. *nephritis*, **cast.** *nefritis*, **fr.** *néphrite*.

nefro-

(del grec nephros) Forma prefixada que vol dir ronyó o relatiu al ronyó.

nefrolitiasi

f. Litiasi renal. Vegeu litiasi i litiasi renal.

cast. *nefrolitiasis*, **fr.** *lithiase rénale*.

nefropatia

f. Nom genèric amb què hom denomina les afeccions renals.

ang. *nephropathy*, **cast.** *nefropatía*, **fr.** *néphropathie*.

negativització

f. Seroconversió consistent a passar de

seroestat positiu a negatiu atesa l'erradicació de l'HIV, és a dir, dels seus antígens i anticossos a la sang, per bé que l'HIV pot romandre en estat de latència en altres reservoris.

cast. *negativización*, **fr.** *négativisation*.

negativitzar

(de negatiu < negar) *v. tr.* Procés en el qual l'HIV és controlat per sistema immunològic de forma permanent, de manera que a la sang no es detecten antígens de l'HIV ni anticossos amb les proves diagnòstiques actuals. Fins a hores d'ara només s'han donat alguns casos puntuals de negativització de l'HIV en infants.

nelfinavir

m. Inhibidor de la proteasa produït per Roche i comercialitzat amb el nom de Viracept. La seva abreviatura comuna és NFV.

ang. *nelfinavir*, **cast.** *nelfinavir*, **fr.** *nelfinavir*.

neoplàsia

(de neo- i plasma) *f.* Formació anormal d'un nou teixit de tipus tumoral, benigne o maligne, que s'anomena neoplasma.

ang. *neoplasia*, **cast.** *neoplasia*, **fr.** *néoplasme*.

nervi

(del llatí vulg. nervium < nervus 'lligament, tendó') *m.* Cadascuna de les estructures en forma de cordó, blanquinós i generalment cilíndric, que posen en relació els centres nerviosos o ganglis perifèrics amb les diferents parts del cos, de manera que transmet els impulsos elèctrics o sensacions.

ang. *nerve*, **cast.** *nervio*, **fr.** *nerf*.

neuràlgia

(del grec neuron i -àlgia) *f.* Dolor que afecta un o més nervis sensitius perifèrics (distals).

ang. *neuralgia*, **cast.** *neuralgia*, **fr.** *névralgie*.

neuro-

(del grec neuron) Forma prefixada que vol dir nervi, relacionat amb els nervis o el sistema nerviós.

neurologia

(del grec neuron i logos) *f.* branca de la medicina que s'ocupa de l'anatomia, de la fisiologia i de les patologies que afecten el sistema nerviós.

ang. *neurology*, **cast.** *neurología*, **fr.** *neurologie*.

neurològic -ògica

adj. Relacionat o pertanyent a la neurologia, a les neurones, al sistema nerviós.

ang. *neurologic*, **cast.** *neurológico*, **fr.** *neurologique*.

neurona

f. Cèl·lula pròpia del teixit nerviós, que actua en la transmissió de senyals elèctrics des del cervell per mitjà del teixit nerviós.

ang. *neuron*, **cast.** *neurona*, **fr.** *neurone*.

neuropatia

f. Denominació genèrica amb què hom es refereix a les malalties que afecten el sistema nerviós.

ang. *neuropathy*, **cast.** *neuropatía*, **fr.** *neuropathie*.

neuropatia perifèrica

loc. Alteració degenerativa dels nervis perifèrics. També se'n diu polineuropatia. Vegeu polineuropatia.

ang. *peripheral neuropathy*, **cast.** *neuropatía perifèrica*, **fr.** *neuropathie périphérique*.

neutròfil

(*de neutre i -filia*) *m.* Leucòcit que presenta granulacions citoplasmàtiques. Representen entre el 40 i el 75% dels leucòcits circulants, tenen una vida mitjana de 9 a 13 dies, i es caracteritzen per la lobulació del nucli. Actua especialment davant les infeccions bacterianes.

ang. *neutrophil*, **cast.** *neutrófilo*, **fr.** *neutrophile*.

neutropènia

f. Deficiència o manca de cèl·lules neutròfiles. Atès que els leucòcits també són considerats un tipus de neutròfils, de la neutropènia també se'n pot dir leucopènia.

ang. *neutropenia*, **cast.** *neutropenia*, **fr.** *neutropénie*.

nevirapina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid, comercialitzat amb el nom de Viramune i produït per Boeringher-Ingelheim. La seva abreviatura comuna és NVP.

ang. *nevirapina*, **cast.** *nevirapina*, **fr.** *névirapine*.

NFV

m. Abreviatura comuna del nelfinavir. Vegeu nelfinavir.

ang. *NFV*, **cast.** *NFV*, **fr.** *NFV*.

nivell de detecció

loc. Nivell a partir del qual el major nombre de presència d'HIV a la sang fa que aquest sigui detectable amb els mètodes de càrrega viral. Segons els mètodes emprats el nivell de detecció varia en el nombre de còpies d'HIV per m³ de sang, que pot ser de 200, 100, 80, 50, com a més estàndars, però que pot arribar fins a 5 còpies per m³ amb tècniques ultrasensibles.

ang. *limit of quantification*, *limit of detection*, **cast.** *nivel de detección*, **fr.** *seuil de détection*.

nivell hemàtic

loc. Grau de presència o concentració d'una substància a la sang, especialment quan ens referim a un medicament ART. Vegeu també C_{màx.}, C_{mín.} i AUC.

ang. *plasma concentration*, *concentration drug*, **cast.** *nivel plasmático*, **fr.** *concentration plasmatique*.

nivell plasmàtic

loc. Vegeu nivell hemàtic.

NK

f. Sigla de l'anglès *Natural Killer*. Cèl·lula assassina natural. Quan té receptor T es tracta d'un limfòcit T NK. Vegeu també cèl·lula NK.

ang. *NK*, **cast.** *NK*, **fr.** *cellule tueuse*, *NK*.

NNRTI

m. Sigla de l'anglès *Non Nucleosid Reverse Transcriptase Inhibitor*. Vegeu no nucleòsid.

ang. *NNRTI*, **cast.** *NNRTI*, **fr.** *INNTI*, *NNRTI*.

no nucleòsid

loc. Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb intervenció sobre les estructures no nucleòsides de l'ARN viral i evitar-ne la transcripció en ADN.

ang. *non nucleosid inhibitor*, **cast.** *no nucleósido*, **fr.** *non nucléoside*.

noncompliant

m. i f. Persona afectada per l'HIV que no manté una bona adhesió al tractament, o que

no és capaç de seguir-lo acuradament tal com se li ha prescrit.

ang. *noncompliant*, **fr.** *noncompliant*.

Norvir

m. Nom comercial amb què és produït i distribuït l'inhibidor de la proteasa ritonavir, pels laboratoris Abbott. La seva abreviatura comuna és RTV.

ang. *Norvir*, **cast.** *Norvir*, **fr.** *Norvir*.

NRTI

m. Sigla de l'anglès *Nucleosid Reverse Transcriptase Inhibitor*. Vegeu nucleòsid.

ang. *NRTI*, **cast.** *NRTI*, **fr.** *NRTI*.

nucleocàpsida

(de nucli i càpsida) f. Part interior del core, o nucli de l'HIV.

ang. *nucleocapsid*, **cast.** *nucleocápside*, **fr.** *nucléo-capside*.

nucleòsid

m. Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb la intervenció sobre les estructures nucleòsides de l'ARN viral i evitar-ne la conversió en ADN.

ang. *nucleoside*, **cast.** *nucleósido*, **fr.** *nucléoside*.

nucleòsid

m. Estructura molecular composta per una pentosa (o 'sucre', ribosa en cas de l'ARD o desoxiribosa en el de l'ADN) i una base purínica. Aquestes unitats moleculars constitueixen blocs d'ARN o d'ADN. Amb l'addició d'un grup fosfat a la seva estructura passen a ser nucleòtids.

ang. *nucleoside*, **cast.** *nucleósido*, **fr.** *nucléoside*.

nucleòtid

m. Estructura molecular composta per un nucleòsid amb l'addició d'un grup fosfat.

ang. *nucleotide*, **cast.** *nucleótido*, **fr.** *nucléotide*.

nucleòtid

m. Tipus de medicament antiretroviral que actua com a inhibidor de la transcripció inversa amb intervenció sobre els nucleòtids de l'ARN viral i evitar-ne la conversió en ADN.

ang. *nucleotide*, **cast.** *nucleótido*, **fr.** *nucléotide*.

NVP

Abreviatura comuna de nevirapina. Vegeu nevirapina.

ang. *NVP*, **cast.** *NVP*, **fr.** *NVP*.

O o

OCAT

Acrònim d'Organització Catalana per als Trasplantaments, organisme autònom del departament de Sanitat coordinador de la disponibilitat d'òrgans trasplantables entres els diferents hospitals habilitats per a aquests tipus d'intervencions i de les llistes de pacients en espera. També és impulsor de la recerca en matèria de trasplantaments d'òrgans i teixits a Catalunya.

ocular

*(del llatí *oculus* 'ull')* *adj.* Relatiu o pertanyent a l'ull.

ang. *ocular*, **cast.** *ocular*, **fr.** *oculaire*.

oftalmòleg -òloga

*(del grec *ophthalmós* 'ull')* *m. i f.* Metge especialista en oftalmologia, en l'estudi i tractament de les afeccions de l'ull.

ang. *ophthalmologist*, **cast.** *oftalmólogo*, **fr.** *ophthalmologiste*.

oligoelement

*(del grec *oligos* - 'petit, poc nombrós' i *element*) m.* Element químic present en ínfimes quantitats en l'organisme (menys de l'1% de la massa corporal), però indispensable per al seu bon funcionament i metabolisme. Els oligoelements s'adquireixen per la ingesta d'aliments ja que el cos no els sintetitza. En persones amb sida desenvolupada, o en tractament ART es poden produir mancances importants d'alguns oligoelements, per ex. del potassi o del ferro, que cal compensar. Els principals oligoelements són el bor, el clor, el cobalt, el coure, el crom, el fluor, el ferro, el iode, el magnesi, el seleni, el níquel, el potassi, el zinc, etc.

ang. *trace element*, **cast.** *oligoelemento*, **fr.** *oligoélément*.

OMS

Acrònim d'Organització Mundial de la Salut. Organisme internacional dependent de les

Nacions Unides.

ang. *WHO (World Health Organization)*,

cast. *OMS*, **fr.** *OMS*.

OND

f. Acrònim d'Oficina per a la No Discriminació. Organisme dependent de l'ajuntament de Barcelona per donar suport a casos denunciabls, i a les persones que pateixen una situació de discriminació, com els que es poden derivar del fet de ser HIV+.

ONG

f. Sigla d'organització no governamental. Les associacions de lluita contra la sida són organitzacions sense afany de lucre i de tipus no governamental.

ang. *NGO*, **cast.** *ONG*, **fr.** *ONG*.

ONT

Acrònim d'Organització Nacional de Transplantes, organisme oficial autònom que actua en tot el territori espanyol com a coordinador de la disponibilitat d'òrgans entre els diferents hospitals i les llistes de pacients en espera, com també com a establidor del consens mèdic per a cada tipus de trasplantaments (criteris d'inclusió i exclusió, protocols, etc.).

ONUSIDA

n. propi m. Organisme internacional dependent de l'ONU, encarregat d'estudiar l'impacte i les causes i mesures a prendre en relació a la sida arreu del món. També es sol emprar la sigla anglesa UNAIDS.

ang. *UNAIDS*, **cast.** *ONUSIDA*, **fr.** *ONUSIDA*.

opció terapèutica

loc. Cadascuna de les possibilitats de teràpia antiretoviral basada en un fàrmac o combinació de fàrmacs (teràpia combinada), als quals hom pot recórrer per mantenir la supressió viral de l'HIV en plasma, i davant la qual el virus es mostra sensible i no ha creat resistències.

ang. *therapeutic option, drug option*, **cast.** *opción terapéutica*, **fr.** *option thérapeutique*.

oral

(*del llatí os -oris 'boca'*) *adj.* Relatiu o pertanyent a la boca. Medicament per via oral.

ang. *oral*, **cast.** *oral*, **fr.** *oral*.

orientació sexual

loc. Atracció d'una persona per una altra del mateix o diferent sexe per a la satisfacció del seu desig sexual (libido) i per establir-hi una relació afectiva, i que en determina la personalitat. L'orientació sexual pot ser de tipus homosexual, heterosexual o bisexual. L'orientació sexual no constitueix cap factor de risc de contraure la sida.

cast. *orientación sexual*, **fr.** *orientation sexuelle*.

-osi

(*del grec. osis*) Forma de sufix que significa impulsió, formació, procés i que en medicina equival a patologia.

osteoporosi

(*del grec ostéon 'os' i -osi*) *f.* Malaltia que afecta els ossos, que es caracteritza per una pèrdua de la massa òssia cosa que indueix a una fragilitat i risc de fractures. Actualment és un dels efectes col·laterals que s'esdevenen com a conseqüència d'un perllongat tractament antiretroviral sense que se'n puguin precisar les causes o agents concrets.

ang. *osteoporosis*, **cast.** *osteoporosis*, **fr.** *ostéoporose*.

OT

Sigla corresponent a la locució anglesa *On Treatment*. Vegeu tractament (en tractament).

oxidació

f. Procés químic pel qual un element exposat a l'oxigen és transformat, o metabolitzat per generar energia. En l'oxidació es produeix una pèrdua d'electrons que són guanyats per un altre element anomenat oxidant. La presència d'electrons lliures i altres oxidants poden malmetre algunes parts de la cèl·lula (per ex. la membrana) i interferir en el bon funcionament dels seus sistemes reguladors.

ang. *oxidation*, **cast.** *oxidación*, **fr.** *oxydation*.

P p

p24

f. Proteïna estructural de la càpsida de l'HIV.
ang. *p24*, **cast.** *p24*, **fr.** *p24*.

palla

f. Estimulació manual de l'òrgan genital d'un mateix o d'una parella per a la consecució de l'orgasme sense coit. Vegeu masturbació.
ang. *hand job*, **cast.** *paja*, **fr.** *branlette*.

pancreatitis

(*de pàncrees i -itis*) *f.* Inflamació del pàncrees, que es detecta amb un augment considerable d'amilases a la sang. És un dels possibles efectes col·laterals del ddI.
ang. *pancreatitis*, **cast.** *pancreatitis*, **fr.** *pancréatite*.

pàncrees

(*del grec págkreas < pan 'tot' i kréas 'carn'*) *m.* Òrgan annex al duodè (en el tracte digestiu), de forma allargada i emplaçat darrera de l'estómac, encarregat de la secreció d'enzims afavoridors del metabolisme com ara l'amilasa o la insulina.
ang. *pancreas*, **cast.** *páncreas*, **fr.** *pancréas*.

pandèmia

(*de pan- i del grec demos 'gent'*) *f.* Epidèmia que afecta un gran nombre de població i que s'estén per diversos països, territoris o continents sense limitació geogràfica, com és el cas de la sida.
ang. *pandemia*, **cast.** *pandemia*, **fr.** *pandémie*.

papil·lomavirus

(*del llatí papilla 'mugró' < pappare 'menjar' -oma i virus*) *m.* Tipus de virus que causa papil·lomes o berrugues.
ang. *human papillomavirus (HPV)*, **cast.** *papilomavirus*, **fr.** *papillomavirus*.

paracetamol

m. Medicament analgèsic i antipirètic. No provoca irritació gàstrica, a diferència de l'àcid acetilsalicílic o aspirina.
ang. *paracetamol*, **cast.** *paracetamol*, **fr.** *paracétamol*.

parenteral

adj. Que no utilitza la via digestiva (o entèrica). La nutrició parenteral habitualment es realitza per via intravenosa.
cast. *parenteral*, **fr.** *parentéral*.

parestèsia

(*de para i del grec aisthesis 'sensibilitat'*) *f.* Sensació anormal com ara pessigolleig o

adormiment de les extremitats. La parestèsia és sovint un símptoma d'una neuropatia perifèrica.

ang. *paresthesia*, **cast.** *parestesia*, **fr.** *paresthésie*.

paritari -ària

(*de paritat < del llatí par -aris 'igual'*) *adj.* Es diu de la relació que s'estableix entre dues o més persones que parteix d'una situació de partida en condicions d'igualtat. Especialment, en el cas de persones HIV+, l'assistència o el consell paritari és el que s'estableix entre persones seropositives, fet que afavoreix la comprensibilitat, l'acostament i la sinceritat a l'hora d'abordar determinades problemàtiques relacionades amb l'HIV.
cast. *paritario*, **fr.** *paritaire*.

pastilla

(*de pasta*) *f.* Fórmula farmacèutica sòlida que hom pren per la boca. Es diferencia de les càpsules pel fet que el principi actiu i els excipients constitueixen un mateix conglomerat sense cap cobertura plàstica, i sense que hagi estat sotmès a pressió (comprimit).
ang. *tablet*, **cast.** *pastilla*, **fr.** *pastille*.

patogen -ògena

(*del grec páthos 'sofriment, malaltia' i -gen*) *adj.* Es diu de l'element nociu o que provoca una malaltia, que pot ser un material, substància o microorganisme.
ang. *pathogen*, **cast.** *patógeno*, **fr.** *pathogène*.

patogènesi

f. Procés de desenvolupament d'una malaltia. Coneixement de les causes o condicions que hi intervenen.
ang. *pathogenesis*, **cast.** *patogénesis*, **fr.** *pathogénie*.

patologia

(*del grec páthos 'sofriment, malaltia' i logos*) *f.* branca científica que té com a objectiu l'estudi de les malalties i els efectes que comporten. Malaltia.
ang. *pathology*, **cast.** *patología*, **fr.** *pathologie*.

pautes de tractament

loc. Criteris aconsellats per al tractament

antiretroviral pel que fa al tipus de teràpia a seguir (especialment la combinació d'inhibidor NRTI, NNRTI i IP), segons el pronòstic o progressió a sida que presenti la persona infectada. Vegeu *guidelines*.

ang. *guidelines*, **cast.** *guías de tratamiento*.

PCP

f. Sigla corresponent a *pneumocystis carinii pneumonia*, habitualment utilitzada per referir-se a les pneumònies en persones HIV+.
ang. *PCP*, **cast.** *PCP*, **fr.** *PCP*.

PCR

f. Sigla corresponent a *polymerase chain reaction*, test de la reacció en cadena de la polimerasa. Prova que s'utilitza per mesurar la càrrega viral a la sang.
ang. *PCR*, **cast.** *PCR*, **fr.** *PCR*.

pedra

(*del llatí *petra**) *f.* Manera col·loquial de referir-se a un càlcul. La seva formació pot ser un efecte col·lateral d'alguns medicaments, especialment en el cas de l'indinavir que en provoca la formació al ronyó. Vegeu càlcul.

ang. *stone*, **cast.** *pedra*, **fr.** *Pierre*.

penetració

(*del llatí *penetratio**) *f.* Moviment pel qual un cos (habitualment el penis) és o s'introdueix en l'interior d'una altra cavitat o organisme. Acte sexual o coït.

ang. *penetrance*, **cast.** *penetración*, **fr.** *pénétration*.

penetració

f. En el procés de replicació de l'HIV, estadi en què el virus s'acobla a la membrana cel·lular CD4, per tal de penetrar i abocar-hi el seu contingut d'ARN. També se'n diu fusió. Vegeu també fusió.

ang. *attachment, entry*, **cast.** *fusión*, **fr.** *pénétration*.

penis

(*del llatí *penis**) *m.* Òrgan genital masculí, que en erecció serveix per a la realització d'un coït i la consecució de plaer sexual. També se'n diu fal·lus.

ang. *penis*, **cast.** *pene*, **fr.** *pénis*.

pensió

(*del llatí *pensio* -onis 'pagament'*) *f.*

Quantitat que hom cobra de l'estat periòdicament, o d'una institució o organisme, pel fet d'haver prestat uns serveis, o determinada per la mort d'un familiar o per una disminució física o psíquica.

ang. *pension*, **cast.** *pensión*, **fr.** *pension*.

pensió contributiva

loc. Quantitat que hom cobra de l'estat periòdicament, o d'una institució o organisme, després d'uns anys de cotització i que es calcula en el seu import a partir dels anys i de l'import de la cotització. Per a l'accés a una pensió contributiva cal un mínim d'anys de cotització.

cast. *pensión contributiva*.

pensió no contributiva

loc. Quantitat que hom cobra de l'estat periòdicament sense que hi hagi hagut un mínim d'anys i imports cotitzats prèviament. S'atorga per raons d'incapacitat laboral de la persona, o per raons físiques o psíquiques produïdes per una malaltia. El seu import és sempre al mateix per a tothom que s'hi acull. Moltes persones HIV+ han de subsistir amb una pensió no contributiva.

cast. *pensión no contributiva*.

pena

f. Manera col·loquial de referir-se a la pentamidina. Vegeu pentamidina.

pentafusida

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, més conegut com a T-20. És produït per Trimeris Inc. Vegeu T-20.

ang. *pentafuside*, **cast.** *pentafusida*, **fr.** *pentafuside*.

pentamidina

f. Medicament antibiòtic que s'administra com a aerosol en la profilaxi de la PCP, o bé per via intravenosa en el tractament de les pneumònies per PCP.

ang. *pentamidine*, **cast.** *pentamidina*, **fr.** *pentamidine*.

PEP

f. Acrònim de la locució anglesa *Post Exposure Prophylaxis*. Vegeu profilaxi de postexposició.

ang. *PEP*, **cast.** *PEP*, **fr.** *PEP*.

percentatge de CD4

loc. Relació percentual entre el nombre de

CD4 i el nombre total de limfòcits. En persones seronegatives habitualment es situa al voltant del 40% mentre que en persones afectades per l'HIV sovint és situat per sota del 20%. Darrerament, moltes persones HIV+, amb l'estabilització de la seva situació, han tornat a assolir percentatges superiors al 20% com a senyal de la seva recuperació immunològica. Per al coneixement de l'evolució de les defenses és més fiable el seguiment del percentatge de CD4 i del quocient CD4/CD8 que no pas el nombre absolut de CD4 que s'obté amb els recomptes limfocitaris.

ang. *CD4 percent*, **cast.** *porcentaje de T4*, **fr.** *pourcentage de T4*.

perfusió

f. Infusió, per diferenciació d'injecció. Vegeu infusió.

peri-

(del grec peri) Forma prefixada que vol dir al voltant de, a prop de, que circumscriu una zona.

perianal

adj. Es diu de la zona al voltant o propera a l'anus. Situat en l'àrea propera o que afecta l'anus.

ang. *perianal*, **cast.** *perianal*, **fr.** *péri-anal*.

període de latència

loc. Període asimptomàtic en els primers anys de la infecció per l'HIV. El període de latència, posterior a la primoinfecció i la infecció aguda, es caracteritza per una baixa càrrega viral i uns bons nivells de CD4 però que gradualment evolucionen de manera correlativament inversa fins que l'organisme no té prou capacitat de reposar els CD4 que l'HIV destrueix.

ang. *latency*, **cast.** *periodo de latencia*, **fr.** *période de latence*.

període finestra

loc. Temps que ha de transcórrer entre la possible pràctica d'infecció per l'HIV i la realització de la prova de detecció d'anticossos, de manera que aquestes puguin detectar-los donat el cas que el cos n'hagi hagut de produir si hi ha hagut infecció per l'HIV. El període finestra comprèn de 2 a 3 mesos.

cast. *periodo ventana*.

petó

(del cat. antic potó < pot 'llavi') *m.* Expressió afectiva consistent a tocar una altra persona amb els llavis en alguna part del seu cos (galta, boca, etc.), sovint també aparellada a les relacions sexuals. Els petons no són una pràctica de risc de transmissió de l'HIV, llevat que hi hagi lesions sagnants.

ang. *kiss*, **cast.** *beso*, **fr.** *baiser*.

PI

m. Sigla corresponent a l'anglès *Protease Inhibitor*, equivalent a inhibidor de la proteasa o IP. Vegeu inhibidor de la proteasa.

ang. *PI*, **cast.** *IP*, **fr.** *IP o PI, antiprotéase*.

pirimetamina

f. Medicament antiprotozoari que s'administra per via oral en el tractament de la toxoplasmosi, juntament amb sulfadiazina. També és conegut pel seu nom comercial Daraprim. És produït per Wellcom.

ang. *pyrimethamine*, **cast.** *pirimetamina*.

PIX

m. Sigla de Programa d'Intercanvi de Xeringues, que s'efectua com a prevenció de la transmissió de l'HIV en persones UDVI.

cast. *programa de intercambio de jeringas*.

PK

m. Sigla corresponent a l'anglès *Pharmacokinetics*. Vegeu farmacocinètica.

placa

(del francès plaque) *f.* Terme col·loquial amb què també hom es refereix a una radiografia.

placebo

(del verb llatí placere 'complauria') *m.* Substància neutra que no sorgeix cap efecte en l'organisme i que tanmateix s'administra, com si fos un medicament, en la realització d'estudis comparatius de nous fàrmacs.

ang. *placebo*, **cast.** *placebo*, **fr.** *placebo*.

Plan Nacional del Sida

n. propi m. Organisme dependent del Ministeri de Sanitat encarregat d'impulsar i coordinar les accions relatives a la lluita i prevenció de la sida a l'estat espanyol.

planta medicinal

loc. Qualsevol planta que en un o més dels

seus òrgans conté substàncies que hom pot fer servir amb finalitats terapèutiques. Vegeu també droga vegetal.

ang. *medicinal plant*, **cast.** *planta medicinal*, **fr.** *plante médicinale*.

plaqueta

f. Cèl·lula de la sang, que no té nucli, i que intervé principalment en els processos de coagulació de la sang quan es produeix un tall o una ferida. També s'anomena trombòcit.

ang. *platelet*, **cast.** *plaqueta*, **fr.** *plaquette*.

plaquetopènia

f. Manca de plaquetes a la sang. També se'n diu trombopènia. Vegeu trombopènia.

ang. *thrombocytopenia*, **cast.** *plaquetopenia*, **fr.** *thrombocytopénie*.

plasma

(*del llatí plasma < del grec plasma*) *m.* Part líquida, habitualment de la sang sense coagular, un cop se'n separen els elements cel·lulars (leucòcits, plaquetes, etc.). També se'n diu plasma sanguini. Està integrat en un 90% per aigua i la resta per lípids (greixos), electrolits, glúcids i nitrogen. Actua com a mitjà de transport de substàncies nutritives, de les vitamines, de les hormones, dels anticossos i també d'elements patògens, i dels medicaments per combatre'ls.

ang. *plasma*, **cast.** *plasma*, **fr.** *plasma*.

plasmàtic -ca

adj. Relatiu o pertanyent al plasma. Plàsmic.

ang. *plasmatic, plasmic*, **cast.** *plasmático*, **fr.** *plasmatique*.

plàsmic -ca

adj. Plasmàtic. Vegeu plasmàtic.

PML

Sigla de l'anglès corresponent a *Progressive Multifocal Leukoencephalopathy*. Vegeu encefalopatia multifocal progressiva.

pneumocystis carinii

loc. Nom científic dels protozous que provoquen pneumònia, i que afecta especialment les persones seropositives immunodeprimides.

ang. *pneumocystis carinii*, **cast.** *pneumocystis carinii*, **fr.** *pneumocystis carinii*.

pneumònia

(*del grec pneúmon 'pulmó' i -ia.*) *f.* Inflamació pulmonar aguda caracteritzada per l'ocupació dels alvèols per un exsudat que es consolida i dóna al pulmó una consistència semblant a la del fetge, produïda per un agent infecciós. En malalts de sida la pneumònia és una de les infeccions definitòries, sovint produïda per *pneumocystis carinii*.

ang. *pneumonia*, **cast.** *neumonía*, **fr.** *pneumonie*.

PNU-140690

m. Tipranavir. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en experimentació. És produït per Pharmacia & Upjohn.

ang. *PNU-140690*, **cast.** *PNU-140690*, **fr.** *PNU-140690*.

polimerasa

f. Enzim catalitzador de la síntesi de l'ADN o de l'ARN.

ang. *polymerase*, **cast.** *polimerasa*, **fr.** *polymerase*.

polimorfisme

m. Cadascuna, o el conjunt, de les variacions que presenta l'HIV com a conseqüència de mutacions secundàries experimentades en la seva estructura genètica, que li confereixen resistència als fàrmacs ART. Vegeu també mutació primària i secundària.

ang. *polymorphism*, **cast.** *polimorfismo*, **fr.** *pléomorphisme*.

polineuropatia

f. Afectació generalment simètrica de diversos nervis perifèrics que sovint es manifesta per la pèrdua de la capacitat sensitiva de les extremitats (mans, peus i cames, segons el grau), aparellada a una pèrdua de reflexos osteotendinosos i dèficit motor distal. La polineuropatia pot ser conseqüència de la infecció per l'HIV, però també pot ser un efecte col·lateral d'alguns medicaments antiretrovirals (per ex. el DDC, DDI, D4T, ritonavir...).

ang. *polyneuropathy*, **cast.** *polineuropatía*, **fr.** *polyneuropathie*.

polla

(*del cast. polla*) *f.* Terme col·loquial per re-

ferir-se al penis. Vegeu penis.

ang. *cock*, **cast.** *polla*, **fr.** *bite*.

portador -ra

(del llatí *portator*) *m. if.* Persona seropositiva o malalta de la sida, tant simptomàtica com asimptomàtica, i per tant susceptible de transmetre l'HIV en pràctiques de risc.

ang. *carrier*, **cast.** *portador*, **fr.** *porteur*.

posologia

(del grec *póson* 'quant' i *logos*) *f.* Manera d'administrar o d'aplicar un medicament, amb expressió de les instruccions i dosis.

ang. *posology*, **cast.** *posología*, **fr.** *posologie*.

potassi

(de l'*ang.* *potassium*) *m.* Element químic que té una gran importància en el metabolisme de la persona. Tot i que no se'l troba en els teixits orgànics, la seva rellevància es dona per un òptim funcionament del sistema nerviós, l'acció muscular o la respiració. La seva manca o excés pot afectar el bon funcionament d'òrgans majors com el cor. En persones en estat de sida avançada es dona la circumstància de manques importants de potassi que cal suplir amb l'administració d'un medicament. Un augment anormal pot ser indicatiu d'un mal funcionament renal.

ang. *potassium*, **cast.** *potasio*, **fr.** *potassium*.

PPAS

n. propi m. Acrònim de Programa per a la Prevenció i Atenció de la Sida, dependent del departament de Sanitat de la Generalitat. Organisme impulsor i coordinador de les actuacions contra la sida dutes a terme des d'aquest departament en l'àmbit sanitari a Catalunya.

pràctica de risc

loc. Pràctica o conducta a partir de la qual es pot produir la infecció per l'HIV, en transmissió horitzontal, com ara l'ús de drogues per via intravenosa i les relacions sexuals desprotegides i l'infantament, en què es pot produir contacte amb sang o altres fluids corporals (semen i secrecions vaginals) infectats.

ang. *risk behavior*, **cast.** *práctica de riesgo*, **fr.** *pratique à risque*.

pravastatina

f. Medicament que s'utilitza per reduir les concentracions de colesterol LDL (dolent), el colesterol total i els triglicèrids, i fer augmentar les de colesterol HDL (o bo).

ang. *pravastatin*, **cast.** *pravastatina*, **fr.** *pravastatine*.

Pregària interreligiosa sobre la sida

n. propi f. Trobada de caràcter ecumènic que es celebra a Barcelona, a les vigílies de la commemoració del dia 1 de desembre, dia mundial de la sida, com a acte de manifestació espiritual i religiosa. La Pregària interreligiosa ha estat impulsada fins al 1999 per la Fundació Dimensió Sida.

preservatiu

(del llatí *praeservativus* 'que preserva') *m.* Funda de goma (làtex) amb què es cobreix l'òrgan genital (habitualment masculí, si bé també pot ser el femení), per tal d'evitar malalties de transmissió sexual, la sida o bé evitar l'embaràs. Col·loquialment també se'n diu condó, de l'anglès *condom*.

ang. *condom*, **cast.** *preservativo*, **fr.** *préservatif*.

pressió arterial

loc. Pressió que la sang efectua sobre les artèries per on circula, que depèn de l'impuls dels batecs del cor, de l'elasticitat de les parets arterials i el volum de la sang, i resistència que es poden produir per l'acumulació de greixos, etc. Els valors de referència varien segons l'edat, sexe, moment, etc. També se'n diu tensió o pressió sanguínia. L'alteració de les màximes de pressió poden suposar problemes cardiovasculars.

ang. *blood pressure*, **cast.** *presión arterial*, **fr.** *pression artérielle*.

pretractat -da

adj. Es diu de la persona que en iniciar una teràpia antiretroviral anteriorment ja havia seguit un o diversos tractaments del mateix tipus, si bé amb altres opcions terapèutiques diferents.

ang. *treatment-experienced*, **cast.** *pretratado*, **fr.** *patient traité*.

prevalença

(de *prevaler* < llat. *prevalere*) *f.* Terme adoptat per l'OMS el 1966 per indicar la

proporció d'afectats d'una determinada malaltia per cada 1.000 habitants d'una àrea geogràfica o social, en un període de temps determinat. La prevalença també s'expressa en nombres absoluts i no percentuals. En el seguiment epidemiològic de la sida, la prevalença es pot referir a grups poblacionals determinats (abans anomenats grups de risc), o bé al nombre de proves de detecció d'anticossos a l'HIV efectuats en un any.

ang. *prevalence*, **cast.** *prevalencia*, **fr.** *prévalence*.

prevenció

(*del llatí praeventio*)*f.* Activitat o mesura que procura evitar l'aparició d'alteracions en la salut, o bé que s'estenguin afeccions de caràcter epidemiològic com és la sida.

ang. *prevention*, **cast.** *prevención*, **fr.** *prévention*.

prevenció primària

loc. Activitat o mesura encaminada a prevenir l'inici d'una infecció, o reduir la incidència de la malaltia en els seus inicis. També se'n diu profilaxi primària.

cast. *prevención primaria*, **fr.** *prevention primaire*.

prevenció secundària

loc. Activitat o mesura encaminada a reduir la prevalença d'una infecció (en epidemiologia), o la recurrència i efectes d'aquesta un cop s'ha produït. També se'n diu profilaxi secundària.

cast. *prevención secundaria*, **fr.** *prevention secondaire*.

prevenció terciària

loc. En epidemiologia, activitat o mesura encaminada a reduir el nombre i l'impacte de complicacions i seqüeles d'una infecció.

cast. *prevención terciaria*, **fr.** *prevention tertiaire*.

primera línia de tractament

loc. Primer tipus de teràpia antiretroviral que es proposa a un pacient naïf. Una adequada primera línia de tractament és important per evitar l'aparició de resistències creuades, que podrien comprometre opcions futures de tractament.

ang. *first-line treatment, first-line regimen*, **cast.** *primera línea de tratamiento*, **fr.** *traitement de première instance*.

primoinfecció

f. Infecció per l'HIV que té lloc per primera vegada. Primer període en què es produeix un gran augment de la càrrega viral però també una ràpida resposta del sistema immunitari. No sol perllongar-se gaire i la simptomatologia és similar a la d'un estat gripal.

ang. *primary HIV infection*, **cast.** *primoinfección*, **fr.** *primo-infection*.

principi actiu

loc. Substància present en la composició d'un fàrmac que li confereix les propietats medicamentoses, diferent de l'excipient.

ang. *active principle*, **cast.** *principio activo*, **fr.** *principe actif*.

PRO-542

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular. És produït per Progenics Pharmaceuticals.

ang. *PRO-542*, **cast.** *PRO-542*, **fr.** *PRO-542*.

profàrmac

m. Compost que s'administra essent inactiu i que un cop dins de l'organisme, mitjançant un procés metabòlic, es converteix en un altre medicament actiu.

ang. *prodrug*, **cast.** *profármaco*.

profilàctic -ca

(*de profilaxi*) *adj.* Es diu del medicament, acció o teràpia destinada a prevenir una malaltia. Relatiu o pertanyent a la profilaxi.

ang. *prophylactic*, **cast.** *profiláctico*, **fr.** *prophylactique*.

profilaxi

(*de pro- 'davant' i del grec phylassein 'estar a l'aguait'*) *f.* Tractament preventiu d'una malaltia.

ang. *prophylaxis*, **cast.** *profilaxis*, **fr.** *prophylaxie*.

profilaxi de postexposició

loc. Tractament antiretroviral consistent en una combinació de 3 o més fàrmacs que s'administra a una persona abans de 24 hores després de la possible exposició a l'HIV, per tal de prevenir-ne la infecció, independentment de tenir constància feaent o no d'haver-se produït. Aquest tractament es pot perllongar un o diversos mesos.

Habitualment es coneix per les sigles angleses PEP.

ang. *post-exposure prophylaxis*, **cast.** *profilaxis de postexposició*, **fr.** *traitement prophylactique de postexposition*.

profilaxi primària

loc. Vegeu prevenció primària.

profilaxi secundària

loc. Vegeu prevenció secundària.

prognosi

f. Previsió de la durada, evolució i desenllaç d'una malaltia, que fa un metge a partir de resultats, exploracions i proves diagnòstiques. Acció de fer un pronòstic d'una malaltia. Més habitualment se'n diu pronòstic.

ang. *prognosis*, **cast.** *prognosis*, **fr.** *pronostic*.

progressió a sida

loc. Desenvolupament de la infecció per l'HIV cap a una situació de sida declarada.

ang. *progression to AIDS*, **cast.** *progressión a sida*.

Projecte dels NOMS

n. propi m. Entitat sense afany de lucre, amb seu a Barcelona i corresponent del moviment internacional *The NAMES Project*, impulsora a Espanya de la confecció del Tapís Memorial de la Sida i de la celebració del Memorial Internacional de la Sida, a més de menar accions de lluita contra la sida i d'assistència a persones HIV+ i del seu entorn emocional i familiar.

ang. *The NAMES Project*, **cast.** *Proyecto de los NOMBRES*, **fr.** *Le Patchwork des NOMS*.

promotor

m. En un assig clínic, figura que pot ser una persona o una entitat o empresa, que és la que impulsa i sosté la realització de l'estudi, i que se'n responsabilitza davant l'Administració i per eventuais problemes o efectes adversos que es produeixin en els pacients participants.

cast. *promotor*, **fr.** *promoteur*.

pronòstic

m. Apreciació efectuada sobre la durada, evolució, desenllaç o conseqüències d'una malaltia en el futur a partir de dades objectivables obtingudes de resultats,

exploracions i proves diagnòstiques. També se'n diu prognosi. *Reservar-se el pronòstic.* *Pronòstic greu o lleu.*

ang. *prognosis*, **cast.** *pronóstico*, **fr.** *pronostic*.

proteasa

f. Enzím que actua com a tisora i que talla les cadenes llargues de proteïnes després de la duplicació de l'ADN viral en el nucli de la cèl·lula CD4. D'aquesta acció, en resulten segments curts que es tradueixen en ARN viral que formen nous virions.

ang. *protease*, **cast.** *proteasa*, **fr.** *protéase*.

proteïna

(del grec prótos 'primer' i -ina) f. Molècula orgànica gran, constituïda d'aminoàcids, essencial per a qualsevol tipus de vida que, en l'organisme humà, desenvolupa diverses funcions: plàstica (constitueix un 80% del pes sec de les cèl·lules), energètica, de defensa (els anticossos són proteïnes), bioreguladora (els enzims són proteïnes), de transport, reguladora del pH, control genètic, i hemostàtica.

ang. *protein*, **cast.** *proteína*, **fr.** *protéine*.

protocol

(del llatí protocollum 'full adherit a un document') m. Document en què es fan constatar de manera detallada les pautes terapèutiques, criteris d'inclusió/exclusió, metodologia, objectius, sistemes avaluatius, etc. per a l'estudi del tractament d'una patologia o d'un assaig clínic.

ang. *protocol*, **cast.** *protocolo*, **fr.** *protocole*.

protocol

m. Assaig clínic d'un medicament antiretroviral, al qual poden accedir un nombre limitat de seropositius. Vegeu assaig clínic.

protozoos

m. pl. Microorganismes unicel·lulars dels quals hi ha més de 50.000 espècies, essent-ne algunes causants d'infeccions oportunistes en persones HIV+, com ara la toxoplasmosi o la criptosporidiosi. Per a la seva vida activa necessiten un medi líquid: aigua, fluid corporal...

ang. *protozoa*, **cast.** *protozoos*, **fr.** *protozoaire*.

prova de detecció d'anticossos

loc. Prova diagnòstica que es realitza a partir de mostres de sang per tal de detectar la presència d'anticossos a l'HIV en plasma. Les proves més usuals són el test ELISA i el Western Blot (per a la confirmació).

cast. *prueba del VIH*, **fr.** *dépistage*.

prova diagnòstica

loc. Tot examen o test a què es sotmet una persona per tal d'obtenir-ne unes dades objectives que revelin el seu estat de salut i permetin produir un diagnòstic. Les proves diagnòstiques poden ser escàners, radiografies, anàlisis sanguínies, exploracions fisiològiques, etc.

cast. *prueba diagnòstica*, **fr.** *examen*.

proviral

adj. Es diu de l'ARN o de l'ADN que, un cop dins de la cèl·lula hoste (el limfòcit T CD4), es susceptible de reproduir-se per a la formació de nous virions.

ang. *proviral*, **cast.** *proviral*, **fr.** *proviral*.

provirus

m. Genoma d'un virus inclòs en el cromosoma de la cèl·lula hoste, que serà replicat en totes les cèl·lules filles.

ang. *provirus*, **cast.** *provirus*, **fr.** *provirus*.

psicòtrop

m. Medicament o substància farmacològica que modifica les funcions mentals o les facultats afectives. Els psicòtrops poden ser calmants, estimulants o perturbadors, segons quin en sigui l'efecte.

ang. *psychotropic drug*, **cast.** *sicotropo*, **fr.** *psycho trope*.

pulmonia

f. Manera col·loquial de referir-se a les infeccions que afecten de manera aguda el pulmó. En el cas de l'HIV la pulmonia sol ser provocada per infecció pel *pneumocystis carinii*. Vegeu pneumònia.

ang. *pneumonia*, **cast.** *pulmonía*, **fr.** *pneumonie*.

punció lumbar

loc. Operació que consisteix en la introducció d'una agulla a la regió lumbar per tal d'extreure'n líquid cefaloraquídic o injectar-hi substàncies habitualment amb finalitats diagnòstiques o terapèutiques.

ang. *lumbar puncture (LP)*, **cast.** *punción lumbar*, **fr.** *ponction lombaire*.

Q q

QD

Sigla corresponent a la locució llatina *quaque die*, que en una prescripció mèdica significa un cop al dia, cada dia, relativa especialment a les preses de medicaments.

ang. *QD*, **cast.** *QD*, **fr.** *une fois par jour*.

QH

Sigla corresponent a la locució llatina *quaque hora*, que en una prescripció mèdica significa cada hora, relativa especialment a les preses de medicaments.

ang. *QH*, **cast.** *QH*, **fr.** *une fois chaque heure*.

QID

Sigla corresponent a la locució llatina *quater in die*, que en una prescripció mèdica significa quatre cops al dia, relativa especialment a les preses de medicaments.

ang. *QID*, **cast.** *QID*, **fr.** *quatre fois par jour*.

quilitis angular

loc. Afecció epidèmica produïda als angles de la boca. Boquera. Vegeu boquera.

ang. *perleche*, **cast.** *quilitis angular*, **fr.** *perlèche*.

quilt

(de l'*ang.* americà *AIDS Memorial Quilt*) *m.* Terme adoptat en català amb què es designa un tapís confeccionat amb elements tèxtils, de mides 90x180 cm, que es realitza en record d'una persona morta per la sida. Els quilts s'agrupen tot conformant seccions i aquestes, al seu torn, el Tapís Memorial de la Sida.

ang. *panel*, **cast.** *tapiz*, **fr.** *tapis*.

químio-

(del llatí medieval *químia* 'màgia negra') Prefix que vol dir química, relatiu o pertanyent a la química.

químio

f. Forma col·loquial i abreujada de referir-se a la quimioteràpia. Vegeu quimioteràpia.

quimiocina

f. Nom genèric de les citocina que té com a missió atraure els leucòcits als punts en què es produeix la infecció. Aquesta funció es produeix gràcies als receptors de la membrana dels leucòcits. N'hi ha de dos tipus: les alpha-quimiocines (CXC) i les beta-quimiocines (CC).

ang. *chemokine*, **cast.** *quimioquina*, **fr.** *chimiochine*.

quimioteràpia

(de quimio- i teràpia) f. Nom genèric de qualsevol tractament per agents químics destinat a impedir la reproducció de cèl·lules canceroses. Col·loquialment també se'n sol dir de forma abreujada quimio.

ang. *chemotherapy*, **cast.** *quimioterapia*, **fr.** *chimiothérapie*.

quiro-

(del grec kheír, kheirós) Prefix que vol dir mà, relatiu a la mà o que la mà hi intervé, per ex. *quiropràxia*, *quiomassatge*.

quiomassatge

(de quiro- i massatge) m. Massatge efectuat amb les mans segons els principis de la quiropràxia o quiropràctica. Vegeu quiropràxia o quiropràctica.

quiropràctica

(de quiro- i pràctica) f. Mètode terapèutic, propi de la medicina complementària, basat en la manipulació o pressió damunt diverses parts del cos, principalment les vèrtebres, per incidir en la millora de disfuncions de tipus respiratori o cardiovascular, i l'alleujament de dolors toràcics, abdominals o vertebrals.

ang. *chiropractic*, **cast.** *quiropraxis*, **fr.** *chiropractie, chiropraxie*.

quiropràctic -ca

m. i f. Persona versada en la quiropràctica o que la practica.

ang. *chiropractor*, **cast.** *quiropráctico*, **fr.** *chiropracteur*.

quiropràxia

f. Vegeu quiropràctica.

quocient CD4/CD8

loc. Relació entre el nombre de CD4 i CD8 a la sang, que determina el grau d'alteració del sistema immunitari, atès que per una davallada del nombre de CD4 sol produir-se un augment de CD8. En persones no

infectades per l'HIV, en una situació equilibrada, aquesta relació s'aproxima a 1.

ang. *CD4/CD8 ratio*, **cast.** *cociente T4/T8*, **fr.** *quocient T4/T8*.

quocient d'inhibició

loc. Capacitat d'un fàrmac per actuar sobre un virus, d'inhibir-ne la replicació. Relació que s'estableix entre la càrrega mínima (Cmín.) i la concentració inhibidora (IC).

ang. *inhibition quocient, IQ*, **cast.** *coiente de inhibición*.

R r

radiografia

(de radio- i grafia) f. Tècnica d'exploració que consisteix a sotmetre el cos a una radiació de raigs X per obtenir-ne una imatge en una superfície plana, que en permeti o faciliti la realització d'un diagnòstic. Imatge obtinguda per aquest mitjà. Col·loquialment se'n diu placa.

ang. *radiograph*, **cast.** *radiografía*, **fr.** *radiographie*.

radioteràpia

(de ràdio- i teràpia) f. Tractament per radiació d'ions destinat a impedir la reproducció de cèl·lules canceroses.

ang. *radiotherapy*, **cast.** *radioterapia*, **fr.** *radiothérapie*.

randomitzar

(de l'ang. at random 'a l'atzar') *v. tr.* Establiment aleatori de grups o cohorts, per tal d'obtenir-ne mostres sense la interferència de variables externes a l'estudi proposat. Vegeu també estudi randomitzat.

ang. *(to) randomize*, **cast.** *randomizar*, **fr.** *randomiser*

RANTES

m. Sigla corresponent de l'anglès *Regulated-upon-Activation, Normal T-Expressed and Secreted*. Quimiocina que s'uneix al receptor CCR5 i que interfereix el procés de fusió de l'HIV amb la cèl·lula i, doncs, la seva infecció.

ang. *RANTES*, **cast.** *RANTES*, **fr.** *RANTES*.

rash

m. Terme anglès per referir-se a una erupció

cutània, una granissada (o borradura), de vegades aparellada de picors.

ang. *rash*, **cast.** *salpullido*, **fr.** *rougeur*.

reacció en cadena de la polimerasa

loc. Test que es practica per mesurar la presència d'ARN o ADN d'un organisme específic com per exemple un virus (l'HIV, el CMV) a la sang o en un teixit. Especialment s'utilitza per quantificar la càrrega viral. Habitualment hom s'hi refereix per les sigles PCR.

ang. *polymerase chain reaction*, **cast.** *reacción en cadena de la polimerasa*, **fr.** *réaction en chaine de la polymérase*.

reactiu

m. Substància que per la seva capacitat de provocar determinades reaccions és usada en anàlisis i assaigs per descobrir la presència o mesurar la quantitat d'una altra substància o microorganisme.

ang. *reagent*, **cast.** *reactivo*, **fr.** *réactif*.

rebot

m. Reaparició i/o augment de la càrrega viral de l'HIV en minvar la pressió del tractament antiretroviral, pèrdua d'efectivitat d'aquest, o bé en interrompre'l.

ang. *rebound*, **cast.** *rebote*, **fr.** *rebondissement*.

recepta

(*del llatí *recepta* < *recipere* 'rebre'*) *f.* Prescripció d'un medicament o pauta terapèutica que efectua un metge per escrit, necessària per a l'adquisició de determinats medicaments, o com a constància del tractament a seguir.

ang. *indication*, *recipe*, **cast.** *receta*, **fr.** *ordonnance*.

receptor

(*del llatí *receptor* < *recipere* 'rebre'*) *m.* Proteïna específica situada a la superfície cel·lular que permet la unió o acoblament amb els antígens, els anticossos i els transmissors químics. L'HIV s'uneix als limfòcits T gràcies al receptor CD4 més la presència d'un coreceptor, normalment el CCR5 o el CXCR-4.

ang. *receptor*, **cast.** *receptor*, **fr.** *récepteur*.

receptor CD4

m. Vegeu CD4.

recidiva

(*del llatí *recidivus* -a -um*, 'que torna, que recau') *f.* Reaparició d'una malaltia o infecció en el cos que ja s'havia passat en un temps anterior. Es diferencia de la recaiguda pel fet que en l'interval de temps transcorregut l'estat de salut no s'ha vist alterat per aquesta afectació.

ang. *recidivation*, **cast.** *recidiva*, **fr.** *récidive*.

recombinant

m. Nova cèl·lula que resulta de la recombinació genètica, que presenta uns trets que no existien conjuntament en les cèl·lules predecessores, i que s'aconsegueix en cultius de laboratori o industrials per enginyeria genètica. D'aquesta manera el nou component recombinant o cèl·lula amb el(s) nou(s) gen(s) recombinant(s) es reproduïx en grans quantitats per assolir determinats objectius terapèutics.

ang. *recombinant*, **cast.** *recombinante*, **fr.** *recombinant*.

recompte de CD4

loc. Expressió del nombre absolut o percentual de limfòcits CD4 a la sang, com a marcador de l'estat d'evolució de la sida en una persona infectada.

ang. *CD4 count*, **cast.** *recuento de T4*, **fr.** *comptage de T4*.

recompte limfocitari

loc. Expressió del nombre absolut o percentual de limfòcits a la sang, com a marcador de l'estat d'evolució de la sida en una persona infectada.

ang. *lymphocyte count*, *T-cell count*, **cast.** *recuento linfocitario*, **fr.** *comptage de lymphocytes*.

reconstitució immunitària

loc. Recuperació natural o induïda per alguna teràpia de les funcions immunològiques del cos, malmeses per la infecció per l'HIV.

ang. *immune reconstitution*, **cast.** *reconstitución inmunológica*, **fr.** *reconstitution immunitaire*.

recte

(*del llatí *rectum intestinum* 'intestí recte'*) *m.* Part final de l'intestí gros de l'home, que acaba en l'anus.

ang. *rectum*, **cast.** *recto*, **fr.** *rectum*.

reiqui o reiki

(del japonès 'energia vital universal') *m.* Pràctica terapèutica basada en el reequilibri dels anals energètics del pacients mitjançant el contacte i imposició de les mans del terapeuta que, així, n'activen els processos de recuperació física i de benestar emocional.

ang. *reiki*, **cast.** *reiki*, **fr.** *reiki*.

reinfectar-se

(de *re-* i *infectar*) *v. tr.* Tornar a entrar en contacte amb l'HIV que, per la seva gran capacitat de mutació i variabilitat, fa que hom pugui tenir dins l'organisme soques virals diverses, amb resistències diverses i sensibilitat fenotípica també diferent.

cast. *reinfectarse*, **fr.** *se surinfecter*.

relació metge-pacient

loc. Contacte continuat que es produeix entre el metge i el pacient a partir del tractament i seguiment de la malaltia. És important que s'estableixi sobre la base de la confiança, la confidencialitat i la professionalitat per a un bon seguiment de les prescripcions terapèutiques i assolir els millors resultats possibles en la gestió de la malaltia.

cast. *relación médico-paciente*, **fr.** *relation medecin-patient*.

remei

m. Medicament. Referit a un medicament normalment d'elaboració i ús casolà, a base de plantes i eficàcia limitada.

cast. *medicina*, **fr.** *remède*.

remissió

(de *remetre* < llatí *mittere* 'tornar enrere') *f.* Afebliment o disminució temporal d'una malaltia o afecció, i dels seus símptomes.

ang. *remission*, **cast.** *remisión*, **fr.** *rémission*.

Remune

m. Tipus de vacuna anti-HIV en fase 3 d'experimentació, basada en HIV inactivats, ideada per Johnas Salk. També se'l pot considerar com un immunomodulador.

ang. *Remune*, **cast.** *Remune*, **fr.** *Remune*.

renal

adj. Relatiu o pertanyent al ronyó. També se'n pot dir nefrític.

ang. *renal*, **cast.** *renal*, **fr.** *rénal*.

rentat d'esperma

loc. Tècnica amb la qual se sotmet l'esperma a un rentat o eliminació de l'HIV o partícules virals amb la finalitat de poder procedir a una inseminació artificial o fecundació *in vitro* i evitar una possible infecció de la parella o el fetus.

cast. *limpiado de esperma*.

replicació

(del llatí *replicatio -onis*) *f.* Multiplicació, reproducció.

ang. *replication*, **cast.** *replicación*, **fr.** *réplication*.

replicació viral

loc. Procés pel qual l'HIV es multiplica mitjançant la cèl·lula CD4, de la qual aprofita el metabolisme, per a la formació de nous virions. Vegeu cicle de replicació de l'HIV.

cast. *replicación viral*, **fr.** *réplication virale*.

rescat

m. Acció de de recuperar el control de la càrrega viral mitjançant un canvi en la línia de tractament, quan amb l'anterior es produeix ja una situació de fracàs virològic o pèrdua d'eficàcia.

ang. *salvage*, **cast.** *rescate*, **fr.** *sauvement*.

Rescriptor

m. Nom comercial amb què és distribuït l'inhibidor de la transcriptasa inversa de tipus anàleg no nucleòsid (NNRTI) delavirdina, produït pels laboratoris Parke Davis. La seva abreviatura comuna és DLV.

ang. *Rescriptor*, **cast.** *Rescriptor*, **fr.** *Rescriptor*.

reservori

(de *reservar* < llatí *reservare* 'posar a part') *m.* Parts del cos, teixit, cèl·lules, que actuen com a dipòsit on l'HIV es manté en latència i fora de l'abast de l'acció dels medicaments, amb baixa o nul·la activitat replicativa, i d'on pot sortir per reiniciar el seu procés infecció de CD4. També se'n diu santuari. El cervell i els testicles són reservoris per a l'HIV.

ang. *reservoir*, **cast.** *reservorio*, **fr.** *réservoir*.

resident

m. i f. Manera col·loquial de referir-se al metge o metgessa resident. Vegeu metge resident.

resistència

(de *resistir* < llatí *resistere* 'assistir en contra') *f.* Insensibilitat de l'HIV davant l'acció d'un dels medicaments antiretroviral, que pot resultar d'alguna mutació produïda en la seva estructura genètica.

ang. *resistance*, **cast.** *resistencia*, **fr.** *résistance*.

resistència creuada

loc. Insensibilitat de l'HIV davant l'acció d'un dels tipus de medicaments antiretroviral, que pot resultar d'alguna mutació produïda en la seva estructura genètica, i que per tant es manifesta davant de diversos medicaments encara que no hagi estat exposat a l'acció d'alguns d'aquests.

ang. *cross-resistance*, **cast.** *resistencia cruzada*, **fr.** *résistance croisée*.

resposta immunitària

loc. Conjunt de processos que, a partir del contacte de les cèl·lules del sistema immunitari amb l'element patògen, comporten l'activació cel·lular amb proliferació de limfòcits T i macròfags (resposta o immunitat cel·lular) i la creació d'anticossos (resposta o immunitat humoral). També, la manera com aquests elements actuen sobre l'antigen. Vegeu també TH1 i TH2.

ang. *immune response*, **cast.** *respuesta inmunológica*, **fr.** *réponse immunitaire*.

ressonància magnètica

loc. Procediment de diagnòstic per la imatge. Aquesta tècnica permet obtenir imatges del cos, en tallis tomogràfics, en les tres dimensions de l'espai.

ang. *magnetic resonance image (MRI)*, **cast.** *resonancia magnética*, **fr.** *résonance magnétique*.

retinitis

(de *retina* i *-itis*) *f.* Inflamació de la retina, associada normalment a l'afecció de la coroida i el nervi òptic. En persones HIV+ cal fer periòdicament controls de fons d'ull per prevenir l'aparició de retinitis per CMV.

ang. *retinitis*, **cast.** *retinitis*, **fr.** *rétinite*.

retrotranscripció

f. En el cicle vital de l'HIV, procés en què l'ARN viral passa a ADN. També se'n diu transcripció inversa. Vegeu transcripció inversa.

retrovirologia

f. branca de la microbiologia que estudia els retrovirus o virus d'ARN que en el seu procés de multiplicació converteixen el seu ARN en ADN, com és el cas de l'HIV.

ang. *retrovirology*, **cast.** *retrovirología*, **fr.** *rétrovirologie*.

retrovirus

(de *retro-* 'enrere' i *virus*) *m.* Tipus de virus ARN que es caracteritza per transcriure el seu ARN en ADN. Aquest pas enrere característic, que fa l'HIV, es produeix gràcies a l'enzim transcriptasa inversa, i dóna lloc a la forma prefixada *retro-* indicativa d'aquest procés.

ang. *retrovirus*, **cast.** *retrovirus*, **fr.** *rétrovirus*.

rev

f. Proteïna produïda per l'HIV a l'interior de les cèl·lules infectades. La rev ajuda a transportar seqüències de l'ARN viral (ARN missatger) fora del nucli cel·lular i cap al citoplasma per a la constitució de noves partícules virals.

ang. *rev*, **cast.** *rev*, **fr.** *rev*.

ribavirina

f. Medicament antiviral enfront de virus de tipus ARN i ADN, i que entre d'altres s'utilitza en el tractament de l'hepatitis C, sovint conjuntament amb l'interferó. La seva abreviatura comuna és RBV.

cast. *ribavirina*, **fr.** *ribavirine*.

rifabutina

m. Medicament antibiòtic que s'administra per via oral per al tractament i profilaxi del MAC, i també com a antituberculós.

ang. *rifabutin*, **cast.** *rifabutina*, **fr.** *rifabutine*.

rito

m. Nom col·loquial amb què és anomenat també el medicament ritonavir. Vegeu ritonavir.

ritonavir

m. Inhibidor de la proteasa produït pels laboratoris Abbott amb el nom comercial de Norvir. La seva abreviatura comuna és RTV.

ang. *ritonavir*, **cast.** *ritonavir*, **fr.** *ritonavir*.

RNA-HIV

Sigla de l'anglès *RiboNucleic Acid of HIV*, equivalent a ARN viral, que, expressada en nombre de còpies d'RNA-VIH equival a càrrega viral. Vegeu càrrega viral.

ang. *RNA-HIV*, **cast.** *RNA-HIV*.

ronyó

(*del llatí renio -onis*) *m.* Òrgan la funció del qual és formar l'orina com a mecanisme d'eliminació de les deixalles derivades del metabolisme ja que filtra la sang. És un dels òrgans que es pot veure més afectats per la infecció per l'HIV, com també patir conseqüències dels efectes col·laterals de la medicació ART amb la formació de pedres. Un dels indicadors del seu funcionament són els nivells de creatinina a la sang.

ang. *kidney*, **cast.** *riñón*, **fr.** *rein*.

RT

Sigla de l'anglès *Reverse Transcriptase*, equivalent transcriptasa inversa. Vegeu transcriptasa inversa.

RTV

Abreviatura comuna de ritonavir. Vegeu ritonavir.

ang. *RTV*, **cast.** *RTV*, **fr.** *RTV*.

S s

sang

(*del llatí sanguis*) *f.* Líquid corporal de color vermell que circula per les venes tot transportant l'oxigen i els aliments als teixits i òrgans del cos per a l'acompliment del seu metabolisme. Està constituït pel plasma i elements cel·lulars com són els eritròcits (glòbuls vermells) i els leucòcits (glòbuls blancs) i les plaquetes (trombòcits).

ang. *blood*, **cast.** *sangre*, **fr.** *sang*.

sanitari

m. Persona que professionalment es dedica a la sanitat en qualsevol de les seves branques o categories: metge, infermeria, auxiliar de clínica, farmacèutic, etc. amb una formació i coneixements de tipus sanitari.

ang. *health worker*, **cast.** *sanitario*, **fr.** *personnel sanitaire*.

santuari

(*del llatí sanctuarium*) *m.* Teixit o òrgan en

què l'HIV es manté fora de l'abast de l'acció dels fàrmacs per manca d'afluència en els nivells plasmàtics. També se'n diu reservori. El cervell i els testicles són santuaris per a l'HIV.

ang. *sanctuary*, **cast.** *santuario*, **fr.** *sanc-tuaire*.

saqui

m. Nom col·loquial amb què és anomenat també el medicament saquinavir. Vegeu saquinavir.

saquinavir

m. Inhibidor de la proteasa, produït per Roche i comercialitzat en dos formats: Invirase (primera formulació de càpsules dures) i Fortovase (càpsules toves), utilitzat com a medicament antiretroviral de l'HIV. La seva abreviatura comuna és SQV.

ang. *saquinavir*, **cast.** *saquinavir*, **fr.** *saquinavir*.

sarcoma de Kaposi

loc. Tumor del teixit connectiu i de sosteniment de la musculatura i dels vasos sanguinis. És una de les malalties definitòries de sida consistent en lesions que es manifesten a la pell amb taques blavoses, negres o vermelloses. A nivell intern el sarcoma de Kaposi pot afectar també el tracte gastrointestinal, els pulmons, el cor, el fetge els ganglis limfàtics i els ossos.

ang. *Kaposi's sarcoma (KS)*, **cast.** *sarcoma de Kaposi*, **fr.** *sarcome de Kaposi*.

SCS

n. propi m. Acrònim de Servei Català de la Salut. Vegeu Servei Català de la Salut.

secció

(*del llatí sectio 'acció de tallar'*) *f.* Cadascuna de les parts del Tapís Memorial de la Sida que aplega 8 quilts units entre si, que mesura 360x360 cm de costat.

ang. *twelve by twelve*, **cast.** *sección*, **fr.** *section*.

secreció vaginal

loc. Fluid corporal secretat a l'interior de la vagina, possible transmissor de l'HIV.

ang. *vaginal secretion*, **cast.** *secreción vaginal*, **fr.** *sécrétion vaginale*.

seixanta-nou (69)

m. Pràctica de sexe oral entre dues persones consistent en l'estimulació mútua i simultània

dels òrgans genitals respectius, que bno constitueix una pràctica de risc mentre lesions sagnants ni contacte entre fluids corporals transmissors de l'HIV.

ang. *sixty-nine*, 69, **cast.** 69, **fr.** *soixante-neuf*, 69.

semen

(del llatí *semen* 'llavor') *m.* Esperma. Vegeu esperma.

ang. *semen*, **cast.** *semen*, **fr.** *sperme*.

seminal

adj. Relatiu o pertanyent al semen. *Líquid seminal.*

ang. *seminal*, **cast.** *seminal*, **fr.** *séminal*.

sèpsia per salmonel·la

loc. Infecció generalitzada greu deguda a un focus infecció (en aquest cas per salmonel·la) que periòdicament passa gèrmens patògens a la sang circulant i dóna lloc a altres focus metastàtics. La simptomatologia és: febre, freqüència cardíaca i pulmonar elevada, leucocitosi, etc. Pot derivar en acidosi làctica, hipotensió, i trastorns mentals. Causa lesions en altres òrgans i teixits atès l'augment de la permeabilitat capil·lar, en el fetge, la mucosa gastrointestinal, el ronyó, el pulmó i la pell. És una de les malalties definitòries de sida.

ang. *sepsis*, **cast.** *septicemia*, **fr.** *sepsis*.

septicèmia

(del grec *septikós* < *sepsis* 'corrupció, putrefacció') *f.* Una de les malalties definitòries de sida. Vegeu sèpsia per salmonel·la.

ang. *septicemia*, **cast.** *septicemia*, **fr.** *septicémie*.

seqüenciació

(de *seqüència*) *f.* Acció de seqüenciar, l'HIV per exemple. Vegeu seqüenciar.

cast. *secuenciación*, **fr.** *séquenciation*.

seqüenciar

(de *seqüència*) *v. tr.* Procés de desxiframent de la seqüència linear genètica, o dels àcids nuclèics, d'un virus. Identificació de la disposició ordenada dels nucleòtids que configuren l'ARN viral.

cast. *secuenciar*, **fr.** *séquenceur*.

sèric -ca

adj. Relatiu o pertanyent al sèrum.

ang. *serologic*, **cast.** *sérico*, **fr.** *sérique*.

sero-

(del llatí *serum* 'suc, líquid') Forma prefixada per a la formació de mots significat sèrum o relatiu al sèrum o líquid serològic, principalment referida a la sang.

seroconversió

f. Pas d'un seroestat negatiu a un seroestat positiu, en què es detecten anticossos a l'HIV en plasma.

ang. *seroconversion*, **cast.** *seroconversión*, **fr.** *séroconversion*.

seroconvertit -ida

adj. Es diu de la persona que ha passat d'un seroestat negatiu a un seroestat positiu.

ang. *seroconvert*, **cast.** *seroconvertido*, **fr.** *séroconverti*.

serodiscordant

(de *sèrum* i *discordança*) *adj.* Es diu de la parella en què no hi ha una seroestat coincident. Es diu de la persona que té un seroestat diferent del d'una altra amb qui manté una relació afectiva o sexual.

cast. *serodiscordante*, **fr.** *sérodiférent*.

seroestat

m. Estat o condició serològica respecte a la presència d'anticossos a l'HIV a la sang (o sèrum), i que es pot expressar de dues maneres, bé com a seropositiu bé com a seronegatiu.

cast. *seroestatus*, **fr.** *statut sérologique*.

serologia

(de *sero-* i *logos*) *f.* branca de la microbiologia que estudia les relacions entre els antígens i els anticossos, a partir de mostres serològiques o de sang, ja que habitualment és en el corrent sanguini que es troben els anticossos.

ang. *serology*, **cast.** *serología*, **fr.** *sérologie*.

serologia

f. anàlisi de sang practicada per determinar l'estat serològic de la persona per la presència d'anticossos, com per ex. els del CMV, els de la toxoplasmosi, els de les hepatitis, etc.

cast. *serología*, **fr.** *bilan sérologique*.

seronegatiu -iva

m. i f. Persona que no té anticossos a l'HIV

a la sang, i que no està infectada per l'HIV. També se'n diu HIV-.

ang. *seronegative, HIV-*, **cast.** *seronegativo*, **fr.** *séronégatif*.

seropositiu -iva

m. i f. Persona que té anticossos a l'HIV a la sang, i que està infectada per l'HIV. També se'n diu HIV+.

ang. *seropositive, HIV+*, **cast.** *seropositivo*, **fr.** *séropositif, seropo*.

seroprevalença

f. Nombre de persones infectades per l'HIV per cada 1.000, determinat a partir del seroestat. vegeu també prevalença.

ang. *seroprevalence*, **cast.** *seroprevalencia*, **fr.** *séroprévalence*.

seroreversió

f. Pas d'un seroestat positiu a un seroestat negatiu, sense que això no vulgui dir que no es produeixi presència de l'HIV en l'organisme.

ang. *seroconversion*, **cast.** *serorreversión*, **fr.** *séroreversion*.

serorevertit -ida

m. i f. Persona que ha passat d'un seroestat positiu a un seroestat negatiu.

cast. *serorrevertido*, **fr.** *séronégativisé*.

sèrum

(*del llatí serum, 'líquid'*) *m.* Part líquida de la sang, també anomenada plasma, que transporta les proteïnes, la urea, la creatinina, els minerals, els greixos, enzims i altres elements producte del metabolisme o per tal de ser metabolitzats.

ang. *serum*, **cast.** *suero*, **fr.** *sérum*.

Servei Català de la Salut

n. propi m. Organisme autònom del departament de Sanitat de la Generalitat responsable de la gestió i provisió dels serveis sanitaris de la xarxa sanitària pública, des dels CAP fins als hospitals de titularitat pública.

sexe oral

loc. Pràctica sexual efectuada amb intervenció dels òrgans bucals, com ara els llavis i la llengua (per ex. la fel·lació), constitutives de baix risc de transmissió de l'HIV, o sense risc mentre no hi hagi lesions ni contacte de fluids corporals transmissors

de l'HIV.

ang. *oral sex*, **cast.** *sexo oral*, **fr.** *sexe oral*.

sexe segur

loc. Conjunt de pràctiques sexuals en les quals es prenen mesures per evitar la transmissió o contagi per l'HIV.

ang. *safe sex*, **cast.** *sexo seguro*, **fr.** *sexe sans risque, SSR*.

shiatsu

(*del japonès 'pressió amb els dits'*) *m.* Pràctica terapèutica d'origen japonès basada en els mateix principi que l'acupuntura, però per mitjà de la pressió aplicada en diversos punts del cos amb els dits o les mans.

ang. *shiatsu*, **cast.** *shiatsu*, **fr.** *shiatsu*.

sida

f. Acrònim de Síndrome d'Immuno-Deficiència Adquirida. Malaltia infecciosa, causada per un o més virus, que altera el sistema immunològic i que pot comportar l'aparició d'altres infeccions que s'hi associen, també dites infeccions oportunistes.

ang. *aids*, **cast.** *sida*, **fr.** *sida*.

sida declarada

loc. Moment de progressió de la infecció per l'HIV en què es fan perceptibles els símptomes o infeccions oportunistes pròpies de la sida.

cast. *sida declarado*, **fr.** *sida déclaré*.

sida pediàtrica

loc. Malaltia o infecció per l'HIV/sida referida o quan afecta infants i joves.

ang. *pediatric aids*, **cast.** *sida pediátrico*, **fr.** *sida pédiatrique*.

sidós -osa

m. i f. Persona infectada per l'HIV, portadora de la sida.

cast. *sidoso*, **fr.** *sidéen*.

sidós -osa

adj. Relatiu o pertanyent a la sida.

cast. *sidoso*, **fr.** *sidéen*.

sidòtic -ca

m. i f. Persona infectada per l'HIV i que ha arribat a presentar alguns dels símptomes del desenvolupament o progressió a sida. Col·loquialment s'empra en to pejoratiu.

cast. *sidótico*, **fr.** *sidotique, sidaïque*.

síмптоa

(del grec *sympntoma* 'coincidència') *m.* Fenomen anormal, funcional o sensitiu, aspecte perceptible relacionat amb una malaltia, que en permet la indentificació o el diagnòstic.

ang. *symptom*, **cast.** *síntoma*, **fr.** *symptôme*.

síptomàtic -ca

adj. Es diu de la persona infectada per l'HIV i que ha manifestat alguna de les infeccions dites oportunistes, associades i definitòries de la sida.

ang. *symptomatic*, **cast.** *sintomático*, **fr.** *symptomatique*.

síptomatologia

(del grec *sympntoma* i *logos*) *f.* Conjunt de símptomes d'una malaltia. Estudi d'aquests símptomes.

ang. *symptomatology*, **cast.** *sintomatología*, **fr.** *symptomatologie*.

síncici

(de *sin-* i del grec *kytos* 'cèl·lula') *m.* Cèl·lula gran formada per la fusió d'altres, que presenta més d'un nucli. En el cas de l'HIV, fusió observada en cultius d'una cèl·lula infectada amb d'altres adjacents que no ho estan. Segons aquesta capacitat inductora de l'HIV, aquest es classifica en inductor de síncicis (IS) o no inductor de síncicis (NIS).

ang. *syncytium*, **cast.** *síncicio*, **fr.** *syncite*.

síndrome

(del grec *syndromé* 'concurrència de coses diverses') *f.* Conjunt de signes, símptomes o afeccions que caracteritzen un procés morbós. Estrictament, rep el nom de la malaltia quan se'n coneix l'element causant. D'aquí que quan no s'havia encara descrit l'HIV com a element causant de la sida aquesta fos anomenada com a síndrome i que posteriorment al 1983, quan l'HIV va ser identificat, les sigles de sida esdevinguessin ja el nom de la malaltia.

ang. *syndrome*, **cast.** *síndrome*, **fr.** *syndrome*.

síndrome de Stevens-Johnson

loc. Malaltia cutània greu de començament sobtat, amb febre alta, cefalea, afectació de l'estat general, estomatitis amb vesícules als llavis, llengua i mucosa bucal, ulceracions,

conjuntivitis, picors arreu del cos, erupcions cutànies, ... Pot resultar d'una severa reacció al·lèrgica a algun medicament (per ex. la nevirapina).

ang. *Stevens-Johnson syndrome*, **cast.** *síndrome de Stevens-Johnson*, **fr.** *syndrome de Stevens-Johnson*.

sinergia

(de *sin-* i del grec *érgon* 'treball') *f.* Interacció de dos o més medicaments amb una mateixa finalitat, de manera que la combinació fa que se'n multipliqui l'efecte final i que aquest resulti molt més gran que els de cadascuna de les medicacions administrades individualment.

ang. *synergy*, **cast.** *sinergia*, **fr.** *synergie*.

sistema HLA

loc. Antigen d'histocompatibilitat. Estructura específica existent a la superfície de les cèl·lules amb caràcter antigènic, és a dir, que permet la captació d'antígens. També es coneix com a HLA (de *human lymphocite antigen*) o antigen HLA.

ang. *HLA*, **cast.** *HLA*, **fr.** *molécule HLA*.

sistema immunitari

loc. Conjunt de mecanismes, òrgans (tim per ex.) i cèl·lules (leucòcits, limfòcits, NK, etc.) encarregades de garantir la reacció de l'organisme per defensar-se de la presència d'elements patògens, antígens, infeccions, etc.

ang. *immune system*, **cast.** *sistema immunitario*, **fr.** *système immunitaire*.

sistema limfàtic

loc. Conjunt de vasos i ganglis limfàtics per on circula la limfa, i que emmagatzema i madura els limfòcits T.

ang. *lymphatic system*, **cast.** *sistema linfático*, **fr.** *système lymphatique*.

sistema nerviós central

loc. Conjunt de l'encèfal i de la medul·la espinal. Es pot veure greument afectat per l'HIV, sobretot en situació de sida avançada. També hom s'hi refereix per les sigles SNC.

ang. *central nervous system (CNS)*, **cast.** *sistema nervioso central*, **fr.** *système nerveux central, SNC*.

sistema nerviós perifèric

loc. Conjunt dels nervis de l'organisme

(motors, sensitius, simpàtics i parasimpàtics).
També hom s'hi refereix per les sigles SNP.
ang. *peripheral nervous system (PNS)*,
cast. *sistema nervioso periférico*, **fr.**
système nerveux périphérique, **SNP**.

sistèmic -ca

adj. Que fa referència o abasta el conjunt de l'organisme. Teràpia sistèmica, la que abasta tot l'organisme més enllà dels focus afectats per la malaltia.

ang. *systemic*, **cast.** *sistémico*, **fr.**
systémique.

SK

m. Sigla de sarcoma de Kaposi. Vegeu sarcoma de Kaposi.

ang. *KSS*, **cast.** *SK*, **fr.** *SK*.

SNC

m. Acrònim de sistema nerviós central. Vegeu sistema nerviós central.

ang. *CNS*, **cast.** *SNC*, **fr.** *SNC*.

SNP

m. Acrònim de sistema nerviós perifèric. Vegeu sistema nerviós perifèric.

ang. *PNS*, **cast.** *SNP*, **fr.** *SNP*.

soca

(*del cèltic tsukka 'bastó, tronc'*) *f.* Conjunt de virus (HIV) que presenten unes característiques en la seva estructura (genotípiques) que es conserven malgrat l'intens procés de replicació, similars a les del primer tipus de virus a partir del qual s'han reproduït. L'alta variabilitat i mutació de l'HIV dona lloc a l'aparició de soques noves. *Soca viral*.

ang. *strain*, **cast.** *cepa*, **fr.** *souche*.

sodi

(*del llatí científic sodium*) *m.* Element químic, present en la sal, que en l'organisme actua com a regulador del nivell d'hidratació. La seva presència és indicativa del bon o mal funcionament dels ronyons. Un excés de sodi pot comportar la formació de càlculs. El seu símbol químic és *Na*.

ang. *sodium*, **cast.** *sodio*, **fr.** *sodium*.

solidaritat

(*de solidari < llatí solidarius 'pel conjunt'*)
f. El fet de mostrar-se solidari amb altres persones amb qui hom té consciència de com-

partir ideals, interessos o objectius pels quals es mena una acció d'ajuda o assistència, bé una acció conjunta, amb la pretensió de millorar un estat de coses o circumstàncies socials que també pugui beneficiar tothom.

ang. *solidarity*, **cast.** *solidaridad*, **fr.**
solidarité.

sonda

(*del fr. sonde < ang. sund 'mar'*) *f.* Instrument cilíndric, allargat i flexible que pot ser metàl·lic, de goma o de material plàstic que es fa servir per explorar, dilatar, injectar o drenar un conducte o part de l'organisme.

ang. *sound*, **cast.** *sonda*, **fr.** *sonde*.

SQV

m. Abreviatura comuna de saquinavir. Vegeu saquinavir.

ang. *SQV*, **cast.** *SQV*, **fr.** *SQV*.

STI

Sigla corresponent a l'anglès *Structured Treatment Interruption*, interrupció terapèutica. Vegeu interrupció terapèutica.

Stop Sida

n. propi m. Associació sense ànim de lucre de lluita contra la sida, principalment en l'àmbit preventiu, per mitjà de campanyes informatives i de sensibilització, i que ofereix el servei de la prova de detecció d'anticossos de la sida amb caràcter anònim, com a centre alternatiu de detecció. Té la seu a Barcelona.

subpoblació limfocitària

loc. Cadascun dels diferents tipus o famílies de limfòcits com són els limfòcits B, els limfòcits T, els NK, els CD3, els CD4, els CD8, etc.

cast. *subpoblación linfocitaria*, **fr.**
subpopulation lymphocitaire.

sulfa

f. Expressió col·loquial per referir-se a les sulfamides. Vegeu sulfamida.

sulfadiacina

f. Medicament sulfamida utilitzat en el tractament de la toxoplasmosi i de la meningitis.

ang. *sulfadiazine*, **cast.** *sulfadiacina*, **fr.**
sulfadiazine.

sulfamida

f. Tipus d'antibiòtic caracteritzat per contenir

sulfur-nitrogen. L'ús de les sulfamides afecta el metabolisme de l'àcid fòlic, i s'utilitza en el tractament de la toxoplasmosi.

ang. *sulfa drug*, **cast.** *sulfamida*, **fr.** *sulfamide*.

supervivent de llarga durada

loc. Persona infectada per l'HIV que es manté clínicament i immunològicament estable i bé pel que fa al recompte de CD4 al llarg d'una dècada, sense haver seguit cap tractament antiretroviral.

ang. *long-term nonprogressor*, **cast.** *superviviente de larga duración*.

suport emocional

loc. Recolzament que es dóna a una persona per tal de superar un estat emocional negatiu o depressiu, o millorar el seu estat d'ànim amb vistes a millorar la seva gestió de la malaltia, presa decisions o adhesió al tractament ART.

cast. *apoyo emocional*, **fr.** *support émotionnel*.

supressió viral

loc. Reducció de la presència de l'HIV en plasma per sota dels nivells de detecció com a resultat de l'acció dels medicaments antiretrovirals.

ang. *viral supression*, **cast.** *supresión viral*, **fr.** *supression virale*.

Sustiva

f. Nom comercial amb què és produït l'inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid efavirenz, per DuPont Pharma. La seva abreviatura comuna és EFV.

ang. *Sustiva*, **cast.** *Sustiva*, **fr.** *Sustiva*.

T t

T-1249

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase 1 d'experimentació. Es mostra actiu contra l'HIV resistent a la T-20. És produït per Trimeris Inc.

ang. *T-1249*, **cast.** *T-1249*, **fr.** *T-1249*.

T-20

f. Inhibidor de la fusió, actualment en fase 2 d'experimentació, que evita l'acoblament de l'HIV a la membrana cel·lular i que aquest

pugui abocar el seu contingut d'ARN i infectar el limfòcit. S'administra per infusió. També és conegut com a pentafusida. És produït per Trimeris Inc.

ang. *T-20*, **cast.** *T-20*, **fr.** *T-20*.

T4

m. Tipus de cèl·lula T. Vegeu CD4.

ang. *CD4*, **cast.** *T4*, **fr.** *T4*.

T8

m. Tipus de cèl·lula T. Vegeu CD8.

ang. *CD8*, **cast.** *T8*, **fr.** *T8*.

TAC

m. Acrònim de tomografia axial computada. També se'n sol dir TC. Vegeu escàner.

ang. *CAT scan*, **cast.** *TAC*, **fr.** *scanner*.

tanefovir

m. Medicament ART, inhibidor de la transcriptasa inversa, nucleòtid, actualment en fase 3 d'experimentació.

ang. *tanefovir*, **cast.** *tanefovir*, **fr.** *tanefovir*.

Tapís Memorial de la Sida

n. propi m. Superfície tèxtil composta de quílts o tapissos individuals de mida 90x180, que es dediquen al record de persones mortes per la sida. El Tapís Memorial de la Sida és impulsat per Projecte dels NOMS. Vegeu Projecte dels NOMS i també Memorial Internacional de la Sida.

ang. *AIDS Memorial Quilt*, **cast.** *Tapiz Memorial del Sida*, **fr.** *patchwork du sida*.

targeta sanitària

loc. Document acreditatiu personal, emès pel Servei Català de la Salut, que permet l'accés i ser atès en els centres sanitaris a Catalunya. La targeta sanitària consta de nom i cognoms i del CIP, codi d'identificació personal (de tipus alfanumèric).

tat

m. Proteïna de l'HIV que ajuda a completar el genoma de l'ARN viral i ulteriorment formar nous virus a partir de l'ADN viral present en les cèl·lules CD4 infectades. El tat pot incidir en la reactivació d'altres virus latents en persones seropositives com el virus JC que provoca leucoencefalopatia multifocal progressiva, o el desenvolupament del sarcoma de Kaposi, per exemple.

ang. *tat*, **cast.** *tat*, **fr.** *tat*.

TB o TBC

f. Sigla de tuberculosi. Vegeu tuberculosi.
ang. *TB*, **cast.** *TB*, **fr.** *TB*.

tècnica invasiva

loc. Hom considera tècnica invasiva qualsevol pràctica en què hi hagi la possibilitat de contacte directe amb líquids corporals d'una persona infectada per l'HIV.
cast. *técnica invasiva*, **fr.** *technique invasive*.

tècnica ultrasensible

loc. Mètode de mesura de la càrrega viral d'HIV en plasma en nivells de detecció inferiors a 100 còpies per m³.
cast. *técnica ultrasensible*, **fr.** *test ultrasensible*.

teixit adipós

loc. Massa grassa de l'organisme.
ang. *adipose tissue, fatty tissue*, **cast.** *tejido adiposo*, **fr.** *tissu adipeux*.

teixit limfàtic

loc. Òrgans del sistema limfàtic arreu del cos, com ara el moll de l'os, el tim, els ganglis limfàtics, les amígdales, la melsa, i els superposats limfoïdes de les mucoses.
ang. *lymphoide tissue*, **cast.** *tejido linfático*, **fr.** *tissu lymphoïde*.

ter in die

locució llatina que significa tres cops al dia, que es fa servir en prescripcions mèdiques per indicar el nombre de preses de medicaments.
ang. *ter in die*, **cast.** *ter in die*, **fr.** *trois fois par jour*.

teràpia

(*del grec therapeia 'servei, atenció'*) f. Conjunt d'accions, pràctiques mèdiques o prescripció d'una medicació pensat per al guariment, alleujament o cronificació d'una malaltia. Vegeu també tractament.
ang. *therapy*, **cast.** *terapia*, **fr.** *thérapie*.

teràpia alternant

loc. Tractament antisida que es duu a terme en pacients no pretractats o naïfs, consistent en l'alternança periòdica de teràpies combinades per no donar possibilitat temporal a l'HIV de crear resistències a cap dels fàrmacs administrats.
cast. *terapia alternante*.

teràpia combinada

loc. Tractament antisida basat en la combinació i administració simultània de 2 (biteràpia), 3 (triteràpia) o més fàrmacs antiretroviral. També s'anomena col·loquialment còctel.
ang. *combination therapy*, **ART combination**, **cast.** *terapia combinada*, **fr.** *thérapie combinée*.

teràpia de manteniment

loc. Teràpia administrada a base de medicaments amb la finalitat de mantenir l'estat del pacient en una nota d'estabilitat a llarg termini, preferentment amb nivells indetectables de la càrrega viral, seguida de controls periòdics. La teràpia de manteniment pot representar una disminució o adequació de les dosis el tractament antiretroviral, segons la concentració observada en plasma i si es manté una pressió suficient per a la supressió viral.
ang. *maintenance therapy*, **cast.** *terapia de mantenimiento*.

teràpia de rescat

loc. Tractament antiretroviral molt potent que s'administra a una persona seropositiva quan s'ha produït una pèrdua notòria de l'eficàcia d'un tractament anterior, o bé en substitució d'un tractament que hom no tolera. També se'n diu teràpia de salvament.
ang. *salvage therapy*, **cast.** *terapia de rescate*, **fr.** *thérapie de sauvement*.

teràpia psicològica

loc. Conjunt de pràctiques i d'accions destinades a guarir o tractar problemes d'ordre psicològic que, en el cas de les persones HIV+, esdevé important per a una millor assumpció de la malaltia, presa de decisions i adhesió al tractament.
ang. *psychological therapy*, **cast.** *terapia psicológica*, **fr.** *thérapie psychologique*.

test de resistències

loc. Prova analítica que s'efectua de l'HIV per determinar-ne les mutacions (genotipat) i la sensibilitat davant l'acció de medicaments (fenotipat) per establir les resistències que presenta el virus enfront l'eficàcia de determinats medicaments o teràpies, i efectuar-ne una modificació o intensificació.
ang. *resistance assay*, **cast.** *test de resis-*

tencias, **fr.** *test de résistances.*

testosterona

f. Hormona masculina segregada pels testicles, que estimula el desenvolupament dels òrgans genitals masculins.

ang. *testosterone*, **cast.** *testosterona*, **fr.** *testostérone.*

TH1

f. Tipus de resposta immunitària (cel·lular) en què intervenen els limfòcits T, els quals provoquen la secreció d'un conjunt de citocines que activen els macròfags, els CD 8 i les cèl·lules NK, alhora que s'hi inhibeix la resposta immunitària humoral (creació d'anticossos -TH2-). Vegeu també resposta immunitària i immunitat cel·lular.

ang. *Th1*, **cast.** *Th1*, **fr.** *TH1.*

TH2

f. Tipus de resposta immunitària (humoral) en què intervenen els limfòcits T, els quals provoquen la secreció d'un conjunt de citocines que activen els limfòcits B, alhora que s'hi inhibeix la resposta immunitària cel·lular (activació de limfòcits T i macròfags -TH1-). Vegeu també resposta immunitària i immunitat humoral.

ang. *Th2*, **cast.** *Th2*, **fr.** *TH2.*

TID

Sigla corresponent a la locució llatina *ter in die*, tres cops al dia.

ang. *TID*, **cast.** *TID*, **fr.** *trois fois par jour.*

tim

(*del llatí timus*) *m.* Òrgan glandular situat a la part inferior del coll que es compon de dos lòbuls i de gran importància en el funcionament del sistema immunitari ja que s'hi formen els limfòcits T, entre els quals els CD4 i els CD8.

ang. *thymus*, **cast.** *timo*, **fr.** *thymus.*

tipranavir

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la proteasa, actualment en experimentació. També és conegut per PNU 140690, produït per Pharmacia & Upjohn.

ang. *tipranavir*, **cast.** *tipranavir*, **fr.** *tipranavir.*

Tmàx.

m. Abreviatura que significa temps màxim, utilitzada per expressar la durada màxima de

la presència d'un medicament en plasma. La Tmàx. i la Cmàx. serveixen per determinar l'AUC d'un medicament. Vegeu AUC.

ang. *Tmax.*, **cast.** *Tmáx.*, **fr.** *Tmax.*

T1/2

m. Abreviatura que significa temps mitjà, utilitzada per expressar la durada mitjana de la presència d'un medicament en plasma.

ang. *T1/2.*, **cast.** *T1/2.*, **fr.** *T1/2.*

tolerància

(*del llatí tolerare 'suportar'*) *f.* Capacitat de l'organisme d'assimilar un medicament o un tractament terapèutic, sense reaccions adverses.

ang. *tolerance*, **cast.** *tolerancia*, **fr.** *tolérance.*

tòpic -ca

(*del llatí topicus < grec. topikós 'local'*) *adj.* Aplicat directament sobre la pell.

ang. *topical*, **cast.** *tópico*, **fr.** *topique.*

toxicitat

(*de toxo*) *f.* Qualitat de tòxic, activitat tòxica d'una substància o medicament que pot provocar lesions o disfuncions en l'organisme.

ang. *toxicity*, **cast.** *toxicidad*, **fr.** *toxicité.*

toxicitat mitocondrial

loc. Toxicitat que es dona al mitocondri per aparició d'acidosi làctica, que hom pensa que pot estar relacionada amb els processos de lipodistròfia en persones HIV+. Vegeu també mitocondri i acidosi làctica.

ang. *mitochondrial toxicity*, **cast.** *toxicidad mitocondrial*, **fr.** *toxicité mitochondriale.*

toxicoman -òmana

m. i f. Persona usuària de drogues o amb addicció a les drogues. Afectat per la toxicomania. Col·loquialment també se'n diu drogat o drogata, en sentit pejoratiu o insultant. Vegeu drogodependent.

ang. *drug addict*, **cast.** *toxicómano*, **fr.** *toxicomane.*

toxox-

(*del grec toxikón 'metzina'*) Forma prefixada indicativa de tòxic, verí, metzina, o de toxicitat.

toxox

f. Terme col·loquial per referir-se a una toxoplasmosi. Vegeu toxoplasmosi.

toxoplasma

m. Tipus d'esporejats, paràsit intracel·lular, causant de la toxoplasmosi. Es troba en gats i altres felins i en mamífers i ocells. D'aquí que amb recomptes limfocitaris baixos de CD4 calgui evitar el contacte amb gats, ocells i la ingesta de carn crua per evitar-ne la transmissió.

ang. *toxoplasma*, **cast.** *toxoplasma*, **fr.** *toxoplasme*.

toxoplasmosi

f. Malaltia relacionada amb la sida, consistent en la inflamació del cervell causada pel *toxoplasma gondii*, tractable amb sulfadiacina, i que sol produir-se amb un recompte limfocitari baix (inferior a 100 CD4). La toxoplasmosi pot ser congènita i no adquirida i desenvolupar-se en un estat immunocompromès.

ang. *toxoplasmosis*, **cast.** *toxoplasmosis*, **fr.** *toxoplasmosè*.

tractament

(*de tractar < llatí tractare 'masegar, manegar'*) *m.* Conjunt de mitjans higiènics, dietètics, farmacològics, quirúrgics, etc. que hom posa en pràctica per al guariment o alleujament d'una malaltia. També se'n diu teràpia.

ang. *treatment*, **cast.** *tratamiento*, **fr.** *traitement*.

(en) tractament

loc. Es diu de la persona que segueix un tractament ART i manté una bona tolerància i adhesió, especialment en el marc d'un protocol o assaig clínic d'un nou medicament. Habitualment s'expressa per les sigles OT corresponents a l'anglès *on treatment* per diferenciació dels pacients ITT (vegeu ITT), que es comptabilitzen dins l'estudi si bé no aconsegueixen mantenir-s'hi en tractament.

ang. *on treatment*, *OT*, **cast.** *en tratamiento*.

tractament

m. Col·loquialment, sinònim de medicament.

tracte gastrointestinal

loc. Conjunt d'òrgans que participen en la realització de l'absorció, la digestió i l'eliminació dels aliments. El tracte gastrointestinal inclou, doncs, llavis, boca,

esòfag, estómac, intestins (prim i gros), còlon i recte.

ctinal tract (*GI tract*), **cast.** *tracto gastrointestinal*.

traducció

(*del llatí traductio 'passar d'un lloc a l'altre'*)

f. En el cicle de replicació de l'HIV, procés en què l'ADN viral ja duplicat es tradueix de nou en ARN viral, encara dins la cèl·lula CD4. També se'n diu transcripció.

ang. *transcription*, **cast.** *traducción*, **fr.** *synthèse*.

transaminasa

f. Enzim que transfereix grups amínics. S'agrupen en dues categories: la gamma GOT i la gamma GPT i així es solen presentar en els resultats d'anàlitiqes. El fetge té grans concentracions de GPT. Les lesions del fetge per hepatitis o cirrosis, comporten un augment notable de transaminases a la sang. En persones seropositives en què la medicació antiretroviral pot ser hepatotòxica cal controlar regularment el nivell de transaminases. Així mateix, en aquelles persones que presenten coinfecció d'HIV amb algun tipus d'hepatitis (activa, crònica o erradicada).

ang. *transaminase*, **cast.** *transaminasa*, **fr.** *transaminase*.

transcripció

(*del llatí transcriptio 'escriure'*) *f.* Procés pel qual la informació de l'ADN viral es copia en una cadena d'ARN missatge, gràcies a l'enzim ARN polimerasa. També s'anomena traducció. Vegeu traducció.

ang. *transcription*, **cast.** *transcripción*, **fr.** *transcription*, *synthèse*.

transcripció inversa

f. En el cicle de replicació de l'HIV, procés en què l'ARN viral es retrotranscriu o converteix en ADN, abans de penetrar en el nucli de la cèl·lula, gràcies a l'enzim transcriptasa inversa. També s'anomena retrotranscripció.

ang. *reverse transcription*, **cast.** *transcripción inversa*, **fr.** *transcription inverse*.

transcriptasa inversa

f. Enzim que permet el pas de l'ARN viral en ADN, essencial en el cicle vital dels retrovirus com l'HIV.

ang. *reverse transcriptase (RT)*, **cast.** *transcriptasa inversa o reversa*, **fr.** *transcriptase inverse*.

transexual

(de *trans* 'a l'altra abnda' i *sexual*) *m. i f.* Persona nascuda fisiològicament amb un sexe i que, bé per motius d'ordre psicològic o altre, se sent del sexe contrari, motiu pel qual ha realitzat un canvi de sexe amb intervenció quirúrgica i un tractament hormonal *ad hoc*.

ang. *transsexual*, **cast.** *transexual*, **fr.** *transexuel*.

transfusió

(del llatí *transfusio*) *f.* Operació consistent a fer passar a una persona malalta un líquid a les seves venes, especialment sang o elements sanguinis, prèviament obtinguts d'un donant o bé directament d'una altra persona. La sang emprada per a transfusions ha de ser prèviament verificada per evitar la transmissió de malalties com la sida, però també altres malalties, com s'havia produït anys abans en cas d'hemofílics. Actualment tota la sang és testada en aquest sentit.

ang. *transfusion*, **cast.** *transfusión*, **fr.** *transfusion*.

transmissible

adj. Es diu de la infecció que pot passar d'un individu a un altre a partir d'un contacte directe (sovint de caràcter íntim però no exclusivament). La sida i les MTS són precisament malalties transmissibles.

ang. *transmissible*, **cast.** *transmisibile*, **fr.** *transmissible*.

transmissió horitzontal

loc. Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que es produeix entre dues persones per via sexual o per compartiment de xeringues infectades. Es diferencia de la transmissió vertical que es dona de mare a fill.

ang. *transfusion*, **cast.** *transfusión*, **fr.** *transfusion*.

transmissió parenteral o intravenosa

loc. Via de transmissió i contagi de l'HIV que es dona a partir de l'ús d'una xeringa prèviament en contacte amb sang infectada per l'HIV d'un portador UDVI.

ang. *parenteral transmission*, **cast.** *transmisión parenteral*.

transmissió perinatal

loc. Vegeu transmissió vertical.

ang. *perinatal transmission*, **cast.** *transmisión perinatal*, **fr.** *transmission périnatale*.

transmissió sexual

loc. Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que es produeix a partir de pràctiques de risc en el manteniment de relacions sexuals, en les quals es produeix un contacte de sang amb sang, de semen amb sang o de secrecions vaginals amb sang, sovint possibilitades per microlesions no sempre perceptibles visualment.

ang. *sexual transmission*, **cast.** *transmisión sexual*, **fr.** *transmission sexuelle*.

transmissió vertical

loc. Via d'infecció o de transmissió de l'HIV que es produeix d'una mare seropositiva al seu nadó, durant o just abans del part.

ang. *vertical transmission*, **cast.** *transmisión vertical*, **fr.** *transmission mère-enfant*, *transmission verticale*.

trasplantament

(del prefix llatí *tras-* 'dellà' i *plantar*) *m.* Operació de trasplantar un òrgan o un teixit, habitualment d'una persona a una altra, per tal de substituir-ne un altre que presenta una patologia i permetre la recuperació de les seves funcions a la persona trasplantada. Els trasplantaments hepàtics són una opció terapèutica reclamada per a les persones seropositives amb hepatopatologies greus.

ang. *transplantation*, **cast.** *transplante*, **fr.** *transplantation*.

3TC

m. Abreviatura comuna de la lamivudina. Vegeu lamivudina.

ang. *3TC*, **cast.** *3TC*, **fr.** *3TC*.

trifosfat d'adenosina

loc. Àcid nucleòsid que intervé en el catabolisme dels mitocondris. Habitualment es representa amb les sigles ATP.

ang. *ATP*, *adenosine triphosphate*, **cast.** *adenosina trifosfato*, **fr.** *adénosine triphosphate*.

triglicèrid

(del prefix *tri-* i *glicerol*) *m.* Combinació de glicerol i tres cadenes d'àcids grassos. Si es

manifesta en estat sòlid és un greix i en estat líquid és un oli. La seva elavada taxa a la sang, com la del colesterol, pot presentar un factor de risc de patologia cardiovascular. El seu augment en persones HIV+ pot ser un efecte col·lateral de la medicació antiretroviral. Per al seu control en nivells acceptables convé ajustar la medicació, ajustar la dieta alimentària i la pràctica d'exercici. Hi ha també diversos medicaments per combatre'n les taxes elevades. Vegeu també antilipèmic.

ang. *triglyceride*, **cast.** *triglicèrido*, **fr.** *triglycéride*.

triteràpia

f. Tractament antiretroviral consistent en l'administració conjunta de tres medicaments ART, habitualment dos inhibidors de la transcriptasa inversa i un inhibidor de la proteasa.

ang. *threotherapy*, **cast.** *triterapia*, **fr.** *trithérapie*.

Trizivir

m. Nom comercial del compost farmacèutic que combina en una mateixa pastilla AZT, 3TC i abacavir. Actualment encara és pendent d'aprovació.

ang. *Trizivir*, **cast.** *Trizivir*, **fr.** *Trizivir*.

trombòcit

(*del grec thrómbos 'coàgul' i kytos 'cavitat'*)

m. Vegeu plaqueta.

ang. *thrombocyte*, **cast.** *trombocito*, **fr.** *thrombocyte*.

trombopènia

m. Escassetesa de plaquetes a la sang circulant. També se'n diu trombocitopènia o plaquetopènia.

ang. *thrombocytopenia*, **cast.** *trombopenia*, **fr.** *thrombopénie*.

trombosi

f. Formació o presència d'un trombe (coàgul) en un vas sanguini o en el cor.

ang. *thrombosis*, **cast.** *trombosis*, **fr.** *thrombose*.

tropisme

(*del grec trópos 'gir, volta'*) *m.* Moviment d'orientació i atracció cap a una cèl·lula o un organisme per influència d'un factor estimulants. Tendència de l'HIV per infectar

determinades cèl·lules o teixits. El tropisme de l'HIV ve determinat per les glicoproteïnes gp41, gp160, gp120, el receptor CD4 i els coreceptors CCR5 i CXCR-4.

ang. *tropism*, **cast.** *tropismo*, **fr.** *tropisme*

tuberculina

f. Substància aconseguida a partir de cultius de bacils que, injectada subcutàniament, produeix una reacció localitzada que serveix com a prova diagnòstica d'haver estat en contacte amb el bacil de Koch, causant de la tuberculosi.

ang. *Mantoux test*, **cast.** *tuberculina*, **fr.** *tuberculine, intra-dermo réaction, Mantoux*.

tuberculosi

(*del llatí tuberculum 'bony, excrescència' i -osi*) *f.* Malaltia infecciosa i contagiosa provocada pel bacil de Koch que afecta principalment els pulmons si bé pot afectar altres teixits i òrgans. S'encomana generalment per via aèria, en inhalar expectoracions d'altres persones activament infectades. La tuberculosi és una de les malalties associades a la sida. El seu tractament requereix un mínim de 9 mesos. També es coneix per les sigles TB o TBC.

ang. *tuberculosis*, **cast.** *tuberculosis*, **fr.** *tuberculose*.

U u

UAU

Acrònim d'Unitat d'Atenció a l'Usuari. Al sistema sanitari públic a Catalunya, centres d'atenció i informació, i de supervisió del funcionaments dels CAP i dels CAC. Tradicionalment i col·loquialment també se'n sol dir *inspecció mèdica*.

UDVI

Sigla corresponent a usuari de drogues per via intravenosa.

ang. *IDU*, **cast.** *UDVI*, **fr.** *UDIV*.

UDVP

Sigla corresponent a usuari de drogues per via parenteral, usat impròpiament però habitualment enlloc d'UDVI.

UNAIDS

n. propi m. Vegeu ONUSIDA.

urea

(del grec *ouron* 'orina') *f.* Compost cristal·lí resultant del metabolisme de les proteïnes, per degradació dels aminoàcids de l'organisme. Principalment és present en l'orina que n'és la via d'excreció. Vegeu també àcid úric.

ang. *urea*, **cast.** *urea*, **fr.** *urée*.

ús compassiu

loc. Tipus d'administració d'un medicament, encara en fase experimental i que és subministrat per la companyia productora o impulsora de l'assaig clínic corresponent.

ang. *compassionate use*, **cast.** *uso compasivo*, **fr.** *usage compassionif*.

usuari -ària

(de *ús*) *adj. i m. i f.* Es diu de la persona (especialment si és HIV+) que fa ús d'algun dels serveis ofertats per les entitats o ONG de lluita contra la sida, o que es beneficia de la seva acció sense necessitat de ser-ne membre, com per exemple les accions de voluntariat, cònselling, els GAM, etc. També es diu de la persona HIV+ (pacient) que fa ús dels serveis sanitaris de tractament de la sida.

ang. *user*, **cast.** *usuario*, **fr.** *utilisateur*.

V V

vacances terapèutiques

loc. Interrupció del tractament ART deguda a la toxicitat o intolerabilitat de l'organisme, o interacció amb altres circumstàncies que en dificulten la prosecució habitual.

ang. *drug holidays*, **cast.** *vacaciones terapéuticas*, **fr.** *vacance thérapeutique*.

vacuna

(de *vaccina* 'verola de la vaca') *f.* Substància que conté antígens recombinants, afeblits (atenuats) o morts de l'element infeccios, de manera que l'organisme el reconegui i desenvolupi una immunitat a llarg termini contra aquest element patògen tot activant les cèl·lules T de memòria, sense causar cap

altra patologia. Les vacunes poden ser de caràcter preventiu (per evitar la contracció d'una malaltia) o terapèutic (per al tractament de la malaltia ja contraïda). També se'n pot dir *vací*.

ang. *vaccine*, **cast.** *vacuna*, **fr.** *vaccin*.

Vacutàiner

m. Nom comercial de l'estri conformat per una agulla i un tub de plàstic a l'interior del qual es disposa d'una altra agulla perquè s'hiacoblin tubs per a l'extracció de diverses mostres de sang per ser analitzades. A mesura que s'hiacoblen els tubs s'obre el flux sanguini automàticament que s'estronca quan es retiren del Vacutàiner.

ang. *Vacutainer*, **cast.** *Vacutainer*, **fr.** *Vacutainer*.

vademècum

(del llatí *vademecum* 'que va amb mi') *m.* Manual que conté les nocions elementals de l'art mèdica com ara medicaments, tractaments, patologies, etc.

ang. *vade mecum*, **cast.** *vademécum*, **fr.** *vade-mecum*.

vagina

(del llatí *vagina* 'beina, estoig') *f.* Part de l'aparell genital femení, des de l'úter fins a la vulva.

ang. *vaginal*, **cast.** *vagina*, **fr.** *vagin*.

vaginal

adj. Relatiu o pertanyent a la vagina.

ang. *vaginal*, **cast.** *vaginal*, **fr.** *vaginal*.

valaciclovir

m. Profàrmac antiviral que s'administra per via oral, i que en l'organisme es transforma en aciclovir. Especialment indicat per al tractament dels herpes. Durant força temps s'havia especulat que també podia tenir una certa activitat antiretroviral, si bé d'ençà de la generalització de les teràpies combinades se n'ha descartat pràcticament aquest darrer ús.

ang. *valacyclovir*, **cast.** *valaciclovir*, **fr.** *valaciclovir*.

valor de referència

loc. Nombre o quantitat màxima o mínima que en una anàlisi s'estableix com a indicador de normalitat per al diagnòstic de l'estat de salut, de manera que estar per sota o per

sobre d'aquest valor significa una alteració que pot ser deguda a circumstàncies momentànies, patologies, efectes col·laterals, etc. Normalment en les analítiques s'expressen al costat dels resultats quins en són el valor de referència, i si aquests són alterats s'hi sol posar un asterisc o diversos segons que l'alteració sigui més o menys accentuada.

ang. *normal range*, **cast.** *valor de referència*, **fr.** *valeur normal*.

vas limfàtic

loc. Conducte per on circula la limfa, que té origen en l'estructura íntima dels teixits, independentment dels capil·lars sanguinis, i que, amb els ganglis limfàtics, constitueixen el sistema limfàtic que transporta la limfa de l'organisme a la vena.

ang. *lymphatic vessel*, **cast.** *vaso linfàtico*, **fr.** *vaisseau lymphoïde*.

vena

(del llatí vena) f. Vas sanguini que duu la sang des dels capil·lars cap al cor.

ang. *vein*, **cast.** *vena*, **fr.** *veine*.

veno-

Forma prefixada del mot llatí vena, que significa vena, relacionat amb les venes.

vertigen

(del llatí vertigo, -inis, 'rodament de cap')
m. Alteració del sentit de l'equilibri caracteritzada per una sensació de rodament de cap, i que pot ser un efecte col·lateral de la medicació antiretroviral sovint, però, amb caràcter transitori.

ang. *dizziness*, **cast.** *vértigo*, **fr.** *vertige*.

VHB

m. Sigla corresponent a virus de l'hepatitis B.

ang. *VHB*, **cast.** *VHB*, **fr.** *VHB*.

VHC

m. Sigla corresponent a virus de l'hepatitis C.

ang. *VHC*, **cast.** *VHC*, **fr.** *VHC*.

via de transmissió

loc. Manera, pràctica o comportament a partir del qual la infecció de l'HIV es pot transmetre d'una persona a una altra. Les vies més comunes són la sexual desprotegida, el compartir xeringues infectades en l'ús de drogues

per via intravenosa, i la transmissió vertical materno-filial.

cast. *vía de transmisión*, **fr.** *voie de transmission*.

vida

(del llatí vita) f. Fet de viure, estat dinàmic en què l'organisme evoluciona i s'adapta a diferents circumstàncies d'ençà del seu naixement fins a la mort, tot acomplint un seguit de funcions físiques, i psíquiques quan ens referim a l'ésser humà.

ang. *life*, **cast.** *vida*, **fr.** *vie*.

Videx

m. Nom comercial del DDI o didanosina, i que és produït per l'empresa Bristol-Myers Squibb (BMS). La seva abreviatura comuna és ddI.

ang. *Videx*, **cast.** *Videx*, **fr.** *Videx*.

vigilància epidemiològica

loc. Acció de recollir dades i fer un seguiment sobre l'abast i característiques d'una epidèmia a partir d'una xarxa de professionals sanitaris o col·laboradors que periòdicament informen sobre els casos tractats o detectats de nous relatius a la malaltia objecte d'estudi.

ang. *epidemiologic surveillance*, **cast.** *vigilancia epidemiológica*, **fr.** *surveillance épidémiologique*.

VIH

m. Sigla corresponent a virus d'immunodeficiència humana. HIV. Vegeu HIV.

ang. *HIV*, **cast.** *VIH*, **fr.** *VIH*.

VIH-1

m. HIV-1. Vegeu HIV-1.

ang. *HIV-1*, **cast.** *VIH-1*, **fr.** *VIH-1*.

VIH-2

m. HIV-2. Vegeu HIV-2.

ang. *HIV-2*, **cast.** *VIH-2*, **fr.** *VIH-2*.

VIH+

Persona seropositiva. Vegeu seropositiu.

ang. *HIV+*, **cast.** *VIH+*, **fr.** *VIH+*, *séropositif*.

VIH-

Persona seronegativa. Vegeu seronegatiu.

ang. *HIV-*, **cast.** *VIH-*, **fr.** *VIH-*, *séro-négatif*.

Vih-da

n. propi f. Associació de lluita contra la sida, sense afany de lucre, amb seu a Badalona.

Viracept

m. Nom comercial del nelfinavir. Vegeu nelfinavir. La seva abreviatura comuna és NFV.

ang. *Viracept*, **cast.** *Viracept*, **fr.** *Viracept*.

viral

adj. Relacionat o propi d'un virus. Pertanyent a un virus. Provocat per un virus.

ang. *viral*, **cast.** *viral*, **fr.** *viral*.

Viramune

m. Nom comercial amb què és distribuït l'inhibidor de la transcriptasa inversa anàleg no nucleòsid nevirapina, produït per Boeringher-Ingelheim. L'abreviatura comuna és NVP.

ang. *Viramune*, **cast.** *Viramune*, **fr.** *Viramune*.

virèmia

(de virus i -èmia) f. Grup d'infeccions generalitzades causades per la presència d'un virus o més d'un virus.

ang. *viremia*, **cast.** *viremia*, **fr.** *virémie*.

virèmia

f. Presència de virus a la sang, virèmia plasmàtica.

ang. *virusemia*, **cast.** *viremia*, **fr.** *virémie*.

virèmia cel·lular

loc. Presència de virus, o de partícules virals, a l'interior de la cèl·lula infectada.

ang. *viremia*, **cast.** *viremia celular*, **fr.** *virémie cellulaire*.

virèmia plasmàtica

loc. Presència de virus al plasma sanguini, a la sang.

cast. *viremia*, **fr.** *virémie*.

víric -ca

adj. Viral. Vegeu viral.

virió

(de virus) m. Virus madur format per un nucli central (o core) amb ADN o ARN, envoltat per una membrana protèica (càpsida) d'on es pot configurar un virus complet.

ang. *virion*, **cast.** *virión*, **fr.** *virion*.

viròleg -loga

m. i f. Persona especialitzada en l'estudi i tractament dels virus.

ang. *virologist*, **cast.** *virólogo*, **fr.** *virologiste*.

virologia

(de virus i -logos) f. Branca de la microbiologia que estudia els virus.

ang. *virology*, **cast.** *virología*, **fr.** *virologie*.

virosi

(de virus i -osi) f. Afecció causada pel desenvolupament d'un virus.

ang. *viremia*, **cast.** *virosis*, **fr.** *virose*.

virus

(del llatí virus 'secreció, verí, metzina') m. Agent infeccios de mida submicroscòpica compost d'una molècula d'àcid nucleic (ARN o ADN) envoltat per una coberta protèica (càpsida) i que actua com a paràsit cel·lular ja que per a la seva multiplicació necessita els ribosomes o enzims de la cèl·lula que infecta. El seu sistema de multiplicació es basa en la duplicació del seu ARN o del seu ADN.

ang. *virus*, **cast.** *virus*, **fr.** *virus*.

virus atenuat

loc. Tipus de virus afeblit que s'obté a partir de cultius especials, que ha perdut la seva capacitat d'infecció o de provocar una malaltia, però que conserva la d'estimular la creació d'anticossos.

ang. *attenuated virus*, **cast.** *virus atenuado*, **fr.** *virus atténué*.

virus salvatge

loc. Tipus d'HIV no sotmès a la pressió de cap medicament i que, per tant, no ha produït cap mutació ni resistència, ni s'ha vist afeblit en la seva capacitat infectiva.

ang. *wild-type (WT) virus*, **cast.** *virus salvaje*, **fr.** *virus sauvage*.

virus d'Epstein-Barr

loc. Herpesvirus causant d'un dels dos tipus de mononucleosi (l'altre ho és per CMV). És de caràcter contagiós i afecta principalment el nas i la gorja.

ang. *Epstein-Barr virus (EBV)*, **cast.** *virus de Epstein-Barr*, **fr.** *virus d'Epstein-Barr*.

virus resistent

loc. Virus que degut a les mutacions produïdes en la seva estructura genètica deixa de ser sensible a l'acció d'un o més fàrmacs antivirals cosa que li permet de tornar-se a replicar i infectar altres cèl·lules T CD4.

ang. *resistent virus*, **cast.** *virus resistent*, **fr.** *virus résistant*.

vitamina

(del l'anglès *vitamine* i aquest del llat. *vita* 'vida' i *amine*, radical del mot *amoníac*) *f.* Substància orgànica que, en petites quantitats, és essencial per al metabolisme cel·lular i que cal obtenir de la dieta. La seva manca o quantitats insuficients poden donar lloc a malalties per mancaça o avitaminosis.

ang. *vitamine*, **cast.** *vitamina*, **fr.** *vitamine*.

voluntari -ària

(del llatí *voluntarius* < *voluntas* 'desig fer') *m. i f.* Persona que dedica una part del seu temps i capacitats a ajudar-ne d'altres afectades per la sida, per mor d'objectius cívics i socials sense contraprestació econòmica, i que contribueix a la sensibilització ciutadana de la problemàtica de la sida, dels seus afectats i de la necessitat de resolució.

ang. *volunteer*, **cast.** *voluntario*, **fr.** *bénévolant*.

vulva

f. Conjunt d'òrgans genitals externs femenins.

ang. *vulva*, **cast.** *vulva*, **fr.** *vulve*.

W w

Wasting syndrome

loc. Malaltia definitòria de sida que es caracteritza per la pèrdua d'un 10% del pes normal. Vegeu també *caquèxia*.

ang. *Wasting syndrome* **cast.** *Wasting syndrome*, **fr.** *Wasting syndrome*.

Western Blot

m. Prova de detecció d'anticossos de l'HIV, més complexa i fidedigna que el test ELISA, i que es realitza com a confirmació de

resultats dels tests ELISA quan aquests són indicadors de seropositivitat.

ang. *Western Blot*, **cast.** *Western Blot*, **fr.** *Western Blot*.

WHO

Sigla de l'anglès corresponent a World Health Organisation. Vegeu Organització Mundial de la Salut o OMS.

X x

xarop

(del llatí *syripus*) *m.* Substància líquida, espessa, formada per una solució de sucre en aigua que pot servir per a l'administració d'un medicament (dissol o en suspensió). També se'n diu *aixarop*.

ang. *syrip*, **cast.** *jarabe*, **fr.** *sirop*.

xeringa

(del llatí *syringa* < grec *syrix* 'canya, flauta') *f.* Instrument destinat a introduir substàncies líquides en l'organisme o bé a extreure'n. Consisteix en un tub de vidre, metall o plàstic dins del qual s'acciona un èmbol i en un extrem del qual s'acobla una agulla (generalment) o estri penetrant en l'organisme.

ang. *syringe*, **cast.** *jeringa*, **fr.** *seringue*.

XHUP

Acronim de Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública, a Catalunya. Xarxa d'hospitals, de gestió pública o privada (concertada amb l'ICS) en què poden ser hospitalitzades totes les persones afiliades a la seguretat social.

Z z

zalcitabina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a DDC, o bé pel seu nom comercial Hivid. La seva abreviatura comuna és ddC.

ang. *salcitabine*, **cast.** *zalcitabina*, **fr.** *zalcitabine*.

ZDV

f. Abreviatura comuna de zidovudina. Vegeu

zidovudina.

ang. ZDV, **cast.** ZDV, **fr.** ZDV.

Zérit

m. Nom comercial del D4T o estavudina, produït per l'empresa Bristol-Myers Squibb (BMS). La seva abreviatura comuna és d4T.

ang. Zerit, **cast.** Zérit, **fr.** Zérit.

Ziagen

m. Nom comercial de l'abacavir, i que és produït per Glaxo Wellcom. L'abreviatura comuna és ABV.

ang. Ziagen, **cast.** Ziagen, **fr.** Ziagen.

zidovudina

f. Inhibidor de la transcriptasa inversa, de la família dels anàlegs nucleòsids (NRTI), que s'utilitza com a medicament antiretroviral. Generalment és més conegut com a AZT, o bé pel seu nom comercial Retrovir. La seva abreviatura comuna és AZT o ZDV.

ang. zidovudine, **cast.** zidovudina, **fr.** zidovudine.

zinc

(*del llatí zincum*) *m.* Element químic amb el símbol Zn. Component essencial de molts enzims i amb un paper important en la síntesi de proteïnes. És present també a l'interior del core de l'HIV, en els anomenats dits de zinc, o filaments de zinc, l'acció dels quals és susceptible de ser inhibida amb un antiretroviral actualment en estudi en laboratori.

ang. zinc, **cast.** cinc, **fr.** zinc.

zintevir

m. Medicament antiretroviral inhibidor de la integrasa, actualment en fase 2 d'experimentació. També és conegut com a L-756,423. És produït per Aronex Pharmaceuticals.

ang. zintevir, **cast.** zintevir, **fr.** zintevir.

zòster

m. Manera col·loquial de referir-se a una afecció produïda per l'herpes zòster. Vegeu herpes zòster.

Zovirax

m. Nom comercial de l'antiviral aciclovir.

cast. Zovirax, **fr.** Zovirax.

taula d'equivalències anglès - català

Aa

AB	<i>Ac, anticòs</i>	ALT	<i>GPT, transaminasa gamma GPT</i>
abacavir	<i>abacavir</i>	alternative medicine	<i>medicina alternativa</i>
abrasion	<i>abradió</i>	amino acid	<i>aminoàcid</i>
absortion	<i>absorció</i>	amoebiasis	<i>amebiosi (o amebiasi)</i>
ABT-378/r	<i>ABT-378/r, lopinavir</i>	amphotericin B	<i>anfotericina B</i>
ABV	<i>ABV, abacavir</i>	amprenavir	<i>amprenavir</i>
ACTG	<i>Aids Clinical Trials Group</i>	amylase	<i>amilasa</i>
acidophilus	<i>acidòfil</i>	anabolism	<i>anabolisme</i>
active	<i>actiu</i>	anal	<i>anal</i>
active principle	<i>principi actiu</i>	analog	<i>anàleg</i>
activism	<i>activisme</i>	analgesic	<i>analgèsic</i>
activist	<i>activista</i>	anaphylaxis	<i>anafílaxi</i>
activity	<i>activitat</i>	androgen	<i>androgen</i>
acupuncture	<i>acupuntura</i>	androgenous	<i>androgen</i>
acute	<i>agut</i>	anemia	<i>anèmia</i>
acute HIV infection	<i>infecció aguda</i>	anesthesia	<i>anestèsia</i>
acyclovir	<i>aciclovir</i>	angiogenesis	<i>angiogènesi</i>
adefovir	<i>adefovir</i>	anguish	<i>angoixa</i>
adenopathy	<i>adenopatia</i>	anilingus	<i>anilingus</i>
adenosine triphosphate	<i>trifosfat d'adenosina, ATP</i>	anonymous	<i>anònim</i>
adenovirus	<i>adenovirus</i>	anonymity	<i>anonimat</i>
adherence	<i>adhesió al tractament</i>	anorexia	<i>anorèxia</i>
adipose tissue	<i>teixit adipós</i>	anorexia nervosa	<i>anorèxia mental</i>
adjuvant	<i>adjuvant</i>	anorgasmia	<i>anorgàsmia</i>
adverse event	<i>efecte advers</i>	antacid	<i>antiàcid</i>
aerosol	<i>aerosol</i>	antibiotic	<i>antibiotic</i>
affection	<i>afecció</i>	antibody	<i>anticòs</i>
AG	<i>Ag, antigen</i>	antidepressant	<i>antidepressiu</i>
Agenerase	<i>Agenerase</i>	antifungal	<i>antifúngic</i>
ageusia	<i>agèusia</i>	antigen	<i>antigen, Ag</i>
AIDS	<i>sida</i>	antihistamine	<i>antihistamínic</i>
AIDS-Defining Illness	<i>malaltia definitiva de sida</i>	antilipemic	<i>antilipèmic</i>
AIDS Memorial Day	<i>Memorial Internacio- nal de la Sida</i>	antimicrobial	<i>antimicrobià</i>
AIDS Memorial Quilt	<i>Tapís Memorial de la Sida</i>	antioxidant	<i>antioxidant</i>
AIDS-Related Complex	<i>complex relacionat amb la sida, ARC</i>	antipyretic	<i>antipirètic</i>
albumin	<i>albúmina</i>	antiprotozoal	<i>antiprotozoari</i>
alcohol	<i>alcohol</i>	antiretroviral	<i>antiretroviral</i>
algorithm	<i>algorisme</i>	antisense	<i>antisentit</i>
alkaline phosphatase	<i>fosfatasa alcalina</i>	antisense drug	<i>anticodó</i>
allergy	<i>al·lèrgia</i>	antiaids	<i>antisida</i>
allergic	<i>al·lèrgic</i>	antiviral	<i>antiviral</i>
allopathy	<i>al·lopatia</i>	antiviral drug	<i>medicació antiviral</i>

ART combination *teràpia combinada*
ART treatment *medicació antiretroviral*
ass cul
assembly *acoblament*
asymptomatic *asimptomàtic*
aspergillus *aspergil*
aspirin *aspirina*
AST *GOT, transaminassa gamma GOT*
asthenia *astènia*
ataxia *atàxia*
atovaquone *atovaquona*
attachment *penetració, fusió*
atrophy *atròfia*
ATP *trifosfat d'adenosina, ATP*
attenuated virus *virus atenuat*
AUC *AUC, àrea sota la corba*
AZT *AZT, zidovudina*

Bb

bacillus *bacil*
bacteremia *bacterèmia*
bacteria *bacteri*
balsam *bàlsam*
baseline *basal*
basophil *basòfil*
bDNA *bDNA*
BIA *BIA, impedància (anàlisi d')*
bile *bilis*
bilirubin *bilirubina*
bilirubinemia *bilirubinèmia*
BID *bis in die, dos cops al dia*
bioavailability *biodisponibilitat*
biopchemistry pannel *bioquímica (anàlisi)*
biopsy *biòpsia*
bisexual *bisexual*
bis in die *bis in die, dos cops al dia*
black kiss *llepar el cul*
blinded trial *assaig cec*
blister *blister*
blood *sang*
blood brain barrier *barrera hematoencefàlica*
blood pressure *pressió arterial*
blood test *anàlisi de sang*
blow job *mamada, fel·lació*
bodily fluids *fluïd corporal*
bone marrow *medul·la espinal*
bone marrow supression *mielosupressió*
brain death *mort cerebral*
bronchoscopy *bronscòpia*
bronchitis *bronquitis*
buddy *acompanyant*

(to) buddy *acompanyar*
buffalo humps *gep de búfal, lipomatosi*
Burkitt's lymphoma *limfoma de Burkitt*

Cc

cachexia *caquèxia*
calcium *calci*
calculus *càlcul*
cancer *càncer*
candida *càndida*
candida albicans *candida albicans*
candidiasis *candidiasi*
capsid *càpsida*
capsule *càpsula*
carcinogen *carcinogen*
carcinoma *carcinoma*
carnitina *carnitina*
carrier *portador, seropositiu*
case history *història clínica*
cervix carcinoma *carcinoma de cèrvix*
CAT scan *TAC, escàner*
catabolism *catabolisme*
catheter *catèter*
CBC *hemograma*
CCR5 *CCR5, coreceptor*
CD4 *CD4, T4*
CD4/CD8 ratio *quocient CD4/CD8*
CD4 count *recompte de CD4*
CD4 percent *percentatge de CD4*
CD8 *CD8, T8*
CDC *CDC, Center for Diseases Control*
cephalalgia *cefalea*
cell *cèl·lula*
cell count *fórmula leucocítica*
central nervous system *sistema nerviós central, SNC*
cerebrospinal fluid *líquid cefaloraquídi*
cervix *cèrvix*
chemist *farmacèutic*
chemokine *quimiocina*
chemotherapy *quimioteràpia*
chiropractic *quiropràctica, quiropraxi*
chiropractor *quiropràctic*
cholesterol *colesterol*
chorioretinitis *corioretinitis*
chronic *crònic*
chronic HIV infection *infecció crònica*
chronic patient *malalt crònic*
ciprofloxacin *ciprofloxacina*
cirrhosis *cirrosi*
clinical trial *assaig clínic*
clarithromycin *claritromicina*

clindamycin *clindamicina*
clinician *clínic*
Cmax. *Cmàx.*
Cmin. *Cmín.*
CMV *CMV, citomegalovirus*
CNS *SNC, sistema nerviós central*
cock *polla, penis*
cocktail *còctel*
codon *codó*
cohort *cohort*
coinfection *coïnfecció*
coitus *coit*
colic *còlic*
colitis *colitis*
collitory *col-lutori*
collyrium *col-liri*
combination therapy *teràpia combinada*
Combivir *Combivir*
(to) come *lleterada, ejaculació*
compassionate *compassiu*
compassionate use *ús compassiu*
complementary medicine *medicina complementària*
complete blood count *hemograma*
compliance *adhesió al tractament*
concentration drug *nivell hemàtic, nivell plasmàtic*
condition management *gestió de la malaltia*
condyloma *condiloma*
condom *condó, preservatiu*
confidentiality *confidencialitat*
conjunctivitis *conjuntivitis*
contagion *contagi*
contagious *contagiós*
control arm *grup de control*
concerned *afectat*
convalescence *convalescència*
core *nucli viral, core*
coreceptor *coreceptor*
cortex *còrtex*
corticosteroid *corticosteroide*
cortisone *cortisona*
counselling *còunselling*
counter-indication *contraïndicació*
creatinine *creatinina*
Crixivan *Crixivan*
cryptococcal meningitis *criptococcosi*
cryptosporidiosis *criptosporidiosi*
cross-resistance *resistència creuada*
CTL *CTL, limfòcit T citotòxic*
CT scan *escàner*
culture *cultiu*
cum *llet, esperma*

cunnilingus *cunnilíncio*
cunt *cony, vulva*
cutaneous *cutani*
CXCR-4 *CXCR-4, coreceptor*
cytokine *citocina*
cytology *citologia*
cytological test *citologia*
cytomegalovirus *citomegalovirus*
cytoplasm *citoplasma*
cytosol *citòsol*
cytotoxic *citotòxic*
cytotoxic T-lymphocyte *limfòcit T citotòxic*

Dd

d4T *D4T, estavudina*
dapsone *dapsona*
Daraprim *Daraprim*
Day hospital *hospital de dia*
ddC *DDC, zalcitabina*
ddI *DDI, didanosina*
death *mort*
defenses *defenses*
delavirdina *delavirdina*
dementia *demència*
dendritic cell *cèl·lula dendrítica*
depression *depressió*
dermatitis *dermatitis*
dermatologist *dermatòleg*
dermatosis *dermatosi*
desinfection *desinfecció*
diagnosis *diagnosi*
diagnostics *diagnòstic*
diarrhoea *diarrea*
didanosine *didanosina*
diet *dieta, règim*
dietitian *dietista*
Diflucan *Diflucan*
discrimination *discriminació*
disease *malaltia*
distal *distal*
diuresis *diüresi*
diuretic *diürètic*
dizziness *vertigen, mareig*
DLV *DLV, delavirdina*
DNA *ADN, àcid desoxiribonuclèic*
double-blinded trial *assaig doblement cec*
dOTC *dOTC*
dose *dosi*
drug *fàrmac, medecina, droga, remei*
drug addict *drogodependent, toxicoman*
drug-drug interaction *interacció medicamentosa*

drug holidays *vacances terapèutiques*
drug option *opció terapèutica*
dysgeusia *disgèusia*
dysphagia *disfàgia*
dyspepsia *dispèpsia*
dysplasia *displàgia*
dyspnea *dispnea*

Ee

EATG *EATG, European AIDS Treatment Group*
EATN *EATN, European AIDS Treatment News*
early acces *accés avançat*
EBV *virus d'Epstein-Barr*
encephalopathy *encefalopatia*
echography *ecografia*
efavirenz *efavirenz*
effectiveness *eficàcia terapèutica*
EFV *EFV, efavirenz*
EIA *enzimoinmunoassaig, EIA*
ejaculation *ejaculació*
ELISA *ELISA*
EMEA *EMEA, Agència Europea del Medicament*
emotion *emoció*
emotional *emocional*
encephalitis *encefalitis*
endemic *endèmic*
endogenous *endogen*
endoscopy *endoscòpia*
enteral *enteral*
enteric *entèric*
enteric coating *entèric*
enteric treatment *medicació parenteral*
entry *penetració, fusió*
entry criteria *cristris d'inclusió*
envelope *càpsida*
enzyme *enzim*
eosinophil *eosinòfil*
epidemic *epidèmia*
epidemic surveillance *vigilància epidemiològica*
epidemiologist *epidemiòleg*
epidemiology *epidemiologia*
Epivir *Epivir, 3TC*
Epstein-Barr virus *virus d'Epstein-Barr*
erectile dysfunction *disfunció erèctil, impotència*
erythrocyte *eritròcit*
erythropoietin *eritropoetina*
ethambutol *etambutol*

ethic *ètic*
ethic comity *comitè ètic*
ethilic *etilic*
etiology *etiologia*
excipient *excipient*
exogenous *exogen*
expanded acces *accés expandit*
exposure to HIV *exposició a l'HIV*
extraction *extracció*

Ff

false negative *fals negatiu*
false negative result *fals negatiu*
false positive *fals positiu*
false positive result *fals positiu*
famciclovir *famciclovir*
fat *greix, lípid*
fatty tissue *teixit adipós*
FDA *FDA*
fever *febre*
fellatio *fel·lació*
ferrum *ferro*
fibrosis *fibrosi*
first-line regimen *primera línia de tractament*
first-line treatment *primera línia de tractament*
floaters *mosques volants*
fluconazole *fluconazol*
folic acid *àcid fòlic*
follicle *fol·licle*
folliculitis *fol·liculitis*
forgiveness *marge d'oblit*
Fortovase *Fortovase*
foscarnet *foscarnet*
(to) fuck *cardar, follar*
funduscopy *control de fons d'ull*
fungal *fúngic*
fungal infection *infecció fúngica*
fungus *fong*
fusion *fusió, penetració*
fusion inhibitor *inhibidor de la fusió*

Gg

gall *fel*
gammaglobulina *gammaglobulina*
ganciclovir *ganciclovir*
ganglion *gangli limfàtic*
gastroenteritis *gastroenteritis*
gastrointestinal tract *tracte gastrointestinal*
gay *gai*
gene *gen*

genital wart *berruga acuminada*
genotype *genotip*
genotypic assay *genotípat*
genotyping *genotípat*
GGT *GGT, gamma glutamil transferasa*
GI tract *tracte gastrointestinal*
glucide *glúcid*
glycoprotein *glicoproteïna*
glycemia *glucèmia*
gp *gp, glicoproteïna*
gp120 *gp120*
gp160 *gp160*
gp41 *gp41*
granulocyte *granulocite*
growth factor *factor de creixement*
GTT *test de tolerància a la glucosa*
guidelines *pautes de tractament*
gynecologist *ginecòleg*

Hh

HAART *HAART*
haematic *hemàtic*
HDL *HDL, lipoproteïna d'alta densitat, colesterol bo*
headache *mal de cap*
(to) heal *guarir, curar*
health center *ambulatori, CAP, dispensari*
helper T-cell *limfòcit T col·laborador*
hematic *hemàtic*
hematocrit *hematòcrit*
hematology *hematologia*
hemoculture *hemocultiu*
hemophilia *hemofília*
hemophilic *hemofílic*
hemorrhage *hemorràgia*
heparin *heparina*
hepatic *hepàtic*
hepatic steatosis *esteatosi hepàtica*
hepatitis *hepatitis*
hepatitis A *hepatitis A*
hepatitis B *hepatitis B*
hepatitis C *hepatitis C*
hepatologist *hepatòleg*
hepatomegalia *hepatomegalia*
hepatotoxicity *hepatotoxicitat*
herbal drug *droga vegetal*
herpes *herpes*
histoplasmosis *histoplasmosi*
HIV *HIV, VIH*
HIV-1 *HIV-1*
HIV-2 *HIV-2*
HIV+ *HIV+, seropositiu*

HIV- *HIV-, seronegatiu*
Hivid *Hivid*
HLA *HLA, antigen HLA, sistema HLA*
holistic *holístic*
holistic medicine *medicina holística*
homeopathy *homeopatia*
homoerotic *homoeròtic*
homoerotism *homoerotisme*
homophobia *homofòbia*
homosexual *homosexual*
hormone *hormona*
hospital pharmacy *farmàcia hospitalària*
host *hoste*
host cell *cèl·lula hoste*
HPV *papil·lomavirus*
HTLV *HTLV, HIV*
HU *HU, hidroxiurea*
human papillomavirus *papil·lomavirus*
hydroxyurea *hidroxiurea*
hyperglycemia *hiperglucèmia*
hyperimmune *hiperimmune*
hyperplasia *hiperplàsia*
hypertension *hipertensió*
hyperthermia *hipertèrmia*
hypertrophy *hipertrofia*
hyperuricemia *hiperuricèmia*
hypotension *hipotensió*

Ii

IAC *IAC, Conferència Internacional de la Sida*
IAS *IAS, Associació Internacional de la Sida*
IC *concentració inhibidora*
icterus *icterícia*
IDU *UDVI, usuari de drogues per via intravenosa*
IDV *IDV, indinavir*
IFN *IFN, interferó*
Ig *Ig, immunoglobulina*
IL-2 *IL-2, interleucina-2*
ill *malalt*
IM *intramuscular*
immune reconstitution *reconstitució immunitària*
immune response *resposta immunitària*
immune stimulator *immunomodulador*
immune system *sistema immunitari*
immunity *immunitat*
immunization *immunització*
immunocompetent *immunocompetent*
immunocompromised *immunocompromès, immunodeficient, immunodeprimit*

immunodeficiency *immunodeficiència*
immunoglobulin *immunoglobulina*
immunology *immunologia*
immunomodulator *immunomodulador*
immunosuppression *immunossupressió*
impotency *impotència*
indication *recepta*
indinavir *indinavir*
(to) infect *infectar*
infection *infecció*
inflammation *inflamació*
informed consent *consentiment informat*
infusion *infusió*
inhibitor *inhibidor*
injection *injecció*
innocuous *innocu*
insomnia *insomni*
insulin *insulina*
integrase *integrasa*
integrase inhibitor *inhibidor de la integrasa*
integration *integració*
interferon *interferó*
interleukin *interleucina*
interleukin-2 *interleucina-2*
intramuscular *intramuscular*
intravenous *intravenós*
Invirase *Invirase*
in vitro *in vitro*
in vivo *in vivo*
IQ *quocient d'inhibició*
iron *ferro*
isoniazid *isoniazida*
itraconazole *itraconazol*
ITT *(en) tractament interromput*
IV *intravenós*

Jj

jaundice *icterícia*

Kk

Kaletra *Kaletra, lopinavir (+ritonavir)*
Kaposi's sarcoma *sarcoma de Kaposi*
ketoconazole *ketoconazol*
kidney *ronyó*
kiss *petó*
KS *SK, sarcoma de Kaposi*
KSS *SK, sarcoma de Kaposi*

Ll

L-acetilmarnitine *L-acetilmarnitina*
lactic acidosis *acidosi làctica*

lamivudina *lamivudina*
latency *latència, període de latència*
latex *làtex*
LAV *LAV, HIV*
LDL *LDL, lipoproteïna de baixa densitat, colesterol dolent*
lentivirus *lentivirus*
lesbian *lesbiana*
lesion *lesió*
leukemia *leucèmia*
leukocyte *leucòcit*
leukocytosis *leucocitosi*
leukopenia *leucopènia*
libido *libido*
(to) lick ass *llepar el cul, anilingus*
life *vida*
life cycle of HIV *cicle de replicació de l'HIV*
life expectancy *esperança de vida*
limit of detection *nivell de detecció*
limit of quantification *nivell de detecció*
lipemia *lipèmia*
lipid *lípid*
lipid lowering agent *antilipèmic*
lipoatrophy *lipoatròfia*
lipodistrophie *lipodistròfia*
lipomatosis *lipomatosi*
lipoprotein *lipoproteïna*
lithiasis *litiasi*
liver *fetge*
log. *log., logaritme*
logarithm *logaritme*
long-term nonprogressor *supervivent de llarga durada*
lopinavir *lopinavir*
LP *punció lumbar*
LTR *LTR*
lubricating *lubricant*
lumbar puncture *punció lumbar*
lymph *limfa*
lymphadenopathy *limfadenopatia*
lymphatic system *sistema limfàtic*
lymphatic vessel *vas limfàtic*
lymphokine *limfocina*
lymphocyte *limfòcit*
lymphocyte count *recompte limfocitari*
lymphocytosis *limfocitosi*
lymphoide tissue *teixit limfàtic*
lymphoma *limfoma*
lysis *lisi*

Mm

MAC *MAC, MAI*

macrophage *macròfag*
magnetic resonance *ressonància magnètica*
MAI MAI, MAC
maintenance therapy *teràpia de manteniment*
malignant *maligne*
malignancy *malignitat, tumor*
marker *marcador*
marrow *moll de l'os*
masturbation *masturbació, palla*
medical history *història clínica*
medicament *medicament, fàrmac*
medicinal plant *planta medicinal*
medulla *moll de l'os, medul·la*
medullary *medul·lar*
megahaart *megahaart*
memory T-cell *cèl·lula T de memòria*
meningitis *meningitis*
metabolism *metabolisme*
(to) metabolize *metabolitzar*
microbe *microbi*
MIP-1 *MIP-1, tipus de quimiocina*
mitochondrial toxicity *toxicitat mitocondrial*
mitochondrion *mitocondri*
mitosis *mitosi*
molluscum contagiosum *mol·lusc contagiós*
monocyte *monòcit*
monotherapy *monoteràpia*
mourn *dol*
moxa *moxa*
moxibustion *moxibustió*
MRI *ressonància magnètica*
MSL *gep de búfal, lipomatosi*
mucosa *mucosa*
mucous membrane *mucosa*
multicentered *multicèntric*
multicentered study *estudi multicèntric*
multiplal symmetrical lypomatosis *gep de búfal, lipomatosi*
muscle mass *massa muscular*
mutation *mutació*
Myambutol *Myambutol*
myalgia *miàlgia*
mycobacterium *micobacteri*
mycosis *micosi*
myelitis *mielitis*
myelopathy *mielopatia*
myelosuppression *mielosupressió*
myopathy *miopatia*

Nn

naive *naïf*
naive T-cell *cèl·lula T naive*

natural killer *cèl·lula assassina natural, limfòcit T assassí, NK*
natural history of disease *història natural*
nef *nef*
nelfinavir *nelfinavir*
neoplasia *neoplàsia*
nephritic *nefrític*
nephritic colic *còlic nefrític*
nephritis *nefritis*
nephropathy *nefropatia*
nerve *nervi*
neuralgia *neuràlgia*
neurology *neurologia*
neurologic *neurològic*
neuron *neurona*
neuropathy *neuropatia*
neutropenia *neutropènia*
neutrophil *neutròfil*
nevirapina *nevirapina*
NFV *NFV, nelfinavir*
NGO *ONG, organització no governamental*
NHL *limfoma no hodgkinià*
NK *cèl·lula NK, limfòcit T assassí*
NNRTI *NNRTI, anàleg no nucleòsid*
noncompliant *noncompliant*
non-Hodgkin's lymphoma *limfoma no hodgkinià*
non nucleosid inhibitor *no nucleòsid*
normal range *valors de referència*
Norvir *Norvir*
NRTI *NRTI, anàleg nucleòsid*
nucleocapsid *nucleocàpsida*
nucleoside *nucleòsid*
nucleotide *nucleòtid*
nurse *infermer*
nutritional supplement *complement nutricional*
NVP *NVP, nevirapina*
Oo
ocular *ocular*
OHL *leucoplàsia peluda*
on treatment *en tractament*
ophthalmologist *oftalmòleg*
opportunistic infection *infecció oportunistista*
oral *oral*
oral hairy leukoplakia *leucoplàsia peluda*
oral sex *sexe oral*
orderly *infermer*
osteoporosis *osteoporosi*
OT *(en) tractament*
oxidation *oxidació*

Pp

p24 *p24*
pain *dolor*
pancreatitis *pancreatitis*
pancreas *pàncrees*
pandemia *pandèmia*
panel *qüilt*
paracetamol *paracetamol*
parenteral nutrition *alimentació parenteral*
parenteral transmission *transmissió intravenosa*
paresthesia *parestèsia*
pathogen *patogen*
pathogenesis *patogènesis*
pathology *patologia*
PCP *PCP, pneumònia*
PCR *PCR, reacció en cadena de la polimerasa*
peak level *Cmàx.*
pediatric aids *sida pediàtrica*
penetrance *penetració*
penis *penis*
pension *pensió*
pentafuside *pentafusida*
pentamidine *pentamidina*
PEP *PEP, profilaxi de postexposició*
perianal *perianal*
perinatal transmission *transmissió perinatal*
peripheral nervous system *sistema nerviós perifèric, SNP*
peripheral neuropathy *neuropatia perifèrica*
perleche *boquera*
phagocytosis *fagocitosi*
phallus *fal·lus*
pharmacist *farmacèutic*
pharmacokinetics *farmacocinètica*
pharmacodynamics *farmacodinàmica*
pharmacognosy *farmacognòsia*
pharmacovigilance *farmacovigilància*
(hospital) pharmacy *farmàcia hospitalària*
phase I *fase 1*
phase II *fase 2*
phase III *fase 3*
phase IV *fase 4*
phenotype *fenotip*
phenotypic assay *fenotipat*
phenotyping *fenotipat*
phlebitis *flebitis*
phosphorus *fòsfor*
phosphorylation *fosforilació*
photosensitivity *fotosensibilització*
physician *metge, clínic*

phytotherapy *fitoteràpia*
PI *IP, inhibidor de la proteasa*
pill *pastilla, comprimit*
PK *farmacocinètica*
placebo *placebo*
placebo effect *efecte placebo*
platelet *plaqueta*
plasma *plasma*
plasma drug *nivell hemàtic, nivell plasmàtic*
plasmatic *plasmàtic, plàsmic*
plasmic *plàsmic, plasmàtic*
PML *leucoencefalopatia multifocal progressiva*
pneumonia *pneumònia, pulmonia*
pneumocystis carinii *pneumocystis carinii*
PNS *sistema nerviós perifèric, SNP*
polymerase *polimerasa*
polymerase chain reaction *reacció en cadena de la polimerasa, PCR*
polymorphism *polimorfisme*
polyneuropathy *polineuropatia*
posology *posologia*
post-exposure prophylaxis *profilaxi de postexposició, PEP*
potassium *potassi*
pravastatin *pravastatina*
prescription *recepta, prescripció*
preseminal fluid *líquid preseminal*
prevalence *prevalença*
prevention *prevenció*
primary HIV infection *primoinfecció*
primary mutation *mutació primària*
prodrug *profàrmac*
prognosis *prognosi, pronòstic*
progression to AIDS *progressió a sida*
progressive multifocal leukoencephalopathy *leucoencefalopatia multifocal progressiva*
prophylactic *profilàctic*
prophylaxis *profilaxi*
protease *proteasa*
protease inhibitor *inhibidor de la proteasa*
protein *proteïna*
protocol *protocol*
protozoa *protozous*
proviral *proviral*
provirus *provirus*
psychological therapy *teràpia psicològica*
psychotropic drug *psicòtrop*
pyrimethamine *pirimetamina*

Qq

QD *QD, un cop al dia, cada dia*

QH *QH, cada hora*
QID *QID, quatre cops al dia (quater in die)*

Rr

radiograph *radiografia*
(to) randomize *randomitzar*
randomized trial *assaig randomitzat*
RANTES *RANTES*
rash *granissada*
reagent *reactiu*
rebound *rebot*
receptor *receptor*
receptor site *coreceptor*
recidivation *recidiva*
recipe *recepta*
recombinant *recombinant*
rectum *recte*
red blood cell *glòbul vermell*
red ribbon *llaç vermell (contra la sida)*
reiki *reiqui, reiki*
remission *remissió*
Remune *Remune*
renal *renal, nefrític*
replication *replicació*
Rescriptor *Rescriptor*
reservoir *reservori*
resistance *resistència*
resistance assay *test de resistències*
resistant virus *virus resistent*
retinitis *retinitis*
retrovirology *retrovirologia*
retrovirus *retrovirus*
rev *rev*
reverse transcriptase *transcriptasa inversa*
reverse transcriptase inhibitor *inhibidor de la transcriptasa inversa*
reverse transcription *ptranscripció inversa*
ribavirin *ribavirina*
ribbon *llaç vermell (contra la sida)*
rifabutin *rifabutina*
risk behavior *comportament de risc, pràctica de risc*
risk factor *factor de risc*
risk group *grup de risc*
ritonavir *ritonavir*
RNA *ARN, àcid nuclèic*
RNA-HIV *ARN viral, RNA-HIV*
RT *transcriptasa inversa*
RTV *RTV, ritonavir*

Ss

safer sex *sexe segur*

salvage therapy *teràpia de rescat*
sanctuary *santuari*
saquinavir *saquinavir*
sauvage *rescat*
scanner *escàner*
screening *cribratge*
secondary mutation *mutació primària*
self-help group *grup d'ajuda mútua*
semen *semen*
seminal *seminal*
seminal fluid *líquid seminal*
sepsis *sèpsia per salmonel·la*
septicemia *septicèmia*
seroconvert *seroconvertit*
seroconversion *seroconversió, seroreversió*
serologic *sèric*
serology *serologia*
seronegative *seronegatiu*
seropositive *seropositiu*
seroprevalence *seroprevalença*
serum *sèrum*
sex hygiene *higiene sexual*
sexually transmitted disease *malaltia de transmissió sexual*
sexual transmission *transmissió sexual*
SGOT *GOT*
SGPT *GPT*
shiatsu *shiatsu*
shingles *herpes zòster*
shot *injecció*
sick feeling *mareig*
side effect *efecte col·lateral, efecte secundari*
sixty-nine, 69 *seixanta-nou (69)*
sodium *sodi*
solidarity *solidaritat*
sound *sonda*
sperm *esperma*
spermicide *espermaticida*
spiramycin *espiramicina*
spleen *melsa*
sputum *esput*
sputum test *anàlisi d'esput*
statin *estatina*
stavudine *estavudina*
STD *MTS, malaltia de transmissió sexual*
sterilisation *esterilització*
Stevens-Johnson syndrom *síndrome de Stevens-Johnson*
STI *interrupció terapèutica*
stigmatization *estigmatització*
stomatitis *estomatitis*
stone *pedra, càlcul*
strain *soca*

stress *estrès*
structured treatment interruption
interrupció terapèutica
SQV *SQV, saquinavir*
sulfadiazine *sulfadiacina*
sulfa drug *sulfamida*
Sustiva *Sustiva*
symptom *síntoma*
symptomatic *simptomàtic*
symptomatology *simptomatologia*
syncitium *sincici*
syndrome *síndrome*
synergy *sinergia*
syrup *xarop, aixarop*
syringe *xeringa*
systemic *sistèmic*

Tt

T-1249 *T-1249*
T-20 *T-20*
tablet *comprimet, pastilla*
tenefovir *tenefovir*
tat *tat*
TB *TB, TBC, tuberculosis*
T-cell *cèl·lula T*
T-cell count *recompte limfocitari*
ter in die *ter in die, tres cops al dia*
testosterone *testosterona*
Th1 *TH1, immunitat cel·lular*
Th2 *TH2, immunitat humoral*
therapeutic option *opció terapèutica*
therapy *teràpia*
3TC *3TC, lamivudina*
thrombocyte *trombòcit*
thrombocytopenia *trombopènia*
thrombosis *trombosi*
thymus *tim*
TID *ter in die, tres cops al dia*
tipranavir *tipranavir*
Tmax. *Tmàx.*
T1/2 *T1/2.*
TNF *factor de necrosi tumoral*
tolerance *tolerància*
topical *tòpic*
toxicity *toxicitat*
toxoplasma *toxoplasma*
toxoplasmosis *toxoplasmosi*
transaminase *transaminasa*
transcription *transcripció, traducció*
transexual *transexual*
transfusion *transfusió, transmissió horitzontal*

transmissible *transmissible*
transplantation *trasplantament*
traslation *maduració*
treatment *tractament, fàrmac, teràpia, medicament*
treatment experienced *pretractat*
triglyceride *triglicèrid*
Trizivir *Trizivir*
tropism *tropisme*
trough level *Cmín.*
tuberculin *tuberculina*
tuberculosis *tuberculosi*
tumoral necrosis factor *factor de necrosi tumoral*

Uu

UNAIDS *ONUSIDA*
undesirable effect *efecte advers*
undetectable *indetectable*
urea *urea*
uric acid *àcid úric*

Vv

vaccine *vacuna*
vacutainer *vacutàiner*
vade mecum *vademècum*
vagina *vagina*
vaginal *vaginal*
vaginal secretion *secreció vaginal*
valacyclovir *valaciclovir*
varicella herpes zoster *herpes zòster*
vein *vena*
verruca acuminata *berruga acuminada*
vertical transmission *transmissió vertical*
VHB *VHB, virus de l'hepatitis B*
VHC *VHC, virus de l'hepatitis C*
Videx *Videx*
Viracept *Viracept*
viral *viral*
viral load *càrrega viral*
viral replication *replicació viral*
viral supression *supressió viral*
Viramune *Viramune*
virion *virió*
virologic failure *fracàs virològic*
virologist *viròleg*
virology *virologia*
virosis *virosi*
virus *virus*
virusemia *virèmia*
vitamine *vitamina*

VL *CV, càrrega viral*
volunteer *voluntari*
vulva *vulva*

Ww

wart *berruga*
Wasting syndrome *Wasting syndrome*
Western Blot *Western Blot*
white blood cell *glòbul blanc*
WHO *OMS, Organització Mundial de la Salut*
wild-type virus *virus salvatge*
World AIDS Day *Dia Mundial de la Sida*
World Health Organization *Organització Mundial de la Salut, OMS*
WT *virus salvatge*

Yy

yoga *ioga*

Zz

zalcitabine *zalcitabina*
ZDV *ZDV, zidovudina*
Zerit *Zérit, estavudina*
Ziagen *Ziagen, abacavir*
zidovudine *zidovudina*
zinc *zinc*
zinc finger *dits de zinc*
zinc finger inhibitor *inhibidor dels dits de zinc*
zintevir *zintevir*
Zovirax *Zovirax*

taula d'equivalències francès - català

A a

abacavir	<i>abacavir</i>	amylase	<i>amilasa</i>
abrasion	<i>abració</i>	anabolisme	<i>anabolisme</i>
absortion	<i>absorció</i>	anal	<i>anal</i>
ABT-378/r	<i>ABT-378/r; Kaletra</i>	analgésique	<i>analgèsic</i>
ABV	<i>ABV, abacavir</i>	analogue	<i>anàleg</i>
Ac	<i>Ac, anticòs</i>	analyse de bio-impédance	<i>BIA</i>
accompagnant	<i>acompanyant</i>	anaphylaxie	<i>anafílaxi</i>
acide aminé	<i>aminoàcid</i>	androgène	<i>androgen</i>
acide folique	<i>àcid fòlic</i>	androgénique	<i>androgen</i>
acide urique	<i>àcid úric</i>	anémie	<i>anèmia</i>
acidophile	<i>acidòfil</i>	anesthésie	<i>anestèsia</i>
acidose lactique	<i>acidosi làctica</i>	angiogenèse	<i>angiogènesi</i>
ACTG	<i>ACTG</i>	angoisse	<i>angoixa</i>
actif	<i>actiu</i>	anilingus	<i>anilingus</i>
activisme	<i>activisme</i>	anonyme	<i>anònim</i>
activiste	<i>activista</i>	anonymat	<i>anonimat</i>
activité	<i>activitat</i>	anorexie	<i>anorèxia</i>
acupuncture	<i>acupuntura</i>	anorexie mentale	<i>anorèxia mental</i>
adéfovir	<i>adefovir</i>	anorgasmie	<i>anorgàsmia</i>
adénopathie	<i>adenopatia</i>	antiacide	<i>antiàcid</i>
adénosine triphosphate	<i>trifosfat d'adenosina</i>	antibiotique	<i>antibiòtic</i>
adénovirus	<i>adenovirus</i>	anticorps	<i>anticòs</i>
adhésion au traitement	<i>adhesió al tractament</i>	antidépresseur	<i>antidepressiu</i>
adjuvant	<i>adjuvant</i>	antifongique	<i>antifúngic</i>
ADN	<i>ADN</i>	antigène	<i>antigen</i>
aérosol	<i>aerosol</i>	antigénémie	<i>antigenèmia</i>
affection	<i>afecció</i>	antihistaminique	<i>antihistamínic</i>
Ag	<i>Ag</i>	anti-intégrase	<i>inhibidor de la integrasa</i>
Agénérase	<i>Agenerase</i>	antimicrobien	<i>antimicrobià</i>
agueusie	<i>agèusia</i>	antioxydant	<i>antioxidant</i>
aigu	<i>agut</i>	antiprotéase	<i>inhibidor de la proteasa, IP</i>
ALAT	<i>GPT</i>	antiprotozoaire	<i>antiprotozoari</i>
albumine	<i>albúmina</i>	antipyrétique	<i>antipirètic</i>
alcool	<i>alcohol</i>	anti-rétroviral	<i>antiretroviral, ART</i>
algorithme	<i>algorisme</i>	antisens	<i>antisentit, anticodó</i>
alimentation parentérale	<i>alimentació parenteral</i>	anti-sida	<i>antisida</i>
allergie	<i>al·lèrgia</i>	antiviral	<i>antiviral</i>
allergique	<i>al·lèrgic</i>	anus	<i>anus</i>
allopathie	<i>al·lopatia</i>	anxiété	<i>ansietat</i>
allucination	<i>al·lucinació</i>	anxiolytique	<i>ansiolític</i>
ALAT	<i>ALT</i>	aphasie	<i>afàsia</i>
amibiase	<i>amebiosi (o amebiasi)</i>	ARC	<i>ARC, complex relacionat amb la sida, CRS</i>
amino-acide	<i>aminoàcid</i>	ARN	<i>ARN</i>
amprénavir	<i>amprenavir</i>	ARN viral	<i>ARN viral</i>
		arrêt thérapeutique	<i>interrupció terapèutica</i>
		arsenal thérapeutique	<i>arsenal terapèutic</i>
		ASAT	<i>GOT</i>
		asymptomatique	<i>asimptomàtic</i>
		aspergille	<i>aspergil</i>
		aspirine	<i>aspirina</i>
		asthénie	<i>astènia</i>
		ataxie	<i>atàxia</i>

atovaquone *atovaquona*
ATP *ATP*
atrophie *atròfia*
AZT *AZT*

Bb

bacile *bacil*
bactériémie *bacterèmia*
bactérie *bacteri*
baiser *petó, cardar, follar*
barrière hémato-encéphalique *barrera hematoencefàlica*
basophile *basòfil*
baume *bàlsam*
bDNA *bDNA*
bénévolant *voluntari*
bénévole *acompanyant*
BID *BID*
bilan biochimique *bioquímica*
bilan hématologique *hemograma*
bilan sanguin *anàlisi de sang*
bilan sérologique *serologia*
bile *bilis*
bilirubine *bilirubina*
bilirubinémie *bilirubinèmia*
biodisponibilité *biodisponibilitat*
biopsie *biòpsia*
bisexuel *bisexual*
bite *polla*
bithérapie *biteràpia*
blister *blister*
bosse de bison *gep de búfal*
bouffer le cul *llepar el cul*
bourgeonnement *acoblament*
branlette *palla, masturbació*
bronchoscopie *bronscòpia*
bronchite *bronquitis*

Cc

cachet *comprimít*
cachexie *caquèxia*
calcium *calci*
calcul *càlcul*
cancer *càncer*
cancer cervical de l'utérus *carcinoma de cèrvix*
candida *càndida*
candida albicans *candida albicans*
candidose *candidiasi*
capote *condó*

capside *càpsida*
carcinogène *carcinogen*
carcinome *carcinoma*
carnitine *carnitina*
catabolisme *catabolisme*
cathéter *catéter*
CCR5 *CCR5*
CD4 *CD4*
CDC *CDC*
céphalée *cefalea*
cellule *cèl·lula*
cellule dendritique *cèl·lula dendrítica*
cellule hôte *cèl·lula hoste*
cellule NK *cèl·lula NK*
cellule T *cèl·lula T*
cellule T de mémoire *cèl·lula T de memòria*
cellule T naïve *cèl·lula T naïve*
cellule tueuse *cèl·lula NK*
centre de dépistage anonyme et gratuit *centre alternatiu de detecció*
champignon *fong*
charge virale *càrrega viral*
chatte *cony*
chimiocine *quimiocina*
chimiothérapie *quimioteràpia*
chiropractie *quiropràctica, quiropraxi*
chiropracteur *quiropràctic*
chiropraxie *quiropràctica, quiropraxi*
cholestérol *colesterol*
chorio-rétinite *corioretinitis*
chronique *crònic*
cycle de reproduction du VIH *cicle de replicació de l'HIV*
cirrhose *cirrosi*
clarithromycine *claritromicina*
clindamycine *clindamicina*
clinicien *clínic*
Cmax. *Cmàx.*
Cmin. *Cmín.*
CMV *CMV*
cocktail *còctel*
codon *codó*
cohorte *cohort*
coïnfection *coïnfecció*
coït *coit*
col de l'utérus *cèrvix*
colique *còlic*
colique néphrétique *còlic nefrític*
colite *colitis*
collutoire *col·lutori*
collyre *col·liri*
coloscopie *colonoscòpia*
colposcopie *colposcòpia*

coma dépassé *mort cerebral*
Combivir *Combivir*
comité éthique *comitè ètic*
communauté *comunitat*
compassionel *compassiu*
complément alimentaire *complement
nutricional*
compliance *compliance, adhesió al
tractament*
comportement à risque *comportament de
risque*
comprimé *comprimat*
comptage de T4 *recompte de CD4*
comptage de lymphocytes *recompte
limfocitari*
concentration plasmatique *concentració
hemàtica, concentració plasmàtica*
concerné *afectat*
condylome *condiloma*
confidentialité *confidencialitat*
conjonctivite *conjuntivitis*
consentement informé *consentiment
informat*
contagion *contagi*
contagieux *contagiós*
contaminé *infectat*
contre-indication *contraindicació*
convalescence *convalescència*
co-récepteur *coreceptor*
cortex *còrtex*
corticoïde *corticosteroïde*
cortisone *cortisona*
counseling *còunselling*
crachat *esput*
créatinine *creatinina*
criblage *cribratge*
critères d'inclusion *critèris d'inclusió /
d'exclusió*
Crixivan *Crixivan*
cryptosporidiose *criptosporidiosi*
CTL *CTL*
cul *cul*
culture *cultiu*
cunnilingus *cunnilingü*
cutané *cutani*
CV *CV*
CXCR-4 *CXCR-4*
cytokines *citocina*
cytomégaloïvirus *citomegalovirus*
cytoplasme *citoplasma*
cytosol *citòsol*
cytotoxique *citotòxic*

D d

d4T *D4T*
DDC *DDC*
DDI *DDI*
debutant *debutant*
debuter *debutar*
défenses *defenses*
delavirdine *delavirdina*
démence *demència*
dépistage *prova de detecció d'anticossos*
dépression *depressió*
dermatite *dermatitis*
dermatologue *dermatòleg*
dermatose *dermatosi*
désinfection *desinfecció*
deuil *dol*
deux fois par jour *bis in die, dos cops al dia*
diagnostic *diagnòstic*
diagnostique *diagnosi*
diarrhée *diarrea*
didanosine *didanosina*
diète *dieta*
diététicien *dietista*
Diflucan *Diflucan*
discrimination *discriminació*
dispensaire *dispensari, ambulatori, CAP*
dysphagie *disfàgia*
dysgueusie *disgèusia*
dyspepsie *dispèpsia*
dysplasie *displàgia*
dyspnée *dispnea*
distal *distal*
diurèse *diüresi*
diurétique *diürètic*
DLV *DLV, delavirdina*
dose *dosi*
dossier médical *història clínica*
douleur *dolor*
drogue *droga*
drogue végétal *droga vegetal*

E e

EATG *EATG*
EATN *EATN*
échec thérapeutique *fracàs virològic*
échographie *ecografia*
éfavirenz *efavirenz*
effet collatéral *efecte col·lateral*
effet indésirable *efecte advers*
effet placebo *efecte placebo*

effet secondaire *efecte secundari*
efficacité thérapeutique *eficàcia terapèutica*
EFV *EFV*
éjaculation *ejaculació*
ELISA *ELISA*
EMEA *EMEA*
émotion *emoció*
émotionnel *emocional*
encéphalite *encefalitis*
encéphalopathie *encefalopatia*
endémique *endèmic*
endogène *endogen*
endoscopie *endoscòpia*
enterique *enteral, entèric*
entérite *enteritis*
enzyme *enzim*
éosinophile *eosinòfil*
épidémie *epidèmia*
épidémique *epidèmic*
épidémiologue *epidemiòleg*
épidémiologie *epidemiologia*
Epivir *Épivir*
érythrocyte *eritròcit*
erythropoïétine *eritropoetina*
essai aveugle *assaig cec*
essai clinique *assaig clínic*
essai double-aveugle *assaig doblement cec*
essai génotypique *genotipat*
éthique *ètica*
éthylque *etilic*
étiologie *etiologia*
étude ouvert *assaig obert*
étude randomisé *assaig randomitzat*
étude sur plusieurs hôpitaux *estudi multicèntric*
examen *prova diagnòstica*
examen cytologique *citologia*
examen du fond d'oeil *control de fons d'ull*
excipient *excipient*
exogène *exogen*
expectance de vie *esperança de vida*
exposition au VIH *exposició a l'HIV*

Ff

facteur de croissance *factor de creixement*
facteur de nécrose tumorale *factor de necrosi tumoral*
facteur de risque *factor de risc*
faire le test du sida *fer-se la prova*
famciclovir *famciclovir*
faux négatif *fals negatiu*
faux positif *fals positiu*
FDA *FDA*

fellation *fel·lació*
fer *ferro*
fibrose *fibrosi*
fiel *fel*
fièvre *febre*
fluconazole *fluconazol*
fluide corporel *fluid corporal*
foie *fetge*
follicule *fol·licle*
fongique *fúngic*
formule leucocitaire *fórmula leucocítica*
formule magistrale *fórmula magistral*
Fortovase *Fortovase*
foscarnet *foscarnet*
fusion *fusió*

Gg

gay *gai*
gamma glutamyl transpeptidase *gamma glutamil transferasa*
gammaglobuline *gammaglobulina*
ganciclovir *ganciclovir*
ganglion *gangli limfàtic*
gastroentérite *gastroenteritis*
gélule *càpsula*
gène *gen*
générique *genèric*
génotype *genotip*
gestion de la maladie *gestió de la malaltia*
GGT *GGT*
globule blanc *glòbul blanc*
globule rouge *glòbul vermell*
glucide *glúcid, hidrat de carboni*
glycémie *glucèmia*
glycoprotéine *glicoproteïna*
guérir *guarir, curar*
gynecologue *ginecòleg*
gp *gp, glicoproteïna*
gp120 *gp120*
gp160 *gp160*
gp41 *gp41*
granulocyte *granulocite*
groupe d'entraide *grup d'ajuda mútua*
groupe de référence *grup de control*
groupe à risque *grup de risc*

Hh

HAART *HAART*
HDL *HDL*
hématique *hemàtic*
hématocrite *hematòcrit*
hématologie *hematologia*

hémoculture *hemocultiu*
hémophilie *hemofília*
hémophilique *hemofílic*
hémorragie *hemorràgia*
héparine *heparina*
hépatique *hepàtic*
hépatite *hepatitis*
hépatite A *hepatitis A*
hépatite B *hepatitis B*
hépatite C *hepatitis C*
hépatologue *hepatòleg*
hépatomégalie *hepatomegàlia*
hépatotoxicité *hepatotoxicitat*
herpès *herpes*
herpès zoster *herpes zòster*
histoire naturelle *història natural*
historique clinique *història clínica*
histoplasmose *histoplasmosi*
Hivid *Hivid*
holiste *holístic*
homéopathie *homeopatia*
homoérotisme *homoerotisme*
homophobie *homofòbia*
homosexuel *homosexual*
hormone *hormona*
hôpital de jour *hospital de dia*
hospitalisation à domicile *hospitalització a domicili*
hôte *hoste*
HTLV *HTLV*
HU *HU, hidroxíurea*
hydroxyurée *hidroxíurea*
hygiène sexuelle *higiene sexual*
hyperglucémie *hiperglucèmia*
hyperlipidémie *hiperlipidèmia*
hyperplasie *hiperplàsia*
hypertension *hipertensió*
hyperthermie *hipertèrmia*
hypertrophie *hipertrofia*
hyperuricémie *hiperuricèmia*
hypotension *hipotensió*

Ii

IAC *IAC*
IAS *IAS*
ictère *icterícia*
IDV *IDV, indinavir*
IFN *IFN, interferó*
Ig *Ig*
IL-2 *IL-2*
immun *immune*
immunité *immunitat*
immunité cellulaire *immunitat cel·lular*

immunité humorale *immunitat humoral*
immunisation *immunització*
immuniser *immunitzar*
immunocompétent *immunocompetent, immunocompromès*
immuno-déficience *immunodeficiència*
immunoglobuline *immunoglobulina*
immunologie *immunologia*
immunologiste *immunòleg*
immunosuppression *immunosupressió*
impuissance *impotència*
in vitro *in vitro*
in vivo *in vivo*
incubation *incubació*
indéctectable *indetectable*
indinavir *indinavir*
infecter *infectar*
infection *infecció*
infection aigue *infecció aguda*
infection chronique *infecció crònica*
infection fongique *infecció fúngica*
infection opportuniste *infecció oportunista*
infirmier *infermer*
inflammation *inflamació*
inhibiteur *inhibidor*
inhibiteur d'entrée *inhibidor de la fusió*
inhibiteur de fusion *inhibidor de la fusió*
inhibiteur de la transcriptase *inhibidor de la transcriptasa inversa*
initial *basal*
injection *injecció*
inoffensif *innocu*
insomnie *insomni*
isoniazide *isoniazida*
insuline *insulina*
intégrase *integrasa*
intégration *integració*
interaction médicamenteuse *interacció medicamentosa*
interferon *interferó*
interleukine *interleucina*
interleukine-2 *interleucina-2*
interne *metge resident*
intramusculaire *intramuscular*
intravaineux *intravenós*
Invirase *Invirase*
itraconazole *itraconazol*
IV *IV*

Jj

jaunisse *icterícia, fel sobreixit*
jeter l'éponge *llençar la tovallola*

Journée Mondiale du Sida *Dia Mundial de la Sida*

Kk

Kaposi *Kaposi*

Kalétra *Kaletra*

ketoconazole *ketoconazol*

Ll

L-acétylcarnitine *L-acetilcarnitina*

lamivudine *lamivudina*

latence *latència*

latex *làtex*

LAV *LAV*

LDL *LDL*

lentivirus *lentivirus*

lesbienne *lesbiana*

lésion *lesió*

leucémie *leucèmia*

leucocyte *leucòcit*

leucocytose *leucocitosi*

leucopénie *leucopènia*

leukopathie encéphalique multifocale progressive *leucoencefalopatia multifocal progressiva*

LEUMP *leucoencefalopatia multifocal progressiva*

libido *libido*

lipémie *lipèmia*

lipide *lípid*

lipoatrophie *lipoatròfia*

lipodistrophie *lipodistròfia*

lipomatose *lipomatosi*

lipoprotéine *lipoproteïna*

liquide céphaloraquidien *líquid cefaloraquidi*

liquide pré-séminale *líquid preseminal*

liquide séminale *líquid seminal*

lithiase *litiasi*

lithiase rénale *litiasi renal*

log. *log.*

logarithme *logaritme*

lodenosine *lodenosina*

lopinavir *lopinavir*

LTR *LTR*

lubrifiant *lubricant*

lymphe *limfa*

lymphadénopathie *limfadenopatia*

lymphokine *limfocina*

lymphocyte *limfòcit*

lymphocyte activé *limfòcit activat*

lymphocyte citotoxique *limfòcit T citotòxic*

lymphocyte collaborateur *limfòcit T col-laborador*

lymphocytose *limfocitosi*

lymphome *limfoma*

lymphome de Burkitt *limfoma de Burkitt*

lyse *lisi*

Mm

MAC *MAC, MAI*

macrophage *macròfag*

maturation *maduració*

mal au coeur *mareig*

mal de tête *mal de cap*

malade *malalt*

malade chronique *malalt crònic*

maladie *malaltia*

maladie à déclaration obligatoire *malaltia de declaració obligatòria*

maladie sexuellement transmissible *malaltia de transmissió sexual*

malignité *malignitat*

marqueur *marcador*

masse musculaire *massa muscular*

masturbation *masturbació*

MDO *MDO, malaltia de declaració obligatòria*

médecin *metge*

medecine alternative *medicina alternativa*

medecine complementaire *medicina complementària*

medecine holistique *medicina holística*

médicament *medicament, fàrmac*

médicament anti-retroviral *medicació antiretroviral*

médicament antiviral *medicació antiviral*

médullaire *medul·lar*

mégahaart *megahaart*

Mémorial International du Sida *Memorial International de la Sida*

méningite *meningitis, criptococcosi*

métabolisme *metabolisme*

métaboliser *metabolitzar*

microbe *microbi*

MIP-1 *MIP-1*

mitochondrie *mitochondri*

mitose *mitosi*

moelle *medul·la*

moelle épinière *medul·la espinal*

moelle des os *medul·la òssia, moll de l'os*

molécule HLA *sistema HLA, antigen HLA*
molluscum *mol-lusc contagiós*
monocyte *monòcit*
monothérapie *monoteràpia*
mort *mort*
mort cérébrale *mort cerebral*
mouches volantes *mosques volants*
moxa *moxa*
moxibustion *moxibustió*
MTS *MTS, malaltia de transmissió sexual*
muqueuse *mucosa*
multicentrique *multicèntric*
mutation *mutació*
mutation primaire *mutació primària*
mutation secondaire *mutació secundària*
myalgie *miàlgia*
Myambutol *Myambutol*
mycobactérie *micobacteri*
mycose *micosi*
myelite *mielitis*
myélopathie *mielopatia*
myélosuppression *mielosupressió*
myopathie *miopatia*

Nn

naïf *naïf*
nef *nef*
néphrétique *nefrític*
néphrite *nefritis*
néphropathie *nefropatia*
négativisation *negativització*
nelfinavir *nelfinavir*
néoplasme *neoplàsia*
nerf *nervi*
neurologie *neurologia*
neurologique *neuroològic*
neurone *neurona*
neuropathie *neuropatia*
neuropathie périphérique *neuropatia perifèrica*
neutrophile *neutròfil*
neutropénie *neutropènia*
névirapine *nevirapina*
névralgie *neuràlgia*
NFV *NFV*
niquer *cardar, folllar*
NK *NK, cèl·lula T assassina*
NNRTI *NNRTI, INNTI*
non nucléoside *no nucleòsid*
noncompliant *noncompliant*
Norvir *Norvir*
NRTI *NRTI*

nucléo-capside *nucleocàpsida*
nucléoside *nucleòsid*
nucléotide *nucleòtid*
NVP *NVP*

Oo

oculaire *ocular*
oligoélément *oligoelement*
OMS *OMS*
ONG *ONG*
ONUSIDA *ONUSIDA*
ophtalmologiste *oftalmòleg*
oral *oral*
ordonnance *recepta*
orientation sexuelle *orientació sexual*
ostéoporose *osteoporosi*
oxydation *oxidació*

Pp

p24 *p24*
pancréatite *pancreatitis*
pancréas *pàncrees*
pandémie *pandèmia*
papillomavirus *papil·lomavirus*
paracétamol *paracetamol*
parentéral *parenteral*
paresthésie *parestèsia*
paritaire *paritari*
pastille *pastilla*
patchwork du sida *tapís memorial de la sida*
pathogène *patogen*
pathogenie *patogènesi*
pathologie *patologia*
pathologie hépatique *hepatopatologia*
patient traité *pretractat*
PCP *PCP, pneumocystis carinii pneumonia*
PCR *PCR, reacció en cadena de la polimerasa*
pénétration *penetració*
pénis *penis*
pension *pensió*
pentafuside *pentafusida*
pentamidine *pentamidina*
PEP *PEP, profilaxi de postexposició*
perfusion *infusió, perfusió*
péri-anal *perianal*
période de latence *període de latència, fase intermèdia*
perlèche *boquera, quilitis angular*
personnel sanitaire *sanitari*
phagocytose *fagocitosi*

phallus *fal·lus*
pharmacien *farmacèutic*
pharmacie hospitalière *farmàcia hospitalària*
pharmacocinétique *farmacocinètica*
pharmacodynamie *farmacodinàmica*
pharmacognosie *farmacognòsia*
pharmacovigilance *farmacovigilància*
phase 1 *fase 1*
phase 2 *fase 2*
phase 3 *fase 3*
phase 4 *fase 4*
phénotype *fenotip*
phlébite *flebitis*
phosphatase alcaline *fosfatasa alcalina*
phosphore *fòsfor*
phosphorylation *fosforilació*
photosensibilisation *fotosensibilització*
phytothérapie *fitoteràpia*
picqûre *injecció*
 pierre *pedra, càlcul*
pipe *mamada, fel·lació*
placebo *placebo*
plante médicinale *planta medicinal*
plaquette *plaqueta*
plasma *plasma*
plasmatique *plasmàtic*
pléomorphisme *polimorfisme*
pneumocystis carinii *pneumocystis carinii*
pneumonie *pneumònia*
polymerase *polimerasa*
polyneuropathie *polineuropatia*
porteur *portador*
posologie *posologia*
potassium *potassi*
pourcentage de T4 *percentatge de CD4*
practique à risque *pràctica de risc*
pravastatine *pravastatina*
préservatif *preservatiu*
pression artérielle *pressió arterial*
prévalence *prevalença*
prévention *prevenció*
prevention primaire *prevenció primària*
prevention secondaire *prevenció secundària*
prevention tertiaire *prevenció terciària*
primo-infection *primoinfecció*
principe actif *principi actiu*
prise de sang *extracció*
prophylactique *profilàctic*
prophylaxie *profilaxi*
pronostic *prognosi*
promoteur *promotor*
pronostic *pronòstic*

protéase *proteasa*
protéine *proteïna*
protocole *protocol*
protozoaire *protozous*
proviral *proviral*
provirus *provirus*
pneumonie *pneumònia, pulmonia*
ponction lombaire *punció lumbar*
psychotrope *psicòtrop*

Qq

quatre fois par jour *quatre cops al dia, QID*
quocient T4/T8 *quocient CD4/CD8*

Rr

radiographie *radiografia*
radiothérapie *radioteràpia*
randomiser *randomitzar*
RANTES *RANTES*
rate *melsa*
réaction en chaine de la polymérase *reacció en cadena de la polimerasa, PCR*
réactif *reactiu*
rebondissement *rebot*
récepteur *receptor*
récidive *recidiva*
recombinant *recombinant*
reconstitution immunitaire *reconstitució immunitària*
rectum *recte*
reiki *reiqui, reiki*
rein *ronyó*
relation medecin-patient *relació metge-patient*
remède *remei, medicina*
rémission *remissió*
Remune *Remune*
rénal *renal*
réplication *replicació*
réplication virale *replicació viral*
réponse immunitaire *resposta immunitària*
Rescriptor *Rescriptor*
réservoir *reservori*
résistance *resistència*
résistance croisée *resistència creuada*
résonance magnétique *ressonància magnètica*
rétinite *retinitis*
rétrovirologie *retrovirologia*
rétrovirus *retrovirus*
rev *rev*
ribavirine *ribavirina*

rifabutine *rifabutina*
ritonavir *ritonavir*
rougeur *granissada, picor, rush*
RTV *RTV*
ruban rouge *llaç vermell o llaçada vermella*

Ss

sang *sang*
sanctuaire *santuari*
saquinavir *saquinavir*
sarcome de Kaposi *sarcoma de Kaposi*
sauvement *rescat*
scaner *escàner, TAC escàner*
sécrétion vaginale *secreció vaginal*
section *secció*
séminal *seminal*
sepsis *sèpsia per salmonel·la*
septicémie *septicèmia*
séquenciation *seqüenciació*
séquencer *seqüenciar*
seringue *xeringa*
sérique *sèric*
séroconversion *seroconversió*
séroconverti *seroconvertit*
sérodiférent *serodiscordant*
sérologie *serologia*
séronégatif *seronegatiu, HIV-*
séronégativisé *serorevertit*
seropo *seropositiu, HIV+*
séropositif *seropositiu, HIV+*
séroprévalence *seroprevalença*
séroreversion *seroreversió*
sérum *sèrum*
seuil de détection *nivell de detecció*
sexe oral *sexe oral*
sexe sans risque *sexe segur*
SGOT *GOT*
SGPT *GPT*
shiatsu *shiatsu*
sida *sida*
sida déclaré *sida declarada*
sida pédiatrique *sida pediàtrica*
sidaïque *sidòtic*
sidéen *sidós*
sidotique *sidòtic*
sirop *xarop*
SK *SK, sarkoma de Kaposi*
SNC *SNC, sistema nerviós central*
SNP *SNP, sistema nerviós perifèric*
sodium *sodi*
soixante-neuf (69) *seixanta-nou (69)*
solidarité *solidaritat*

sonde *sonda*
souche *soca*
souspopulation lymphocitaire *subpoblació limfocitària*
sperme *esperma, semen*
spermicide *espermaticida*
spiramycine *espiramicina*
stavudine *estavudina*
statine *estatina*
statut sérologique *seroestat*
stérilisation *esterilització*
stigmatisation *estigmatització*
stomatite *estomatitis*
stress *estrès*
SQV *SQV, saquinavir*
SSR *sexe segur*
sucette *mamada, fel·lació*
sulfadiazine *sulfadiacina*
sulfamide *sulfamida*
support émotionnel *suport emocional*
suppression virale *supressió viral*
(se) surinfecter *reinfectar-se*
surveillance épidémiologique *vigilància epidemiològica*
Sustiva *Sustiva*
symptôme *síntoma*
symptomatique *simptomàtic*
symptomatologie *simptomatologia*
syncite *síncici*
syndrome *síndrome*
syndrome de Stevens-Johnson *síndrome de Stevens-Johnson*
synergie *sinergia*
synthèse *traducció*
système immunitaire *sistema immunitari*
système lymphatique *sistema limfàtic*
système nerveux central *sistema nerviós central, SNC*
système nerveux périphérique *sistema nerviós perifèric, SNP*
 systémique *sistèmic*

Tt

T-1249 *T-1249*
T-20 *T-20*
T4 *CD4, T4*
T8 *CD8, T8*
tanéfovir *tanefovir*
tapis *quilt*
tat *tat*
TB *tuberculosi, TBC, TB*
technique invasive *tècnica invasiva*

test de résistances *test de resistències*
test phénotypique *fenotípat*
test ultrasensible *tècnica ultrasensible*
testostérone *testosterona*
TH1 *TH1*
TH2 *TH2*
thérapie *teràpia*
thérapie combinée *teràpia combinada*
thérapie de sauvement *teràpia de rescat*
thérapie psychologique *teràpia psicològica*
thrombocyte *trombòcit*
thrombocytopénie *plaquetopènia*
thrombopénie *trombopènia*
thrombose *trombosi*
thymus *tim*
tipranavir *tipranavir*
tissu adipeux *teixit adipós*
tissu lymphoïde *teixit limfàtic*
Tmax. *Tmàx.*
T1/2 *T1/2*
tolérance *tolerància*
topique *tòpic*
toxicité *toxicitat*
toxicité mitochondriale *toxicitat mitocondrial*
toxicomane *toxicoman*
toxoplasme *toxoplasma*
toxoplasmose *toxoplasmosi*
trace element *oligoelement*
traitement *tractament*
traitement prophylactique *medicació profilàtica*
traitement de première instance *primera línia de tractament*
traitement prophylactique de postexposition *profilaxi de postexposició*
transaminase *transaminasa*
transcription *transcripció*
transcription inverse *transcripció inversa*
transcriptase inverse *transcriptasa inversa*
transexuel *transexual*
transfusion *transfusió, transmissió horitzontal*
transmissible *transmissible*
transmission mère-enfant *transmissió vertical*
transmission périnatale *transmissió perinatal*
transmission sexuelle *transmissió sexual*
transmission verticale *transmissió vertical*
transplantation *trasplantament*
3TC *3TC*
triglycéride *triglicèrid*

trithérapie *triteràpia*
Trizivir *Trizivir*
trois fois par jour *tres cops al dia, ter in die, TID*
tropisme *tropisme*
tuberculine *tuberculina*
tuberculose *tuberculosi*

Uu

UDIV *UDVI*
une fois par jour *un cop al dia, QD*
une fois chaque heure *un cop cada hora, QH*
urée *urea*
usage compassif *ús compassiu*
utilisateur *usuari*

Vv

vacance thérapeutique *interrupció terapèutica, vacances terapèutiques*
vaccin *vacuna, vaccé*
Vacutainer *Vacutàiner*
vade-mecum *vademècum*
vagin *vagina*
vaginal *vaginal*
valaciclovir *valaciclovir*
vaisseau lymphoïde *vas limfàtic*
valeur normal *valor de referència*
veine *vena*
verrue *berruga*
verrue acuminée *berruga acuminada*
vertige *vertigen*
VHB *VHB*
VHC *VHC*
vie *vida*
Videx *Videx*
VIH *VIH*
VIH-1 *HIV-1*
VIH-2 *HIV-2*
VIH+ *HIV+, seropositiv*
VIH- *HIV-, seronegatiu*
Viracept *Viracept*
viral *viral*
Viramune *Viramune*
virémie *virèmia, virèmia plasmàtica*
virémie cellulaire *virèmia cel·lular*
virion *virió*
virologiste *viròleg*
virologie *virologia*
virose *virosi*

virus *virus*
virus atténué *virus atenuat*
virus sauvage *virus salvatge*
virus d'Epstein-Barr *virus d'Epstein-Barr*
virus résistant *virus resistant*
vitamine *vitamina*
voie de transmission *via de transmissió*
vulve *vulva*

Ww

Wasting syndrome *Wasting syndrome*
Western Blot *Western Blot*

Yy

yoga *ioga*

Zz

zalcitabine *zalcitabina*
ZDV *ZDV, zidovudina*
Zérit *Zérit*
Ziagen *Ziagen*
zidovudine *zidovudina*
zinc *zinc*
zintevir *zintevir*
Zovirax *Zovirax*

taula d'equivalències castellà - català

Aa

abacavir *abacavir*
abrasión *abradió*
absorción *absorció*
ABT-378/r *ABT-378/r, Kaletra*
ABV *ABV, abacavir*
Ac *Ac, anticòs*
acceso temprano *accés avançat*
acceso expandido *accés expandit*
aciclovir *aciclovir*
ácido fólico *àcid fòlic*
ácido úrico *àcid úric*
acidófilo *acidòfil*
acidosis láctica *acidosi làctica*
acoblamiento *acoblament*
acompañante *acompanyant*
acompañar *acompanyar*
ACTG *ACTG*
activo *actiu*
activismo *activisme*
activista *activista*
activista *activista*
actividad *activitat*
acupuntura *acupuntura*
adefovir *adefovir*
adenopatía *adenopatia*
adenosina trifosfato *trifosfat d'adenosina*
adenovirus *adenovirus*
adesión al tratamiento *adhesió al tractament*
adyuvante *adjuvant*
ADN *ADN*
ADN viral *ADN viral*
aerosol *aerosol*
afasia *afàsia*
afección *afecció*
afectado *afectat*
afta *afta*
Ag *Ag*
Agenerase *Agenerase*
ageusia *agèusia*
agudo *agut*
albúmina *albúmina*
alcohol *alcohol*
algoritmo *algorisme*
alimentación parenteral *alimentació parenteral*
alergia *al·lèrgia*

alérgico *al·lèrgic*
alopatía *al·lopatia*
alucinación *al·lucinació*
ALT *ALT*
amebiasis *amebiosi (o amebiasi)*
anfotericina B *anfotericina B*
amilasa *amilasa*
aminoácido *aminoàcid*
amprenavir *amprenavir*
anabolismo *anabolisme*
anafilaxis *anafílaxi*
anal *anal*
análogo *anàleg*
analgésico *analgèsic*
análisis de sangre *anàlisi de sang*
análisis de esputo *anàlisi d'esput*
andrógeno *androgen*
anemia *anèmia*
anestesia *anestèsia*
angiogénesis *angiogènesi*
angustia *angoixa*
anilingus *anilingus*
ano *anus*
anónimo *anònim*
anonimato *anonimat*
anorexia *anorèxia*
anorexia mental *anorèxia mental*
anorgasmia *anorgàsmia*
ansiedad *ansietat*
ansiolítico *ansiolític*
antiácido *antiàcid*
antibiótico *antibiòtic*
anticuerpo *anticòs*
antidepresivo *antidepressiu*
antifúngico *antifúngic*
antígeno *antigen*
antigenemia *antigenèmia*
antihistamínico *antihistamínic*
antimicrobiano *antimicrobià*
antioxidante *antioxidant*
antipirético *antipirètic*
antiprotozoario *antiprotozoari*
antirretroviral *antiretroviral*
antisentido *anticodó, antisentit*
antisida *antisida*
antiviral *antiviral*
apoyo emocional *suport emocional*
ARC *ARC*
ARN *ARN*
ARN viral *ARN viral*
ARV *ART, antiretroviral*
asintomático *asimptomàtic*
aspergilo *aspergil*

aspirina *aspirina*
astenia *astènia*
ataxia *atàxia*
atovacuona *atovaquona*
ATP *ATP*
atrofia *atròfia*
AUC *AUC, àrea sota la corva*
AZT *AZT*

Bb

bacilo *bacil*
bacteremia *bacterèmia*
bacteria *bacteri*
bàlsamo *bàlsam*
barrera hematoencefàlica *barrera hematoencefàlica*
basal *basal*
basòfil *basòfil*
bazo *melsa*
bDNA *bDNA*
beso *petó*
beso negro *llepar el cul, anilingus*
BIA *BIA*
BID *BID, dos cops al dia*
bilirrubina *bilirubina*
bilirrubinemia *bilirubinèmia*
bilis *bilis*
biodisponibilidad *biodisponibilitat*
biopsia *biòpsia*
bioquímica *bioquímica*
bis in die *bis in die, dos cops al dia*
bisexual *bisexual*
biterapia *biteràpia*
blíster *blíster*
boqueras *boquera*
broncoscopia *broncoscòpia*
bronquitis *bronquitis*

Cc

calcio *calci*
càlculo *càlcul*
càncer *càncer*
càndida *càndida*
càndida albicans *càndida albicans*
candidiasis *candidiasi*
ambulatorio *ambulatori, CAP*
càpside *càpsida*
càpsula *càpsula*
caquexia *caquèxia*
carcinogeno *carcinogen*

carcinoma *carcinoma*
carcinoma de cèrvix *carcinoma de cèrvix*
carga viral *càrrega viral*
carnitina *carnitina*
catabolismo *catabolisme*
catèter *catèter*
CCR5 *CCR5*
CD4 *CD4*
CD8 *CD8*
CDC *CDC*
cefalea *cefalea*
célula *cèl·lula*
célula asesina *cèl·lula NK*
célula dendrítica *cèl·lula dendrítica*
célula huésped *cèl·lula hoste*
célula NK *cèl·lula NK*
célula T *cèl·lula T*
célula de memoria *cèl·lula T de memòria*
célula naíve *cèl·lula T naíve*
centro alternativo de detección *centre alternatiu de detecció*
cepa *soca*
cèrvix *cèrvix*
ciclo vital del VIH *cicle de replicació de l'HIV*
cinc *zinc*
ciprofloxacina *ciprofloxacina*
cirrosis *cirrosi*
citoquina *citocina*
citología *citologia*
citomegalovirus *citomegalovirus*
citoplasma *citoplasma*
citósol *citósol*
citotòxic *citotòxic*
claritromicina *claritromicina*
clindamicina *clindamicina*
clínic *clínic*
Cmàx. *Cmàx.*
Cmín. *Cmín.*
CMV *CMV*
cociente T4/T8 *quocient CD4/CD8*
cociente de inhibición *quocient d'inhibició*
còctel *còctel*
codon *codó*
cohorte *cohort*
coïnfecció *coïnfecció*
coito *coit*
colesterol *colesterol*
cólico *còlic*
cólico nefrítico *còlic nefrític*
colitis *colitis*
colirio *col·liri*
colutori *col·lutori*

colonoscopia *colonoscòpia*
colposcopia *colposcòpia*
Combivir *Combivir*
comité ético *comitè ètic*
compasivo *compassiu*
complemento nutricional *complement
nutricional*
complejo relacionado con el sida *complex
relacionat amb la sida*
conducta de riesgo *comportament de risc*
comprimido *comprimit*
comunitario *comunitari*
comunidad *comunitat*
concentración inhibitoria *concentració
inhibitòria*
condiloma *condiloma*
condón *condó, preservatiu*
confidencialidad *confidencialitat*
conjuntivitis *conjuntivitis*
consentimiento informado *consentiment
informat*
contagio *contagi*
contagioso *contagiós*
contra-indicación *contraindicació*
control del fondo de ojo *control de fons
d'ull*
convalecencia *convalescència*
coño *cony, vulva*
core *core, nucli viral*
corioretinitis *corioretinitis*
correceptor *coreceptor*
córtex *còrtex*
corticosteroide *corticosteroide*
cortisona *cortisona*
counselling *còunselling*
creatinina *creatinina*
cribado *cribratge*
criptococosis *criptococosi*
criptosporidiasis *criptosporidiosi*
criterios de inclusión *criteris d'inclusió /
d'exclusió*
Crixiván *Crixivan*
crónico *crònic*
CRS *CRS*
CTL *CTL*
culo *cul*
cultivo *cultiu*
cunilingus *cunnilingi*
curar *guarir, curar*
cutáneo *cutani*
CV *CV, càrrega viral*
CXCR-4 *CXCR-4*

Dd

D4T *d4T*
dapsona *dapsona*
Daraprim *Daraprim*
DDC *DDC*
DDI *DDI*
debutante *debutant*
debutar *debutar*
defensas *defenses*
delavirdina *delavirdina*
demencia *demència*
depresión *depressió*
dermatitis *dermatitis*
dermatólogo *dermatòleg*
dermatosis *dermatosi*
desinfección *desinfecció*
Día Mundial del Sida *Dia Mundial de la
Sida*
diagnosis *diagnosi*
diagnóstico *diagnòstic*
diarrea *diarrea*
didanosina *didanosina*
dieta *dieta*
dietista *dietista*
Diflucán *Diflucan*
discriminación *discriminació*
disfagia *disfàgia*
disfunción eréctil *disfunció erèctil*
disgeusia *disgèusia*
dispepsia *dispèpsia*
displasia *displàgia*
disnea *dispnea*
distal *distal*
diuresi *diüresi*
diurético *diürètic*
DLV *DLV, delavirdina*
dolor *dolor*
dolor de cabeza *mal de cap*
dosis *dosi*
DOTC *DOTC*
droga *droga*
droga vegetal *droga vegetal*
drogodependiente *drogodependent*
duelo *dol*

Ee

EATG *EATG*
EATN *EATN*
ecografía *ecografia*
EDO *MDO, malaltia de declaració
obligatòria*

efavirenz *efavirenz*
efecto adverso *efecte advers*
efecto secundario *efecte col·lateral, efecte secundari*
efecto placebo *efecte placebo*
EFV *EFV, efavirenz*
EIA *EIA*
ELISA *ELISA*
EMEA *EMEA*
emoción *emoció*
emocional *emocional*
encefalitis *encefalitis*
encefalopatía *encefalopatia*
encima *enzim*
endémico *endèmic*
endógeno *endogen*
endoscopia *endoscòpia*
enfermedad *malaltia*
enfermedad de declaración obligatoria *malaltia de declaració obligatòria*
enfermedad de transmisión sexual *malaltia de transmissió sexual*
enfermedad definitoria de sida *malaltia definitòria de sida*
enfermo *malalt*
enfermo crónico *malalt crònic*
ensayo ciego *assaig cec*
ensayo clínico *assaig clínic*
ensayo a doble ciego *assaig doblement cec*
ensayo abierto *assaig obert*
ensayo randomizado *assaig randomitzat*
enteral *entèric*
enteritis *enteritis*
eosinófilo *eosinòfil*
epidemia *epidèmia*
epidémico *epidèmic*
epidemiólogo *epidemiòleg*
epidemiología *epidemiologia*
Epivir *Epivir*
eritrocito *eritròcit*
eritropoetina *eritropoetina*
escàner *escàner*
esperanza de vida *esperança de vida*
esperma *esperma*
espermicida *espermaticida*
espiramicina *espiramicina*
esputo *esput*
estatina *estatina*
estavudina *estavudina*
esterilización *esterilització*
estigmatización *estigmatització*
estomatitis *estomatitis*
estrés *estrès*

estudio multicéntrico *estudi multicèntric*
etambutol *etambutol*
ética *ètica*
etílico *etílic*
etiología *etiologia*
ETS *MTS, malaltia de transmissió sexual*
excipiente *excipient*
exógeno *exogen*
exposició al VIH *exposició a l'HIV*
extracción *extracció*
eyaculación *ejaculació*

Ff

factor de crecimiento *factor de creixement*
factor de necrosis tumoral *factor de necrosi tumoral*
factor de riesgo *factor de risc*
fagocitosis *fagocitosis*
falo *fal·lus*
falso negativo *fals negatiu*
falso positivo *fals positiu*
fanciclovir *fanciclovir*
fármaco *fàrmac*
farmacéutico *farmacèutic*
farmacia hospitalaria *farmàcia hospitalària*
farmaco-cinética *farmacocinètica*
farmacodinámica *farmacodinàmica*
farmacognosia *farmacognòsia*
farmacovigilancia *farmacovigilància*
fase 1 *fase 1*
fase 2 *fase 2*
fase 3 *fase 3*
fase 4 *fase 4*
FDA *FDA*
felación *fel·lació*
fenotipo *fenotip*
fiebre *febre*
fibrosis *fibrosi*
fitoterapia *fitoteràpia*
flebitis *flebitis*
fluconazol *fluconazol*
fluido corporal *fluid corporal*
folículo *fol·licle*
folliculitis *fol·liculitis*
follar *cardar, follar*
fórmula leucocitaria *fórmula leucocítica*
fórmula magistral *fórmula magistral*
Fortovase *Fortovase*
foscarnet *foscarnet*
fosfatasa alcalina *fosfatasa alcalina*
fósforo *fòsfor*
fosforilación *fosforilació*

fotosensibilidad *fotosensibilització*
fracaso virológico *fracàs virològic*
fúngico *fúngic*
fusión *fusió*

Gg

gay *gai*
GAM *GAM, grup d'ajuda mútua*
gamma-glutamil transferasa *gamma glutamil transferasa*
gamaglobulina *gammaglobulina*
ganciclovir *ganciclovir*
ganglio *gangli limfàtic*
gastroenteritis *gastroenteritis*
gen *gen*
genérico *genèric*
genotipo *genotip*
GGT *GGT*
ginecólogo *ginecòleg*
glicoproteína *glicoproteïna, gp*
glóbulo blanco *glòbul blanc*
glóbulo rojo *glòbul vermell*
glucemia *glucèmia*
glúcido *glúcid*
GOT *GOT*
gp *gp, glicoproteïna*
gp120 *gp120*
gp160 *gp160*
gp41 *gp41*
GPT *GPT*
granulocite *granulocite*
grupo de ayuda mutua *grup d'ajuda mútua*
grupo de control *grup de control*
grupo de riesgo *grup de risc*
guías de tratamiento *pautes de tractament*

Hh

hacerse la prueba *fer-se la prova*
HDL *HDL*
hemático *hemàtic*
hematocrito *hematòcrit*
hematología *hematologia*
hemocultivo *hemocultiu*
hemofilia *hemofília*
hemofílico *hemofílic*
hemograma *hemograma*
hemorragia *hemorràgia*
heparina *heparina*
hepático *hepàtic*
hepatitis *hepatitis*
hepatitis A *hepatitis A*

hepatitis B *hepatitis B*
hepatitis C *hepatitis C*
hepatólogo *hepatòleg*
pathologie hépatique *hepatopatologia*
hepato-megalia *hepatomegalia*
hepatotoxicidad *hepatotoxicitat*
herpes *herpes*
herpes zoster *herpes zòster*
hidroxiurea *hidroxiurea*
hiel *fel*
hierro *ferro*
hígado *fetge*
hígado graso *esteatosis hepàtica*
higiene sexual *higiene sexual*
hiperinmune *hiperimmune*
hiperplasia *hiperplàsia*
hipertensión *hipertensió*
hipertermia *hipertèrmia*
hipertrofia *hipertrofia*
hiperuricemia *hiperuricèmia*
hipolipemiente *antilipèmic*
hipotensión *hipotensió*
histoplasmosis *histoplasmosi*
historia clínica *història clínica*
historia natural *història natural*
Hivid *Hivid*
HLA *HLA, antigen HLA, sistema HLA*
holístico *holístic*
homeopatía *homeopatia*
homoerotismo *homoerotisme*
homofobia *homofòbia*
homosexual *homosexual*
hongo *fong*
hormona *hormona*
hospital de día *hospital de dia*
hospitalización a domicilio *hospitalització a domicili*

HTLV *HTLV*

HU *HU, hidroxiurea*

huésped *hoste*

Ii

IAC *IAC*
IAS *IAS*
IC *IC*
ictericia *icterícia, fel sobreixit*
IDV *IDV, indinavir*
IFN *IFN, interferó*
Ig *Ig*
IL-2 *IL-2*
inmune *immune*
inmunidad *immunitat*
inmunidad celular *immunitat cel·lular*

inmunización *immunització*
inmunizar *immunitzar*
inmunoensayo *immunoassaig*
inmunocompetente *immunocompetent*
inmunocomprometido *immunocompromès*
inmunodeficiencia *immunodeficiència*
inmunoglobulina *immunoglobulina*
inmunólogo *immunòleg*
inmunología *immunologia*
inmumodulador *immunomodulador*
inmunosupresión *immunosupressió*
impotencia *impotència*
in vitro *in vitro*
in vivo *in vivo*
incubación *incubació*
indetectable *indetectable*
indinavir *indinavir*
infección *infecció*
infección aguda *infecció aguda*
infección crónica *infecció crònica*
infección fúngica *infecció fúngica*
infección oportunista *infecció oportunista*
infectar *infectar*
infermero *infermer*
inflamación *inflamació*
infusión *infusió, perfusió*
inhibidor *inhibidor*
inhibidor de la fusión *inhibidor de la fusió*
inhibidor de la integrasa *inhibidor de la integrasa*
inhibidor de la proteasa *inhibidor de la proteasa*
inhibidor de la transcriptasa inversa *inhibidor de la transcriptasa inversa*
inocuo *innocu*
insomnio *insomni*
isoniazida *isoniazida*
insulina *insulina*
integración *integració*
integrasa *integrasa*
interacción medicamentosa *interacció medicamentosa*
interferón *interferó*
interleucina *interleucina*
interleucina-2 *interleucina-2*
interrupción terapéutica *interrupció terapèutica*
intramuscular *intramuscular*
indovenoso *intravenós*
Invirase *Invirase*
inyección *injecció*
IP *IP, inhibidor de la proteasa*
IQ *IQ*

itraconazol *itraconazol*
ITT *ITT*
IV *IV*

Jj

jarabe *xarop*
jeringa *xeringa*

Kk

kaposi *Kaposi*
Kaletra *Kaletra*
ketoconazol *ketoconazol*

Ll

L-acetilcarnitina *L-acetilcarnitina*
lamivudina *lamivudina*
latencia *latència*
látex *làtex*
LAV *LAV*
lazo rojo *llaç vermell o llaçada vermella*
LDL *LDL*
lentivirus *lentivirus*
lesbiana *lesbiana*
lesión *lesió*
leucemia *leucèmia*
leucocito *leucòcit*
leucocitosis *leucocitosi*
leucoencefalopatía multifocal progresiva *leucoencefalopatia multifocal progressiva*
leucopenia *leucopènia*
leucoplaquia vellosa *leucoplàsia peluda*
libido *libido*
limpiado de esperma *rentat d'esperma*
linfa *limfa*
linfadenopatía *limfadenopatia*
linfocina *limfocina*
linfocito *limfòcit*
linfocito activado *limfòcit activat*
linfocito citotóxico *limfòcit T citotòxic*
linfocito cooperador *limfòcit T col-laborador*
linfocitosis *limfocitosi*
linfoma *limfoma*
linfoma de Burkitt *limfoma de Burkitt*
linfoma no de Hodgkin *limfoma no hodgkinià*
lipemia *lipèmia*
lípid *lípid*
lipoatrofia *lipoatròfia*

lipodistrofia *lipodistròfia*
lipomatosi *lipomatosi*
lipoproteïna *lipoproteïna*
líquido cefaloraquídeo *líquid cefaloraquídi*
líquido preseminal *líquid preseminal*
líquido seminal *líquid seminal*
lisis *lisi*
litiasis *litiasi*
litiasis renal *litisi renal*
log. *log.*
logaritmo *logaritme*
lodenosina *lodenosina*
lopinavir *lopinavir*
LTR *LTR*
lubrificante *lubricant*

Mm

MAC *MAC, MAI*
macrófago *macròfag*
MAI *MAI, MAC*
maligno *maligne*
mamada *mamada, fel·lació*
manejo de la enfermedad *gestió de la malaltia*
marcador *marcador*
mareo *mareig*
margen de perdón *marge d'oblit*
masa muscular *massa muscular*
masturbación *masturbació*
medicación antirretroviral *medicació antiretroviral*
medicación antiviral *medicació antiviral*
medicación extranjera *medicació estrangera*
medicación parenteral *medicació parenteral*
medicación profiláctica *medicació profilàctica*
medicamento *medicament*
medicina *medecina (medicament)*
medicina *medicina (ciència)*
medicina alternativa *medicina alternativa*
medicina complementaria *medicina complementària*
medicina holística *medicina holística*
médico *metge*
médico residente *metge resident*
médula *medul·la*
médula espinal *medul·la espinal*
médula ósea *medul·la òssia*
medular *medul·lar*
megahaart *megahaart*
Memorial Internacional del Sida *Memorial*

Internacional de la Sida
meningitis *meningitis*
metabolismo *metabolisme*
metabolizar *metabolitzar*
mialgia *miàlgia*
micobacteria *micobacteri*
micosis *micosi*
microbio *microbi*
microlesión *microlesió*
mielitis *mielitis*
mielopatía *mielopatia*
mielosupresión *mielosupressió*
miopatía *miopatia*
MIP-1 *MIP-1*
mitochondria *mitocondri*
mitosis *mitosi*
molusco *mol·lusc contagiós*
monocito *monòcit*
monoterapia *monoteràpia*
moscas volantes *mosques volants*
moxa *moxa*
moxibustión *moxibustió*
mucosa *mucosa*
muerte *mort*
muerte cerebral *mort cerebral*
multicéntrico *multicèntric*
mutación *mutació*
mutación primaria *mutació primària*
mutación secundaria *mutació secundària*
Myambutol *Myambutol*

Nn

naif *naïf*
nef *nef*
nefrítico *nefrític*
nefritis *nefritis*
nefrolitiasis *nefrolitiasi*
nefropatía *nefropatia*
negativización *negativització*
nelfinavir *nelfinavir*
neoplasia *neoplàsia*
nervio *nervi*
neumonía *pneumònia*
neuralgia *neuràlgia*
neurología *neurologia*
neuroológico *neurològic*
neurona *neurona*
neuropatía *neuropatia*
neuropatía periférica *neuropatia perifèrica*
neutrófilo *neutròfil*
neutropenia *neutropènia*
nevirapina *nevirapina*

NFV *NFV, nelfinavir*
nivel de detecció *nivell de detecció*
nivel plasmático *concentració hemàtica, concentració plasmàtica, nivell hemàtic*
NK *NK*
NNRTI *NNRTI*
no nucleósido *no nucleòsid*
Norvir *Norvir*
NRTI *NRTI*
nucleocápside *nucleocàpsida*
nucleósido *nucleòsid*
nucleótido *nucleòtid*
NVP *NVP*

Oo

ocular *ocular*
oftalmólogo *oftalmòleg*
oligoelemento *oligoelement*
OMS *OMS*
ONG *ONG*
ONUSIDA *ONUSIDA*
oral *oral*
orientación sexual *orientació sexual*
osteoporosis *osteoporosi*
oxidación *oxidació*

Pp

p24 *p24*
paja *palla, masturbació*
pancreatitis *pancreatitis*
páncreas *pàncrees*
pandemia *pandèmia*
papilomavirus *papil·lomavirus*
paracetamol *paracetamol*
parenteral *parenteral*
parestesia *parestèsia*
paritario *paritari*
pastilla *pastilla*
patógeno *patogen*
patogénesis *patogènesi*
patología *patologia*
PCP *PCP*
PCR *PCR*
penetración *penetració*
pene *penis*
pensión *pensió*
pensión contributiva *pensió contributiva*
pensión no contributiva *pensió no contributiva*

pentafusida *pentafusida*
pentamidina *pentamidina*
PEP *PEP*
perianal *perianal*
periodo de latencia *període de latència*
periodo de latencia *fase intermèdia*
periodo ventana *període finestra*
pedra *pedra, càlcul*
pirimetamina *pirimetamina*
placebo *placebo*
planta medicinal *planta medicinal*
plaqueta *plaqueta*
plaquetopenia *plaquetopènia*
plasma *plasma*
plasmático *plasmàtic*
pneumocystis carinii *pneumocystis carinii*
polimerasa *polimerasa*
polimorfismo *polimorfisme*
polineuropatía *polineuropatia*
polla *polla, fal·lus*
porcentaje de T4 *percentatge de CD4*
portador *portador*
posología *posologia*
potasio *potassi*
práctica de riesgo *pràctica de risc*
pravastatina *pravastatina*
preservativo *preservatiu*
presión arterial *pressió arterial*
pretratado *pretractat*
prevalencia *prevalença*
prevención *prevenció*
prevención primaria *prevenció primària*
prevención secundaria *prevenció secundària*
prevención terciaria *prevenció terciària*
primera línea de tratamiento *primera línia de tractament*
primoinfección *primoinfecció*
principio activo *principi actiu*
profármaco *profàrmac*
profiláctico *profilàctic*
profilaxis *profilaxi*
profilaxis de postexposición *profilaxi de postexposició*
prognosis *prognosi*
progresión a sida *progressió a sida*
promotor *promotor*
pronóstico *pronòstic*
proteasa *proteasa*
proteína *proteïna*
protocolo *protocol*
protozoos *protozous*
prueba del VIH *prova de detecció*

d'anticossos
prueba diagnóstica *prova diagnòstica*
proviral *proviral*
provirus *provirus*
pulmonía *pulmonia*
punción lumbar *punció lumbar*

Qq

QD *QD, un cop al dia*
QH *QH, un cop cada hora*
QID *QID, quatre cops al dia*
quilitis angular *quilitis angular, boquera*
quimioquina *quimiocina*
quimioterapia *quimioteràpia*
quiromassaje *quiromassatge, quiropràctica*
quiropaxis *quiropràctica, quiropraxi*
quiropràctico *quiropràctic*

Rr

radiografía *radiografia*
radioterapia *radioteràpia*
randomizar *randomitzar*
RANTES *RANTES*
reacción en cadena de la polimerasa
reacció en cadena de la polimerasa
reactivo *reactiu*
rebote *rebot*
receta *recepta*
receptor *receptor*
recidiva *recidiva*
recombinante *recombinant*
reconstitución inmunológica *reconstitució immunitària*
recuento de T4 *recompte de CD4*
recuento linfocitario *recompte limfocitari*
recto *recte*
reiki *reiqui, reiki*
reinfectarse *reinfectar-se*
relación médico-paciente *relació metge-pacient*
remisión *remissió*
Remune *Remune*
renal *renal*
replicación *replicació*
replicación viral *replicació viral*
rescate *rescat*
Rescriptor *Rescriptor*
reservorio *reservori*
resistencia *resistència*
resistencia cruzada *resistència creuada*
respuesta inmunológica *resposta*

immunitària
resonancia magnética *ressonància magnètica*
retinitis *retinitis*
retrovirología *retrovirologia*
retrovirus *retrovirus*
rev *rev*
ribavirina *ribavirina*
rifabutina *rifabutina*
riñón *ronyó*
ritonavir *ritonavir*
RNA-HIV *RNA-HIV*
RTV *RTV, ritonavir*

Ss

salpullido *granissada, rush*
sangre *sang*
sanitario *sanitari*
santuario *santuari*
saquinavir *saquinavir*
sarcoma de Kaposi *sarcoma de Kaposi*
secreción vaginal *secreció vaginal*
secuenciación *seqüenciació*
secuenciar *seqüenciar*
semen *semen*
seminal *seminal*
septicemia *sèpsia per salmonel·la, septicèmia*
sérico *sèric*
serconversión *seroconversió*
seroconvertido *seroconvertit*
serodiscordante *serodiscordant*
seroestatus *seroestat*
serología *serologia*
seronegativo *seronegatiu*
seropositivo *seropositiu*
seroprevalencia *seroprevalença*
serorreversión *seroreversió*
serorrevertido *serorevertit*
69 *seixanta-nou (69)*
sexo oral *sexe oral*
sexo seguro *sexe segur*
shiatsu *shiatsu*
sicotropo *psicòtrop*
sida *sida*
sida declarado *sida declarada*
sida pediátrico *sida pediàtrica*
sidoso *sidós*
sidótico *sidòtic*
síntoma *síntoma*
sintomático *sintomàtic*
sintomatología *sintomatologia*

sincicio *sincici*
síndrome *síndrome*
síndrome de Stevens-Johnson *síndrome de Stevens-Johnson*
sinergia *sinergia*
sistema immunitario *sistema immunitari*
sistema linfático *sistema limfàtic*
sistema nervioso central *sistema nerviós central*
sistema nervioso periférico *sistema nerviós perifèric*
sistémico *sistèmic*
SK *KS, sarcoma de Kaposi*
SNC *SNC, sistema nerviós central*
SNP *SNP, sistema nerviós perifèric*
sodio *sodi*
solidaridad *solidaritat*
sonda *sonda*
SQV *SQV, saquinavir*
subpoblación linfocitaria *subpoblació limfocitària*
suero *sèrum*
sulfadiacina *sulfadiacina*
sulfamida *sulfamida*
superviviente de larga duración *supervivent de llarga durada*
supresión viral *supressió viral*
Sustiva *Sustiva*

Tt

T-1249 *T-1249*
T-20 *T-20*
T4 *T4, CD4*
T8 *T8, CD8*
TAC *TAC*
tanefovir *tanefovir*
tapiz *quilt*
Tapiz Memorial del Sida *Tapís Memorial de la Sida*
TARSA *HAART*
tat *tat*
TB *TB, tuberculosi*
técnica invasiva *tècnica invasiva*
técnica ultrasensible *tècnica ultrasensible*
tejido adiposo *teixit adipós*
tejido linfático *teixit limfàtic*
ter in die *ter in die, tres cops al dia*
terapia *teràpia*
terapia alternante *teràpia alternant*
terapia combinada *teràpia combinada*
terapia de mantenimiento *teràpia de manteniment*

terapia de rescate *teràpia de rescat*
terapia psicológica *teràpia psicològica*
test de resistencias *test de resistències*
test fenotípico *fenotipat*
testosterona *testosterona*
TH1 *Th1*
TH2 *Th2*
TID *TID, tres cops al dia*
timo *tim*
tipranavir *tipranavir*
tirar la toalla *llençar la tovallola*
Tmàx. *Tmàx.*
T1/2 *T1/2.*
tolerancia *tolerància*
tópico *tòpic*
toxicidad *toxicitat*
toxicidad mitocondrial *toxicitat mitocondrial*
toxicómano *toxicòman*
toxoplasma *toxoplasma*
toxoplasmosis *toxoplasmosi*
tratamiento *tractament*
(en) tratamiento *(en) tractament*
tracto gastrointestinal *tracte gastrointestinal*
traducción *traducció*
transaminasa *transaminasa*
transcripción *transcripció*
transcripción inversa *transcripció inversa*
transcriptasa inversa *transcriptasa inversa*
transcriptasa reversa *transcriptasa inversa*
transexual *transexual*
transfusión *transfusió*
transfusión *transmissió horitzontal*
transmisible *transmissible*
transmisión parenteral *transmissió parenteral o intravenosa*
transmisión perinatal *transmissió perinatal*
transmisión sexual *transmissió sexual*
transmisión vertical *transmissió vertical*
transplante *trasplantament*
3TC *3TC, epivir*
triglicérido *triglicèrid*
triterapia *triteràpia*
Trizivir *Trizivir*
trombocito *trombòcit*
trombopenia *trombopènia*
trombosis *trombosi*
tropismo *tropisme*
tuberculina *tuberculina*
tuberculosis *tuberculosi*
tuétano *moll de l'os*

Uu

UDVI *UDVI*

urea *urea*

uso compasivo *ús compassiu*

usuario *usuari*

Vv

vacaciones terapéuticas *vacances
terapèutiques*

vacuna *vacuna*

Vacutainer *Vacutàiner*

vademécum *vademècum*

vagina *vagina*

vaginal *vaginal*

valaciclovir *valaciclovir*

valor de referencia *valor de referència*

vaso linfático *vas limfàtic*

vena *vena*

verruja *berruga*

verruja acuminada *berruga acuminada*

vértigo *vertigen*

VHB *VHB*

VHC *VHC*

vía de transmisión *via de transmissió*

vida *vida*

Videx *Videx*

vigilancia epidemiológica *vigilància
epidemiològica*

VIH *HIV*

VIH-1 *HIV-1*

VIH-2 *HIV-2*

VIH+ *HIV+*

VIH- *HIV-*

VIH *HIV*

Viracept *Viracept*

viral *víric, viral*

Viramune *Viramune*

viremia *virèmia*

viremia celular *virèmia cel·lular*

virión *virió*

virología *virologia*

virólogo *viròleg*

virosis *virosi*

virus *virus*

virus atenuado *virus atenuat*

virus salvaje *virus salvatge*

virus de Epstein-Barr *virus d'Epstein-Barr*

virus resistente *virus resistent*

vitamina *vitamina*

voluntario *voluntari*

vulva *vulva*

Ww

Wasting syndrome *Wasting syndrome*

Western Blot *Western Blot*

Yy

yoga *ioga*

Zz

zalcitabina *zalcitabina*

ZDV *ZDV, zidovudina*

Zérit *Zérit*

Ziagen *Ziagen*

zidovudina *zidovudina*

zintevir *zintevir*

Zovirax *Zovirax*

abreviatures més comunes

- ABT-378/r** lopinavir + ritonavir (Kaletra)
ABV abacavir
Ac anticòs
ACTG Aids Clinical Trials Group
ACV aciclovir
ADN àcid desoxiribonucleic
AE adverse event, efecte advers
Ag antigen
AIDS Acquired Immuno-Deficiency Syndrome
ALT Alanine-amino Transaminase (vegeu GPT)
ARC en anglès Aids-Related Complex, complex relacionat amb la sida
ARN àcid ribonucleic
ARNm àcid ribonucleic missatge
ART Antiretroviral Therapy, teràpia antiretroviral
AST Aspartate AminoTransaminase (vegeu GOT)
ATOS Asociación para el Trasplante de Órganos a Seropositivos
ATP Adenosine TriPhosphate, trifosfat d'adenosina
AUC Area Under the Curve, àrea sota la corba
AZT zidovudina
bDNA branched-DNA, ADN ramificat
BIA Bio Impedance Analysis
BID bis in die, dos cops al dia
CAC centre d'atenció continuada
CAP centre d'atenció primària
CBC Complete Blood Count, hemograma
CCR5 estructura protèica dels CD4
CD4 Tipus de limfòcit CD4
CD4 Estructura de la membrana dels limfòcits T CD4
CD8 Tipus de limfòcit CD8
CDC Centers for Disease Control
CEESCAT Centre d'Estudi de la Sida a Catalunya
CIP codi d'identificació personal (de la targeta sanitària personal)
Cmàx. càrrega màxima
Cmín. càrrega mínima
CMV citomegalovirus
CNS Central Nervous System, sistema nerviós central, SNC
CRS complex relacionat amb la sida
CTL Cytotoxic T-Lymphocyte, limfòcit citotòxic o limfòcit T CD8
CV càrrega viral
CXCR-4 Estructura protèica dels CD4
D4T estavudina
DDC zalcitabina
DDI didanosina
DLV Delavirdina
DNA DesoxyriboNucleic Acid, ADN
EATG European Aids Traitement Group
EATN European Aids Traitement News
EBV Epstein-Barr Virus, virus d'Epstein-Barr
EFV Efavirenz
EIA Enzimoimmunoassaig
ELISA Enzyme-Linked Immunosorbent Assay
EMEA European Agency for the Avaluation of Medicinals Products
EPO eritropoetina
FDA Food and Drug Administration
GAM grup d'ajuda mútua
GGT gamma-glutamil transferasa
GOT glutamico-oxalacètica transaminasa
gp glicoproteïna
gp120 glicoproteïna de l'HIV-1
gp160 glicoproteïna precursora de l'HIV-1
gp41 glicoproteïna de l'HIV-1
GPT glutamico-pirúviraca transaminasa
GTT Glucose Tolerance Test, test de tolerància de la glucosa
HAART Highly Active Anti-Retroviral Therapy, teràpia combinada antiretroviral altament activa
HDL High Density Lipoprotein, lipoproteïna d'alta densitat
HIV Human Immunodeficiency Virus, VIH
HIV-1 Tipus d'HIV
HIV-2 Tipus d'HIV
HIV+ Persona seropositiva
HIV- Persona seronegativa
HLA Human Lymphocyte Antigen, antigen d'histocompatibilitat o sistema HLA
HTLV Human T-cell Lymphotropic Virus
HU hidroxiurea
IAC Internacional AIDS Conference
IAS Internacional AIDS Society
IC inhibition concentration, concentració inhibidora
ICS Institut Català de la Salut
IDV indinavir
IFN interferó
Ig immunoglobulina

- IL-2** *Interleucina-2*
- IP** *inhibidor de la proteasa*
- IQ** *inhibition quotient, quocient d'inhibició*
- ITT** *Intent-To-Treat*
- IV** *intravenós*
- KS** *Kaposi's Sarcoma, sarcoma de Kaposi*
- LAV** *Lymphadenopathy Associated Virus*
- LDL** *Low Density Lipoprotein, lipoproteïna de baixa densitat*
- log**, *logarítmic*
- LTR** *Long Terminal Repeat*
- MAC** *Mycobacterium Avium Complex*
- MAI** *Micobacterium Avium Intracellulare*
- MDO** *malaltia de declaració obligatòria*
- MEGAHAART** *Tractament ART altament eficaç*
- MIP-1** *Macrophage Inflammatory Protein-1*
- MTS** *malaltia de transmissió sexual*
- NFV** *nelfinavir*
- NK** *Natural Killer*
- NNRTI** *Non Nucleosid Reverse Transcripase Inhibitor*
- NRTI** *Nucleosid Reverse Transcripase Inhibitor*
- NVP** *nevirapina*
- OCAT** *Organització Catalana per als Trasplantaments*
- OMS** *Organització Mundial de la Salut*
- OND** *Oficina per a la No Discriminació*
- ONG** *organització no governamental*
- ONT** *Organización Nacional de Transplantes*
- ONUSIDA** *Organisme internacional dependent de l'ONU*
- OT** *On Treatment, en tractament*
- p24** *Proteïna estructural de l'HIV*
- PCP** *pneumocystis carinii pneumonia*
- PCR** *polymerase chain reaction, reacció en cadena de la polimerasa*
- PEP** *post exposure profilaxys, profilaxi de postexposició*
- PI** *Protease Inhibitor, inhibidor de la proteasa*
- PIX** *Programa d'Intercanvi de Xeringues*
- PML** *Progressive Multifocal Leukoencephalopathy, encefalopatia multifocal progressiva*
- PNS** *Peripheral Nervous System, sistema nerviós perifèric*
- PK** *PharmacoKinetics, farmacocinètica*
- PPAS** *Programa per a la Prevenció i Atenció de la Sida*
- QD** *quaque die, un cop al dia*
- QH** *quaque hora, cada hora*
- QID** *quater in die, quatre cops al dia*
- RANTES** *Regulated-upon-Activation, Normal T-Expressed and Secreted*
- rev** *Proteïna produïda per l'HIV*
- RNA-HIV** *RiboNucleic Acid of HIV, ARN viral*
- RT** *Reverse Transcriptase, transcriptasa inversa*
- RTV** *ritonavir*
- SCS** *Servei Català de la Salut*
- SK** *sarcoma de Kaposi*
- SNC** *sistema nerviós central*
- SNP** *sistema nerviós perifèric*
- STI** *Structured Treatment Interruption, interrupció terapèutica*
- SQV** *saquinavir*
- T-1249** *Inhibidor de la fusió*
- T-20** *Inhibidor de la fusió*
- T4** *limfòcit CD4, T4*
- T8** *limfòcit CD8, T8*
- TAC** *tomografia axial computada (escàner)*
- TB** *tuberculosi*
- TBC** *tuberculosi*
- TH1** *resposta immunitària cel·lular*
- TH2** *resposta immunitària humoral*
- TID** *ter in die, tres cops al dia*
- Tmàx.** *temps màxim*
- T1/2** *temps mitjà*
- 3TC** *lamivudina*
- UAU** *Unitat d'Atenció a l'Usuari*
- UDVI** *usuari de drogues per via intravenosa*
- UDVP** *usuari de drogues per via parenteral*
- UNAIDS** *ONUSIDA*
- VHB** *virus de l'hepatitis B*
- VHC** *virus de l'hepatitis C*
- WHO** *OMS*
- WT** *Wild-Type (virus), virus salvatge*
- VIH** *virus d'immunodeficiència humana*
- VIH-1** *virus d'immunodeficiència humana del tipus 1*
- VIH-2** *virus d'immunodeficiència humana del tipus 2*
- VIH+** *Persona seropositiva*
- VIH-** *Persona seronegativa*
- XHUP** *Xarxa Hospitalària d'Utilització Pública*
- ZDV** *zidovudina*

afixacions més comunes en HIV/sida

A a

a- an- *sense.*
acu- acut- acuti- *agulla, agut.*
aden- adeno- *gangli, glàndula.*
adip- adipo- *greix.*
aer- aeri- aero- *aire.*
-algèsia -àlgia algio- algo- *dolor.*
anti- *contrari.*
-asa *enzim.*

B b

bacil- bacilo- *bastonet, bacil.*
bacteri- bacterio- *bastonet, bacteri.*
bi- *dos.*
bili- *bilis o relacionat amb la bilis.*
bio- *vida.*
bronc- bronco- *bronqui.*

C c

carcin- carcino- *càncer.*
cardi- -cardi -càrdia cardio- *cor.*
cat- cata- *cap avall, a baix, moviment cap a baix.*
cefal- cefalo- -cefàlia *cap.*
-cel cel- celio- *cavitat.*
circum- *al voltant de.*
cirro- *groc, relacionat amb la cirrosi.*
cit- cito- *cèl·lula.*
col- colo- *còlon.*
colpo- *vagina.*
contra- *contrari.*
cori- corio- *pupil·la.*
cripto- *amagat.*
cunni- *vulva, cony.*
cut- cuto- *pell.*

D d

de- *sense, des de.*
**derm- dermat- dermat- dermo- -dèrmic -
dèrmia** *pell.*
dis- *dificultat, mal.*

E e

eco- *ressò.*
-èmia *sang.*
en- end- endo- *dins.*
enter- entero- -enteric *budell, intestí.*
ep- epi- *al damunt de, sobre.*
esteato- *greix.*
estomat- estomato- *boca.*
etio- *causa.*

F f

fago- *menjar.*
fal·l- fal·li- fal·lo- *penis.*
farma- farmaco- *fàrmac, medicament.*
-fàsia *paraula.*
fit- fito- *planta.*
fleb- flebo- *vena.*
fol·licul- fol·liculo- *petit sac, fol·licle.*

G g

gastr- gastro- *ventre, estómac.*
gen- -gen -gènec geno- *que dona vida,
origen.*
gin- gineco- *dona.*
glico- *sucre.*
gluc- gluco- *dolç, sucre.*
granul- granulo- *gra.*

H h

hema- hemato- hemo- *sang.*
hepa- hepat- hepato- *fetge.*
hidro- *aigua.*
hip- hipo- *per sota, en menys quantitat,
mancaça.*
hiper- *per damunt, en excés, sobremesura.*
hist- histo- *teixit.*
homo- *home.*

I i

-iasi *formació o presència de, estat morbós.*
immuno- *relatiu al sistema immunitari.*
infect- infecto- *infecció.*
infra- *per sota de.*
indo- *dins, a l'interior de.*
inter- intra- intro- *dins, a l'interior de.*
-itis *inflamació.*

L l

- leuc- leuco-** blanc, incolor, relatiu als leucòcits.
limf- limfo- limfa, relacionat amb la limfa o el sistema limfàtic.
lip- lipo- greix.
lipo- mancat de, per ex. lipotímia.
lisi- o -lisi dissolució.

M m

- macro-** gran.
mega- megal- gran.
meta- canvi, transformació, més enllà de.
mico- fong.
micro- petit.
miel- moll, medul·la.
mio- múscul.
mito- fil, filament.
mono- un, únic, sol, en solitari.
muco- mucosa, mucós.
muta- canviar.

N n

- nefr- nefro-** ronyó.
neo- nou.
neur- neuro- nervi.
nucleo- nucli.

O o

- ocul- oculo-** ull.
odont- dent.
olfact- olor, aroma.
oftalm- oftalmo- ull.
olig- oligo- en poca quantitat.
-oma tumor.
-omatosi -osi formació, procés, patologia.
onco- tumor.
-op -opia visió.
-osi malaltia no inflamatòria.
-osi estat o condició.
oste- osteo- os.

P p

- pan-** tot.
par- para- al costat de, al marge.
pat- pato- malaltia.
-pènia escassetat, mancança de.
peri- al voltant de, a prop de, que

circumscriu una zona.

- plasm- plasma- plasmato- plasmo-** cosa formada.
pneumo- pulmó.
poli- múltiple, divers.
post- després de, al darrera de.
pro- al davant, cap a.
prot- proto- primer, primitiu.

Q q

- quimio-** química.
quiro- mà.

R r

- rad- radio-** raig.
re- que torna.
ren- ronyó.
retin- retino-
retro- enrere, cap enrere.

S s

- sero-** sèrum o líquid serològic.
super- supra- sobre, damunt, en excés.

T t

- tomia tomo-** tall, incisió.
tox- toxic- toxico- toxo- tòxic, verí, metzina, toxicitat.
tri- tres.
trof- -trofia trofo- alimentació.

U u

- ultra-** excessivament, més enllà de.
ur- -úria urin- urino- uro- urono- orina.

V v

- vacu-** vacuna.
ven- veno- vena.
Vir- viro- virus.

Associacions i entitats de lluita contra la sida o amb programes d'intervenció en hiv/sida a Catalunya

ABD

Carrer Sant Genmà, 12, 1r
08004 Barcelona
Tlf. 932.890.530 Fax 933.256.835

ACAS

Carrer Belmirall, 4, 1r
17004 Girona
Tlf. 972.219.282 Fax 972.410.335

ACAS Alt Empordà

C. de Méndez Núñez, 32, local 43
17600 Figueres
Tlf. 972.672.167 Fax 972.673.738

ACAS Baix Empordà

Carrer de Sant Llorenç, 29, baixos
17220 Sant Feliu de Guíxols
Tlf. 972.324.005 Fax 972.320.070

ACAS Garrotxa

Baixa del Tura, 10, baixos
17800 Olot
Tlf. 972.272.136 Fax 972.261.030

ACSAR

Av. del Paral·lel, 204
08015 Barcelona
Tlf. 932.924.077 Fax 932.924.173

ACTUA

Carrer de Gomis, 38, baixos
08023 Barcelona
Tlf. 934.185.000 Fax 934.188.974

ACTUA Vallès

Carrer de Turull, 164, baixos
08202 Sabadell
Tlf. 937.271.900 Fax 937.250.111

AEC-GRIS

Via Laietana, 30, 6è-B
08003 Barcelona
Tlf. 935.075.152 Fax 935.075.153

AIDE

Carrer de Provença, 125, 1r
08226 Terrassa
Tlf. 937.857.744 Fax 937.311.104

AIS

Carrer de Rocafort, 187, 1r-4a
08029 Barcelona
Tlf. 935.317.839 Fax 935.317.838

Àmbit Prevenió

Carrer d'Arribau, 154, 3r
08036 Barcelona
Tlf. 932.371.376 Fax 932.181.379

Àmbits Esport

Carrer de Teodora Lamadrid, 47, local 1
08022 Barcelona
Tlf. 934.178.500 Fax 934.184.563

ASAUPAM

Carrer de Sant Pere més Alt, 31, 2n-3a
08003 Barcelona
Tlf. 933.927.411 Fax 934.660.067

ASIHD

Carrer de Martí, 37, àtic 3a
08024 Barcelona
Tlf. 932.102.926 Fax 934.277.578

Assoc. d'Atenció i Acollida sida servei

Av. de les Drassanes, 13-15
08001 Barcelona
Tlf. 938.987.187

Assoc. de Planificació Familiar Catalunya

Carrer de Pere Vergés, 1, 10è despatx 1
08020 Barcelona
Tlf. 933.055.322 Fax 933.055.322

Associació Antisida de Lleida

Rambla de Ferran, 22, 3r-2a
25007 Lleida
Tlf. 973.221.212 Fax 973.221.212

Associació Ciutadana Antisida de Catalunya

Carrer de la Junta de Comerç, 23, baixos
08001 Barcelona
Tlf. 933.170.5056 Fax 933.014.182

Associació Salut i Família

Via Laietana, 40, 3r-2a-B
08003 Barcelona
Tlf. 932.682.453 Fax 933.198.566

Assoc. UNESCO per al diàleg interreligiós

Carrer de Mallorca, 285
08037 Barcelona
Tlf. 934.589.595

ASUT

Av. de les Drassanes, 13-15
08001 Barcelona
Tlf. 934.430.373 Fax 934.430.373

ATOS**Carrer dels Escudellers Blancs, 1, baixos
08002 Barcelona**

Tlf. 933.182.056 Fax 933.182.056

CAS Creu Roja

Carrer de la Junta dels Comerç, 10
08001 Barcelona
Tlf. 933.181.796 Fax 933.015.785

Casal Lambda

Carrer de Verdager i Callís, 10
08003 Barcelona
Tlf. 933.195.550 Fax 933.103.035

CEPS

Carrer del Doctor Santponç, 60-66
08030 Barcelona
Tlf. 933.456.048 Fax 933.462.515

CJAS

Carrer de la Granja, 19-21, baixos
08024 Barcelona
Tlf. 934.157.539 Fax 932.176.483

Comitè 1r de Desembre

Carrer d'Aribau, 154, 1r-2a
08036 Barcelona
Tlf. 932.375.450 Fax 932.181.379

Creu Roja a Barcelona

Carrer de Joan d'Àustria, 120
08016 Barcelona
Tlf. 933.006.565 Fax 934.852.512

Creu Roja a Catalunya

Av. de Vallvidrera, 73
08017 Barcelona
Tlf. 932.051.414 Fax 932.056.215

Creu Roja a Tarragona

Av. del Principat d'Andorra, 61
43002 Tarragona
Tlf. 977.244.769 Fax 977.223.411

EX-AEQUO

Carrer de la Marina, 210, 1r-2a
08013 Barcelona
Tlf. 932.319.877 Fax 932.650.882

FASE

Carrer de Tuset, 21, ent-4a
08006 Barcelona
Tlf. 932.411.780 Fax 932.018.155

Federació Catalana d'ONG/SIDA

Carrer de la Providència, 42, 3r-1a-B
08024 Barcelona
Tlf. 932.850.873 Fax 92.130.890

FLUSIP

Av. de Pompeu Fabra, 10
08024 Barcelona
Tlf. 932.841.422 Fax 932.841.422

Fundació Acol·lida i Esperança

Carrer de Muntaner, s/n
08915 Badalona
Tlf. 934.652.432 Fax 933.954.161

Fundació Autònoma Solidària

Edifici A (UAB - Campus de Bellaterra)
08193 Bellaterra
Tlf. 935.812.485 Fax 935.813.099

Fundació de Lluita Contra la Sida

Carretera del Canyet, s/n (Can Ruti)
08916 Badalona
Tlf. 934.657.897 Fax 934.657.602

Fundació Dr. Ferran

Carrer d'Esplaneles, 44-58
43500 Tortosa
Tlf. 977.519.100

Fundació Gresol Projecte Home

Riera de Sant Jordi, 151
08390 Montgat
Tlf. 934.693.225 Fax 934.693.528

Fundació Salut i Comunitat

Carrer del Llobregat, 83, baixos
08940 L'Hospitalet del Llobregat
Tlf. 932.440.570 Fax 934.482.364

Fundació Teresa Ferrer

Carrer de Baldri Reixac, 50, baixos
17003 Girona
Tlf. 972.205.505 Fax 972.214.966

Gais Positius

Carrer de Finlàndia, 45, 3r
08014 Barcelona
Tlf. 902.120.140 Fax 932.980.658

Grup IGIA

Carrer d'Enric Granados, 116, 3r
08008 Barcelona
Tlf. 934.152.599 Fax 934.157.089

GTT

Carrer del Pi, 10, 1r-2a
08002 Barcelona
Tlf. 933.020.411 Fax 934.120.083

IRES

Carrer dels Capellans, 2, 1r
08002 Barcelona
Tlf. 934.864.750 Fax 933.097.870

JISH

Ronda de la Torrassa. 105
08903 L'Hospitalet de Llobregat
Tlf. 934.219.310 Fax 933.328.030

Projecte dels NOMS

Carrer dels Escudellers Blancs, 1, baixos
08002 Barcelona
Tlf. 932.182.056 Fax 933.182.056

SAPS

Av. de les Drassanes, 15
08001 Barcelona
Tlf. 934.852.512 Fax 934.430.373

Sida i Presó

Carrer de la Providència,. 42 (Hotel
d'Entitats)
08024 Barcelona
Tlf. 932.850.873 Fax 932.130.890

Sida Studi

Carrer de Sant Pere més Alt, 17, baixos
08003 Barcelona
Tlf. 932.681.484 Fax 932.682.318

Stop Sida

Carrer de Finlàndia, 45, 3r
08014 Barcelona
Tlf. 902.120.140 Fax 932.980.589

Ventijol

Carrer de Cuba, 2 (Hotel d'Entitats)
08030 Barcelona
Tlf. 932.741.460 Fax 932.741.392

VIH-DA Associació

Carrer de Sant Pere, 81, 1r-3a
08911 Badalona
Tlf. 933.894.675 Fax 933.894.675

Bibliografia

Obres generals

- *Gran Diccionari de la Llengua Catalana*. 1a. edició. GEC. Barcelona 1998.

- *Gran Enciclopèdia Catalana*. 2a. edició, 10 reimpressió actualitzada. GEC, Barcelona 1998.

- *Le Nouveau Petit Robert*. Ed. Dictionnaires Le Robert, París, 1997.

- *The New Oxford Dictionary of English*. Oxford University Press Inc. New York, 1998.

Bibliografia de terminologia específica

- *AIDS Glossary*. AEGIS.com. 1998.

- *AIDS Medical Glossary*. Treatment Issues, New York, juny 1997.

- *ATIS Glossary*. Hivatis.org. 2001.

- *Diccionari Enciclopèdic de Medicina*. Diversos autors. Gran Enciclopèdia Catalana, 2a. edició. Barcelona, juliol de 2000.

- *Diccionario de Medicina*. Diversos Autors. Ed. Espasa Calpe. Madrid, 2000.

- *Diccionario de términos médicos*. Diversos autors, 13a. edició. Ed. Masson, Barcelona, 2000.

- *Dictionnaire Médical*. I. Manuile et alia. Ed. Masson, 8a edició, París 2000.

- *Glosario de Términos VIH, de la A a la Z*. Fundación Wellcome España. 1997.

- *Glossary*. (dins *Information series for positive people*). NAM, Londres, 2000.

- *Glossary: Description of Drugs and Treatments*. AIDS Treatment Data Network, EUA, 2000. (a internet).

- *Glossary of HIV/AIDS Related Terms*. San Francisco AIDS Foundation, 1997 (a internet, també en castellà).

- *Glossary of Terms*. Aidsline, national library of Medicine, EUA, 1998 (a internet).

- *Guía Práctica del Sida. Clínica, diagnóstico y tratamiento*. Diversos autors, 6a. edició. Ed. Masson, Barcelona 2000.

- *Larousse Médical*. Ed. Larousse & Bordas. París, 2000.

- *Medical dictionary in six languages, english, german, french, italian, spanish, portuguese and japanese*. Bert Spilker. EUA, New York, 1999.

- *Medical Terminology. The language of Health Care*. Marjorie Canfield Willis. Ed. Williams & Wilkins. Pennsylvania 1996.

- *Sida. Un glossaire*. Diversos autors, Actup, París, 1998. (consultable també a internet).

- *Têtu+, édition 2000. Le guide gratuit d'information sur le VIH*. Têtu, núm. 40. París, 2000.

- *Têtu+, édition 2001. Le guide gratuit d'information sur le VIH*. Têtu, núm. 51. París, 2001.

- *VIH, glosario de medicamentos, glosario de términos, glossary of terms*. La Red de información del Sida, EUA, 1997. (a internet, en castellà i en anglès).